הארץ

1.20 ש"ח יום ו' י' באב תשמ"ו, 15 באוגוסט VOL. 68/20457 AUGUST 15 1986

כולל מע"מ באילת 1.05 ש"ח

השיטה שקפאה בחום הישראלי

120 הח"כים בדמוקרטיה הישראלית נבחרים ע"י מפלגותיהם ולא ע"י הבוחרים.
ומדוע?
השיטה היחסית המלאה, הנהוגה באופן בלעדי אצלנו, מאפשרת בחירת מפלגות בלבד.
בגוף הרשימות הישראלי, משמעות הדבר — ניצים עם יונים, קיצונים עם מתונים, הכפופים כולם להסכמים קואליציונים ולהחלטות המפלגה.
אין אחריות אישית של הנבחר כלפי בוחריו.
בדמוקרטיות המעטות שבהן עדיין נהוגה השיטה היחסית הונהג יסוד איזורי־אישי.
האם רק לנו ניתנת התבונה?
שינוי פעלה מאז הקמתה למען הנהגת שיטת בחירות אישית־איזורית והיתה מהיוזמים להגשת החוק שהתקבל בכנסת בקריאה טרומית בשבוע שעבר.

שינוי מפלגת המרכז

התחדשו חילופי האש בין שיעים לכוחות יוניפי"ל

המדובר כנראה בתושבים מקומיים ולא באנשי "אמל"

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

חילופי אש בין חיילי יוניפי"ל מצרפת לתושבים שיעים מדרום לבנון התחדשו. לאחר הפסקה של כמה שעות התקפו אתמול לפנות בוקר שלושה מוצבים של יוניפי"ל בכפר מעריכה, מזרחית לצור. איש לא נפגע. חיילי הצר"פ השיבו אש לעבר מקורות הירי. אתמול נורתה אש לעבר בסיס אספקה של יוניפי"ל בעיר צור. המקום הותקף על ידי פצצות אר־פי־ג'י. איש לא נפגע, אך נגרמו נזקים לבניין.

מקורות לבנוניים אומרים, כי תושבים שיעים בדרום לבנון מכעסים מידי פעם בבסיסים של יוניפי"ל בדרום לבנון והם טוענים

(המשך בעמוד 7 טור 7)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: יוסף מנדלביץ, לשעבר אסיר ציון בבריה"מ
על: העלאת בעיית יהודי בריה"מ בשיחות הלסינקי
(עמ' 2)

★

צה"ל סיים תרגיל הנחתת כוחות מהים
(עמ' 3)

★

מציעים לאסור עישון בטיסות בארה"ב
(עמ' 4)

★

מוזילי היבוא ידדו ב־2% לעומת 85
(עמ' 6)

★

20,000 נופשים ישראלים באילת
(עמ' 12)

★

10 מכפר מלל הורעלו מגז להדברה
(עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

גובה הים מ־40 ס"מ עד 80 ס"מ טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 17—30, רמת הגולן 16—32, נהריה 19—30, צפת 17—31, טבריה 19—38, עפולה 17—34, שומרון 18—33, תל אביב 20—30, לוד 18—31, ירידו 24—38, עזה 25—29, באר שבע 19—36, אילת 25—39.

VIRO

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4868	—
נוספים	1.7670	—
שחור	1.5600	—

שער הסל

יציג	1.4894	—

בגליון זה 28 עמודים בצרוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

שולץ באיגרת לפרס: יש לערוך רפורמה במיסוי

"כדי לשחרר כוחות גלומים במשק ולמנוע בריחת מוחות מישראל" ★ הביע חשש גם מפני תוספות שכר ★ מצפה מנסים לתכנית עקרונית

מאת צבי בראל וצבי זרחיה
סופרי "הארץ"

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). איגרתו של מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ, לראש הממשלה הוגדרה בפי פקידים אמריקאים כאיגרת שגרתית, הנשלחת באופן תקופתי לראש ממשלת ישראל.

האיגרת — אמרו הפקידים — מסכמת, למעשה, את הדיונים הכלכליים, שהתקיימו בין קבוצות העבודה המשותפות בחודש יוני בישראל. נציגים ישראלים מסרו, כי האיגרת היא בעלת טון "אריב חביבי", אך משקפת את התרשמות חברי הוועדה, שביקרו בארץ, שיש לערוך רפורמה במערכת המסים בישראל, כדי "לשחרר את הכוחות הגלומים במשק הישראלי ולמנוע בריחת מוחות ממנה".

האיגרת מכילה גם חשש מסוים מפני תשלומי תוספות שכר. שר החוץ שולץ מזכיר באיגרתו, כי ישראל הבטיחה למסור לו תכנית עקרונית לשינוי מערכת המסים, וכי הוא מצפה ששר האוצר, משה נסים, יביא תכנית כזו עמו לביקורו בחודש הבא בוואשינגטון.

ראש הממשלה, שמעון פרס, ישגר בימים הקרובים מכתב אל מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ורג' שולץ, ובו עמדת ישראל ביחס לתביעה של ארה"ב, כי ישראל תפעיל תכנית כלכלית נועזת. בימים האחרונים

(המשך בעמוד 7 טור 7)

ח"כ גאולה כהן וח"כ יובל נאמן בעצרת למען התרת תפילות יהודים בהר הבית. צילום: ירון קמינסקי

ביקור הח"כים מהתחיה בהר הבית עבר ללא אירוע חריג

600 שוטרים הבטיחו את הביקור ★ המשטרה מנעה משתי קבוצות של "נאמני הר הבית" מלהכנס לשטח רחבת ההר

מאת דב שרגאי
ואודי ניר,
סופרי "הארץ"

ביקור ארבעת חברי הכנסת של התחיה בהר הבית הסתיים אתמול אחר הצהריים ללא אירועים חריגים. 600 שוטרים, וכהם אנשי היחידה המיוחדת למלחמה בטרור, הבטיחו את האירוע. חברי הכנסת יובל נאמן, גאולה כהן, גרשון שפת ורפאל איתן ביקרו גם באורוות שלמה.

הח"כים שהו במקום כחצי שעה. כנאמנם קיימו במרכז שער המוגרבים עצרת למען מימוש זכויות ישראל על הר הבית. הרמטכ"ל לשעבר, ח"כ רפאל איתן, אמר, כי "המצב חמור, מעצם אי הנוכחות של יהודים במקום". מבחינתו היה הביקור יכול להתקיים ללא ליווי משטרתי. הפרו"פ יובל נאמן טען: "אנו מוסרים כל מקום שגודם ערבי כלשהוא יהיה מוכן לקבל, כך גם במקרה של הר הבית." ח"כ גרשון שפת קרא לרבנים הראשיים להתיר תפילת יהודים בהר הבית.

בשעות הבוקר של יום אתמול מנעה המשטרה משתי קבוצות של "נאמני הר הבית" מלהכנס לשטח רחבת ההר דרך שער השלשלת ושער המוגרבים. במהלך הניסיון להכנס לשטח ההר דחפו השוטרים קלות את אנשי הקבוצה. לטענת אנשים מהם, ניסו כמה אנשי הקשר לפגוע בהם, בשערי הקבוקים, סמוך לשער השלשלת. המשטרה אומרת כי לא היה ניסיון כזה.

בתום ויכוחים ארוכים עם מפקד המרחב, תנ"ץ חיים אלבלדס, התקהלו אנשי הקבוצה תפילת שחרית וקראו מגילת איכה מחוץ לשער המוגרבים. גרשון צלמון, מראשי הקבוצה, אמר כי "המדינה נוהגת ביהודים באופן גזעני, כאילו היו טמאים, ולעומת זאת נוהגים הערבים מופקרים ומתנהגים במקום כבעלי בית. ח"כ גאולה כהן אמרה, כי "זוממת הר הבית הם כפצע בלב ירושלים וקו יזוק המפריד בין כל שכונות ירושלים לבין ליבה של העיר והמדינה, הוא הר הבית."

יו"ר המועצה המוסלמית העליונה, השייח' סעד אדין אל עלמי, אמר אמש כי ידע על הסיור של חברי הכנסת מהתחיה בהר הבית, ונתקבלו אישורים מיוחדים לביקורם במקום. "כל מסגדי המוסלמים פתוחים לכל מי שברצונו לבקר בהם", אמר אל־עלמי, "אך לא למי שרוצה להתפלל בהם". בתגובה על ההכרזות בדבר ריבונות יהודית על הר הבית, אמר אל עלמי: "זה מסגד מוסלמי, וכזה הוא יישאר בכל תנאי".

20 הרוגים וכ־40 פצועים בעוד פיגוע במזרח ביירות

לא ידוע עם פיצוץ מכונית התופת קשור לירידת במליציות הנוצריות

(ע"צ ועד"). 20 בני אדם נהרגו ויותר מ־40 נפצעו אתמול בהתפוצצות מכונית תופת רבת־עוצמה נוספת במזרח ביירות ליד ב"ח - נמסר בשידורי תחנת רדיו ביירות. בשידורים נאמר כי מכונית "מרצדס" שהיתה טעונה 100 ק"ג חומרי נפץ התפוצצה וגרמה לשריפתם לכוחות של 7 אנשים בכלי רכבם.

הפיצוץ אירע במרחק של 100 מטר מבי"ח "סנט. ז'וזף". אחד המדלים בבי"ח זה היה פואד אבו נאדר, לשעבר מפקד המיליציה הנוצרית "הכוחות הלבנוניים". הוא נפצע ביום שני, כאשר עלה על מארב וחוזה בירלו בקרבות שהתנהלו בין פלגים יריבים בעדה הנוצרית המרונית בלבנון. אבו־נאדר הוא אחיינו של הנשיא אמין ג'מייל.

עדיין לא ברור אם הפיגוע - הפיצוץ ה־19 של כלי רכב ממולכדים כולקים התנצריים והמוסלמים של ביירות - קשור בצורה כלשהי לירידת בשורות הלוחמים הנוצריים. לפחות 160 בני אדם מתו עד כה בהתפוצצויות האלה בביירות.

תושבים קפצו ממרפסות

ענן כבד של עשן שחור כיסה את כל השכונה סביב ביה"ח סנט. ז'וזף. אנשי מיליציה מקומית יחד באחיד מרובים אוטומטיים, כדי להרחיק סתקהלים ולאפשר לאמבולנסים ומחזי הצלה להגיע לרחוב הצר. הגדוש חנויות של מוצרי חשמל ואלקטרוניקה ובתי מגורים, שבו אירע הפיגוע. אנשי ביטחון כיסו גופות בסמיכות, כאשר עשן הדרך העשן המתנפח בביסיון למצוא נפגעים, אולם בגלל החום הלוהט והעשן הסמיך לא יכלו להתקרב לאתר הפיגוע במשך כמה דקות ארוכות. תושבים ברחוב המפוצץ קפצו מעל מרפסות שבורות ודרך חלונות מנופצים. שום ארגון לא הודיע לפי שעה על אחריותו לפיגוע האחרון בביירות המזרחית.

סוריה דוחה האשמותיהם של מנהיגים נוצריים שונים, כי היא זו המארגנת ויוזמת את התגיית מכוניות התופת בסקטור הנוצרי של העיר. מקורות בטחוניים בביירות מסרו אתמול כי כלי רכב של "הכוחות הלבנוניים" התוקף על ידי מארב בחוף הים במזרח ביירות. לא ידוע על נפגעים בתקרית זו.

שר ההגנה הסורי:

"קשה לפגוע במטוסי הקרב הישראליים התוקפים באל־בקאע"

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים

שר ההגנה הסורי, הגנרל מוסטפה טלאס, אמר אתמול בריאיון לעתון הביירותי "אל־ספיר", כי לא ניתן לפגוע במטוסי הקרב הישראליים, התוקפים מטרות בבאל־בקאע הלבנוני, בהם מצויים הכוחות הסוריים. טלאס אמר בתשובה לשאלה על התקפת מטוסי חיל האוויר הישראלי האחרונה על בסיסי אש"ף בבעלבק שבאל־בקאע, כי אין לייחס חשיבות רבה לפעולה זו מעבר למימדיה האמיתיים. הוא הסביר כי מטוסי הקרב שישראל משתמשת בהם מסוגלים לפגוע במטרה במרחק כי 17 ק"מ. מטוסים אלה, הוסיף, מבצעים את ההתקפה בגובה הבוק לפני שאפשר לפגוע בהם.

עוד אמר כי ישראל ערכה משימות מודיעין רבות באיזור לפני ההתקפה. העתון הכוויתי "אל יקבס" כתב אתמול, כי סוריה מתכוננת למלחמת הטנקים הגדולה ביותר בהיסטוריה של האיזור נגד ישראל. תחנות השידור בביירות מסרו אמש כי טייסת של מטוסי אף. 16 וכפיר ישראלית עברה אתמול את מחסום הקול בשמי הבירה. הרי הדרום הלבנוני. עוד מסרו כי לעבר המטוסים הישראליים נורתה אש מהקרקע.

נמשכת הביקורת בצבא ומחוצה לו נגד המינויים החדשים

הרמטכ"ל פקד על האלופים לקבל את התפקידים החדשים

הנימוק העיקרי של הרמטכ"ל: לאלוף אורי אור הוצע תפקיד מפקד המפח"ש, אך לאחר סירובו נותר רק האלוף שגיא בעל סמכות מספקת לקבלת התפקיד

מאת דן סגיר
סופר "הארץ"

המינויים החדשים בצמרת צה"ל, עליהם מסר הרמטכ"ל שלשום, ממשיכים לגרום לגלי ביקורת בתוך הצבא ובקרב גורמים אחרים מחוץ לצבא, כגון קצינים בכירים ברימוס וכן במערכת הפוליטית.

לסופר "הארץ" נודע שאף דעתם של שני האלופים שקודמו לתפקיד בכיר יותר, האלופים שגיא ומרדכי, אינה נוחה מכך שלא השלימו קדנציה מלאה בתפקידיהם וכי הם למעשה קיבלו פקודה מהרמטכ"ל לקבל את התפקידים החדשים. הנימוק העיקרי של הרמטכ"ל למינויים אלו הוא שלאלוף אורי אור הוצע התפקיד של מפקד המפח"ש והוא סירב לקבלו, לכן נאלץ הרמטכ"ל למנות את האלוף שגיא, שהוא היחיד בעל אוטוריטה מספקת בצמרת הצבא על־מנת לקבל תפקיד רב חשיבות זה.

"אם המידע שבידנו הוא נכון, שהאלופים קיבלו פקודה לקבל את תפקידים החדש (דבר חסר תקדים לכשעצמו) בשאלת השאלה מדוע לא פקד הרמטכ"ל על האלוף אורי אור לקבל את תפקיד מפקד המפח"ש", ציינו המבקרים.

אתמול אחר־הצהריים נפגש הרמטכ"ל עם סגל הקצינים בפיקוד צפון על־מנת להסביר להם את מניעיו להחלטת אלוף הפיקוד. לדבריו, האלוף שגיא הוא המועמד הטוב ביותר לתפקיד מפקד המפח"ש בנסיבות הקיימות (סירוב אורי אור), לפחות ההסתדרות הרבים הכרוכים בהעברת אלוף פיקוד וראש מהיר מתפקידיהם בעבור שישה חודשים.

טיעון מרכזי הנשמע בצה"ל נגד המינויים הוא הדוגמה השלילית ביותר, שהם מהווים לדרגים נמוכים יותר, המתבקשים על־ידי אלופי צה"ל להשאר בתפקידים זמן סביר על מנת שהצבא יוכל למצות את יכולתם, ולהיות מנוסים שירכשו לאורך זמן בתפקיד.

חבר הכנסת יוסי שריד, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מסיעת ר"צ, הודיע שיציע בוועדה לכפות על הרמטכ"ל לבטל את המינויים החדשים. לדבריו: "מינויים בכירים בצה"ל הם עניין רציני מדי בכדי להשאיר אותם לגנראלים". חבר הכנסת אחד אולמרט מהליכוד, אף הוא חבר ועדת חוץ וביטחון, אמר שאין ספק שכל העניין הוא תוצאה של המתיחות שנוצרה בצה"ל סביב עניין מינוי הרמטכ"ל הבא. לדבריו, הדרך היחידה להחליש מתמצב הנוכחי היא שר הביטחון יודיע בסמוך מי הוא האלוף שיתמנה לתפקיד הרמטכ"ל הבא. מלשכת שר הביטחון סירבו להגיב על פרשת המינויים הנוכחית.

ח"כ גרונות ממפ"ם: המינויים בצה"ל מעוררים תמיהות
(עש"ת). ח"כ אלעזר גרנות מהל"ל מפ"ם אומר כי הזילופים התכופים בצמרת הפיקוד העליון של צה"ל מעוררים תמיהות המחייבות הסבר.

ח"כ גרנות תובע לקיים לאלתר דיון בוועדת חוץ וביטחון, בו ישמעו הנוגעים דיווח והסבר מלא בצה"ל על ההתפתחויות האחרונות. לדבריו, יש לשמור את צה"ל מחוץ למאבקים הפוליטיים.

השר מרדכי גור, הרמטכ"ל לשעבר, אמר אתמול כי הוויכוח בנושא המינויים בצה"ל לא היה הכרחי ומוצדק. "על שר הביטחון והרמטכ"ל לוודא, שצה"ל לא יקבל דוגמא לא טובה, ולהחזיר מיד את השקט לצבא", אמר השר. שר הביטחון האיין בתכנית "מבט" בטלוויזיה, הדגיש כי זכותו הברורה של שר הביטחון, כאחראי פרלמנטרי על הצבא, לקבוע בנושא המינויים. הרמטכ"ל צריך לפעול מתוך תאום עמו.

לקראת פתיחת שיחות הלסינקי ביום ב'

ראשי משלחת ישראל יצאו לפינלנד להשלים ההכנות

הורם: שמיר הורה על פי החלטת ממשלה להעלות לדיון את עניין יהודי בריה"מ

מאת גדעון אלון
ואליהו זהבי
סופרי "הארץ"

יהודה הורם, מנהל המחלקה למזרח אירופה במשרד החוץ, ראש משלחת ישראל לשיחות הלסינקי, יצא אתמול לפינלנד בלווית חבר המשלחת אהוד גול, כדי להשלים את ההכנות לקראת פתיחת השיחות עם המשלחת הסובייטית ביום שני. שאר חברי המשלחת, ער"ד יצחק שלף ומתורגמן, ייצאו להלסינקי ביום א'.

המשלחת הישראלית יוצאת להלסינקי, כשהיא מצויידת בחומר רב בכל הנושאים, שיעלו במהלך השיחות, האמורים להימשך יומיים. נודע, שחברי המשלחת נושאים עמם חומר מפורט בנושא הרכוש הסובייטי בישראל והמענים של בעלי אחוזות סובייטיות, המתגוררים בארץ. כן מצויידת המשלחת במידע מקיף ועדכני על מצבם של פעילי העליה ושל אסירי ציון בבריה"מ.

לפי שעה, טרם נקבע סדר היום של הדיונים. אולם ראש המשלחת קיבל הנחיה ברורה להעלות לדיון את מצוקתם של יהודי בריה"מ — גם אם נציגי המשלחת הסובייטית יתעקשו לדון רק בנושאים קונסולריים. הורם: "ארצ את התשובות כאשר אשמע מה יש בפי נציגי בריה"מ"

יהודה הורם התעכב אתמול לכמה שעות בקופנהאגן בדרכו להלסינקי. לדבריו, אין לו כיום תשובה לשאלות איך יגיבו הסובייטים לעמדות, שפורסמו מראש בירושלים בנושאי הגירת היהודים ויחסים מדיניים בין ישראל לבריה"מ. טרם ברור כמה זמן יימשכו המגעים — שני ימים כפי שפורסם מראש, או שיוחלט על הארכתם עד להשגת סיכום, המקובל על שני הצדדים.

על הסיבות מדוע יזמו הסובייטים את המפגש השיב השגריר: "ארע זאת אולי לאחר שאפגש עם נציגי בריה"מ".

בהלסינקי יהפוך השבוע הבא לשבוע ישראלי־סובייטי. כתבי חוץ הודיעו על באם להלסינקי לסקר את האירוע, ושגרירות ישראל מתכוננת לקיים תדרוך יומי לכתבים הזר ממקורותיהם.

ראש הממשלה, שמעון פרס, אמר אתמול, כי משלחת ישראל תעלה בשיחות הלסינקי את מצוקתם של יהודי בריה"מ. בפגישה עם אלבר פרוכמן (ראשות של הסוכנות, ציון "דרה. פורל. "שם התשובות מול משרד ראש הממשלה), אמר פרס, כי המשלחת התבקשה להעלות לדיון את דרישת ישראל משלטונות הקרמלין לכבד את זכויותיהם הבסיסיות של היהודים לשמור על מורשתם ועל תרבותם, לאפשר להם ללמוד עברית, ולהתיר ליהודים לעלות לישראל.

בינתיים נודע, כי בקרב פעילי העליה בבריה"מ שוררת דריכות רבה לקראת פתיחת שיחות הלסינקי. בשיחות טלפוניות למרכז למידע למען יהודי בריה"מ בירושלים, סיפרו כמה פעילי עליה בהתרגשות, כי הגיעו אליהם ידיעות לפיהן במפגש בבירת פינלנד יביעו הנציגים הסובייטים נכונות לפתוח קונסוליה סובייטית בתל־אביב, אולם יתנגדו לפתיחת קונסוליה ישראלית במוסקווה.

(ע.צ"ת). ראש המשלחת הורם אמר, שלפני צאתם הודרכו אישית על ידי ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, ולפי החלטת הממשלה תעלה המשלחת את עניין יהודי ברית־המועצות בשיחות. לדבריו, טרם ידוע הרכב

(המשך בעמוד 2 טור 6)

כאשר לך חשובה מהירות התגובה...

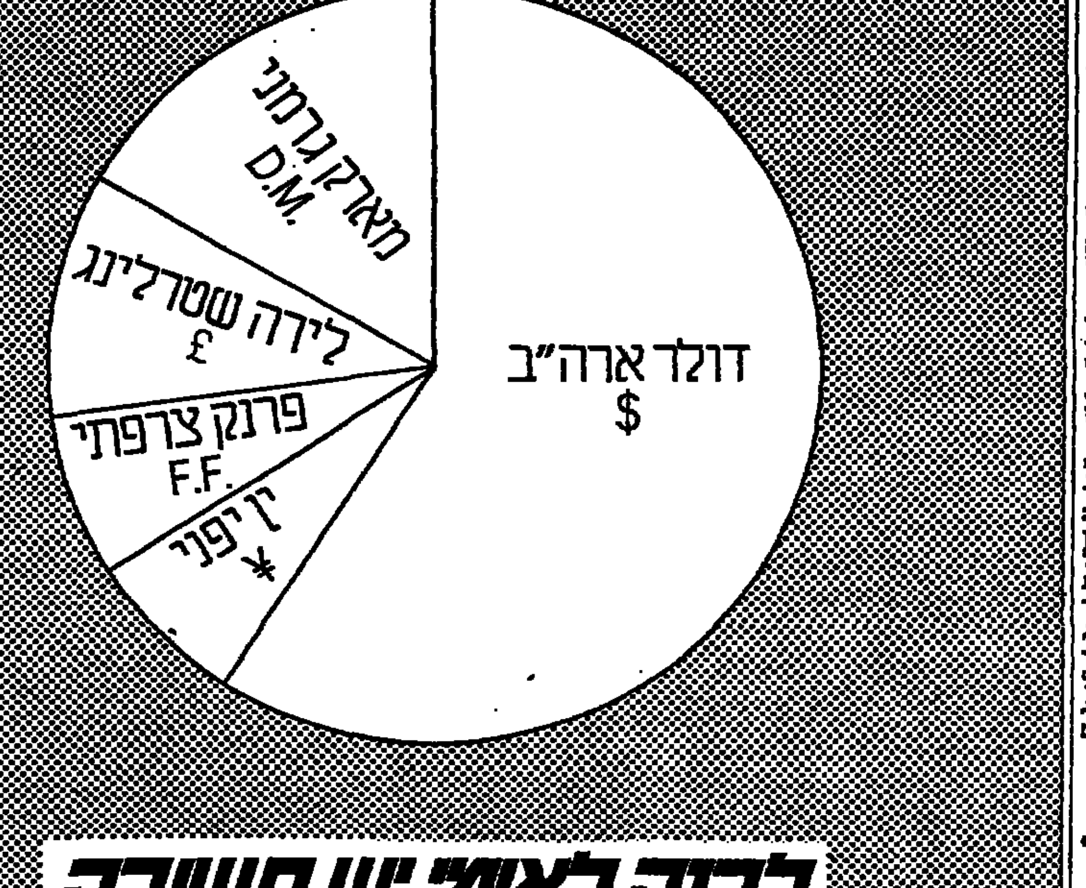

לבנק לאומי יש תשובה

"פתי"מ-סל" - בל"ל
פקדון מט"ח חדש בסל המטבעות של בנק ישראל

"פתיח-סל" - בל"ל
לתושבים ולבעלי פטור - פקדון מט"ח חדש בסל המטבעות של בנק ישראל

"הלוואת-סל" - בל"ל
הלוואת מט"ח בסל המטבעות של בנק ישראל

בנק לאומי הולך איתך קדימה.

בנק לאומי

ועד עובדי משרד החוץ מחה בחריפות נגד שני מינויים פוליטיים בארה"ב

מאת גדעון אלון

ועד עובדי משרד החוץ מחה אתמול בחריפות על שני מינויים פוליטיים, כאשר שלכום ע"י ועדת המינויים. במכתב אל יו"ר ועדת המינויים, מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, מערער הוועד על ההחלטה למנות את איש מפלגת העבודה, ישראל גת לראש המחלקה לקשרים בין־לאומיים של מפלגת העבודה) לכהונת

(המשך בעמוד 7 טור 6)

שוב נורתה קטיושה לעבר הגליל

מאת מנחם הורוביץ

בפעם הרביעית תוך פחות משבוע נורה קטיושה לעבר הגליל ואתמול נמצא שרידיו של כלי קטיושה בקטור 107 כ"מ. איש לא נפגע ולא נגרם כל נזק. מעריכים כי הקטיושה נורתה מחוץ לאזור הביטחון.

נמסר כי גם בכל המקרים הקודמים לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. להתציא כמה דליקות של קוצים ועצי יער בכמה מקומות.

חשד: שוב פועל אנס בשיטת "האנס מצפון ת"א" שנלכד לפני כשנה

אלמוני טיפס על מרזב בית בצפון ת"א, אילץ צעירה להתפשט באיום סכין ואנסה

לא ידוע עדיין אם מדובר באנס אחד או בכמה אנסים ★ המשטרה הגבירה נסיונותיה ללכוד חשודים

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

בקרה אתם שאירע אור ליום אתמול בצפון תל־אביב תוסיה אתם בסביבות הזהות כלפני החדש בצפון תל־אביב עודין את החשד, כי בתל־אביב פועל שוב אנס. החשד לדירות של נשים בהתגוררות בצפון, בדוגמת "האנס מצפון תל־אביב". שנלכד לפני כשנה, בסביבות תל־אביב עדיין לא ידועים לנו, אם מדובר באנס אחד או בצורת מקרים. שאירם קשורים זה לזה. אך המשטרה נערכה ברבים כוננות ומגבירה את פעילותה בניסיון ללכוד את האנס או האנסים ששבו לפעול בתל־אביב.

אתמול בשעה 4.00 לפנות בוקר טיפס אלמוני על המרזב של בית ברחוב הירקון בתל־אביב. הוא הגיע בגבוה למרפסת לדירת הגג בקומה הרביעית, שבה מתגוררת בגפה סטודנטית בת 24. באיום סכין אילץ את הצעירה להתפשט ואנס אותה. הוא גנב 100 ש"ח מהדירה ונמלט בגבר למרפסת. הצעירה שהתאוששה במקום ביבלה בכולהה של שכנתה להזעיק עזרה. אך זו לא הצביעה אותו. הוא ידה לאכיפה אחת ההעיקה בכמה את המשטרה.

כוחות משטרה גדולים הגיעו לאיזור וערכו חיפושים אחרי האנס שנעלם, עד אמש לא נעצר אף חשוד.

שכניה בבנין של הצעירה הנאנסה לא שמעו דבר. שכנים בבנין מנול סיפרו, כי שמעו צעקות, אך לא ייחסו להן חשיבות. הצעירה שנאנסה מתגוררת בדירה המשכורה בשנה. שכנים סיפרו, כי בבנין כבר היו בעבר פריצות לדירות בקומות האחרונות. לפי החשד עקב האנס אחרי הצעירה ובוצע את מעשהו על פי תיכנון מראש לאחר בחירת הקורבן. יצוין כי בחודשים האחרונים היו בתל־אביב מספר מקרים של פריצות לדירותיהן של צעירות, הי מתגוררות בגפן בקומת קרקע, אך המשטרה סבורה כי אלה היו פריצות למטרות גניבה בלבד.

המקרה הדומה והאחרון אירע לפני חודש גם כן בשעה 4.00 לפנות בוקר. אלמוני חדר לדירת צעירה, המתגוררת לבד בדירה ברחוב תל־אביב. באיומי סכין הוא אילץ אותה להתפשט והתכוון לאנוס אותה. הצעירה שוחחה עם האיש, שיכנעה אותו שהיא חולת סרטן, והוא עזב את הדירה, בלי לבצע את זממו ובלי לגנוב דבר.

הכום הארץ חדשות

8א, 9א, 10א, 11א,
1ג, 2ג, 3ג, 4ג, 5ג, 6ג, 7ג, 8ג

مكذا من الأصل

مكنز من الاهل

ראיתי שמעתי

"הנבחרת" שלנו להלסינקי

במשלחת הישראלית שתנהל את השיחות עם המשלחת הסובייטית בהלסינקי, לראשונה מאז ניתוק היחסים בין שתי המדינות לפני 19 שנה, יהיו ארבעה אנשים: ראש המשלחת, יהודה הורם, מנהל מחלקת מזרח אירופה, עו"ד יצחק שלף, מנהל מחלקת התביעות במשרד החוץ, מתורגמן, והנבר משרד החוץ, אהוד גול, שישמש כדובר המשלחת הישראלית.

לאור ההתעניינות שמעורר המפגש הצפוי בין המשלחות, יש להניח שידיו של גול תהיינה מלאות עבודה.

ג.ארם

ישראלים זוכים בתחרות מעצבים בצרפת

בתחרות השנתית השנייה לבחירת מעצבי העתיד בתעשיה שנערכה בעיר הצרפתית רזני סו בוא ליד פאריס זכו במקום הראשון הישראלים שלי וגיד בן יהושע מתל אביב, בוגרי ביה"ס הידוע לאופנה "אסמוד" בפאריס. שלי למדה במגמת עיצוב אופנה וטכסטיל וגיד — במגמת תדמנות. 12 מתחרים צעירים השתתפו בתחרות והשופטים היו עיתונאי אופנה אנשי תקשורת ומעצבים.

שלי בן יהושע כבר זכתה השנה בפרס ראשון של עיצוב בעל עבור החברה הצרפתית הידועה שאריל ג'ורדן

שולמית קיסרי

צדיק למחצה

במרבית ערי ישראל הקפידו ראשי הערים והעיריות על סגירת עסקי השעשועים בתשעה באב. לא כך היה בהרצליה, שם נהגו כאילו היה תשעה באב יום ככל הימים. כל בתי הקפה בהרצליה פיתוח והסביבה היו מלאים בהמון אדם. מנהלי בתי הקפה טענו שאיש לא מנע מהם לפתוח את העסקים כרגיל בשבוע, שנהוגר באיזור תיירות מובהק.

היו בין תושבי העיר מי שטענו שלפני יום הכיפורים פנה ראש העיר אלי לנדאו להורים בעיר וביקשם שלא יתירו לילדיהם לרכב על אופניים ביום הקודש.

אריה לביא

מי מכיר את מר "הוק שטיינברג"?

עוזי שטיינברג, המכהן כמנכ"ל רשת בתי הספר של "אורט", ידוע יותר לציבור הישראלי כאבי מולידו של "הוק שטיינברג", הלא הוא החוק למיסוי בתנאי אינפלציה. הקשר של שטיינברג לחוק הנושא את שמו גרם בשבוע שחלף לתקרית משעשעת.

עוזי שטיינברג

נשיא לשכת המסחר, דני גילרמן שוחח עם אשת־עסקים אנגליה על המצב במשק ובשיחה הוזכר גם שמו של שטיינברג. הגברת, שעלתה זה מקרוב ארצה, אינה שולטת עדיין בעברית. תוך כדי שיחה אמרה לגילרמן שהיא מעוניינת להפגש עם "מיסטר הוק שטיינברג". גילרמן חשב תחילה שהיא מתבדחת, אך עד מהרה התברר כי הגברת מתכוונת לכך ברצינות: כדי ללמוד עברית היא הרבתה לקרוא את העיתונים היוצאים לאור בעברית, ובעיקר את הכותרות. תכופות נתקלה ב"הוק שטיינברג". אין זה פלא אפוא כי שיערה ששטיינברג הוא אכן שם משפחתו של האיש ושמו הפרטי הוא "הוק".

אברים צור

מי יישבר קודם: יפה או הקהל

קשה לתפוס את יפה ירקוני במצב שבו אין לה מה לומר. הזמרת הוותיקה יודעת לספר סיפור על כל עניין וגם אינה חוששת לצחוק על חשבון עצמה. "אני תמיד אומרת את הדברים הלא נכונים" היא מודה בחן.

עתה, היא יוצאת בקונצרט גדול כדי להנציח את העובדה שכבר ארבעה עשורים היא שרה ועדיין לא היא ולא הקהל — נשברו. התוכנית "חיים שכאלה" הורימה רם הורש בעזרת המסיבה שנערכה לה השבוע במסעדת "לה קוקי" בתל־אביב. היא נראתה כמי שמוכנה להתחיל הכל מתחילה.

הקונצרט יתקיים ב־30 בחודש באמפיתיאטרון של מר זיאן הארץ בליווי מקהלת צדיקוב, הזמר אהרון פרידה, תזמורת ועוד.

ע.ר

בעריכת עידית רוזנבלום

מרפי בקונגרס: שיחות ישירות צריכות לכלול גם את סוריה

ארה"ב הציגה לישראל ומצרים 30 שמות של בוררים

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). עוזר שר החוץ לענייני המזרח התיכון ריצ'רד מרפי אמר אתמול כי שיחות ישירות בין ישראל לשכנותיה הערביות במסגרת תהליך השלום צריכות לכלול גם את סוריה. בעדותו הכתובה בפני תת ועדת החוץ לענייני המזרח התיכון ואירופה ציטט מרפי את סגן הנשיא ג'ורג' בוש באומרו: "מסגרת המו"מ צריכה להיות כזאת הנותנת מקום לשיחות בין משלחת ישראלית וירדנית־פלסטינאית וכן לשיחות בין ישראל לסוריה".

מרפי הוסיף כי הממשל איננו תומך בועידה בינלאומית, אך הוא מכיר בכך ששיחות ישירות אפשר שיודקקו למסגרת של ועידה בינלאומית או פורום בינלאומי שיקדם את השיחות". ויבוי, כמו בוש לא התנו את שתתפותה של ברית המועצות בוועידה כזאת בחידוש היחסים עם ישראל או במתן אשרות יציאה ליהודי ברית המועצות.

בנושאים אחרים אישר מרפי כי הממשל העביר לישראל ומצרים רשימה של 30 שמות של מיועדים להיות בוררים בסכסוך טאבה וכי הוא מקווה, שתוך זמן קצר יסכימו הצדדים על שמותיהם של הבוררים. מרפי מצפה כי בפרק זמן של שבועיים שלושה יסתיימו כל הבעיות הטכניות הכרוכות בתחילת הבוררות ואז גם תשלח מצרים את שגרירה לישראל ותתקיים גם ועידת פסגה בין מובארק לראש הממשלה פרס ככל הנראה במהלך חודש ספטמבר.

על כלכלת ישראל אמר מרפי כי ממשלת ישראל עשתה רבות כדי לקדם את כלכלתה ולא יהיה זה נכון ליחס את הצלחת התכנית הכלכלית רק לירידת מחירי הנפט ולנפילת ערך הדולר בשוק העולמי, כפי שאמר עוזר שר החוץ לעניני כלכלה אלן וואליס, אולם עדיין האינפלציה גבוהה יחסית והאבטלה עלולה לעורר דאגה. אשר לסיוע אותו מקבלת ישראל סבור מרפי כי הוא ימשיך לעמוד ברמתו הנוכחית ולא יפגע אך גם לא יחול בו גידול.

הוא הוסיף כי טרם התקבלה כל החלטה בשאלת ה"דאטאוויזציה" או העסקת מעמד דומה לזה של מדינת נאט"ו גם למדינת ישראל וכי הנושא נדון בעבר עם שר הבטחון יצחק רבין וידון גם בעת ביקורו הצפוי במחצית ספטמבר.

אשר לרוטציה אמר מרפי דינ־לומטית, כי הקואליציה תהיה דומה לקודמתה בכך שתרצה להמשיך ולחפש הרמוניות לשלום באיזור "יהיו אלה אותם אנשים המכהנים עתה אך בתפקידים שונים".

ראש לשכת עורכי־הדין נפגש בארה"ב עם יו"ר עורכי־הדין מברית־המועצות

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). ראש לשכת עורכי־הדין בישראל מנחם ברנר נפגש פעמים אחדות בניו־יורק עם שר המשפטים של הרפובליקה הרוסית ויו"ר עורכי־הדין בברית המועצות אלכסנדר סוחרב. השניים שהיו בניו־יורק כאורחי הוועידה השנתית של לשכת עורכי־הדין בארצות־הברית שנפתחה אמש במנהטן.

ברנר וסוחרב ניהלו ביניהם שיחות ממושכות, שנגעו בנושאים שונים שבין ישראל וברית־המועצות. ברנר מסר לסופר "הארץ", כי ניכר היה מאמץ מצידו של סוחרב לתת פומבי לפגישותיו עם ראש לשכת עורכי־הדין הישראלית וכי סוחרב לא יזם פגישות ושיחות דומות עם עורכי־דין ממדינות שונות שהיו אף הם אורחי הוועידה.

בין השאר, הכחיש סוחרב לברנר, כי בברית־המועצות קיימת אנטישמיות וכי תקריות של חילול בתי־כנסת ובתי־קברות יהודיים מתרחשים במדינות מערביות אך לא בברית־המועצות.

במסדרונות הוועידה התנהל מאבק סמוי של עורכי־דין יהודים סביב הסכם שהושג עם התאחדות עורכי־הדין בברית־המועצות בדבר שיתוף פעולה והחלפת מידע עם עורכי־הדין בארצות־הברית. כמה עורכי־דין ומשפטנים יהודיים התנגדו להסכם אך אחרים תמכו בו. יושב־ראש ועידת הנשיאים היהודיים הפרקליט הניו־יורקי מוריס אברם תמך בהסכם ואף פעל לאישורו. מנחם ברנר הביע גם הוא תמיכתו בהסכם עם הסובייטים.

נאמני ג'עג'ע הגבירו אחיזתם בשכונות שהיו בשליטת המורדים

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

בביירות הגבירו אתמול נאמני מפקד "הכוחות הלבנוניים" (הנוצרים) ד"ר סמיר ג'עג'ע את אחיזתם בשכונות שהיו בשליטת המורדים. מקורות ערביים מסרו כי יחידות של נאמני ג'עג'ע התפרסו בשכונת אל־אשרפיה ושכונות אחרות וכי ג'עג'ע עצמו סייר בלווית יועציו באותן שכונות.

לעומת זאת נמסר על מתיחות באיזור כרם אל־זיתון בו עדיין שולטים המורדים. לדברי המקורות השיגו אתמול נאמני ג'עג'ע הישג נוסף כאשר הלשכה הפוליטית של אל־כתאיב (הפלנגות) הטילה על ג'עג'ע "לדאוג להחזרת החיים למסלולם התקין באיזורים הנוצריים". מפקדת הכוחות התכנסה אמש לישיבה מיוחדת לקבלת החלטות על המשך נקיטת הצעדים להחזרת השקט.

אתמול נהרגו 19 אנשים ונפצעו בהתפוצצות מכונית תופת שהכילה 100 ק"ג של חומרי נפץ בשכונת אל־דאורה, היא השכונה המזרחית במזרח ביירות. המכונית התפוצצה במרחק של 50 מטרים מבית החולים מאר יוסף בו מאושפז ד"ר פואד אבו־נאדר, מראשי נסיון ההפיכה נגד ג'עג'ע.

ג'ומייל: רוצים להשליט

ביירות (ע"ר וע"צ). נשיא לבנון אמין ג'ומייל סבור כי הוא המטרה של התנגשויות הדמים הבין־נוצריות בהן נהרגו מספר אנשים החל מסוף השבוע שעבר, דיווחו העיתונים אל אנואר וא־ספיר.

מקור בביירות אמר כי "ידוע ביבים שהיו נסיונות להפיל את הנשיא באמצעות הפיכה צבאית או באמצעות זעזוע במצב הפנימי שיצדיק התערבות סוריה ויביא להדחתו של הנשיא".

היחסים בין הנשיא ג'ומייל ובין השלטון הסורי מתוחים מאז סירב הנשיא לאשר הסכם שהיה מקצץ במידה מסויימת בסמכויות הנשיא.

אחד הפרשנים הנוצרים אמר כי חילוקי הדעות בקרב הנוצרים באשר לתפקידה של סוריה בלבנון מהווים גורם מרכזי בהתנגשויות הפנימיות האחרונות. סיבה נוספת — התנגדות למפקד "הכוחות הלבנונים" סמיר ג'עג'ע ומאמציו להפוך את המיליציה הזאת לכוח מצומצם אך מקצועי ברמה גבוהה ולשרש מקרבו אנשי מיליציות העוסקים בסחר בסמים ובזנות, אמר המקור.

5 נפצעו מרימון בעכו

מאת נורית [illegible]
סופרת "הארץ"

אתמול בשעה 20.45 בעת שמשפחת עשר מרחוב גיבורי סיני בעכו ישבה בגינה, נזרק לעברה רימון יד שהתפוצץ. חמישה אנשים נפצעו — ארבעה גברים ועוד אשה אחת. ארבעה הועברו לטיפול בבית החולים נהריה ואחד מהנפצעים שמצבו קשה הועבר לבית החולים רמב"ם.

מוצאה של משפחת עשר מכפר מאכר שבגליל המערבי. ממשטרת מרחב הגליל נמסר כי המניע כנראה פלילי.

אין נפגעים מבקבוקי תבערה על אוטובוס בשכם

מאת סופר "הארץ" בשטחים

שלושה בקבוקי תבערה הושלכו אתמול בבוקר על אוטובוס ישראלי במרכז שכם. לא היו נפגעים. לאוטובוס נגרם נזק קל.

מקורות בטחוניים מסרו כי הבקבוקים הושלכו לעבר האוטובוס בקו 955, שעה שעבר ליד כיכר בית החולים בשכם, בכביש הראשי של העיר. בקבוקי התבערה ניפצו כמה משמשות האוטובוס אך לא פגעו באיש מהנוסעים.

צה"ל סגר את איזור האירוע למשך כשעה בנסיון לתפוס את מידי הבקבוקים. כמה צעירים נלקחו לחקירה, אך לא נמסר על מעצר חשודים. אישי ציבור בשכם הביעו אמש דאגה מפני אפשרות שמקרים כאלו ישנו בקרוב דבר העלול לגרום להטלת עוצר על העיר במשך חג הקורבן המוסלמי המתחיל היום.

צעיר מעזה חשוד בניסיון לרצוח תושב ק.מלאכי

מאת איתן רבין

משטרת נפת עזה סבורה כי הצליחה אתמול לפענח את הנסיון לרצח של תושב קריית מלאכי, אשר נדקר בסכין בשוק בעזה ב־3 במארס השנה.

לאחר חקירה מאומצת הצליחו שוטרים במשטרת עזה לעצור חשוד בן 20, תושב מחנה הפליטים ג'יבליה ולאחר חקירה הודה, כי דקר את תושב קריית מלאכי על רקע לאומני ושיחזר את מעשהו. הוא יובא הבוקר להארכת מעצר.

מקור משטרתי בכיר אמר אמש ל"הארץ" כי חשוד זה ייחקר גם על נסיונות רצח נוספים שאירעו בשנה האחרונה בעזה.

עשרות נפגעים בהתפוצצויות במפעל לייצור נשק ליד אנקרה

אנקרה (ע"צ). שישה חבלנים־כבאים טורקים נהרגו ו־27 אנשים נפצעו בשורה של התפוצצויות, שזעזעו מפעל לייצור נשק בקרבת אנקרה — לפי סיכום רשמי, שפורסם היום.

השלטונות מסרו, כי חבלן־כבאי שביעי נעדר.

לפי מסקנות ראשונות של החוקרים, נגרמה ההתפוצצות מטעות בהפעלת שופרית הלהבה ע"י עובד במחסן שבו היתה כמות של 2.5 טונות דינמיט.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: יוסף מנדלביץ',לשעבר אסיר ציון בבריה"מ
על: העלאת בעיית יהודי בריה"מ בשיחות הלסינקי

אינני מצפה לשום בשורות

יש לך ציפיות ששיחות הלסינקי יסייעו למאבקם של יהודי בריה"מ?

אינני מצפה לשום בשורות טובות מהמיפגש הזה.הנציגים הסובייטים קיבלו הוראות מפורשות שלא לדון בעניין יהודי בריה"מ והם יפעלו בהתאם להנחיות שקיבלו ממוסקווה.

אבל פרס ושמיר הודיעו השבוע שהמשלחת שלנו תעמיד את בעיית יהודי בריה"מ בראש סדר היום.

משיחות שקיימתי עם גורמים שונים,התרשמתי שמשרד החוץ החליט לא להציב שום התניות לקיום השיחות.אולי בפרוזדורים ידברו על יהודי בריה"מ,אבל לא בדיונים הרשמיים. יש לי הרושם שהמטרה העיקרית של המשלחת שלנו היא בראש ובראשונה לדון ביחסים דיפלומטיים ורק לאחר מכן בכל שאר הנושאים,לרבות בעיית היהודים. אולי יגיעו להסכמה שמשלחת סובייטית תבוא לביקור בארץ.

בישיבת הממשלה השבוע הציע השר שריר לצרף למשלחת הישראלית נציג של עולי בריה"מ. אתה סבור שהיה זה מישהו שלא נענו להצעתו?

זה לא מקרה שלא נענו להצעה.זה נובע מהתייחסותה הכוללת של הממשלה לבעיית יהודי בריה"מ. עצם העובדה שהממשלה לא קיימה דיון בנושא זה,אלא היו בישיבה השבוע רק חילופי דעות,מלמדת על כך שהיא רוצה להנמיך פרופיל. אני סבור שיש המלצה מפורשת של האנשים האחראים לטיפול בבעיית יהודי בריה"מ שהיעד העיקרי של המשלחת שלנו בדיונים צריך להיות הקמת קונסוליה במוסקווה ומתן אפשרות לאורחים ישראלים לבקר בבריה"מ. בעיית יהודי בריה"מ נמצאת רק בעדיפות שניה.עד שנושא זה לא יהיה בעדיפות ראשונה, שום דבר לא יזוז.

אולי תספר מנסיונך. מה חשים אסירי ציון כשהם שומעים על שיחות כמו בהלסינקי,יש להם ציפיות?

לאנשים במצב קשה יש תמיד ציפיות. אתן לך דוגמה. ב־1978, כשהייתי בכלא יחד עם נתן שצ'רנסקי, הגיעו אלינו שמועות שנשוחרר מהכלא במסגרת עיסקת חבילה לקראת חתימת הסכם סאל"ט עם האמריקאים. הוחלט שלא נשתחרר,עד שלא יפתרו את בעיות זכויות האדם ופעילי העליה בבריה"מ. אבל היו גם אנשים אחרים שחשבו רק על עצמם,ואמרו בגילוי לב שלא איכפת להם מאחרים ואם יאפשרו להם לצאת מהכלא הם יצאו בשמחה. אני הבנתי אותם. יש אנשים שבשעה שהם נמצאים במצב קשה,הם חושבים רק על עצמם.

חריש הורה לשר הדתות לא לכנס את ועדת המינויים לדיינים

עד שתיבחן החלטה שנויה במחלוקת של מועצת הרבנות הראשית

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הורה לשר הדתות ד"ר יוסף בורג, לא לכנס את ועדת המינויים לדיינים, שתפקידה למנות דיינים לבית הדין הרבני הגדול, עד שתיבחן החלטה שנויה במחלוקת של מועצת הרבנות הראשית, המונעת בפועל מעשרות דיינים, חלקם אבות בתי דין, להיות מועמדים לפני הוועדה. חריש ביקש זאת מהשר בורג לאחר שעו"ד מישאל חשין איים לעתור לבג"צ אם תכונס הוועדה לפני שהיועץ המשפטי יחווה את דעתו על החלטות מועצת הרבנות הראשית.

לפי החוק, מי שכיהן שלוש שנים רצופות בבית דין רבני איזורי זכאי לקבל כושר לדיינות. החלטת מועצת הרבנות הראשית מוסיפה על תנאי זה "צירוף חוות דעת בכתב של שלושה מחברי מועצת הרבנות הראשית וצירוף חוות דעת של שני דיינים המכהנים בבית הדין הגדול", שבה יפורטו הנימוקים לבקשה לקבלת הכושר.

עו"ד חשין כתב לבורג ולחריש, כי מועצת הרבנות הראשית חרגה מסמכויותיה בהחלטה זו. ההחלטה שרירותית, בלתי מתקבלת על הדעת, מביישת ומבזה.

ועד הדיינים מוחה בפני מועצת הרבנות הראשית על ההחלטה.

סופר "הארץ" מציין, כי בבית הדין הרבני הגדול פנויים ארבעה מקומות. לפחות שני מועמדים כבר מקובלים כ"בטוחים" — הרב בצרי, מקורבו של הרב אליהו, והרב יעקב רוזנטל, המועדף על ידי הרב הראשי שפירא. לפני מספר חודשים הוארך כושרם לדיינות של ששה דיינים: הרבנים רוזנטל, ברוך רקובר, שלמה דיכובסקי, אברהם שאר ישוב, עזרא בצרי והרב חנן הוענק כושר לרב גד נבון. נדחו בקשות רבות של דיינים אחרים להאריך את כושרם.

בתשובתו לעו"ד ד"ר מישאל חשין אומר מזכיר מועצת הרבנות הראשית, הרב יחיאל הלוי, כי שיקולי המועצה הם לגופו של עניין בלבד. הלוי אומר כי מתן הכושר לבית הדין הרבני הגדול צריך להיות תלוי ברצונם של חברי מועצת הרבנות הראשית, וכי אין זכות אוטומטית של קבלת כושר בתנאי בלבד של שלוש שנים. הכוונה הטובה, כתב הלוי, היא משרבבת, אמבורחיות והבזור לחוק.

גור: עד כה אין נורמליזציה בתחום הרפואה עם מצרים

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בנגב

שר הבריאות מרדכי גור אמר אתמול כי ניסיונות משרדו להשתלב בנורמליזציה עם מצרים ולקיים מערכת יחסים בתחום הרפואה בין שתי המדינות, לא עלתה עד היום יפה. השר גור, שסייר ברמת הגולן, אמר, כי הסתדרויות הרופאים במצרים מקיימות קשרים הדוקים עם מדינות ערב ומתנגדות עקבית להסכם השלום.

השר תקף את הליכוד ואמר כי ראשי הליכוד עושים הכל כדי לא לקיים את הנורמליזציה. הרוטציה אמר השר גור לא משרתת את המטרה לעשות הכל להחיות את השלום עם מצרים. מספיק לשמוע מה אומרים אנשי הליכוד כדי לדעת איזה מכשולים עדיין צפויים לנו בדרך" אמר השר גור.

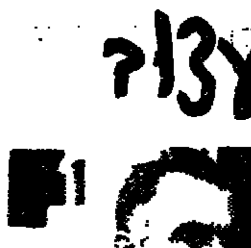

[illegible] כהן

נדם לבו של אדם ישר משורר רומנטיקן
ולוחם חרות ללא־חת צנוע ועניו
דמות ססגונית אמירת צמרות בן יקר
לארץ שלא סחרו בה
יחיד סגולה באהבתו ובקנאותו לעקרונותיו
באישיותו הסוערת שחו השניים האדמה והמרד
(מושיע מאיר פנים וכהן שאינו נלאה מאמונתו)
במאבקו נגד השלטון הזר היה בין מקימי העצמאות
משך כל עונות השנה שאלתי לשלומו
הפגישות בינינו נסכו בי הרגשה מרוממת
לפני ניצב אנוש שהוא ראשית חבר
ושנית נאה דורש ונאה מקיים
פנורמה גדולה של מעש והקרבה אותה האירה
נשמה מקסימה נשמת משפחת החרות
אל כל היגונות הלכתי צוחק
אצל השמחות שהיתי צעיר בימים
אם נגזר דיני למות
קברוני בין כל האהבות

דקל בארה"ב: מלה של פרס אינה מלה

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). סגן שר הביטחון מיכאל דקל אמר אתמול, כי לאחר הרוטציה הרגיש הממשלה את עיכוב ההתיישבות בשטחים, תחודש הדרישה להקים ששה יישובים חדשים.

דקל, המבקר בארה"ב, נפגש לשיחות בימוסין עם סגן שר ההגנה ויליאם טאפט ועם סגן שר החוץ ג'ון ווייטהד, והתרשם מן האווירה הטובה הקיימת כלפי ישראל. דקל גם נפגש עם חברי קונגרס ופקידים במשרד החוץ.

בשיחה עם עיתונאים ישראלים הוסיף דקל, כי במהלך עבודתו עם שר הביטחון יצחק רבין התרשם, כי ניתן לסמוך על רבין וכי "מלה שלו היא מלה", שלא כמו ראש הממשלה שמעון פרס, ש"מלה שלו אינה מלה".

פרלוב מבקשת לצאת ממוסקווה לישראל לתרום מוח עצמות לאחיה

מוסקווה (ע"ד וע"צ). יהודיה סובייטית ביקשה רשות לצאת לישראל, כדי לתרום מוח עצמות לאחיה, שלקה בממאירות סרטן הדם — אמר אתמול בעלה.

הסוציולוגית אינסה פלרוב, 37, ביקשה לפני חודשיים משלטונות ברית המועצות לאפשר לה לצאת את גבולות המדינה זמנית, אך לא הצליחה לקבל את ההמלצות הדרושות ממקום עבודתה, מסר בעלה, הפיסיקאי ויקטור, 38.

עתה היא ממתינה לתגובה רשמית לבקשה שהגישה, שהשלטונות הסובייטים יאפשרו לכל בני המשפחה, כולל שתי הבנות האריה, 8, ומריאנה, 5, להגר מברית המועצות. השלטונות הסובייטים הבטיחו להשיב לבקשתה עד סוף השבוע, הוסיף בעלה.

אחיה של אינסה, הביוכימאי מיכאל שרמן, עלה לפני שש שנים יחד עם אמו. בחודש אוקטובר 1958 הוא אושפז מאחר שהוא סובל מלוקמיה כרונית.

בינתיים נודע כי האמריקאית סוזאן גרהאם, המנסה מאז 1979 להשיג היתר יציאה לבעלה היהודי הסובייטי מטווי פינקל, פנתה אתמול שוב למנהיג הסובייטי מיכאיל גורבצ'וב במכתב גלוי.

הגב' גרהאם, השוהה במוסקווה, מצפה עתה ללידת הראשון של בני הזוג בחודש ינואר. היא מקווה, שפינקל יורשה להיות נוכח בלידה בארה"ב.

[illegible]

קבוצה של אזרחים סובייטים, המבקשים להצטרף אל משפחותיהם מחוץ לברית המועצות, תבעו לדין פקיד בכיר, אשר, לטענתם, מסרב להעביר את בקשתם להיפגש עם שליט הקרמלין מיכאיל גורבצ'וב.

ולדימיר פימנוב, אחד מאנשי הקבוצה, מסר, כי הם נכנסו בשבוע שעבר למשרד נוטריון ממשלתי, העוסק בבקשות רשמיות, ומסרו לו איגרת אל גורבצ'וב, שבה הם מבקשים, כי יסייע להם להתאחד עם בני משפחותיהם הנמצאים בחו"ל.

זכו בפיס

בהגרלת רבפרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 33/86 שהתקיימה ביום אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 11,000 ש"ח זכה המספר: 498172.

בסך 5,000 ש"ח זכו המספרים: 247771; 666594.

בסך 275 ש"ח זכו המספרים: 047489; 057123; 105443; 142134; 150426; 226468; 238692; 248220; 248511; 252702; 273462; 352635; 359293; 414490; 429029; 429175; 448451; 488523; 509191; 518523; 550234; 557277; 575775; 584643; 615965; 634127; 676024; 768096; 806403; 810027; 862972; 870512.

בסך 130 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 5524; 8602.

בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 057; 145.

בסך 15 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 235; 539; 746.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 4 זכו בסך של 2.20 ש"ח.

בסך 4.40 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 037; 057; 116; 118; 205; 212; 213; 232; 256; 305; 333; 368; 377; 443; 445; 487; 508; 512; 560; 577; 713; 728; 821; 855; 944; 970.

בסך 2.20 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 01; 03; 08; 12; 26; 30; 48; 49; 54; 55; 56; 61; 62; 64; 65; 71; 73; 74; 77; 78; 83; 85; 86; 91; 98.

המעלות של אל על

	ממ' מינימום	ממ' מכס'	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	13	24	גשום	12	22
אתונה	24	32	בהיר	25	36
בוקרשט	22	30	בהיר	—	—
בריסל	14	26	גשום	15	24
ז'נבה	16	24	מ"ח	18	31
דבלין	15	22	מ"ח	10	23
לונדון	15	20	גשום	—	—
ליסבון	19	26	בהיר	16	28
מדריד	20	31	בהיר	16	28
ניו־יורק	18	25	מ"ח	17	27
פאריס	15	25	בהיר	14	27
פרנקפורט	16	24	מ"ח	14	24
ציריך	13	19	מ"ח	—	—
קהיר	25	35	בהיר	21	35
קופנהאגן	13	21	מ"ח	14	22
רומא	22	28	מ"ח	20	34
שטוקהולם	11	20	מעונן	10	17

EL AL אל על

המכון לרפואה טבעית – קרן אור באפלה

פתרון אפשרי למצב השורר ברפואה הציבורית בארץ • מוסד רפואי פרטי
משוכלל ביותר • צוות רפואי מסור ומהימן • רמת הצלחה – הגבוהה בארץ

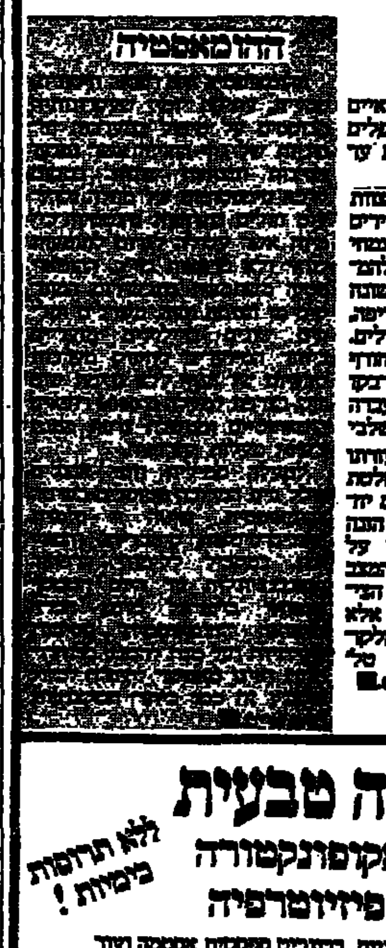

בלב ת"א פועל מזה 3 שנים מרכז רפואי גדול שהתמחותו שונה ומאוד ייחודית בהשוואה למוסדות רפואיים פרטיים וציבוריים אחרים.

המכון אשר משתרע על פני 3 קומות בבניין הדיש ברחוב בזל 1 בתל אביב (פינת דיזנגוף) ומעוצב בטוב טעם מנוהל ע"י ד"ר זמיר (בתמונה) אשר התמחה בהומאופתיה בבריה"מ ובגרמניה המערבית אצל טובי המומחים ונחשב לחלוץ הרפואה ההומאופתית בארץ.

המכון מהווה היום מוקד משיכה לאלפי חולים קשים, ו"חשוכי מרפא" שהרפואה הקונבנציונלית לא הצליחה לרפאם. כפי שהתבטא אחד החולים: "ד"ר זמיר הוא התקוה האחרונה עבורי בעולם הזה..."

בביקורנו במכון (לצורך הכנת כתבה זו) ובעקבות ראיונות עם מטופלים רבים הסקנו שהרפואה ההומאופתית היא היום הפתרון היעיל ביותר לרבים שאין לרפואה הקונבנציונלית תשובה עליהם.

שמענו על מ.ת., ילד בן 3 מקיבוץ העוגן, אשר במשך 3 שנים מיום לידתו סבל מאסטמה קשה מאוד ותוך שבועיים של טיפול הומאופתי הפך לילד בריא לחלוטין. דבר שהדהים את כולם כולל רופאו האישי, היתה העובדה שהילד אפילו חדל מנטילת קורטיזון (תרופה הורמונלית שמומלצת לחולים במקרים הקשים והקריטיים של האסטמה).

לצוות המכון הרבה סיפורים אודות חולים שהבריאו ממחלות שונות כגון אסטמה, ברונכיט ספסטית, מיגרנות קשות מאוד, דלקות פרקים, מחלות גב ועוד מחלות רבות אחרות הודות לרפואה ההומאופתית.

קומה נפרדת בבניין תופס המרכז לניתוחים פלסטיים־קוסמטיים שבו עובדים טובי המנתחים הפלסטיים בארץ. המרכז מושך ציבור רחב המעוניין בביצוע ניתוחים לשיפור תדמיתו החיצונית כולל ניתוחים אינטימיים לנשים אשר הדיסקרטיות והרמה המקצועית הינן המרכיבים החשובים ביותר בבחירת המקום בו יבוצע הניתוח. רמת הניתוחים במכון היא מהגבוהות בארץ.

בסיום יום הניתוחים שוחחנו עם ס.ר. מבאר שבע שהיתה לאחר ניתוח פלסטי ולא הפסיקה לשבח את המנתח הפלסטי ואת הצוות עבור היחס המיוחד במינו שזכתה בו זה פינוק אשר הוענק לה ע"י האחיות המטפלות.

במחלקת פיזיותרפיה מטפלים בחולי גב, פרקים ופגיעות של תאונות דרכים ונעזרים במכשירים משוכללים ביותר (שלא תמיד נמצאים בשימוש במרכזים רפואיים ציבוריים) ומחזירים את המטופלים למצב כשיר במהירות המירבית עד כמה שאפשר.

במעבדות המכון פועל צוות מיומן אשר פיתח מספר תכשירים מתכוננים שמבוססים על צמחי מרפא והומאופתיה. אנו נוכל להמליץ לכם על הערכה לעזרה ראשונה לטיפול מיידי בדלקת גרון הרפס, שפעת, הפרעות עיכול ושלשולים. תרופה זו שווקה בהצלחה בחודש האחרון לציבור החולים אשר נדבקו במגיפת השפעת. התגלית במעבדה היתה תמרוק חדש שנמצא בשלבי פיתוח מתקדמים ביותר שבעזרתו ניתן יהיה ליישר בצורה מוחלטת את קימטי העור והשלב מוקדם יתר סית להיווצרותם באמצעות הזנה אינטנסיבית. התמרוק מבוסס על שומני צמחי מאכל. לאור המצב העגום אשר שורר ברפואה הציבורית בארץ לא נותר לנו אלא להמליץ על המכון על כל מחלקותיו בתל אביב רח' בזל 1 טל' 03—226844 ,244950 ,226844.

מכון לרפואה טבעית
הומאופתיה – אקופונקטורה
צמחי מרפא – פיזיותרפיה
ללא תרופות כימיות!
80% הצלחה בריפוי מחלות אלרגיות, ברונכיט ספסטית אסטמה ועוד
80% הצלחה בריפוי מגרנות, כאבי מחזור ומצבי לחץ נפשי.
100% הצלחה בריפוי מחלות דלקתיות חוזרות כולל גרון ואוזניים
★ טיפול יעיל במחלות לב וכלי דם, גב ופרקים, עיכול ודרכי השתן
★ מחלות נשים וילדים
★ מחלות עצבים ומתחים נפשיים
★ טיפול בהשמנת יתר
★ גמילה מעישון
Total Nature Ltd

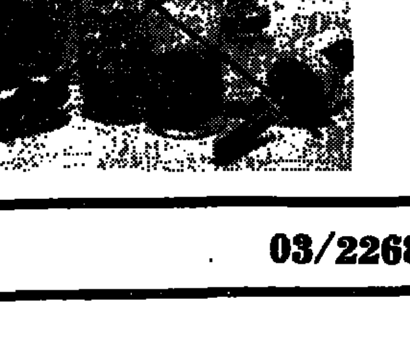

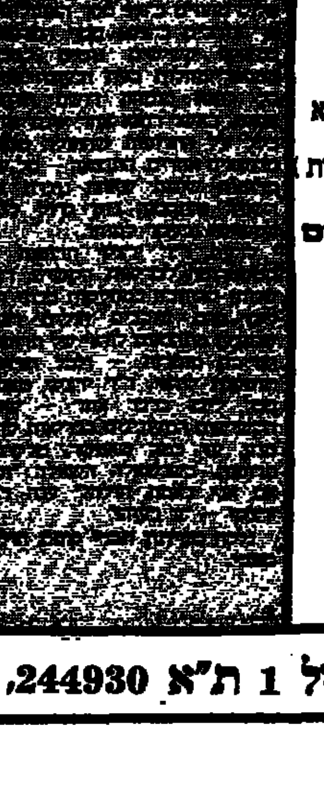

מרכז
לניתוחים פלסטיים־קוסמטיים
ניתוחי אף והזה מתיחות פנים וצוואר
מתיחות עפעפיים תיקון אוזניים
הרחקת גידולי עור (כולל בשיטת פרופסור מודי — ללא ניתוח) קיצור וחיזוק שרירי הנרתיק הרפויים (לאחר לידות)
★ צוות רפואי – מעולה ★ תנאי תשלום טובים
★ טיפול מסור ודיסקרטי

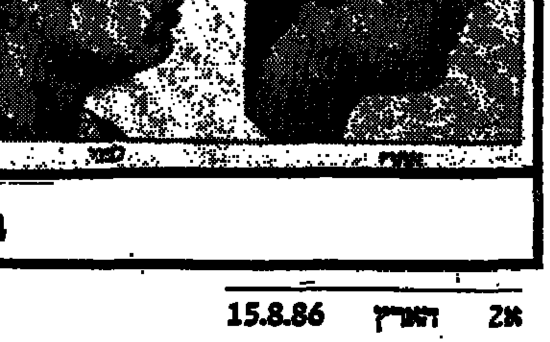

לפני אחרי

באזל 1 ת"א 03/226844 ,244930

סערה סביב תוכנית למלון־דירות בחורש שבפסגת אבו טור בירושלים

רפאל לוי הוזהר כי אם יתברר שהתייעץ עם היועצים המשפטיים של יזמי תוכנית אבו טור, ייפסל מלשבת בראש הוועדה בנושא זה

מאת נדב שרגאי
כתב "הארץ" בירושלים

מתכננים ומשפטנים בירושלים סוערים סביב תוכנית להקמת מלון־דירות באחד האתרים הרגישים בבירה — חורש טבעי בפסגת אבו טור, הצופה על העיר העתיקה ובצפה מערבית אזורי העיר.

עו"ד יורם בר סלע, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, הזהיר את רפאל לוי, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה של אזור ירושלים, הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים, כי אם יתברר, שהתייעץ עם היועצים המשפטיים של יזמי תוכנית אבו טור, ייפסל מלשבת בראש הוועדה בנושא זה.

היו"ר סירב להגיב

בר סלע גם הבהיר לממונה על המחוז, כי חוות דעת משפטית, של משרד היועץ המשפטי, הקובעת, כי יש להחזיר את התוכנית לדיון מחדש בוועדה המקומית הנה בגדר הנחיה ולא המלצה, כפי שהתבטא לוי בראיון לעיתון הירושלמי "כל העיר". כמו כן כתב בר סלע ללוי, כי הוא מסרב להאמין, שלוי עיכב את הפצת חוות הדעת של משרד היועץ המשפטי בין חברי הוועדה, כפי שהתבקש לעשות. רפאל לוי סירב לשוחח עם סופר "הארץ" בנושא.

השטח שבו מדובר, הוחכר ליזמי המלון, שבראשם עומד שר האוצר לשעבר יגאל הורוביץ, על ידי הכנסייה היוונית אורתודוקסית. בשנה האחרונה הוגשו לתוכנית מאות התנגדויות, וביניהן של המועצה לארץ ישראל יפה, המועצה הציבורית לשימור אתרים והחברה להגנת הטבע. למרות ההתנגדויות אישרה הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של ירושלים את התוכנית במארס 1986.

את חוות הדעת, שעליה סמך בר סלע את ידיו, הכינה עו"ד אילה פרוקצ'יה. לדבריה, לא התייחסו בוועדות לשאלות העקרוניות, ולכן הורתה להחזיר את התוכנית לוועדה המקומית. על הוועדה להביא בחשבון, שמדובר "באזור בעל אופי מיוחד, ולאשר את התוכניות רק בנסיבות מיוחדות ומשיקולים יוצאי דופן".

"על הוועדה לדון מחדש"

המשנה ליועץ המשפטי כתב עוד לאברהם כחילה, סגן ראש עיריית ירושלים, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה בעירייה, כי על הוועדה המקומית לדון בנושא מחדש, "להתעלם מכל הדיונים שקיימה עד עתה בנושא, ולגבש קודם כל את עמדתה בשאלה האם יש מקום להתיר בנייה של מלון מהסוג והאופי המוצעים באזור אבו טור, מתוך הנחה שבנייה כזו מהווה חריג יוצא דופן בשטח פרטי פתוח".

עו"ד נעמי וייל, היועצת המשפטית של היזמים, כתבה חוות דעת משפטית, החולקת על חוות הדעת של משרד היועץ המשפטי בנושא. וייל כתבה, בין השאר, כי להנחיית היועץ המשפטי "אין תימוכין לא בדין ולא במציאות, לפיה רוב רובם של בתי המלון בירושלים הוקמו בשטחים פרטיים פתוחים, והיא עולה כדי התערבות מגמתית בשיקול הדעת, המוקנה למוסדות התכנון.

המשטרה תמנע אזכרה לחייל משה תמם בבקה אל־גרבייה

מחשש להתנגשות בין יהודים לערבים

מאת ידה טל
סופר "הארץ"

הפיקוד הבכיר של משטרת ישראל החליט, שלא לאפשר למשפחת תמם לקיים אזכרה מחרתיים — במלאות שנתיים להירצחו של בן המשפחה, החייל משה תמם — בכפר באקה אל־גרבייה.

בני המשפחה ביקשו לערוך את האזכרה בבית, שבו הוחזק משה תמם לאחר שנחטף ולפני שנרצח. המשטרה דחתה את הבקשה בנימוק, שקיום האזכרה בעיירה הערבית עלול לגרום להתלהטות הרוחות ולהתנגשות בין יהודים לערבים. עם זאת ההערכה היא שאנשי כהנא ינסו בכל זאת לקיים את האזכרה בכפר, והמשטרה נערכת לאפשרות כזו.

מחרתיים יוצבו כוחות גדולים של המשטרה במבואות הכפר על מנת למנוע ניסיון של אנשי כהנא ובני משפחת תמם להיכנס לכפר ולקיים בו את האזכרה.

(עו). בתוכנית המשפחה לערוך אזכרה בשעה 10.30 בבוקר בנתניה, להגיע לבקה אל גרבייה בשעה 11.30, ולהמשיך משם למבוא דותן לאזכרה נוספת בשעה 13.15.

אליעזר שמואלי יתמנה לנציג מש' החינוך והתרבות בארה"ב

המנכ"ל החדש יהיה ד"ר שמשון שושני

מאת נורית אמתי

אליעזר שמואלי, מנכ"ל משרד החינוך יפרוש בסוף החודש מתפקידו ויתמנה כנציג משרד החינוך והתרבות בארצות הברית. במקומו של שמואלי יתמנה ד"ר שמשון שושני אשר כיהן כמנהל מינהל החינוך הנוער והתרבות בעיריית תל אביב. החילופין יתקיימו באחד בספטמבר.

על חילופי התפקידים סוכם אתמול בישיבה שקיימו סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון בלשכתו בירושלים.

ערך את העמוד: חיים טל

יעקב לפידות — מפקד המכללה לביטחון לאומי

מאת דן סגיר

מינוי נוסף בצמרת צה"ל: תא"ל יעקב לפידות יתמנה היום למפקד המכללה לביטחון לאומי (מב"ל) ויועלה לדרגת אלוף. תת אלוף לפידות מחליף את האלוף אביעזר יערי המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל.

תת אלוף לפידות (44) איש שריון ותיק אשר רוב הקריירה הצבאית שלו היתה במסגרת השריון. תפקידו האחרון אליו נכנס באפריל 1985 היה סגן מפקד חילות השדה. במלחמת יום הכיפורים פיקד על גדוד טנקים בסיני, או במלחמת לבנון כמפקד אוגדה משוריינת סדירה פיקד על הגיזרה המזרחית. תת אלוף לפידות הוא בוגר פו"ם הצה"לי ובן בית הספר לפיקוד ומטה בפורט לוונוורט האמריקאי.

פרס לאחותה של אידה נודל: יהיה שינוי במדיניות בריה"מ

אילנה פרידמן נאותה להפסיק את שביתת השבת

(עש"ת). ראש הממשלה, שמעון פרס, יצא אתמול לבקר את אחותה של אידה נודל, אילנה פרידמן, שמקיימת שביתת שבת מול משרדו שבקריית הממשלה. בעקבות ביקור זה סיימה הגב' פרידמן את שביתתה.

פרידמן קיבלה את פרס בהתרגשות ואמרה: אני יודעת שאתה יחד איתנו במאבקנו, והוא השיב: אכן אני מזוהה עם מאבקך ואני חושב שאת מסייעת להסב את תשומת הלב הציבורית לבעיית יהודי בריה"מ. דלתי פתוחה בפניך תמיד.

פרס נשאל אם יתכן חידוש יחסים עם בריה"מ בלי שיפור כלשהו במדיניותה כלפי יהודיה, והוא השיב: לא, יהיה שינוי הצריך להיות שינוי במדיניותה של בריה"מ.

יו"ר תנועת התחייה יובל נאמן, שביקר אצל אחותה של אידה נודל ליד משרד ראש הממשלה, הפתיע לגלות את חתימת שמעון פרס על עצומת ההזדהות: כיצד מתיישבת חתימה זו עם הימנעות הממשלה מהתניית יחסים עם בריה"מ בשחרור יהודי רוסיה? — טען. (צילום: אליהו הראתי)

בעקבות אישור נוסח שטר הבוררות בעניין טאבה:

קמחי ייצא במוצאי שבת לקאהיר לדון עם שר החוץ המצרי בשיפור יחסי הנורמליזציה עם ישראל

מאת גדעון אלון ואיתן רבין

מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי ייצא במוצאי שבת לקאהיר כדי לדון עם שר החוץ המצרי עיסמת עבדול מגיד בשיפור יחסי הנורמליזציה בין שתי המדינות, בעקבות החלטת הקבינט שלשום לאשר את נוסח שטר הבוררות בעניין טאבה.

בין השאר ידון קמחי עם מגיד בנושא מתן פיצויים לבני משפחותיהם של קורבנות ראס־בורקה, וחידוש התיירות, והפסקת הפרסומים העויינים נגד ישראל בכלי התקשורת המצריים, שיפור בתחומי החקלאות, המסחר והתיירות ושובו לארץ של שגריר מצרים.

שגריר ישראל במצרים משה ששון נפגש אתמול עם שרי התיירות, הכלכלה והמדע של מצרים ודן עמם בדרכים ליישום ההחלטות בעניין הנורמליזציה כפי שסוכמו בשיחות צוותי הפר"מ של שתי המדינות.

בראשית השבוע הבא עומדים לצאת לז'נבה היועץ המשפטי של משרד החוץ רובי סייבל והיועץ המשפטי של משרד החוץ המצרי נביל אל ערבי, כדי לבדוק את ההיבטים המשפטיים והטכניים בעניין הבוררות על טאבה.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר טילפן אתמול בבוקר אל נביל אל ערבי והביע בפניו את תנחומיו על מותו הפתאומי מהתקף לב של מזכיר המשלחת המצרית לשיחות טאבה, מוחמד אבו־דאייר.

בנמל התעופה בן גוריון נערך אתמול טקס צבאי בעת שארונו של אבו־דאייר הועלה על המטוס. את הטקס כיבדו בנוכחותם מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי ומנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר.

שטח קטן ויוקרה עצומה

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אתמול בראיון ברדיו כי בבעיית טאבה, השטח הוא קטן, היוקרה היא עצומה. ללא אווירה טובה לשום התחייבות, לשטח בנושא זה, אין ערך רב. אני מקווה שאנו נקיים את האווירה הראויה שתאפשר לשתי המדינות לקיים מערכת יחסים מעשית שתהלום את האווירה עצמה, אמר פרס. לדעתו קשה להעלות על הדעת ששיפור היחסים עם מצרים יהיה מותנה בפתרון הבעייה הפלשתינאית.

הפר"מ יתכנס בחודש הבא

קהיר (רע"ג). הפר"ם המצרי־ישראלי על מובלעת טאבה יתכנס בשבוע הבא או ידונו שני הצדדים בבחירת שלושת הבוררים הבין־לאומיים — על כך נמסר אתמול ממשרד החוץ המצרי.

בפר"מ בין שני הצדדים לא הושג עד כה הסכם בעניין שלושת הבוררים, שיחד עם נציגי מצרים וישראל ועדה, שתחליט בעניין הסכסוך בין שתי המדינות.

נורמליזציה בטאבה

בטרם סוכם סופית על פגישת ראש הממשלה שמעון פרס לבין הנשיא המצרי חוסני מובארק ולפני שהוסדרו היחסים הנורמליים בין ישראל ומצרים — אפשר להתרשם מהנורמליזציה שחלה באיזור טאבה.

קציני קישור מצריים, אשר בשנה האחרונה לא ביקרו בכפר הנופש של רפי נלסון, הולכו באחרונה לבקר בכפר מלווים על ידי קציני קישור ישראליים. כמו כן ביקרו לפחות ארבע פעמים במלון אביה סונסטה, בעידודם של קציני הקישור הישראליים.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר אשר יגיע למלון סונסטה בשבוע הבא על מנת להרצות בכנס של עורכי דין שיתקיים שם ב־24 בחודש זה הביע את הסכמתו לסייר בשטח המחלוקת. מקור ישראלי ציין כי ככל הנראה יהיה נשיא בית המשפט העליון מעורב בתהליך הבוררות. לידיעה זו אין שום אישור ממקור רשמי.

ארבעה קצינים אמריקאיים מאנשי הכוח הרב לאומי סיירו שלשום בחופי טאבה על מנת לתאם סופית את מקום עמדת התצפית של הכוח הרב לאומי שתוצב בעוד חודש ימים באיזור על פי סיכום שהושג בין משלחות מצרים וישראל.

מזכיר המשלחת המצרית לשיחות טאבה, קאמל, מת מהתקף־לב

(ע). מזכיר המשלחת המצרית לשיחות טאבה, מייג'ור מוחמד קמאל, בן 34, מת אור ליום ה, במלון מב"ל דניאל בהרצליה, לאחר שלקה באוטם שריר הלב ליד שולחן הדיונים. גופתו הוטסה בו ביום לקבורה במקום מגוריו במצרים.

סמוך לשעה 1 אחר חצות התקבלה הודעה במגן דוד אדום בהרצליה, על אדם מחוסר הכרה המקבל טיפול ע"י רופא מלון מב"ל דניאל. צוות טיפול נמרץ שיצא למקום, מצא את מזכיר המשלחת לשיחות טאבה במצב של התקף כתוצאה מאוטם שריר הלב. הצוות עשה בו פעולות החייאה עד שעה 2.30 לפנות בוקר, אך כל המאמצים היו לשוא ולבסוף נקבע מותו של האיש.

הגופה הובאה לפני הצהריים לנמל התעופה בן־גוריון והוטסה לקאהיר במטוס שהוזמן להחזיר למצרים את המשלחת המצרית, בראשותו של נביל אל־ערבי, לרגל חג הקורבן המוסלמי המתחיל ביום ה.

מייג'ור קמאל היה חבר בצוות הבכיר שליווה את השיחות.

2 העיתונים ממז"ירושלים שנסגרו בפקודת משרד הפנים ימשיכו להופיע עוד 10 ימים

(עו). שני העיתונים ממזרח ירושלים שנסגרו בפקודת משרד הפנים, ימשיכו להופיע עוד 10 ימים, בעקבות הסכמת הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפי לוי. הסכמה זו ניתנה בעת הדיון המשפטי בעתירות שני העיתונים, שנערך אתמול בבג"צ.

שני העיתונים — אל מיתאק ואל עהד — נסגרו ביום שלישי בחצות בעקבות צו של משרד הפנים. כיון שהמדינה הסכימה לדחות את ביצוע צו הסגירה, נקבע בבג"ץ כי אין צו ביניים בנושא. לעומת זאת הוצא צו על תנאי המחייב את המדינה להשיב בתוך 5 ימים על הטענות שהעלו בעלי העיתונים בעתירות.

בעת הדיון המשפטי מתחו השופטים ביקורת על ההחלטה הפתאומית לסגור את שני העיתונים. ממלא מקום נשיא בית המשפט העליון השופטת מרים בן־פורת אמרה "מתוך [illegible] אפשר היה להודיע לבעלי העיתונים מראש על ההחלטה לסגור כדי שיוכלו לפנות לבג"צ".

בא כוח המדינה עו"ד [illegible] אמר, כי הוחלט לסגור את העיתונים, מאחר והם [illegible] במלחמתה של המדינה נגד אירגוני המחבלים.

אל־חטיב שבע־רצון

אהוד נזר סופר "הארץ" מוסיף: עורך העיתון "אל־מיתאק", מחמוד אל־חטיב, הביע אמש שביעות רצון מהחלטת בג"צ לעכב את סגירת עיתונו, ואת סגירת השבועון "אל־עהד" שבבעלות משפחתו. "ההחלטה מוכיחה כי בג"צ נכנס לעובי הקורה בענייננו" אמר אל־חטיב. "עכשיו על גורמי הביטחון להוכיח שבאמת יש להם ראיות של ממש נגדנו". אל־חטיב אמר כי גם החלטת בג"צ בכוונתו להודיע ממנהגו מדי שנה, ולפרסם את עיתונו גם בימי "חג הקורבן" המוסלמי, החל בימים אלה.

חרדים הפגינו בחפירות תל־הרור

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

כ־150 חרדים מתנגדי הפגינו אתמול באתר החפירות הארכיאולוגי תל־הרור, במחאה על חפירות שמבצעת שם האוניברסיטה. לטענת החרדים, על פי כל הסימנים בתל־הרור קברים יהודיים, והעבודות בשטח מחללות את כבודם.

ההפגנה עברה בשקט וללא התערבות המשטרה, שהייתה נוכחת במקום.

נציג אוניברסיטת בן־גוריון, הפרופסור חיים אילות, אמר אמש כי הנהלת האוניברסיטה קיבלה אתמול החלטה להמשיך בחפירות. אילות אמר, שהאוניברסיטה פועלת בהתאם לחוק ועל פי רשיון של אגף העתיקות.

טעות שלנו

בשל תקלה טכנית בתהליך ההדפסה מופיע ציור של פלקה בכתבה של לאה אברמסון במוסף "הארץ" היום בצורה משובשת.

חגיגה של נופש ב־35 שקל

לאדם בחדר זוגי כולל לינה, ארוחת בוקר וכל המיסים

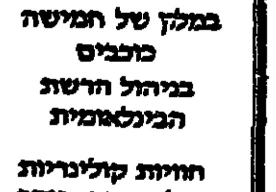

חגיגה זו היא שלך במלון של חמישה כוכבים בניהול הרשת הבינלאומית

חוויות קולינריות בינלאומיות. בוקר צהריים וערב. וחדרך - פינוק אמיתי.

נוף מרהיב של ירושלים ושל מדבר יהודה.

לרשותך מגרש טניס ובריכת שחיה.

חגיגה זו - שלך: התקשר איתנו עוד היום.

HOTEL INTER• CONTINENTAL Jerusalem

הר הזיתים ת.ד. 19585 ירושלים טל' 02-282551

רק באלקטרה

כל התנורים נושאים את אישור מכון התקנים הישראלי.

"...מכל הסוגים שנבדקו, רק התנורים של "אלקטרה" נמצאו תקינים מכל הבחינות..."

ידיעות אחרונות, 13.8.86

" התנורים מסוג טורבו שנמצאו תקינים היו כל דגמי חברת אלקטרה..."

"מכון התקנים ביטל את ההיתר לשימוש תו תקן לפחות לשתי חברות המייצרות תנורי בישול ואפייה מסוג טורבו (עם מאוורר פנימי לפיזור שווה של החום), בעקבות מפגעים בטיחותיים שנתגלו בתנורים.

מכירת תנורים כאלה ללא תו תקן היא עבירה פלילית...

התנורים היחידים מסוג טורבו שנמצאו תקינים היו כל דגמי טורבו של חברת אלקטרה...

כדי להסיר ספק מציעה אינג'ינר פתיד לציבור כי מי שעומד לרכוש תנור חדש, מכל סוג שהוא, יתקשר ליחידה להבטחת איכות במכון התקנים ויוודא שהתנור אכן נושא תו תקן. מספר הטלפון של מכון התקנים 03-422811."

הארץ 13.8.86

בקשי את תנורי אלקטרה בחנויות החשמל המובחרות ברחבי הארץ.

אלקטרה
הנוחות שלך-האתגר שלנו

גיתם מערכות תדמית

ברוב של 13 נגד 5 אושר בסנאט מינויו ויליאם רהנקויסט לנשיא בית המשפט העליון של ארה"ב

וואשינגטון (ע"ד). הועדה המשפטית של הסנט האמריקאי אישרה אתמול ברוב של 13 נגד 5 את מינויו של ויליאם רהנקויסט לתפקיד נשיא בית המשפט העליון של ארה"ב. עתה יועבר המינוי לאישור מליאת הסנט בחודש ספטמבר.

צופים כי הועדה תאשר גם את מינויו של אנטונין סקאליה לשופט בבית המשפט העליון.

כל המתנגדים למינויו של רהנקויסט היו דמוקרטים, שטענו כי הוא נוקט עמדה קיצונית בקשר עם זכויות האזרח ובעיות אחרות.

סנטור אדוארד קנדי אמר: "הוא קיצוני. לדעות הקיצוניות שלו אין מקום במשרדו של נשיא בית המשפט העליון של ארה"ב".

בהצבעה הצטרפו שלושה דמוקרטים לעשרה רפובליקאים כדי לאשר את מינויו של הנשיא, שהנשיא רייגן רוצה לראותו בתפקיד נשיא בית המשפט העליון.

משמר־הכבוד שהמתין שלשום בפתח הבית הלבן בוואשינגטון לביקורו הרשמי של נשיא מכסיקו מיגואל דה־לה־מדריד שבא לשיחות עם רייגן, לא זע עם הופעתו הבלתי רשמית של סנאי מחצר של משכן הנשיא. (צילום: איפי)

סטירת־לחי סיכלה מתקפת הרמאדן המובטחת של איראן נגד עיראק

הודח המפקד הצבאי שיראזי, שהתנגד להשתמש בילדים כחלק מ"גלי האדם" בהסתערות על ביצורי צבא עיראק בדרך לבצרה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). מתקפת הרמאדן המובטחת של איראן נגד עיראק לא יצאה לפועל בשל ריב סמכויות בין מפקד המשמרות המהפכניים לבין מפקד הצבא, אשר הסתיים בסטירת לחי. הראשון, מוחסין רזאי, סטר על לחיו של השני, סאייד שיראזי, בעת ישיבה שנועדה להתוות את התוכנית לתקוף את עיראק. השניים, על פי מקורות בלונדון, הוזמנו לחומייני וזה הורה להדיח את שיראזי, אשר הביע את התנגדותו להשתמש בילדים כחלק מ"גלי האדם" שהיו אמורים להסתער על מערכי המבוצרים של צבא עיראק בדרך לבצרה.

סופר "הארץ" לענינים ערביים מוסר כי מקורות ערביים במפרץ גילו אתמול כי עיראק פנתה למצרים בבקשה שתפעל אצל ישראל להפסיק את משלוחי הנשק לאיראן. יצויין כי שר ההגנה העיראקי הגנראל עדנאן ח'יר אללה נועד השבוע בקהיר עם הנשיא מובארק.

מי סייע לעיראק

(ע"ד). הדובר הראשי של איראן בנושא המלחמה עם עיראק, עלי אכבאר ראפסנג'אני טען אתמול כי עיראק ניצלה מיתקנים של מדינות אחרות באיזור לצורך התקפת האוויר שביצעה נגד מסוף הנפט האיראני באי סירי שבמפרץ הפרסי.

בראיון לרדיו טהראן אמר ראפסנג'אני: "הקלטות של השיחות שניהלו טייסים עיראקים ורחופי המכ"ם הביאו שהעיראקים ניצלו מיתקנים של מדינות האזור בהתקפה על סירי". הוא לא הזכיר בשם מדינה כלשהי.

ראפסנג'אני אמר כי איראן מוכנה להיענות לקריאתו של מזכיר האו"ם לעיראק ולאיראן להפסיק את ההתקפות על ריכוזי אוכלוסייה ותעשייה, בתנאי שגם עיראק תפסיק את ההתקפות האלה.

חילופי גברי בעיראק

(ע"מ). בצמרת השלטון בעיראק הורחקו מתפקידיהם נעים חדאד חבר ההנהגות הלאומית והארצית וחבר מועצת הנהגת המהפכה וכמה מנהיגים אזרחיים ומפקדי צבא. העיתון "אלתורה", בטאונו של באוץ והודאתמה המוסר על כך מוסיף, כי השינויים נעשו במהלך סידרת פגישות חשובות, שקיימה ההנהגה הארצית ומועצת הנהגת המהפכה השלטת.

את ההחלטות של העברת מנהיגים מתפקידיהם מסבירים משקיפים בכך שצדאם חסין מעוניין לערוך בדק בית פנימי כדי להדיח את אלה המגלים סימנים של מורת רוח על רקע המלחמה המתמשכת עם איראן.

הופלו מטוסים

(ע"ד וע"צ). עיראק הודיעה כי תותחי הנ.מ. שלה הפילו אתמול שני מטוסים איראנים מדגם אף־4 מעל לעיר הצפונית סולימניה כשניסו לתקוף רובעי מגורים בעיר.

צוות המטוס ערק לעיראק

(ע"ד). מטוס הפרטי של יו"ר הפרלמנט האיראני, רפסנג'אני נחת בבגדאד כשעליו צוות בן ארבעה אנשים, לאחר שהקברניט ערק איתו לעיראק. כך הודיעה סוכנות הידיעות של עיראק.

קברניט המטוס הודיע במסיבת עיתונאים שקיים בבגדאד, כי הוא ועמיתיו החליטו לברוח מאיראן ולבקש מקלט בעיראק.

הוא סיפר כי לא נותר דבר מחיל האוויר האיראני וכי קיימות מחלוקות עזות בין המנהיגים האיראנים, מפקדי הצבא ומשמר המהפכה.

מציעים לאסור עישון בטיסות פנימיות בארה"ב

וואשינגטון (ע"ד). האקדמיה האמריקאית הלאומית למדעים הציעה אתמול להטיל איסור על עישון במטוסים, בטיסות הפנימיות בארצות הברית, כדי לשפר את איכות האוויר שנושמים הנוסעים ולהקטין את סיכוני הדליקות.

האקדמיה טוענת כי סיכון הבריאות העיקרי בעישון סיגריות במטוסים, הוא לצוות המטפל בנוסעים מאחר והאלה חשופים לכמויות של עשן השוות לכמות של עשן שסובל כל אדם הזו בקרבתו של מעשן חפיסת סיגריות ביום.

במאבק נגד איידס עוצרים פרוצות — באתיופיה

אדיס אבבה (ע"ד). שלטונות אתיופיה החלו לעצור פרוצות בבתי מלון בבירה אדיס אבבה, במטרה לשקמן ולמנוע התפשטות האיידס. סוכנות הידיעות האתיופית מסרה אתמול כי הנשים יישלחו לעבודה פרודוקטיבית אך לא נמסר במה הן יעסקו.

שלטונות הבריאות באתיופיה אמרו כי טרם נתגלו מקרים של איידס במדינה זו, אולם הבטיחו כי יוטל פיקוח חמור בנמלי תעופה ותחנות גבול כדי למנוע כניסת אנשים חולי איידס או נושאי נגיפי איידס.

מאות נפגעו במהומות בפאקיסטאן

להור (ע"ד). ארבעה אנשים נהרגו והמה מאות נפצעו אתמול כאשר פרצו מהומות בארבע ערים בפאקיסטאן. השלטונות עצרו את מנהיגת האופוזיציה, בנאזיר בהוטו.

המשטרה פתחה ביריות על מפגינים והפעילה אלות וגז מדמיע כדי לשים קץ למעשי האלימות, שכמותם לא היו במדינה מאז סיום השלטון הצבאי לפני 16 חודשים.

התנגשויות ארעו בשתי הערים הגדולות של פאקיסטאן, קראצ'י ולהור, עיר הולדתה של גב' בהוטו, בלרקנה ובפשאוור בירת החבל הצפוני מערבי הגובל עם אפגניסטאן.

המשטרה עצרה כאלף ממתנגדי השלטון.

הנפט ה"קל" התייקר מתחילת השבוע עד ל־14.5 ד' לחבית

בשוק הנפט הבין־לאומי מאמינים כי אופ"ק יצליח לצמצם את תפוקת הנפט ב־3.5 מיליון חבית ליום ובכך להביא לאיזון בין היצע לביקוש

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

מחיר חבית נפט "קל" עלה מאז תחילת השבוע ל־14.50 דולר. מומחי נפט מונים שתי סיבות לעליית המחירים ב־2.0 עד 2.5 דולר לחבית בשבוע הקודם: האחת, הצלחת מטוסי עיראק להפציץ את מסוף הנפט האיראני באי סירי הסמוך ליד מיצרי הורמוז. כתוצאה מהתקפה זו הוליכו בעלי מיכליות להתרחק ממסוף סירי והגו את מיצרי הורמוז.

השנייה, בשוק הנפט הבין־לאומי מאמינים כי אופ"ק יצליח לצמצם את תפוקת הנפט ב־3.5 מיליון חבית ליום ובכך להביא לאיזון בין היצע לביקוש. כוויית הודיעה כי תפחית את תפוקת הנפט שלה בספטמבר מ־1.3 מיליון חבית ל־900,000 חבית ליום.

בשאלה נמסר כי תפוקת הנפט מן הים הצפוני תגדיל החודש ב־30,000 חבית עם תחילת ההפקה בשדה הנפט החדש "אולה".

בריה"מ, יצרנית הנפט הגדולה בעולם, תגדיל, כנראה, את מכירות הנפט לארצות חוץ כדי לפצות עצמה על ירידות המחירים, ובכך ישתבשו במידה מסויימת מאמצי אופ"ק.

ניגריה והאמירויות מקצצות

(ע"ד וע"צ). ניגריה ואבו דאבי במפרץ הפרסי הודיעו על קיצוצים בתפוקת הנפט בהתאם להחלטות אופ"ק.

חברת הנפט של אבו דאבי כבר הודיעה על כך ללקוחותיה בהודעת טלקס, אך לא נמסר על שיעור הקיצוץ.

ניגריה תקצץ את תפוקת הנפט שלה ב־25 אחוזים החל מן בספטמבר, מסר פקיד בכיר בחברת נפט אמריקאית בניו יורק, בהסתמכו על טלקס שחברתו קיבלה מחברת הנפט הניגרית.

איראן מתקנת

איראן עושה מאמצים גדולים לתקן את מיתקני מסוף הנפט באי סירי שהופצצו ע"י העיראקים, על מנת לחדש את יצוא הנפט משם.

קברניטי המיכליות קיבלו הודעות משלטונות איראן לשוט קצת צפונה למסוף סירי ושם ניתן יהא לחדש את ההטענה מיד. נמסר כי צוותות כיבוי הצליחו לאתר את האש בשתי המיכליות שהותקפו ליד המסוף, אולם נראה, כי האיראנים הוליכו להעביר את הפעילות למיתקן בים הפתוח.

נודע, כי 16 אנשי צוות במיכלית "אוראטאו" שבבעלות איראנית, נהרגו בהתקפה של חיל האוויר העיראקי ביום שלישי.

מחקר: נשים הנוטלות גלולה למניעת הריון אינן נחשפות לסיכון גבוה יותר של סרטן

בוסטון (ע"ד). המחקר המקיף ביותר שנעשה עד כה לבדיקת קשר אפשרי בין אמצעי מניעת הריון הנלקחים דרך הפה לבין סרטן השד, מראה כי נשים הנוטלות את הגלולה למניעת הריון אינן חשופות לסיכון גבוה יותר של סרטן השד.

התוצאה הזאת, מסתמכת על מחקר שנעשה ב־4,711 נשים שלקו בסרטן השד. "המחקר הראה כי הנשים שנפגעו במחלה המסוכנת לא נטלו גלולות בשכיחות גבוהה יותר מאלה של קבוצת בקורת של 4,676 נשים שלא לקו במחלה.

המדענים מצאו כי המשתמשות בגלולה לקו בדרך כלל בגידולי חזה שפירים (שעלולים אולי בעתיד להיהפך לממאירים) ושכיחות מקרי הסרטן ביניהם גבוהה מן השכיחות של הנשים שלקו בגידול שפיר בחזה, ואשר מעולם לא נטלו אמצעי מניעה דרך הפה.

קבוצת המחקר בהנהגת ד"ר ריצ'ארד סאטין מן המרכז לפיקוח על מחלות באטלנטה, אומר כי במסקנותיו כי לא נמצאו שום עדויות לכך שסכנת ההתפשטות לסרטן השד מושפעת בדרך כלשהי מכל אחד מ־30 הסוגים השונים של אמצעי מניעה דרך הפה, המוצעים לנשים. לא נמצא גם קשר לתקופה שבמשכה השתמשו אותן נשים, או מתי הן נטלו אותן בפעם האחרונה.

"השימוש באמצעי מניעה דרך הפה אינו משנה את הסיכון לאשה לקבלת סרטן השד", נאמר במסקנות הדו"ח. ממצאים אלה, יחד עם ממצאים של מחקרים קודמים, מעניקים בטחון נוסף לכל המשתמשות באמצעי מניעה דרך הפה, אומרים עורכי המחקר.

בהתאם לסקר דעת הקהל של מכון גאלופ: הלייבור הגדילה יתרונה לעומת המפלגה השמרנית

לונדון (ע"ד). מפלגת הלייבור הנמצאת באופוזיציה הגדילה את יתרונה שלה לעומת המפלגה השמרנית בהתאם לסקר דעת הקהל שתוצאותיו פורסמו אתמול.

הסקר שבוצע ע"י מכון גאלופ בשביל "דיילי טלגראף" הראה כי 36.5 אחוז מן הנשאלים יצביעו בשביל הלייבור בבחירות הבאות.

הסיכום הזה מעניק ללייבור יתרון של 6.5 אחוז על השמרנים ועל ברית המרכז של הליברלים והסוציאל־דמוקרטים. כל אחד מאלה קיבל 30 אחוז במשאל זה.

66% מן הנשאלים אמרו כי אין הם שבעי רצון מהנהגתה של מרגרט תאצ'ר.

המפלגה הלאומית בדרא"פ: האפרטהייד — אבן פינה

איומים בפעולות תגמול נגד מדינות אפריקה הקוראות לסנקציות

קייפ טאון (ע"ד וע"צ). המפלגה הלאומית בדרום אפריקה, היא מפלגת האפריקנרים הלבנים, סיימה שלושת ימי דיונים את ועידתה כאשר מנהיגיה מכריזים כי הם רואים את האפרטהייד כאבן פינה למדיניותם והשמיעו איומים בפעולות תגמול נגד מדינות אפריקה הקוראות לסנקציות נגד דרום אפריקה.

הנשיא פ. וו. בותה צפוי להשתתפות בהצבעה כאשר פיינה את מבקריה של דרום אפריקה באומרו כי המשך ההפרדה בין מגורי הלבנים והשחורים הוא בשילמנו.

שר ההגנה מגנוס מאלאן הזהיר את שכנותיה של דרום אפריקה כמו זימבבואה וזאמביה כי הכוחות המזויינים שבמשקו טרם מיתו את שריריהם.

נימה מתונה יחידה נשמעה בדבריו של שר התכנון קריס הויניס שתבע בחירות לשחורים כדי לגבש מנהיגים שניתן לדבר איתם.

כל הקודמים בועידה הביעו תמיכה מלאה בשר ההגנה מלאן בשר החוק והסדר לואי לה גראנג' שנקט עמדה נוקשה בנוגע למשטר החירום שהוטל ביוני.

בותה שדיבר כמעט אך ורק בשפת אפריקנס, השפה בה גם דובר רוב הנציגים, נעל את הדיון בהגנה נלהבת על אזורי מגורים נפרדים לשחורים וללבנים. הוא הבטיח לצירים של מפלגתו כי כוונת ממשלתו לבחון מחדש את חוק ההפרדה אין משמעותה ביטול החוק הזה. "הבה נעשה את החוק יותר גמיש, אבל שומה עלינו להמשיך ולהיצמד לאבן יסוד זו של המערך החברתי שלנו", אמר וכינה את החוק הזה כ"אבן פינה לכבוד הדדי בין הגזעים".

התפטרות שר התחבורה מלכיור — בכותרות העיתונות הדנית

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). הכותרות של כל עיתוני דנמרק עסקו אתמול בהחלטה של ארנה מלכיור, שר התחבורה בממשלת דנמרק, להתפטר.

העיתונים מציינים, כי במשך ארבע שנות כהונתו הצליח להוזיל התחבורה רבות ולבצע שיפוץ שדה התעופה של קופנהאגן והפיכת משרד התיירות לעסק רווחי. עוד מציינים, כי הוא העביר החלטה בבית הנבחרים על בניית גשר ענק שיקשר את דנמרק למערב אירופה — פרוייקט, שהיה בגדר תוכנית ערטילאית במשך עשרות שנים.

העיתון ברלינסקה מזכיר, כי "הוצאות חגיגת יום הולדתו של השר, היו גבוהות מהוצאות לחגיגות דומות לשרים אחרים בממשלה".

השר מלכיור עצמו סירב לרמוז, כי לא חרג מן המקובל בין שרי ממשלת דנמרק.

רבה הראשי של דנמרק, אחי השר, הביע דעתו, כי השר היה קרבן ל"ציד־אדם", שניהלה נגדו העיתונות.

קדאפי גירש 100 מומחים זרים שאימנו קבוצות טרור שונות

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). שליט לוב מועמאר קדאפי סילק מארצו 100 מומחים צבאיים זרים אשר אימנו בלוב קבוצות טרור שונות. רבים מהם יצאו למדינות באמריקה הדרומית. את ההחלטה על כך קיבל קדאפי לאחר ההתקפה האמריקאית על בנגאזי וטריפולי.

השגרירויות הלוביות ברחבי העולם התבקשו להקפיא התקפות טרור שנמצאו בשלב תכנון, עד להוראות חדשות, לפי מקורות בלונדון.

עוד נודע כי ב"היעלמו" של קדאפי, את ענייניה היומיומיים של לוב מנהלים עבדול סלאם ג'אלוד, ראש הממשלה, ומפקד המיליציה העממית, מייג'ור חומידי, מפקד המודיעין הצבאי לויטננט־קולונל האדוני, כשמאחורי הקלעים מושך בחוטים איש הק.ג.ב. בטריפולי, גבריאל מיכאיל באוקב, המתאם גם את פעילותם של הארגונים הושאים המחתרתיים.

מצרים הפתיעה בהסתלקה מהמוסד הערבי לתקשורת בחלל — "ערבסאט"

קהיר (ע"מ). ממשלת מצרים ביקשה במפתיע להסתלק מחברותה במוסד הערבי לתקשורת בחלל — "ערבסאט". המוסד ידון בקרוב בבקשת המצרים לפרוש. מצרים דורשת להחזיר לה סכום של 10 מיליון דולר שהיא שילמה כאשר המוסד הוקם.

בעקבות צ'רנוביל: עוד שישה בכירים סובייטיים סולקו

מוסקווה (ע"ד וע"צ). שישה פקידים סובייטיים בכירים נוספים סולקו ממשרות המפלגה הקומוניסטית או ננזפו קשות, מכיוון שנמצאו אשמים במשגים שהביאו לאסון בצ'רנוביל, גילה בטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית פראבדה.

העיתון מציין כי הסגן הראשון של המשרד לאנרגיה וחשמול, אלכסיי מקוחין, ננזף על שלא נקט באמצעי בטיחות הולמים במפעל שבאוקראינה. ביקורת נמתחה גם על הסגן הראשון של יו"ר הועדה הממלכתית לבטיחות בתעשיית האנרגיה האטומית, ג. סירורנקו ועל סגן נוסף של היו"ר, ב. אלכסייב.

עורך את העמוד: חיים טל

הצ'רטר הישראלי על המפה

טוס צ'רטר ישראלי - עכשיו כדאי יותר

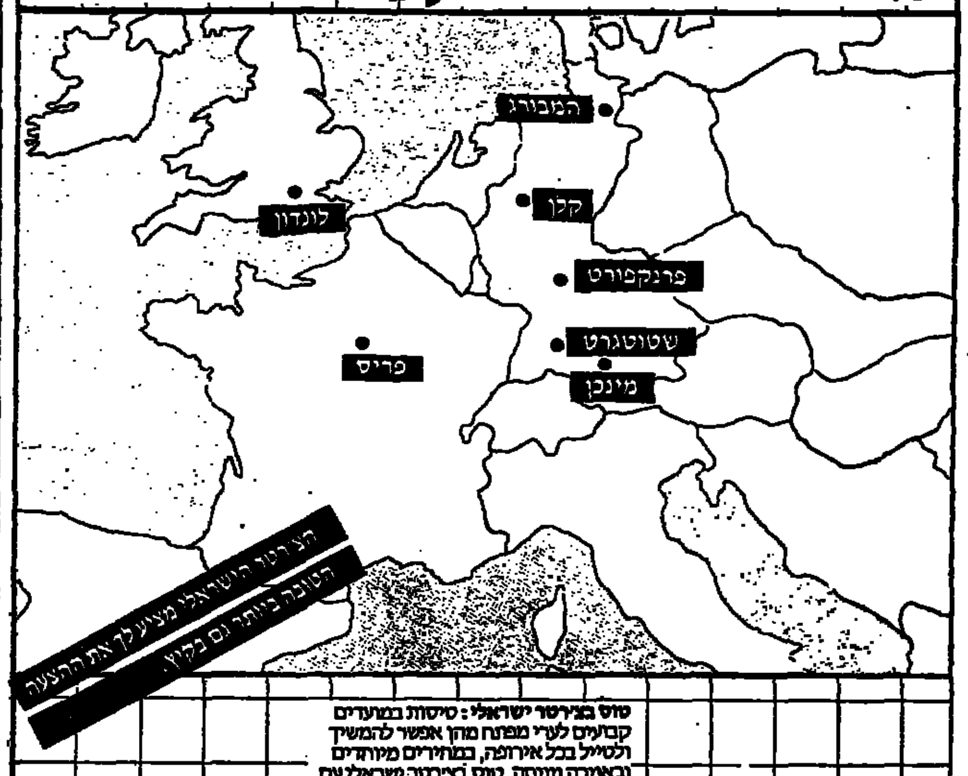

טוס בצ'רטר ישראלי: טיסות במועדים קבועים לפי מפתח מוקדם מאפשר להמשיך ולטייל בכל אירופה, במחירים מיוחדים ובאווירה נינוחה. טוס בצ'רטר ישראלי עם ארקיע וסאן דור — כי רק שתי חברות תעופה ישראליות יכולות לתת לך יחד מירב בטחון ושרות במחיר כל כך אטרקטיבי.

arkia ארקיע — קווי תעופה ישראליים בע"מ

סאן דור — חברת השכר של אל־על

הדרך היפה ביותר להגן על

העץ היא ב' קסילדקור — צבע מגן עץ

מבצע

XYLADECOR 200

XYLAMON **קסילמון** BAYER SOLVAY

צבע יסוד לכל שיטות הצביעה

"הולכים" עכשיו ביחד עם שעונים!

קסילדקור וקסילמון מתוצרת BAYER הטובים בעולם להגנה על כל סוגי העץ ומיועדים לשימוש לארגזי רוח, קירות עץ בחוץ ובפנים הבית, תקרות עץ, חלונות, משקופים, דלתות, מדפים, רהיטי גן וכמובן בתים, וילות וקוטג'ים הבנויים מעץ.

צבעי קסילדקור במבחר של 10 גוונים מעניקים לעץ הגנה מושלמת מפני תולעים וריקבון, דוחים מים ורטיבות ומבליטים את יופי העץ. כמו כן חודר הצבע עמוק לתוך העץ ואינו מתקלף ולכן ניתן בקל לחדש את הצבע ללא צורך בקירצוף הצביעה הקודמת. שעוני השי יחולקו גם לקונים את הקסילמון. הקסילמון הינו תכשיר יסוד לחיסון ושימור עץ בפני פיטריות ריקבון וחרקים.

צביעה טובה מתחילה תמיד עם קסילמון – יסוד! קסילדקור וקסילמון נבחנו ואושרו ע"י מכון התקנים לבניה בטרכניה המערבית. הערה: המבצע בתוקף עד גמר מלאי השעונים.

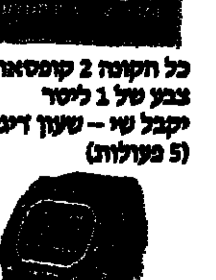
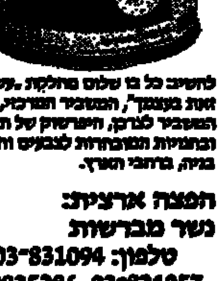
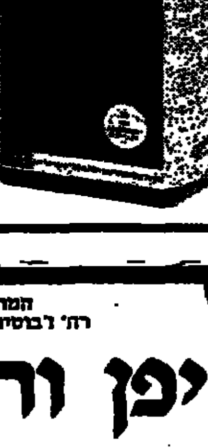

כל הקונה 2 גלונים צבע מקבל שי — שעון קיר

כל הקונה 2 קופסאות צבע של 1 ליטר יקבל שי — שעון דיגיטלי (5 פעולות)

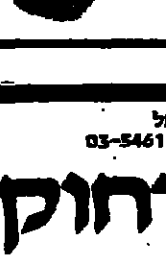

להשיג בכל בתי שלום מולקת "עשה זאת בעצמך", המשביר המרכזי, המשביר לצרכן, חנויות של חומרה ובתוכנות המתמחות לצבעים וחומרי בניה, ברחבי הארץ.

הפצה ארצית: נשר מברשות טלפון: 03-831094, 03-825286, 03-824057

חלום "ספינת האהבה" יכול להתגשם

מבצע אפירוטיקי - הזמן עכשיו במחיר מיוחד!

7 ימי שייט או 14 ימי שייט
על אוניות הפאר של אפירוטיקי
ביקורים בנמלים האקזוטיים של:
טורקיה, יוון כולל האיים היוונים ומצרים.

החל מ- 312 $* + מיסים

הפלגה מנמל אשדוד
בכל יום ג' מה־5 לאוגוסט
מטבח בינלאומי מעולה (6 ארוחות ביום)
תאים מהודרים ממוזגים עם שירותים צמודים,
חנות DUTY FREE, סיפוני שיזוף, בריכת שחיה,
סאונה, קזינו, קולנוע, דיסקוטק, תזמורת,
צוות הווי, נשפים, ריקודים,
שעורי התעמלות, משחקים.

* ליחיד במשפחה בת 2 מבוגרים ושני ילדים. על ספינת "יופיטר" בלבד

חבילות במחיר מבצע!
7-4-3 ימים טוס ושוט
ותבלה כאוות נפשך

אפשרות ל־8 תשלומים
תנאים מיוחדים לקבוצות

אל תחמיץ, פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך!

סוכנים כלליים:
EPIROTIKI LINES
אלאלוף ושות' · ספנות בע"מ
ת"א: 03-622591, 611454 חיפה: 04-671742, 660911 אשדוד: 055-24541, 34541

המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן־ישראל
רח' ז'בוטינסקי 105, תל־אביב טל': 03-5461529, 03-440287

יפן והמזרח הרחוק

בחודשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר מתקיימים בחסות המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן־ישראל סיורים מרתקים לישראלים ל־17–30 ימים לכל המזרח הרחוק (כולל: הודו, קשמיר, נפאל, ציילון, תאילנד, פיליפינים ועוד...) — במסלולים המעניינים והמלאים ביותר המוצעים כיום בארץ.

הסיורים מלווים ע"י צוות מדריכים מנוסים ומומחים למזרח הרחוק (כולל הצטרפותו של פרופ' יעקב רז במלווה־מומחה בנוסף ביפן).

הסיורים מודרכים בסיוע חברות וגופים מיפן.

מועדי יציאה: 9.9.86, 16.9.86*, 23.9.86*, 3.10.86, 6.10.86*, 18.10.86*, 24.10.86*, 3.11.86, 18.11.86.

הערה: לסיורים המסומנים ב(*) — נותרו מספר מקומות בלבד.

טיולים מיוחדים: טיולים לבנים ולבעלים המקצועיים (ארקטר ונוב'), טיול לחברי הקיבוצים (בנובמבר), טיול מיוחד של 21 ימים ביפן (אוקט'), טיול לשומרי מסורת (נוב'), טיול לבנים (נוב'), טיול למרכזי הפולקלור ונראות הטבע בציילון, הודו ונפאל (דצמבר) ועוד.

ייעוץ וסיוע גם למטיילים באופן עצמאי (כולל סיוע באשרות כניסה להודו, טיוואן וכו', סיוע בטיסות מוזלות ועוד...)

מידע נוסף ניתן לקבל במשרדי המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן־ישראל, רח' ז'בוטינסקי 105, ת"א טל': 03-5461529, 03-440287, (03-251540).

שירותי התיירות: ברשיון משרד התיירות מס' 354/ב

ספורט

עריכת יחיאל ארדי

אתמול בפתיחת אליפות העולם במאדריד:

תבוסה 2–16 לישראל מול נבחרת הונגריה

● רהב וקרן הבקיעו השערים מול סגני אלופי העולם ● המאמן ההונגרי של ישראל לא ניהל את המשחק

כדורמים

מאת ד"ר ברוך יש

מאדריד (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת ישראל נחלה כצפוי אתמול בבוקר הפסד כבד בפתיחת אליפות העולם בכדורמים, כאשר נכנעה לסגנית אלופת העולם, הונגריה, 16–2.

החששות המוקדמים מן הפסד כבד התממשו מול נבחרת ההונגרית המצויינת שסגרה היטב את השחקנים שלנו ולא איפשרה להם להגיע למצבי זריקה. דרור רהב, המבקיע מספר אחד של ישראל, שותק לגמרי ולא הצליח לכבוש את השער ההונגרי.

ישראל פתחה עם רון שוהם בשער, אייל קציר, רוני [illegible], זוהר רהב, טל סגנית, אהוד ברזני ובני לנג. אבל כבר בתום הרבע הראשון הובילו ההונגרים 4–0. ברבע השני הוסיפו שלושה שערים לעומת שער יחיד של רהב במכת עונש. אחרי הרבע השלישי עלה היתרון ההונגרי ל־10–1 וברבע האחרון הוסיפו ההונגרים 6 שערים לעומת שער יחיד של קרן.

הונגריה הגיעה לכאן עם נבחרת צעירה המונהגת ע"י ד"ר [illegible] בן ה־36. הירבו להבקיע בנבחרת הונגריה: קיס 5, דיוגוסי (18) ופסובארי (בן 21), 3 שערים כ"א.

הסיפור של המישחק היה מאמנה ההונגרי של נבחרת ישראל, ארשטוואן בהר. [illegible] לא ישב על הספסל אלא במרחק מטרים ליד גדר ברחבת אליפלאוי. גוד לא התערב כלל במהלך המישחק והחליף רק כמה מילים עם עוזרו גבי וינקלר, שניהל את המישחק.

ראשי המשלחת ידעו שגוד לא ינהל את המישחק אבל השחקנים נפגעו מכך. נראה כי לא היה לו נוח להדריך את הנבחרת מול בני ארצו, אם כי מאמנה של נבחרת הונגריה הסביר שגוד עשה זאת מסיבות בריאותיות. מעניין אם ינהל את המישחקים הבאים הערב נגד ספרד ומחר בבוקר נגד איטליה.

השחקנים שלנו היו מדוכאים בסיום, בגלל ההפרש הגדול, אבל הביעו תקווה, כי נגד הספרדים ישחקו טוב יותר, בעיקר משום שמיבנה הגוף של הספרדים דומה יותר לזה של השחקנים שלנו, בניגוד להונגרים גבוהי הקומה והחסונים.

סיכויים קלושים לשטיגמן ולפורת

בינתיים התפרסמו כאן הזיווגים לכל המישחים לפני פתיחת תחרויות השחיה ביום ראשון בבוקר. לפי זיווגים אלה קיים סיכוי קלוש ביותר לאייל שטיגמן ולשגב פורת להעפיל לגמר ב' במישחים שלהם. שטיגמן מדורג במקום ה־25 מבין 48 שחיינים ב־100 מ' חזה, במקום ה־27 מבין 43 שחיינים ב־200 מ' חזה ובמקום ה־36 מבין 50 ב־200 מ' מעורב. פורת מדורג במקום ה־37 מבין 63 שחיינים ב־200 מ' חופשי, מקום 33 מבין 49 ב־400 מ' חופשי ומקום 22 מבין 36 ב־1500 מ' חופשי.

אוויטה החמיץ את השיא העולמי ב־3000 מטר ב־45 מאיות בלבד

הרץ המרוקאי סעיד אוויטה לופת את ראשו, אחרי התחרות בציריך בה החמיץ שבירת השיא העולמי.
(צילום רויטר איפי)

אתלטיקה

ציריך (איפי). רץ המרוקו סעיד אוויטה, החמיץ כאן ב־45 מאיות השנייה את שבירת השיא העולמי בריצת 3000 מטר. אוויטה עבר את המרחק ב־7:32.54 דקות. הישג השנה הרחוק כשל של הבריטי [illegible] רחוק ב־44 מאיות השניה בלבד. "אינני מאוכזב. מכיון ששבירת שיאים אינה המטרה היחידה שלי, בכל ריצה. אני עוד לשפר את השיא כבר מחר. ידעתי", אמר אוויטה בן ה־25.

אינגריד כריסטיאנסן, המחזיקה בשני שיאי עולם (5000 ו־10.000 מ') ותוצאה הטובה ביותר בעולם בריצת מרתון, ניצחה במרוץ המקביל לנשים וקבעה, גם היא, את הישג השנה: 8:34.10 ד'. "היה לי חשוב לנצח את הרומניה מאריסיאה פוייקה, שניצחה אותי בעבר", אמרה הנורבגית בת ה־30. [illegible] שגברה גם על זולה באד הבריטית [illegible] זמנה רחוק בלבעלה מ־11 שניות [illegible] משיאה העולמי של טאטיאנה קאזאנקינה מברית המועצות.

אוולין אשפורד, שניצחה שלשום בריצה ל־100 מ', ניצחה אתמול בריצה למרחק הכפול, בזמן של 21.97 ש'. היא הקדימה את האלופה האולימפית ואלרי בריסקו הוקס, בת ארצה. האמריקאי אנדרה פיליפס, קבע תוצאה מצויינת בריצת 400 מ' משוכות: 47.69 ש'. רץ אמריקאי נוסף, ג'וני גריי, רץ 800 מ' ב־1:43.46 ד'. קאלווין סמית, השיאן העולמי ב־100 מ', ניצח בריצה ל־200 מ', לאחר 20.30 ש'.

דונקובה הישוה את השיא העולמי

סופיה (ע"צ). האצנית הבולגרית יורדאנקה דונקובה, השוותה בסופיה את שיאה העולמי של המזרח־גרמניה בריאנה ראבשטיין ב־100 מטר משוכות — 12.36 שניות.

הישג זה נקבע באליפות בולגריה באתלטיקה. שיאה העולמי של ראבשטיין מחזיק מעמד מאז יוני 1980.

ניצחון לגלאזגו 0–1 במחזור השני

במחזור השני בליגת הכדורגל של סקוטלנד היו התוצאות: ריינג'רס גלאזגו — פלקירק 1–0, סלטיק — מאדרוול 4–0, אברדין — היברניאן 4–0, קלידבנק — דנדי יונייטד 0–0, הארטס — המילטון 1–0.

צרפת

היום מחזור שני

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). המוליכה בליגה הצרפתית בכדורגל קבוצת ברסט, תשחק ביום ו' עם לנס. מארסיי המדורגת שניה בטבלה תשחק נגד ראסינג פאריס, שבשורותיה ייעדר הבינלאומי לואיס פרננדז, שהורחק בראשית השבוע במשחק ההפסד לבורדו 0–2.

מחר באיצטדיון ומבלי הגדוש:

ליוורפול מול אוורטון בפתיחת העונה באנגליה

מגן הצדקה

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). המישחק המסורתי על מגן הצדקה יפתח מחר רשמית את עונת הכדורגל באנגליה, כאשר ליוורפול ואוורטון יתמודדו באיצטדיון ומבלי.

מאחר שליוורפול זכתה בעונה שעברה בתואר הכפול הוזמנה אוורטון, שנוצחה בגמר הגביע והיתה סגנית האלופה, להיות יריבתה במישחק זה. האווארד קנדאל וחבריו עדיין לא שכחו מה עשו להם קני דלגליש וחבריו בגמר הגביע, כשהפכו פיגור של 1–0 במחצית לניצחון משכנע 3–1.

אוורטון תחסר את מלך השערים שלה ומלך השערים של המונדיאל במכסיקו, גארי ליניקר, שנמכר בקיץ לברצלונה. קנדאל לא ניצל את 3 מיליון הליש"ט שקיבל תמורת ליניקר לרכישת שחקנים חדשים והוא יציב חזר שיכלול את גרהם שארפ ואדריאן היט. בהרכב אוורטון יופיע גם השוער נוויל סאותהול שהחמיץ את השלבים האחרונים של העונה שעברה בגלל פציעה.

ליוורפול תמשיך עם ההרכב שהוביל אותה לתואר הכפול. זאת לאור העובדה שאיאן ראש, שנרכש ע"י יובנטוס, לא יוכל להופיע העונה בליגה האיטלקית. מההרכב יעדרו ג'ימי ניקול ופול וולש שנותחו באחרונה ועדיין אינם כשרים למישחק.

50 אלף מארק עלה הציוד לחדר הכושר שיוקם באיצטד. הדר יוסף

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

ציוד ומיכשור חדישים לחדר כוח וכושר הגיעו לאיצטדיון האתלטיקה הלאומי בהדר־יוסף. המיכשור יותקן באולם שישמש חדר כושר לאתלטים ולספורטאי נבחרת מענפים נוספים. עלות הציוד כחמישים אלף מארק, והוא נרכש במערב גרמניה בהתאם לייעוץ של ד"ר גלעד וויינגרטן מנהל היחידה לספורט הישגי. "מעתה לא יהיה לספורטאי נבחרת כלשהיא סיבה להתלונן על חוסר אפשרויות להתפתח בתחום הזה", הסביר ד"ר ויינגרטן. המיכשור שהגיע נחשב למילה האחרונה בשטח זה והוא כולל 20 תחנות. בין הפריטים חליפה השוקלת עשרה ק"ג וכדורי עוד במשקל חמישה ק"ג האחד. העיקרון המרכזי של המיכשור החדיש, התנגדות שווה לפעולת השריר בכל מהלך הפעולה ולא רק בתחילתה.

גבי ינאי, מנהל איצטדיון האתלטיקה בהדר יוסף אמר, כי עם פתיחת אולם הכושר בעוד מספר חודשים, לא ייאלצו האתלטים להתאמן בהדר יוסף ולחפש חדרי כושר במקומות מרוחקים. אולם הכושר הוא רק אחד מהפרוייקטים הכלולים בתוכנית והשלמה של איצטדיון האתלטיקה. לפי התוכנית יוקמו גם אולם אור־קולי להרצאות, הקרנות וידאו, ספריה, מועדון, חדר מנוחה לאתלטים, קפיטריה, חדר טיפולים ורפואה ספורטיביות, חדר תקשורת ועוד. ינאי הבהיר, כי אולם הכושר יעמוד גם לרשות ספורטאים מהענפים הקבוצתיים כגון כדורגל, כדורסל ואחרים.

עד כה עלה האיצטדיון כשלושה וחצי מיליון דולארים. להשלמתו דרוש סכום נוסף של חצי מיליון דולארים.

כדורסל

הגיע השיחרור של אלכס בראדלי

מאת סופר "ספורט הארץ"

אתמול הגיע למשרדי איגוד הכדורסל טופס השיחרור של הכדורסלן הזר של הפועל חולון, אלכס בראדלי. בראדלי שיחק בעונה שעברה בקבוצת סטאד פראנסה מצרפת וכעת הוסר המיכשול האחרון בדרך להחתמתו בקבוצה. הזר השני של חולון, דוי בארמור, שיחק בקבוצה בשנתיים האחרונות ואינו זקוק לאישור רומה.

אן.בי.אי.

מרטין מריאל חתם יל חוזה בבלייזרס

פורטלנד, אורגון (ע"ת). הכדורסלן הבינלאומי של אלופת ספרד, ריאל מאדריד, פרננדו מרטין בן ה־26 (2.06 מטרים), חתם על חוזה בקבוצת פורטלנד טרייל בלייזרס, מן האן.בי.אי.

הכדורסלן הספרדי נבחר לפני למעלה משנה על ידי ניו־ג'רזי נטס, אך קבוצה זו ויתרה על זכויות להחתמתו. השנה היה המשא ומתן עם פורטלנד רציני הרבה יותר. מרטין עתיד להיות השחקן האירופי השני המופיע בליגה זו, מבלי שלמד לפני כן באוניברסיטה אמריקאית. קדם לו הבולגרי, גיאורגי גלושקוב, ששיחק השנה בפיניקס סאנס.

ההמראות והנחיתות בנתב"ג

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון היום ומחר:

היום:

המראות

ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק, ב־0600 אל־על (5351) לקלן/בון והמבורג, ב־0630 אל־על (353) למינכן, ב־0640 אל־על (321) לציריך, ב־0645 פאן אמריקן (119) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי, ב־0700 אל־על (323) לפאריס, ב־0715 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־0725 טי. וו. אי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0725 טי. וו. אי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0745 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (139) לפאריס, ב־0820 אל־על (347) לציריך, ב־0825 טארום (246) לבוקרשט, ב־0840 בריטיש אייר וויס (577) ללונדון, ב־0845 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־0900 אל־על (585) לרומא, ב־0950 אל־על (363) לוינה, ב־1005 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1110 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־1130 אל־על (441) למינכן, ב־1610 אל־על (315) ללונדון, ב־1630 [illegible] (151) ללונדון ופאריס, ב־[illegible] לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־16[illegible] ק. ל. מ. (522) לאמסטרדאם, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־18[illegible] איבריה (689) לברצלונה ומדריד.

נחיתות

ב־0030 אל־על (5356) ממינכן, ב־05[illegible] בריטיש איירווייס (576) [illegible], ב־0615 אל־על (004) מניו־[illegible], ב־0920 אייר סיני (054) [illegible], ב־1250 אל־על (542) [illegible], ב־1415 אל־על (582) [illegible], ב־1435 אל־על (010) [illegible], ב־1435 אל־[illegible] (204) מבוסטון ומונטריאול, ב־15[illegible] ק. ל. מ. (521) מאמסטרדאם, ב־151[illegible] אל־על (354) ממינכן, ב־1[illegible] לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1600 טי. וו. אי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1600 טי. וו. אי. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס, ב־1610 אל־על (522) מפריס, ב־1625 אל־על (056) מניו־יורק ואמסטרדאם, ב־1630 ק. ל. מ. (771) מקופנהאגן, ב־1705 אליטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (134) ממיאמי, ניו־יורק ופאריס, ב־1715 אל־על (558) מפרנקפורט, ב־1730 אל־על (386) מרומא, ב־1735 אל־על (564) מוינה, ב־1740 איבריה (888) ממדריד וברצלונה, ב־1750 אל־על (348) מציריך, ב־1755 אל־על (324) מפאריס, ב־1800 אל־על (5352) מקלן/בון והמבורג, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1945 ארקיע (442) ממינכן, ב־2110 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2135 לופטהאנזה (606) ממינכן.

יום שבת

המראות

ב־0645 פאן אמריקן (135) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי, ב־0650 ס. א. ס. (772) לקופנהאגן, ב־0720 לופטהאנזה (607) למינכן, ב־0725 טי. וו. אי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0725 טי. וו. אי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0830 ארקיע (441) למינכן, ב־0950 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1110 ארקיע (431) לפרנקפורט, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־2030 אל־על (5549) ליון, ב־2350 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות

ב־1515 טי. וו. אי. (884) מניו־יורק, ב־1520 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1705 אליטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1720 ארקיע (442) ממינכן, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־2000 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־2055 ארקיע (432) מפרנקפורט, ב־2135 לופטהאנזה (606) ממינכן. כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא כשעתיים לפני הזמן הנקוב לעיל.

עודד מכנס ישחק במכבי תל־אביב

מאת סופר "ספורט הארץ"

עודד מכנס ישחק בעונה הבאה בקבוצת מכבי תל־אביב, סיכום על כך הושג אתמול — כך סיפר עו"ד ידין מכנס פרקליטו של [illegible].

עו"ד ידין מכנס אמר, כי עודד ישאל לעונה אחת לקבוצת מכבי תל־אביב. למרות הסיכום עודד לא יצטרף למחנה האימונים של הקבוצה במערב גרמניה.

הפועל תל אביב העביר לארמלי פרטים לרומניה

פרקליטו מבקש שיסע הבוקר להתאמן בחו"ל

מאת יוסף גלזר
סופר "ספורט הארץ" בחיפה

פרשת חילוף הנבחרת, הכדורגלן זאהי ארמלי, ממשיכה להעסיק את האלוף הפועל תל־אביב ואת מכבי חיפה. אתמול שיגר הפועל תל־אביב לביתו של ארמלי כרטיס טיסה, שתוקפו להבוקר למחנה האימונים, שמקיימת הקבוצה ברומניה מאז סוף השבוע שעבר.

בעקבות זאת יצא ארמלי בבוקר לוח למעונו של פרקליטו עו"ד סלמן פרג' בנצרת, כדי להחליט אם להצטרף למסע או לא. הפרקליט ניסה לשכנע את ארמלי להמריא לרומניה הבוקר לקדם את סיכויי צירופו להפועל תל־אביב.

אתמול קיים ארמלי אימון בקבוצת האם שלו מכבי שפרעם.

המדורג 12 בטורניר טורונטו הדיח את מנסדורף בסיבוב השני

טניס

טורונטו (איפי). הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף נוצח בסיבוב השני של הטורניר המתקיים כאן, על ידי רוברטו סגוסו האמריקאי, 5–7, 6–3, 6–1. סגוסו מדורג 12 בטורניר. מנסדורף יכול היה ל"התנחם" אולי מתבוסתו של יעקב לאסק השוויצי (דורג תשיעי), במשחק עם באד שולץ האמריקאי, 7–6, 4–6, 2–6. לאסק חבר בנבחרת גביע דייויס של שוייץ, שתשחק עם ישראל בעוד כחודש וחצי בגמר האירופי האיזורי של גביע דייויס.

המדורג ראשון, איוון לנדל מצ'כיה, ניצח את גרג הולמס 6–4, 6–4. בוריס בקר, המדורג שני, הביס את אהרון קריקסטיין מארצות הברית, 6–2, 6–1, תוך 48 (!) דקות בלבד. בין מקמה, אלוף הטורניר, ניצח את טוד נלסון 6–3, 6–2. לבד מלאסק הודחו שלושה מדורגים נוספים: טים מאיוט (6), סלובודאן ז'יבוינוביץ' (10), וראמש קרישנאן (16). סך הפרסים בטורניר הוא 350,000 דולרים.

איגוד הטניס החליט: המשחק בשוייץ בין ה־1 ל־3 באוקטובר

גביע דייויס

מאת סופר "ספורט הארץ"

הנהלת איגוד הטניס החליטה אתמול שהמשחק עם נבחרתה של שוייץ, בגמר האירופי של גביע דייויס, יהיה בין ה־1 ל־3 באוקטובר בסוס. באלן וכסף שדרשו השוייצים תשא ישראל בהוצאה הכספית שתהיה כ־15 אלף דולארים.

יו"ר איגוד הטניס דוד הרניק אמר אתמול, כי האיגוד יפנה לרשויות כדי שיסייעו לאיגוד הטניס במישור הכספי. האיגוד קיבל הבטחה לסייע מפי ח"כ פנחס גולדשטיין, יו"ר ועדת הספורט של הכנסת, וכן יפנה איגוד הטניס למנהל רשות הספורט שיפעיל את השפעתו לסייע לאיגוד.

כזכור נקבע המשחק להיות בין ה־3 ל־5 באוקטובר, אך מכיוון שמועד זה יחול ראש השנה, ביקשה ישראל לשנות את התאריך. השוייצים הסכימו לשינוי, רק בתנאי שישולם להם פיצוי כספי.

ניצחון שלישי לשחיין מדרא"פ באליפות ארה"ב

סנטה־קלארה (שרות "ספורט הארץ"). גארי ברינקמן מדרום אפריקה זכה בניצחונו השלישי באליפות השחיה של ארצות הברית. זאת כאשר סיים את 1500 המטרים ב־15:26.32 דקות. באותו מישחה לנשים זכתה לולי דאלאגר, בתו של המאמן הנודע פיטר דאלאגר, שקבעה 16:19.92 ד'.

מנצחים אחרים: 100 מ' גב — קארי 57.27 שנ'; 100 מ' חזה — בידל קוקותאאמר 1:04.45 ד'; 100 מ' פרפר — אנג'יל 54.69 שנ'. נשים: 100 מ' גב — באר 1:04.00 ד'; 100 מ' חזה — מקפרלין 1:12.31 ד'; 100 מ' פרפר — גרהמן 1:01.42 ד'.

כדורגל

מאמן לאומי: עדיין אין חדש

ועדת השישה עדיין ממתינה לנתונים

ועדת השישה, שמינתה ההתאחדות לכדורגל לבחירת מאמן לנבחרת ישראל, עדיין בודקת אפשרות להמליץ על מאמן זר. רשימת המועמדים כוללת את המאמנים הבאים: אקהרד קראוצון ממערב גרמניה, רנה טלמן מבלגיה, קרלוס אלברטו מברזיל, דיוויד היי מסקוטלנד ומאמן נוסף מהולנד.

חברי הועדה החליטו להמתין, בינתיים, לנתונים נוספים של המועמדים, לפני שיגבשו החלטה סופית. בשבוע הבא צפויה ישיבה נוספת.

בונדסליגה

קלן מארחת את מפציצי פרנקפורט

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). שני מישחקים במחזור השני בבונדסליגה יערכו כבר הערב. קבוצתו של דוד פינטר פ.צ.קלן תארח את איינטראכט פרנקפורט שפתחה את הליגה בניצחון 5–0 ומובילה את הטבלה, ובורוסיה דורטמונד תארח את לוורקוזן.

יתר המישחקים יערכו מחר: קייזרסלאוטרן — בורוסיה מנשנגלדבך, נירנברג — בוכום, דיסלדורף — באיירן מינכן, שאלקה — מאנהיים, אירדינגן — בלאו וייס 90 ברלין, האמבורג — ורדר ברמן.

המישחק התשיעי נערך כבר באמצע השבוע ובו ניצחה שטוטגארט את המבורג 4–0.

בית ספר מיוחד: צעירים והוריהם ילמדו כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

בית ספר לכדורסל אחר ייפתח בספטמבר בנפשנית, הקאנטרי־קלאב בקרית ביגורית בחולון — כך מסר אלי קושניר מנהל המועדון. הכוונה להקים בית ספר ברמה גבוהה מאד לילדים ולנערים מגיל 6 עד 15. הילדים ילמדו ויתאמנו במסגרת בית הספר ולאחר מכן יהיו חופשיים מכל התחייבות, כדי שיוכלו להצטרף לכל אגודת ספורט כרצונם. ישראל אלימלך, רכז הפועל חולון ונבחרת ישראל, יהיה המדריך הראשי בבית הספר.

בבית הספר יונהג חידוש מעניין. במקביל לפעילות הילדים, יינתן קורס להורים המלווים שבו ילמדו את יסודות הכדורסל ואת חוקיו. הכוונה ללמד את ההורים את החוקים והבנים, כדי שיוכלו לסייע לילדיהם ולא רק לספק להורים תעסוקה כאשר ילדיהם יתאמנו.

היום חצי הגמר באליפות העולם לנשים במוסקווה

מוסקווה (איפי). נבחרות הנשים של ארצות הברית בכדורסל, המועמדת העיקרית לזכייה באליפות העולם המתקיימת כאן, תשחק היום, בשלב חצי הגמר, עם נבחרת קנדה. משחק חצי הגמר השני יפגיש את ברית המועצות ואת צ'כוסלובקיה.

האמריקאיות גברו שלשום על בנות סין 99–74. שריל מילר קלעה 22 נקודות. הקנדיות נזקקו להארכה, כדי לנצח את בנות ברזיל 82–75. נבחרת בריה"מ הביסה את דרום קוריאה 90–41 והנבחרת הצ'כית ניצחה את הונגריה 78–61.

טלסה אינטרנשיונל בע"מ

מדיחים זה אנחנו

לבחירתך 3 דגמי מדיחים הטובים ביותר בעולם תוצרת שבדיה במגוון צבעים

TELSA MINI – PRINCESS
טלסה מיני – פרינסס

★ ניתן להעמדה על השיש ללא צורך בסידורי אינסטלציה מיוחדים או בתוך ארון BUILT IN עם סידורי אינסטלציה.
★ בנוי מפלדת אל־חלד.
★ קיבולת 24 צלחות וקערות, 11 כוסות וסכו"ם בהתאם.
★ ניתן להדיח בו סירים ומחבתות.
★ צריכת מים, חשמל וזמן פעולה כרבע ממדיח גדול.
★ משך מחזור הדחה 25 דקות (15 דקות עם מים חמים).

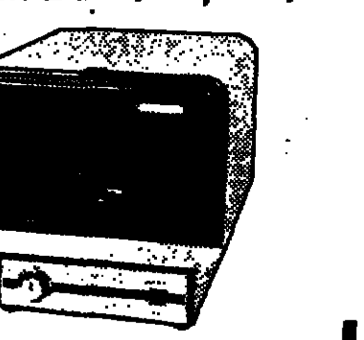

★ שתי תוכניות הדחה.
★ הדחה אוטומטית כולל הברקה ויבוש הכלים.
★ היחיד מסוגו עם מגש בציפוי רילסן (טפלון).
★ צריכת מים, חשמל וזמן פעולה — מינימליים. עלות ההפעלה למחזור שלם זהה לשיחת טלפון מקומית.
★ ניתן לקבלו בצבעים: לבן, חום, צהוב, ירוק, אדום, קרם ומוקה.
★ עומק מינימלי להעמדת המדיח על השיש 40 ס"מ.

TELSA MIDI
טלסה מידי

★ מדיח בגודל בינוני למשפחות המתלבטות בין מדיח קטן לגדול.
★ ניתן להעמדה על השיש בלי סידורי אינסטלציה מיוחדים או בתוך ארון BUILT IN עם סידורי אינסטלציה.
★ בנוי מפלדת אל־חלד.
★ צריכת מים, חשמל וזמן הפעלה, מחצית ממדיחים גדולים.
★ קיבולת 38 צלחות וקערות, 24 כוסות וסכו"ם בהתאם.
★ ניתן להדיח בו סירים ומחבתות.
★ שני מגשים.

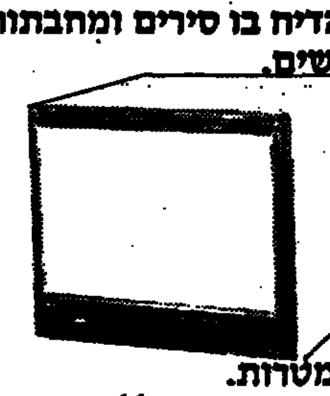

★ שתי ממטרות.
★ 5 תוכניות הדחה כולל תוכנית קצרה לשטיפת אגירה.
משך מחזור הדחה רגיל: 35 דקות, 20 דקות עם מים חמים.
★ הדחה אוטומטית כולל הברקה ויבוש הכלים.
★ ניתן לקבלו בצבעים: לבן, חום, צהוב, ירוק, אדום, קרם ומוקה.
★ היחיד מסוגו עם מגשים בציפוי רילסן (טפלון). הדלת נפתחת אוטומטית בגמר ההדחה.
★ עומק מינימלי להעמדת המדיח על השיש 53 ס"מ.

TELSA MAXI
טלסה מקסי

דגם חדש!

★ קיבולת מעל 66 צלחות וקערות, 32 כוסות וסכו"ם בהתאם.
★ השקט, היעיל והחסכוני ביותר בעולם.
★ משך מחזור הדחה רגיל: 45 דקות. עם מים חמים: 35 דקות.

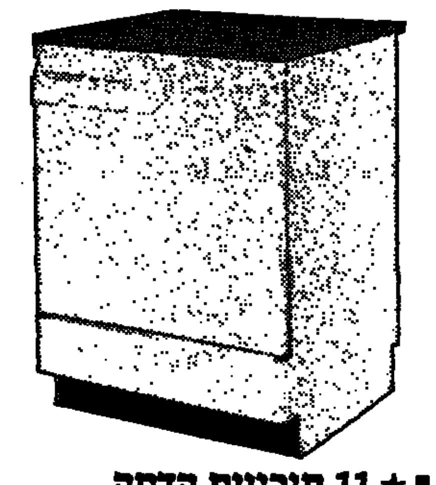

★ 11 תוכניות הדחה.
★ בנוי מפלדת אל־חלד.
★ 2 תוכניות יבוש.
★ 2 ממטרות.
★ הדחה אוטומטית, כולל הברקה ויבוש הכלים.
★ היחיד מסוגו עם מגשים בציפוי רילסן (טפלון).
★ אפשר לקבלו בצבעים לבן וקרם.
★ אפשרות מיוחדת לציפוי החזית בפורמאיקה תואמת למטבח.

★ פרוספקט וייעוץ חינם לכל דורש. ★
את מוצרינו אפשר להזמין אך ורק אצל סוכנינו המורשים — היזהרו מחיקויים והטעיות.
שרות על־ידי חברת הבת שלנו טלסה בע"מ, שרות ארצי (10 סניפי שרות).
להשיג אצל היבואן: טלסה אינטרנשיונל בע"מ, רח' ביאליק 135, ר"ג
טלפון: 7518249

סוכנויות מורשות:

תל־אביב: מ.ש.י. — בן יהודה 1, 03-659993. אלרד, אלנבי 106, 03-621924. אליאס, ככר המדינה, הי באייר 20, 03-269749. אלקוסר את כהן — הרצל 51, 03-813760; **רמת־אביב:** אלעזר אלקטרוניקס, ברודצקי 43, 03-418690; **חיפה:** רדיו אורון, ככר מאירהוף. קרית אליעזר, 04-533332. פטרולגז — הנביאים 20, 04 672127; **קרית מתקין:** הוואר אריה, רח' דבורה 3, 04-712984; **ירושלים:** המומחים, הרצוג 17, 02-668865, 02-632459. צבי שיר, הלל 23, 02-224055; **רמת־גן:** טלסטאר, ביאליק 36, 03-731463; **ראשל"צ:** סלון בן־זיקרי, ביאליק 12, 03-947558. לבל — ז'בוטינסקי 53, 03-9640323; **תל־מונד:** חקיה, ככר קרן היסוד 1, 052-61306; **קראון:** אלקטרו און, מרכז מסחרי. 03-356034; **באר־שבע:** סלון צמרת, החלוץ 114, 057-33001. סלון "אדיבי" — החלוץ 122, 057-31131; **כפר סבא:** רשת חשמל, ויצמן 76, 052-33055. מרכז החשמל — וייצמן 98, 052-25717; **רעננה:** סלון אפי, אחוזה 109, 052-20945; **פתח תקוה:** כביס פז, איכילוב 8, 03-914898. רדיו אורון, חיים עוזר 10, 03-913940. וייסמן סלון 23 חובבי ציון 23, 03-911762; **יפו:** לבל אליהו, שד' ירושלים 29, 03-825608; **חולון:** סלון חולון בע"מ, סוקולוב 82, 03-855918; **בת־ים:** סלון משי, רוטשילד 34, 03-585888; **הרצליה:** א. קפלן, סוקולוב 32, 052-541245. רדיו קול, בן גוריון 77, 052-543304; **נתניה:** פרופסורסקי, שד' בנימין 15, 053-38408; **טבריה:** שרות הגליל, בנין ח.מ.א. 3, 067-91988; **עפולה:** שרות טל, מנחם 30, 065-23256; **חדרה:** גל קור, הנשיא 71, 063-22082; **נס ציונה:** פינקלשטיין, וייצמן 25, 08-473292; **רחובות:** סלון אלקטריק, הרצל 187, 08-457574; **בני ברק:** סלון מאיר, רבי עקיבא 41, 03-782584; **אשקלון:** סלון סעדון, העבודה 27, 051-23296; **קדומים:** מלצר — 052-39162; **טבעון:** אלקטרו טבעון, ככר בן גוריון 1, 04-931173; **אילת:** רוזן אריה — 059-78616. **הוד השרון:** מוטי חסון, דרך מגדיאל 60, 052-448719

T.I.

هكذا من الأصل

ירידה בת 2% במחירי היבוא לעומת אשתקד

הסיבה נעוצה בירידת מחירי הדלק בעולם

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

ברבע הראשון של 1986 נרשמה ירידה של 2 אחוזים במחירי היבוא לעומת הרבע האחרון של 1985. הסיבה לכך נעוצה בירידת מחירי הדלקים בעולם בשיעור של 21 אחוז בהשוואה לחודשים אוקטובר-דצמבר 1985.

במחירי יבוא התוצרת לישראל, ללא יבוא הדלק, נרשמה עליה של 3 אחוזים לעומת הרבע האחרון של 1985. עליה זו מוסברת בגידול ביבוא מוצרי צריכה, ויבוא נכסי השקעה.

בניכוי השינויים במחירי היבוא בחודשים ינואר-מארס 86', הצטמצם היבוא ריאלית באותו אחוז לעומת החודשים אוקטובר-דצמבר 1985. בחודשים ינואר-מארס השנה עלה יבוא מוצרי הצריכה ריאלית ב-4 אחוזים, לעומת יבוא מוצרים אלה בחודשים אוקטובר-דצמבר.

ביבוא התשומות ברבע הראשון של 1986, נרשמה עליה ריאלית של אחוז אחד, לאחר עליה של 19 אחוז ברבע האחרון אשתקד.

תעשיות לייזר מבקשת לגייס 25 מיליון ד' באג"ח בארה"ב

מאת יהונתן שרמן

תעשיות לייזר מתכוונת לגייס סכום של 25 מיליון דולר, על ידי הנפקת אגרות חוב בארצות הברית. אגרות חוב אלו יישאו ריבית של 7.5 אחוזים לשנה. בחתם ההנפקה תשמש חברת דרקסל בורנהם למברט.

תעשיות לייזר, שמניותיה נסחרות מעל הדלפק בארצות הברית, מסרה עוד כי רווחיה ברבעון הראשון של השנה גדלו ב-41 אחוז ביחס לרווח ברבעון המקביל אשתקד, והסתכמו בסכום של 934 אלף דולר לעומת 661 אלף דולר אשתקד.

שר האוצר ינסה היום לשכנע שרים לתמוך בקיצוץ

כל שר טוען כי במשרדו לא ניתן לקצץ עוד

מאת צבי זרחיה ועדנה ארידור
כתבי "הארץ" לענייני כלכלה

שר האוצר משה נסים ייפגש הבוקר עם שר הפנים ושר המשטרה במגמה לשכנעם לתמוך בהצעת הקיצוץ בתקציב משרדם. שר האוצר גם ייפגש בעניין עם מנכ"ל הביטוח הלאומי. יתכן ויקיים הבוקר או מחר בערב שיחות טלפוניות עם שרים נוספים במגמה להשיג את תמיכתם בקיצוץ.

ביום א' תקיים הממשלה דיון כלכלי בהצעתו של שר האוצר לקצץ 3.9 אחוזים בתקציב משרדי הממשלה. בדיון יסקור נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו את ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים במשק.

שרים אחרים וביניהם שרי ה חינוך, השיכון, העבודה והבריאות הודיעו על התנגדותם לקצץ בתקציב המדינה. גורמים כלכליים בירושלים צופים, כי הממשלה תקיים דיון נוקב בהצעת האוצר לקיצוצים בתקציב. בפגישותיו של שר האוצר עם שר השיכון ושר החינוך בעניין לא הושגה הסכמה לקצץ בתקציבים של משרדים אלה.

דוחים הצעת האוצר

במשרד העבודה והרווחה ובמוסד לביטוח לאומי דוחים את הצעת האוצר לקיצוץ נוסף בתקציביהם בסכום כולל של 50 מיליון ש"ח. מדובר בקיצוץ של 12 מיליון ש"ח מתקציב משרד העבודה והרווחה ו-37 מיליון ש"ח מתקציב המוסד לביטוח לאומי. גורמים במשרדים אילו טוענים, כי כל קיצוץ נוסף עשוי למוטט את השירותים לאוכלוסיות הקשישים, שירותי רווחה למוסדות ויכביד את הנטל על השכבות החלשות, שהם אילו ששילמו עד כה את מחיר התוכנית הכלכלית.

במשרד העבודה והרווחה חוששים מההחלטות שתתקבלנה בממשלה ביום ראשון עקב היעדרותו של שר העבודה והרווחה משה קצב מהארץ. השר קצב עושה בשליחות המגבית בחו"ל. את התנגדות השר לקיצוץ יביא לממשלה ביום ראשון סגן ראש הממשלה ושר השיכון דוד לוי.

שר העבודה והרווחה משה קצב נפגש עם שר האוצר טרם צאתו את הארץ והעמידו על המשך הפגיעה בקשישים ובשירותי רווחה כתוצאה מקיצוץ נוסף בתקציב משרדו.

לדעת השר, ניתן להמשיך ביציבות הכלכלית על ידי המשך הקפאת המחירים, שינוי החלטות שגרמו לפריצת מסגרות התקציב, שחיקת שכר לבעלי שכר גבוה, ריסון הביקוש למוצרי צריכה, צימצום מערכת הפטורים שניתן מתשלומי מיסים, הטלת מס על דירות פאר, וביצוע החלטות הממשלה על מלחמה בהון השחור.

למרות החום הרב, נמכרים עופות ודגים בשוק הכרמל בתל-אביב על דוכנים פתוחים, ללא קירור. (תצלום: עוזי קרן)

משקיעים מארה"ב מעוניינים לרכוש חלק מהשליטה בדפרון

לבורסה לא נמסרה הודעה בעניין והמו"מ נשמר בסוד

מאת אברם צמחי
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

קבוצת משקיעים מארה"ב, המשווקת בארצות הברית את מוצרי חברת דפרון הישראלית, מעוניינת לרכוש חלק מהשליטה בדפרון.

דפרון היא חברה לייצור מוצרי נייר, שהוקמה לפני 47 שנים. לפני כארבע שנים הפכה לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה. לבורסה עצמה לא נמסרה כל הודעה בעניין כוונת המשקיעים לרכוש חלק ממניותיה, ועניין המשא-ומתן בנושא זה נשמר בסוד.

על פי נתוניה הפיננסיים, מחזור העסקים של דפרון הגיע בשנה שחלפה לכשמונה מיליון דולר, מזה כשני מיליון דולר ליצוא. כ-700 אלף דולר מהיצוא נשלח לארה"ב.

רפאל דוברובסקי, נשיא דפרון, הכחיש אתמול, כי מתנהל משא ומתן, אך אישר, שגורמים בארה"ב מתעניינים ברכישת המניות. ממקור מוסמך נודע, כי המשא ומתן בין דוברובסקי עצמו (שמשפחתו מחזיקה בכ-80% ממניות דפרון) לבין האמריקאים החל לפני יותר חודשיים. באותה עת, עם ראשית המשא ומתן העבירה דפרון פרטים על מצבה הפיננסי והעסקי לידי האמריקאים. דוברובסקי עצמו ייסע, כנראה, לארה"ב בעוד כחודשיים כדי לסכם את העסקה. באותו מועד ייקבע גם אם האמריקאים ירכשו חלק ממניות דפרון שבידי משפחת דוברובסקי, או שדפרון תבצע בעבורם הנפקה פרטית.

רשתות שיווק אמריקאיות מתעניינות במפעלים ישראליים הקשורים עמן

נציג המשקיעים האמריקאים, הישראלי-אמריקאי אפרים מרגולין, שהיה במגע מזומני היצוא של דפרון לארה"ב, אישר כי מתנהל משא ומתן בעניין רכישת חלק ממניות דפרון על ידי קבוצת משקיעים מארה"ב. לדבריו, המשקיעים האמריקאים מעוניינים לרכוש עד כשליש מהשליטה בחברה זו.

מרגולין הוא בעל חברת ישראטק, העוסקת בארגון ובקידום יצוא ישראלי לארה"ב. החברה החלה בפעילותה בארץ רק לפני קצת למעלה משנה, אך כבר בשנה הנוכחית היא מבצעת ייצוא של כ-4.2 מיליון דולר. עבור דפרון בלבד מייצא מרגולין מדי חודש כארבע מכולות של מעטפות נייר. מרגולין ארגן את הייצוא לארה"ב גם של כתריסר מפעלים חברות אחרות. הוא מייצא ומוכר בארה"ב גיר (לבתי ספר) מתוצרת חברת אומנה בכפר גליקסון, כפפות גומי של מפעלי תמם ותגהרות מתוצרת תעשיית קבוצת שילר.

לדבריו, חלק מרשתות השיווק האמריקאיות, שעמן הוא קשור, מעוניינות להשקיע בארץ ברכישת חלק מהשליטה על המפעלים הישראליים, הקשורים עמן.

טייסי אל-ניר מוחים על כוונה להקים שלוחה בגליל

מאת יהודית וינקלר

טייסי חברת "אל ניר" לריסוס בבעלות התנועות הקיבוציות וארגון הקניות של המושבים עומדים לקיים ביום ב' הבא אסיפת הסברה בשעות העבודה באישור ההסתדרות, במחאה על כוונת ההנהלה להקים בגליל העליון שלוחה עצמאית ולהפעילה על ידי טייסים שפוטרו בשעתו מחברת כים אויר חורש.

סכסוך עבודה בתעשיות אבזרי תעופה

הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה ומועצת פועלי גדרה הכריזו סכסוך עבודה בחברת "תעשיות אבזרי תעופה", שבה מועסקים 350 עובדים. כך נמסר בהודעה לעיתונות מטעם ההסתדרות.

מזכיר הסתדרות עובדי המתכת, יצחק גלעדי, אמר אתמול כי ההנהלה ממשיכה להחתים עובדים על חוזים אישיים, בניגוד להסכם שבו התחייבה לא לעשות כן.

האנציקלופדיה העברית נדרשה להגיע להסדר עם נושיה

מעריכים את חובות ההוצאה ב-4 מיליון ד'

מאת יהודית קנולר
סופרת "הארץ"

הוצאת האנציקלופדיה העברית, שנקלעה באחרונה לקשיים, התבקשה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים להגיע להסדר עם נושיה.

אחד הגורמים, שהיה מעורב בבקשת הפירוק, העריך, כי חובות ההוצאה מגיעים לכארבעה מיליון דולר. הסכום המדויק אינו ידוע, שכן הנושים הגדולים, הבנקים, לא הצטרפו לבקשת הפירוק נגד האנציקלופדיה.

בקשת הפירוק הוגשה על ידי חברת כתר בגין חוב של כ-190 אלף דולר באמצעות משרד עורכי הדין יגאל ארנון. חברה זו הגיעה להסדר, וביטלה את בקשת הפירוק המקורית, אלא שנושים, שהתבקשו לבקשת הפירוק ממשיכים את ההליכים. מרבית הנושים הם סו' בים, עובדים של האנציקלופדיה, נותני שירות ומנויים. ידוע, כי חסרים כיום 33 אלף כרכים בהיקף של 20*10 לנושה. הרשות לצרכנות של ההסתדרות מעריכה, שכ-15 אלף צרכנים נפגעו מהקשיים של ההוצאה, בהיקף כספי של חצי מיליון דולר. בישיבה האחרונה בבית המשפט אמרה עו"ד יהודית ארבל מהרשות לצרכנות, כי לא ייתכן שבמהלך הפירוק יקבלו הנושים המובטחים את רוב הכספים, ואילו הצרכנים הקטנים לא ישבו.

ספריית פועלים מוכנה להשלים המהדורה

מספריית פועלים נמסר, כי במסגרת ההסדר הם מוכנים לקחת על עצמם את השלמת הכרכים החסרים לצרכנים תמורת מתן הזיכיון להדפיס את המהדורה המחודשת של האנציקלופדיה. ספריית פועלים הוציאה עד כה מהדורה של 17 כרכים בביצוע עצמי ובמחיר זול יותר מהוצאת האנציקלופדיה העברית.

הדיון בהסדר נקבע על ידי השופט בוק למחצית השניה של ספטמבר.

היענות מעטה בישראל לטיסת הקונקורד לפאריס

מאת זהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תיירות

היענות מעטה יחסית של ישראלים נרשמה לטיסה המיוחדת של מטוס ה"קונקורד" מישראל לפאריס ביום ב', 18 באוגוסט.

אתמול נודע, כי המטוס העל-קולי יגיע באותו יום בבוקר בטיסה ישירה מניו-יורק לנמל התעופה בן גוריון בלוד כשעל סיפונו ראשי המגבית היהודית המאוחדת, שיבואו לוועידה בירושלים. את המבצע מארגנת חברת הנסיעות והתיירות "יוניתורס". לאחר חניה קצרה בנמל התעופה, ימריא ה"קונקורד", הפועל בשירות חברת התעופה הלאומית של צרפת. המטוס ישוב לישראל ביום ד', 20 באוגוסט, כדי להחזיר את הנוסעים שימריאו מישראל ביום ב', ולאסוף את חברי המגבית המאוחדת שיחזרו לארה"ב.

מחירה של טיסת הבוק בת היומיים לפאריס וחזרה לישראל הוא 782 דולר. טיסה ב"קונקורד" לפאריס וחזרה ארצה בתוך 45 יום במטוס "איירבוס", עולה 655 דולר. במטוס העל-קולי מאה מקומות.

קיבוצי השומר הצעיר ממעטים לרכוש מוצרי הקיבוץ הארצי

מאת ירח טל
כתב "הארץ"

קיבוצי השומר הצעיר ממעטים לרכוש מוצרים מתוצרת מפעלי הקיבוץ הארצי ואינם מנצלים מספיק את שירותי "השוק הירוק" שהוקם במיוחד לצורך כך.

הגליון האחרון של "השבוע" - בימאון הקיבוץ הארצי - שמוסר על כך, מסתמך על מחקר שהוזמן על ידי מרכז התעשיה בקיבוץ הארצי המגלה, כי בתשמ"ה היה היקף המכירות הכולל של מפעלי התעשיה בקיבוץ הארצי 351 מיליון דולר ורק 16 מיליון דולר מתוכם היו מכירות ב"שוק הירוק" - דהיינו 4.5% בלבד. התחזית לתשמ"ו מראה, כי אין שינוי במגמה זו.

עוד מגלה המחקר, כי הסיבות העיקריות להימנעותם של הקיבוצים לרכוש מהשוק הפנימי שלהם הם המחיר, הטיב, היעדר ידע ושיקולים עסקיים.

בעלי מניות הגישו עוד תביעה נגד "סאיטקס"

מאת יהונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

תביעה נוספת של בעלי מניות הוגשה נגד חברת "סאיטקס" בניו יורק. תביעה קודמת הוגשה בחודש מארס השנה.

התביעה הראשונה כללה קבוצה של בעלי מניות, שרכשו מניות בתקופה שונה. בעקבות משפט זוטא שנערך, צומצמה תביעה זו רק לבעלי מניות אשר רכשו את מניותיהם בהנפקה שנערכה במאי 1985.

בעקבות החלטה זו, הוגשה תביעה נוספת של בעלי מניות אשר רכשו את מניותיהם בתקופה שנקבעה על ידי בית המשפט. הנתבע הוא אדם בשם ויינברגר, המחזיק 200 מניות של "סאיטקס" בשם קבוצת בעלי מניות.

תביעות נגד חברות שנקלעו לקשיים הולכות ומתרבות בארצות הברית בשנים האחרונות, עד כדי כך שחברות ביטוח אינן מוכנות לבטח חברות נגד תביעות כאלה.

בנק הפועלים יגבה כספים עבור המוסד לביטוח לאומי

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים יקבל מהיום תשלומים למוסד לביטוח לאומי בעקבות סיכום, שהושג בימים האלה עם הנהלת המוסד לביטוח לאומי, לאחר שהבנק זכה במעין מכרז. שערך המוסד לביטוח לאומי בין הבנקים הגדולים לגביית תשלומים בעבורו.

הבנקים הגדולים הפסיקו לפני שנה וחצי לגבות כספים בעבור המוסד לביטוח לאומי. לאחר שבנק המזרחי והבנק הבינלאומי זכו במכרז פיננסי של המוסד לביטוח לאומי. הבנקים טענו, שהמוסד לביטוח לאומי הציע להם תשלום סמלי בעבור הגביה, ועקב כך הפסיקו הבנקים הגדולים לגבות כספים מהציבור עבור המוסד.

כתוצאה מכך ניתן היה לשלם למוסד לביטוח לאומי רק באמצעות בנק הדואר, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי. מעתה ניתן יהיה לבצע את התשלומים דרך בנק הפועלים, שהודיע כי התשלומים ייעשו בלא גביית עמלה.

בלס הגיש עתירה לבג"ץ על שלא קיבל חומר החקירה

(ע). איש העסקים דוד בלס הגיש אתמול עתירה לבג"ץ נגד פרקליט מחוז ת"א ונגד מפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה, בטענה כי חומר החקירה ועדויות שנגבו בשתי ועדות החקירה של התק"ם לא נמסרו לידיו.

בלס, העצור עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, טוען בעתירה כי שתי ועדות החקירה של התק"ם חקרו את קשריו עם התנועה הקיבוצית. המדובר בוועדת מכמה יוספטל וועדת, פרופסור ליבאי, שפעלו זמן רב לפני שהוחלה חקירת המשטרה ובמהלכן נגבו עדויות מאנשים שהפכו מאוחר יותר לעדי תביעה מרכזיים במשפט.

לטענת בלס, שני עדי תביעה מרכזיים שינו את גירסתם, שניתנה לצוות החקירה המשטרתי הראשון שחקר את הפרשה. לדבריו, העדויות שניתנו בפני ועדת החקירה של התק"ם חשובות להגנתו, במשפט המתנהל נגדו. "מאחר שעדי התביעה שינו את גירסתם במשטרה, החומר המבוקש חיוני לגילוי האמת והנאשם זכאי שהחומר יעמוד לרשותו", נאמר בעתירה.

בלס גם מבקש מבג"ץ להורות לפרקליטות להעמיד לעיונו את החומר החסוי שהוצג לבית המשפט העליון, שדן בערעור על מעצרו.

עיכוב חדש במכירת פז למשקיעים פרטיים

האוצר דורש לערוך מחדש את הסכם מבנה המחיר בין מינהל הדלק לפז

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

למרות, שמנכ"ל רשות החברות הממשלתיות זאב רפאה, הודיע השבוע על פתיחה מחודשת של רשימת המשקיעים המעוניינים לרכוש את חברת פז, נודע על עיכוב נוסף לא צפוי במכירת החברה.

משרד האוצר פנה השבוע למינהל הדלק, וביקש ממנו לערוך מחדש את הסכם מבנה המחיר עם חברת פז.

הסכם מבנה המחיר קובע את רווחיות חברת פז בשנים והוא פרט חיוני למשקיעים המעוניינים לרכוש את החברה.

חוגים במשק הדלק העריכו, כי גיבוש מחדש של הסכם מבנה המחיר, יצריך עבודה משפטית רבה, שתארך לפחות חצי שנה. אותם חוגים הביעו תמיהה על הדרישה הרשמית של האוצר, שהוצגה בפני מינהל הדלק, במפתיע. אותם חוגים ציינו, כי דרישת האוצר באה לאחר שההסכם כבר נחתם בראשי תיבות, בתום שנתיים וחצי של משא ומתן מייגע בין מינהל הדלק לפז.

הד"ר נתן אדר, מנכ"ל משרד האנרגיה מסר, כי ידוע לו על דרישת האוצר. לדבריו, העריכה המחודשת תימשך שלושה חודשים, לכל היותר.

הסכם השכר במגזר הציבורי עומד היום לאישור עקרוני

ההסתדרות תובעת מהממשלה התחייבות לא לייקר מוצרים מסובסדים

מאת יהודית וינקלר

הוועדה המרכזת של ההסתדרות מתכנסת היום לישיבה שלא מן המנין, כדי לאשר עקרונית את הסכם השכר במיגזר הציבורי בצירוף התחייבות מצד שר האוצר לשמור על יציבות המחירים ויציבות שערי המטבע, וכן התחייבות לפטור ממס את דמי ההבראה. ההסתדרות תובעת מהממשלה התחייבות חד משמעית שלא להעלות את מחירי המוצרים המסובסדים עד מארס 1987. הסכם המסגרת בשירות הציבורי עשוי להיחתם בראשית השבוע הבא וכן טובים הסיכויים לסכם בפועל קרוב גם את הסכם המסגרת במיגזר העסקי. מזכירי האיגודים המקצועיים בשירות הציבורי והממשלתי התכנסו אתמול לשמיעת דיווח מסכם מפי ראשי האיגוד המקצועי על עקרונות הסכם השכר. כן התקיימה פגישה בין חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות לבין הלל דוראי, הממונה על השכר באוצר.

הבנה ביחס לקידום מבכירים

הצדדים הגיעו להבנה גם ביחס לקידום עובדים בכירים הן בדירוג המינהלי והן בדירוג המקצועי, אם כי סעיף זה לא נוסח סופית. מזכיר הסתדרות המהנדסים יצחק רז אמר אמש, כי הוא תובע התחייבות גם מצד חברת העובדים ליישם את ההסכם אחרת המהנדסים ואולי גם איגודים מקצועיים אקדמאיים אחרים לא יחתמו על ההסכם. רז הדגיש כי קרוב ל-4,000 מהנדסים מועסקים על ידי חברת העובדים והאיגוד המקצועי בראשו הוא עומד עדיין מנהל מערכה משפטית נגד "כור" בשל אי יישום סעיף בהסכם העבודה הקודם. זימונה של הוועדה המרכזת לישיבה שלא מן המנין היום מצביע בבירור על רצונה של ההסתדרות להביא לחתימת ההסכם כבר ביום ב' או ג' בשבוע הבא, שכן ביום א' המוסדות העליונים של ההסתדרות יהיו עסוקים בבחירות מינהלת חברת העובדים.

החשב הכללי של מינהל הסחר הממשלתי: מנכ"ל משרד התעשיה פעל בניגוד לנהלים התקינים

מאת אברם צמחי
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

ברוך ספר, החשב הכללי של מינהל הסחר הממשלתי במשרד התעשיה והמסחר, מאשים את מנכ"ל המשרד ואת הנהלת מינהל הסחר הממשלתי בעבירה על הוראות החשב הכללי ובמעשים שעשו בניגוד לנהלים התקינים.

במכתב לחשב הכללי באוצר (שהעתקו הגיע לידי "הארץ") טוען ספר, כי החלטת מנכ"ל המשרד וראשי מינהל הסחר למכור בשר קפוא מיובא לסיטונאים ללא הזדקקות לפקידי המשרד נוגדת את הנוהל ואת ההוראות הקיימות.

בעקבות העיצומים, שנקטו פקידי משרד התעשיה והמסחר, הוברר, כי הפקידים האלה היו מיותרים. הנהלת המשרד ביטלה את תפקידיהם: את רישום הכספים עבור הבשר שמספקים לסיטונאים ואת רישומי המלאי מנהלת כיום, ללא תשלום נוסף, על פי הוראת הנהלת המשרד, החברה הפרטית ג'ספק, המטפלת ממילא גם באחסון הבשר עצמו.

זעם בהסתדרות עובדי המדינה

לטענת החשב של מינהל הסחר, לא ייתכן כי יעניקו לחברה פרטית זכות למכור טובין ממשלתיים בסכום חודשי של יותר מעשרה מיליון דולר ללא אישור החשב הכללי של האוצר, ושבלי שאושר הדבר על ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, או ועדת השרים לענייני כלכלה. הוא מבקש לפעול להחזיר את מכירת הבשר לפקידי המשרד.

גם בהסתדרות עובדי המדינה זועמים על הנהלת משרד התעשיה והמסחר בעניין נטרול פקידי המשרד בכל הקשור לאספקת הבשר בארץ.

ראשי משרד התעשיה והמסחר אמרו בתגובה, כי מנחה אותם הרצון לייעל את השירותים, הניתנים לציבור, כולל אספקת הבשר המיובא לסיטונאים, ואין בדעתם לשנות את המצב הקיים, המבטל את התהליך הביורוקרטי, שהיה קיים עד כה בתחום הזה.

נופץ חלון חב' נתיבי האוויר של דרא"פ בת"א

(ע). שמשת חלון במשרדי חברת "נתיבי אוויר דרום אפריקאים" בתל אביב נופצה אתמול בבוקר.

השמשה נופצה באמצעות שקית שבתוכה היו אבן ופתק, ועליו המילים: "ישראלים, החרימו את הגזענים".

המורים מאיימים לא לפתוח את שנת הלימודים הקרובה

עקב ההודעות על כוונות לקצץ בתקציב משרד החינוך

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

הסתדרות המורים מאיימת לשקול אם לפתוח את שנת הלימודים הקרובה - הודיע יצחק ולבר, יושב ראש הסתדרות המורים, בעקבות ההודעות החוזרות ונשנות על כוונות לקצץ בתקציב משרד החינוך והתרבות.

אתמול מסר עוזי הרשקוביץ, מנהל אגף התקציבים במשרד החינוך, לשר יצחק נבון, כי הקיצוץ יחייב לפטר 3,800 מורים ועובדי הוראה, ויביא לפיטורי יועצים חינוכיים, סייעות לילדים חריגים, קציני ביקור סדיר ועוד.

הקיצוץ בתקציב המשרד, אם יחול, יתבטא בארבעים מיליון שקל. "יש גבול למגיעה ברמת החינוך", נאמר בהודעת משרד החינוך.

עוד הובהר, כי פיטורי מורים יכולים להתבצע רק בחודש מאי, ולא בעת. מכל מקום, אם יחולט על קיצוץ חמישה אחוזים בחודש ספטמבר, הקטנת ההתקשרויות לא תאפשר לרשויות החינוך להתחם על חוזים לרכישת ציוד, החל מכיסאות ושולחנות ועד לציוד אבטחה הם עות להתלמידים ולמורים.

השר נבון הדגיש, כי יצביע נגד ההצעה בשל המשמעויות, שיהיו לה על תפקוד מערכת החינוך והתרבות המדינה.

סל המטבעות - במחשב

מאת אריה חשביה
כתב "הארץ" לענייני מחשבים

בית התוכנה תפ"ס - תוכנה פיננסית - המשותף ליועץ הפיננסי הודתיק אשר קניפל ולאיש התוכנה אילן שקלניק, החל בשיווק תוכנה בשם "סליקל", המיועדת לשמש מורה-נבוכים לעוסקים בסל המטבעות.

"סליקל" מכילה את כל שערי המטבעות הכלולים בסל, מאז ינואר 1985, וניתן לערכן את הרשימה בכל עת, על-פי שינויי השערים. התוכנה מאפשרת לבדוק איך משפיע שינוי בשערו של מטבע אחד על הסל כולו, ולבחון את משקל המטבעות בינם לבין עצמם, עם התחזקותו או היחלשותו של כל אחד מהם.

המשתמש ב"סליקל" יכול לקבל את התשובות על שאלות אלה, ואחרות, באמצעות התאריכים שהוא מקליד למחשב השינויים וההשפעות מתאריך לתאריך.

על-פי מדיניותה של תפ"ס, להציע פתרונות מהירים וזולים לבעיות עסקיות שונות, גם התוכנה הזאת מוצעת במחיר נמוך במיוחד (77 דולר). התוכנה הקודמת של החברה, "ליקל", המאפשרת בדיקת כדאיות הלוואות במטבעות שונים, וסוגיות ריבית, רזרבות, מורכבות מרכיבי... כל אחד מהם כ-20 דולר בד.

רווח ל"אלקטרה" לאחר שלוש שנים של הפסדים

מאת יהונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

חברת "אלקטרה" סיימה את המחצית הראשונה של 1985 ברווח של 309 אלף דולר, לעומת הפסד של 2.66 מיליון דולר בכל שנת 1985 והפסד של 600 אלף דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

הסיבה העיקרית לשיפור במאזנה הכספי של החברה, נעוצה בתוכנית הבראה שהופעלה ב"אלקטרה" לפני כשנה וחצי. עם מינויו של יעקב ליפשיץ כמנכ"ל החברה. בין היתר, בוצע גם ארגון מחדש של מחלקות החברה, והצטמצמה מצבת כוח-האדם המינהלי.

היקף המכירות של החברה קטן משמעותית בחצי הראשון של השנה והגיע ל-30 מיליון דולר, בהשוואה למכור של כ-40 מיליון דולר במחצית הראשונה של 1985, אבל הייצוא גדל בכ-24 אחוז והוא מגיע כיום ל-40 אחוז מהתפוקה התעשייתית של החברה.

שר התעשיה יציע רפורמה לעידוד תעשיית הסרטים

השנה גדל מספר צופי קולנוע בישראל

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

במחצית הראשונה של 86' נרשם גידול של 25 אחוז במספר הצופים בבתי הקולנוע בארץ. מספר הצופים הגיע בתקופה זו ל-7.5 מיליון, לעומת 6 מיליון איש בתקופה המקבילה אשתקד.

מ"מ מנכ"ל משרד התעשיה, יורם בלזובסקי, אמר אתמול כי יצוא ענף הסרטים הסתכם אשתקד ב-14 מיליון דולר. במשרד התעשיה מעריכים, כי יצוא ענף זה יסתכם השנה ב-19 מיליון דולר.

שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון מתכוון להגיש בקרוב לוועדת השרים לענייני כלכלה תוכנית רפורמה לעידוד הפקת סרטים בישראל. שר התעשיה סבור, כי קיים פוטנציאל נרחב בתחום תעשיית הקולנוע בארץ, אולם דרכי העידוד בשנים האחרונות לא הביאו לניצול מתאים בענף זה.

האגודה למדיטציה העלתה פי 3 את מחירי הקורסים

הגזבר: מחירינו היו מגוחכים

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

האגודה למדיטציה העלתה השבוע את דמי ההשתתפות בקורסים שלה פי שלושה ויותר. הדבר עורר התמרמרות רבה בקרב הנרשמים החדשים לקורסים, ולפחות חלק מהם ביטלו את הרשמתם.

פעילי האגודה למדיטציה הסבירו את ההעלאה המפתיעה בכך, שמחירי הקורסים הוצאו ממסגרת הפיקוח. מחירי הקורסים לחיילים הועלו מ-38 שקל ל-120 שקל - 216 אחוז. המחיר לסטודנטים ופנסיונרים הועלה מ-70 שקל ל-150 שקל - 114 אחוז.

אלון פרח, גזבר האגודה הסביר, כי המשתתפים משלמים למעשה דמי חבר לצמיתות, ולא עבור הקורס עצמו. הוא אישר, שהמחירים אמנם הועלו פי שלושה, אך הדבר נבע מההחלטה לבטל שורה של הנחות למי שאינם משלמים את מלוא המחיר, כמו חיילים, סטודנטים וגימלאים.

ארוחות סעד לילדי הכושים בדימונה

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

משרד העבודה והרווחה מעניק, מסיבות הומניטריות, שתי ארוחות יום ל-450 ילדי כת הכושים בדימונה. למשרד אין כל מידע על מקרים של מבוגרים הסובלים רעב. דברים אלו כלולים במכתב תשובה ששיגר מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, צבי צילקר, לשגריר ארצות הברית תומס פיקרינג, שביקש לדעת כיצד מטפלים בבני כת הכושים העבריים והאם הם סובלים מרעב.

משרדינו הראשיים ומחסן מכירות ראשי

עוברים

למפעלנו החדש באזור התעשיה

אילון תבור

(ליד דוברת)

ביום א' 17.8.86

משרד ראשי - טל: 3—065—95732
065—95356—7
מחסן מכירות - טל: 065—95355
תל-אביב, אגף השווק: 03—652341
03—651853
דרך יפו ת"א 3, תל-אביב, 66841

פזקר PAZKAR פז

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מכרז רכב מס. 67/580

מס. סודרי	מס. רכב	סוג הרכב	שנת ייצור
.1	807־745	פורד אסקורט אוטומטית 1300	1979
.2	44־708־82	פורד פיאסטה B 957	1982
.3	42־008־81	פורד פיאסטה B 957	1981
.4	44־705־82	פורד פיאסטה B 957	1982
.5	82־780־83	סובארו 1300 רגיל	1983
.6	78־945־81	טנדר סובארו 1800	1981
.7	59־431־81	טנדר סובארו 1800	1981

את הרכב ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חדרה ולהגיש הצעות למוד התיבורה עד לתאריך 22.8.86. יש לצרף להצעה המחאה בגובה 10% מערך ההצעה. הוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה.

אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

10 לילות ב"פריז ולונדון". ואתה עוד בארץ?

זוהי קריאה אחרונה להצטרף לטיול הקסום לפריז ולונדון, אשר יוצא ב-31.8.
נותרו עדיין מספר מקומות למספר מטיילים שמגיע להם חופש!

נא להזדרז! היציאה מובטחת!

פנה עכשיו אל סוכן הנסיעות שלך, או חייג לאופיר טורס טל: 209777, 03-280025.

שלום ונפלא בהישג יד.

אופיר טורס

סוף הנופש הגדול

נותר רק נופש אחד, נותר רק אזור אחד, נותר רק תאריך אחד

נופש משפחות במכוניות פרטיות - אוטובוס, בית ספר שדה גולן (בצרין)

.28-31.8.86

★ הדרכה צמודה
★ חדרים משפחתיים
★ שרותים צמודים
★ חדרים ממוזגים
★ 5 ארוחות כשרות ליום
★ טיולים בנחלים
★ ביקור בלו-גל
★ שייט קאיק בירדן.

אפשרות לתשלומים

לפרטים והרשמה (גם באמצעות כרטיסי אשראי) - מלקת טיולים, טל: 03-382501 בחברה, רח' השפלה 3 (ליד התחנה המרכזית), ובסניפי החברה: ירושלים: 02-222357. חיפה: 04-6635-6. כרמיאל: 04-986234. באר-שבע: 057-32156.

החברה להגנת הטבע

התחדשו חילופי האש

(סוף מעמוד 1)

הוצאת אספקה אל המוצבים המצור־זים של הא"ש. נראה כי ההתקפות האחרונות על בסיסי יוניפי"ל מתבצעות על ידי תושבים שיעים מקומיים ולא על ידי לוחמים מארגון "אמל". ראשי ארגון זה יחד עם מפקדי יוניפי"ל קיימו כבר שורה של פגישות בביירות ובדרום לבנון והסכימו להפסיק את ההלוחמה ביניהם.

יואב טוקר, שליח "הארץ" בצרפת, מוסר: מדיווחים, שהתקבלו אמש בפאריס, מתברר, שאחדות מן העמדות של חיילי צרפת ביוניפי"ל בגזרת צור עודן מכותרות על־ידי לוחמים של אמל. החיילים הצרפתיים עודם מנועים מלנוע בשטח וקיבלו הוראות חד־משמעיות לא לצאת מתחום עמדותיהם.

לפי אותן הערכות, מנסים עתה אנשי פלגים שיעיים קיצוניים (פרו־איראניים) ללבות מחדש את התקריות בין החיילים הצרפתיים לבין "אמל" במגמה להחיש את פינוי יוניפי"ל מדרום־לבנון.

דיווחים מביירות ומצור הצביעו במקביל על המשך מגמה של ההנהגה המרכזית של "אמל" לשלוט בלוחמים (המתוארים כ"בלתי־ניתנים לשליטה"), הצרים עדיין על העמדות הצרפתיות המבודדות. אתמול לפנות בוקר שבו וירו לוחמים שיעיים רקטות לעבר מוצב פיקוד מקומי של היחידות הצרפתיות בגזרה הזודית. לא היו נפגעים.

הרגיעה היחסית שנרשמה ביממה האחרונה בהתגבלות ליחידות הצרפתיות אפשרה להלך עשרות חיילים צרפתיים ולהוציא אספקה לעמדות התצפית והפיקוד הצרפתיות, שהיו מנותקות כשלושה ימים.

שולץ באיגרת לפר

(סוף מעמוד 1)

התקיימו בירושלים התייעצויות קדחתניות בנושא זה, בהשתתפות ראש הממשלה והשרים נסים, יעקבי, רבין וארנס.

שר האוצר, היוצא בחודש הבא לארצות־הברית, ידון עם ראשי הממשל האמריקאי בצעדים הכלכליים, שתפעיל ישראל להבראת המשק. שר האוצר יצביע על הצעדים שנקטה הממשלה להורדת האינפלציה וידווח על הקיצוץ המוצע בתקציב המדינה.

ההתייעצויות בצמרת הכלכלית בירושלים נערכות לנוכח מכתב שולץ. מזכיר המדינה האמריקאי מבקש, שהממשלה תפרט את כל הצעדים וההצעות להבראת המשק הכלכלי, כולל לוח זמנים לביצוע ההחלטות הללו. מכתבו מתפרש בירושלים כלחץ אמריקאי להבראת המשק, ולפיכך הוחלט בירושלים להשיב בהתאם.

ג'ורג' שולץ כותב עוד, כי צמיחה כלכלית היא צורך חיוני לביטחונה של ישראל בעתיד. הצמיחה הכלכלית היא קריטית לא פחות משמירה על ביטחונה של ישראל, או מהשגת השלום עם הערבים. בלי צמיחה כלכלית תתקשה ישראל לשמור על רמת הביטחון ועל רמת ההצטיידות לרווחה.

מזכיר המדינה מזהיר, כי בשנים הקרובות תתקשה ארצות־הברית להושיט סיוע מוגדל לישראל בלי חידוש הצמיחה. בלי סיוע כזה תתקשה ישראל להבריא את המשק.

מזכיר המדינה אומר עוד, כי כלכלנים בארצות־הברית ובישראל מאוחדים בכך שכלכלת ישראל זקוקה לרפורמות גדולות. כדי לאפשר את גידול הצמיחה והתפוקה. ארצות־הברית סבורה, כי דרושה תכנית חדשה ונועזת הכוללת רפורמה במערכת המיסוי, פיתוח שוק הון אפקטיווי, מכירת חברות ממשלתיות, צמצום הסקטור הציבורי ועוד.

הצמרת הכלכלית תדון בעניינים האלה בראשית השבוע הבא, לאחר שהממשלה תדון בהצעה לקצץ בתקציבה.

חד"ש יוזמת כינוס מיוחד של הכנסת

(עש"ח). לדעת סיעת חד"ש, יש באיגרת שולץ משום השפלה של ישראל, התערבות גסה בענייניה הפנימיים, פגיעה חמורה בעצמאותה ותנית הוראות שחצניות כלכליות, הנוגדות את האינטרס של ישראל. לכן הודיעה סיעת חד"ש, כי החלה במגעים עם סיעות אחרות בכנסת, על מנת להביא לכינוס מיוחד של הכנסת, כדי להגיב על התביעות המשפילות של שולץ.

(ע). "לא ראינו במכתב תביעה, ודאי לא אולטימטום, אלא הצעה של ידיד" — אמר אמש השר ארנס בתכנית "מבט" בטלוויזיה. הוא שלל את הדעה כאילו היתה באיגרת התערבות בוטה בעניינים הפנימיים של ישראל. הוא הדגיש, כי שולץ הוא ידיד גדול של ישראל ומבין בכלכלה.

לדעתו, אפשר לסרב לקבל את הצעתו, אך לטובת ישראל אין לעשות זאת משום שיש אוהדות רבים גם בממשלה, שדורש שינוי מבני בתחום הקטנה ניכרת של המעורבות הממשלתית במשק. מר ארנס, שהשתתף בדיון אצל ראש הממשלה בקשר לאיגרת, אמר, כי דנו על הצעדים, שבהם רצוי לנקוט.

מר ארנס ציין, כי שולץ הטעים, שבלימת האינפלציה היא רק צעד ראשון, ודרוש שינוי מבני במשק. הוא הצביע על הסכנה, שאם לא נגיע לצמיחה, לא נוכל להציע לנוער רמת שכר מקבילה בארצות מתקדמות, ואנו עלולים לאבד חלק ממנו. כן הטעים שולץ, שיש להגיע לקונצנזוס פוליטי ביחס לשינויים המבניים.

מר ארנס הוסיף, כי גם הוא סבור, ש"אם לא נפרק את המשק הבולשוויקי־צנטרליסטי, נעמוד בפני בעיות חמורות מאד".

ראש משלחת ישראל

(סוף מעמוד 1)

המשלחת הרוסית. "הם עומדים לפרסם את הרכב משלחתם עד סוף השבוע", אמר. לפי שעה, גם לא ידוע עד מתי יימשכו השיחות, אבל בשלב זה הוקצו יומיים לדיונים בהלסינקי.

דיפלומטים במוסקווה אומרים, שאין סיכוי לפריצת דרך ממשית ביחסים בין שתי המדינות. אנשי צמרת השלטון במוסקווה וכן גם כלי התקשורת הדגישו מספר פעמים במהלך השבוע, כי השיחות בהלסינקי יוגבלו לגורל הרכוש הסובייטי המצוי בישראל ולפתיחת שירותים קונסולריים בין שתי המדינות, כך שיהיה מגע קונסולרי ליהודים הישראלים שהיגרו מבריה"מ.

עמדה זו נוגדת את עמדת ממשלת ישראל, אשר הודיעה, כי בעיית יהודי בריה"מ תעמוד בראש סדר היום.

דיפלומטים ממדינות המערב במוסקווה אמרו, כי התמרונים הפומביים של שתי הממשלות נועדו להסתיר את האינטרס המשותף, שיש לשתיהן בחידוש זהיר של המגעים הרשמיים ביניהן.

מוסקווה: גל השמצות

הרשות הנרשות נגד ישראל ושליטי תל־אביב במהדורות הרשות המרכזיות ברוסית מוסיף רדיו מוסקווה לשמור על שתיקה מוחלטת לגבי המפגש בהלסינקי בשבוע הבא.

עיתוני מוסקווה התחרו אתמול בפרסומי השמצה נגד ישראל. העיתון "סובייטסקיה רוסיה" מקדיש מאמר פרשנות למצב במזרח התיכון. הוא מאשים את וושינגטון ובעלת בריתה הנבזית ישראל בהכשלת כל הסדר פוליטי למצב באזור. העיתון מזהיר, כי המצב במזרח התיכון מהווה סכנה לשלום העולם כולו.

"פראוודה" מקדיש מאמר למלחמת עיראק־איראן, ומדגיש, כי מלחמה זו נוגדת את האינטרסים הלאומיים של שתי המדינות. ארה"ב וישראל גורפות הון פוליטי משפיכת הדמים, שגרמה עד היום למיליון קרבנות, החלישה את החזית הערבית נגד ישראל וארה"ב.

עיתוני מוסקווה מפרסמים הודעה בינוי של הוועדה הסובייטית לסולידריות אפרו־אסיאתית, המגדירה את התקפות האויר של ישראל על מחנות פליטים פלסטיניים כ"התקפת פיראטים" ו"טרוריזם של שודדים", בהסכמה ובסיוע אמריקאי. הודעה חריפה זו שודרה אתמול ברשת של רדיו מוסקווה הכבלוויה הסובייטית.

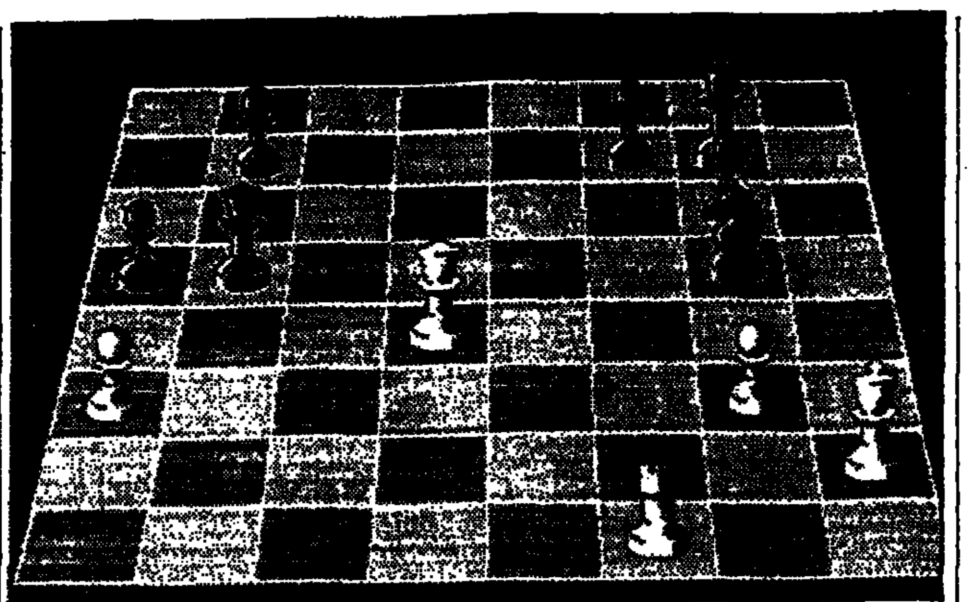

שרטוט מחשב של מצב הכלים בסוף המשחק השביעי באליפות העולם לשחמט בין האלוף גארי קספארוב לבין יריבו אנטולי קארפוב, שהסתיים בתיקו. עד עתה צברו שני היריבים כל אחד 3.5 נקודות, לאחר שחמישה משחקים הסתיימו בתיקו, וכל אחד מהם זכה בניצחון. התחרות תתחדש היום כשקספארוב בכלים הלבנים. (תצלום איפי)

בן 12 טבע בכנרת; אימו ניצלה

(ע). בחוף "בני מנוחה" בטבריה טבע אמש למוות ילד בן 12. אימו, שגם היא טבעה, ניצלה הודות לטיפול החייאה של צוות טיפול נמרץ של מד"א טבריה.

האם, בת 41, הבחינה ראשונה בהעלמו של הבן ונכנסה למים לחפשו, אך כשנצללה פנימה כבר לא עלתה חזרה. כמה צעירים, שהבחינו בהעלמה נכנסו למים ומשו אותה ללא רוח חיים. צוות של מד"א ביצע בה פעולות החייאה משך 50 דקות והחזיר לה את נשימתה. היא הועברה במצב קשה לביה"ח פוריה.

במקביל נמשכו החיפושים אחר בנה בן ה־12 ולקראת חשיכה נמצאה גופתו בקרקעית המים. רופא קבע את מותו.

ועד עובדי משרד החוץ

(סוף מעמוד 1)

קונסול כללי בטורונטו על מינוי איש תנועת החרות מחלוף ברגר לכהונת קונסול כללי בבוסטון.

חברים בוועד העובדים הדגישו, כי לפני זמן מה החליטה ועדת המינויים פה אחד, שלא לאשר את מינויו של ברגר (שהומלץ ע"י השר שמיר) לכהונת קונסול כללי בארה"ב, כיוון שלא נמצא מתאים לתפקיד בשל העדר כישורים. למרות החלטה זו, העלתה שלשום מועמדותו של ברגר לתפקיד קונסול כללי בבוסטון שוב בפני ועדת המינויים, ואישרה. לדברי גורמים בוועד, תופעה זו מצביעה על כך שוועדת המינויים הפכה לחותמת גומי מרוקנת מתוכן.

ועד העובדים טוען, כי ועדת המינויים החליטה לאשר את שני המינויים הפוליטיים, למרות שכמה מעובדי המשרד, שהם בעלי ניסיון רב בשירות החוץ והגישו את מועמדותם למשרות. לדברי הוועד, ההחלטות גורמות נזק לא רק לעובדים, אלא גם לאינטרסים של המדינה. הם מציינים, כי בשנים האחרונות אויישו מחצית המשרות של ראשי נציגויות בצפון אמריקה במינויים פוליטיים, שחלקם נעדרי כישורים מתאימים.

ועד העובדים תובע ממנכ"ל המשרד לקיים דיון חוזר באיוש המשרות בבוסטון ובטורונטו. נודע, כי המינויים הפוליטיים עוררו תסיסה רבה בקרב העובדים, התובעים לקיים אספה כללית ולהכריז על מאבק מקצועי. כמה עובדים בכירים הדגישו אמש, כי "לאור השמועות על כוונת המערך להכניס אחרי הרוטציה אישים פוליטיים לתפקידים שונים במשרד, נאלץ לצאת למאבק, כי תהיה בכך פגיעה בתשתית כוח האדם המיומן והמקצועי של המשרד".

בתגובה נמסר אמש מלשכת שר החוץ, כי המינויים הללו בוצעו במסגרת מכסת המינויים הפוליטיים, שנקבעה בין הנהלת משרד החוץ לוועד העובדים.

גאלי: המדיניות המצרית מבוססת על דבקות בערפאת

מקורות פלשתיניים בקהיר: אש"ף מסכים שעזה תעבור לידי מצרים ומתנגד להחזרת הגדה לירדן

מאת סופר "הארץ" לענייני ערביים

שר המדינה המצרי לענייני חוץ ד"ר בוטרוס גאלי אמר אתמול, כי המדיניות המצרית מתבססת על הדבקות ביאסר ערפאת כיו"ר אש"ף.

בריאיון לשבועון הביירותי "אל־ציאד", המופיע היום בלונדון, אמר גאלי, כי, ללא ברית בין אש"ף לירדן, אין הוא רואה אפשרות לשיחות שלום באזור משום שירדן והפלשתינים אינם יכולים לנהל שיחות ישירות עם ישראל.

אש"ף מסכים ומתנגד

ריאד (ע"ס). מקורות פלשתיניים בקאהיר מסרו, כי אש"ף הודיע רשמית למצרים על הסכמתו להשיב את עזה לממשל המצרי ועל התנגדותו להחזרת הגדה לירדן מאחר שאינו בוטח בכוונות המלך חוסיין — מוסר העיתון "אל שרק־אל אוסט" הסעודי.

מנהלי קופות הגמל הדולריות מבקשים להשקיע גם בלא־דולריים

עקב השחיקה באפיקי ההשקעה הדולריים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מנהלי קופות גמל דולריות בנקאיות מתכוונים לפנות למשרד האוצר בבקשה להתיר להם להשקיע גם בנכסים לא־דולריים. אם משרד האוצר לא ייענה לבקשת מנהלי הקופות, ישקלו חלק מהם לכנס את הדירקטוריונים של הקופות, כדי להחליט על שינוי מבנה תיק ההשקעות בקופות.

לפי תקנות האוצר, מחויבים מנהלי הקופות הדולריות להשקיע לפחות מחצית מנכסי הקופה באפיקי השקעה צמודי מט"ח. פניית מנהלי הקופות תיעשה לנוכח השחיקה הגדולה, שחלה בשנה האחרונה באפיקי ההשקעה הדולריים.

6 נק' לרכליס באליפות העולם בשח לצעירים

גאוסלו, בנורווגיה (איפי). גלגלין גרינברג, מגליה ממרד הביא שלושם בניהם של "הני" נקודה על פני הטוען למטר פרדיננד הלדס משוודיה לאחר תשעה מתוך 13 הסיבובים באליפות העולם בשחמט לצעירים.

לזוניבה, שטרם נוצח בתחרות, יש ששה ניצחונות ושלוש תוצאות תיקו, שהקנו לו 7.5 נקודות. לשלושה שחקנים יש שש נקודות וחצי ולשלושה אחרים, וביניהם גד רכליס מישראל, יש שש נקודות.

בתחרות משתתפים 60 אנשים מ־55 מדינות.

הפגנות־זעם במערב־ברלין מול טקסי מזרח ברלין במלאת 25 שנה לחומת־העיר

ברלין (ע"ר). זקיפי גבול חמושים ממזרח גרמניה וקהל נרגז של מערב ברלינאים, שכמה מהם הניפו סיסמאות וגידופים, ניצבו אלה מול אלה בחזית חומת ברלין ביום רביעי בערב, עם סיום הטקסים לציון הקמת הגדר הזה בין שני חלקי העיר.

זקיפי הגבול המזרח־גרמניים התקדמו עד לקו הלבן לפני החומה ליד תחנת המעבר צ'רלי, שעות אחדות לאחר שאנשי "המיליציה הפועלית" קיימו מצעד במזרח ברלין לציון המאורע.

השוטרים החמושים הרשו אנשים ממערב ברלין שעברו את הקו החוצה את השדרה הברלינאית המפוארת לשעבר "פרידריך שטראסה". כאלף בני אדם התאספו ליד הגבול עם רדת הלילה.

גם משטרת ברלין המערבית התערבה כדי למנוע תקריות והרחיקה מפגינים נרגזים מן החומה, כדי שלא ייתפסו עליה.

כמה עשרות אנשים קראו בקצב "להרוס את החומה", "להוריד את הוניקר" (המנהיג הקומוניסטי של מזרח גרמניה), והיו שצעקו לעבר הזקיפים "חזירים קומוניסטים" ו"מדוע אתם אינכם עוברים הנה".

צבא מזרח גרמני ערך מצעד לרגל מלאת 25 שנה לחומת ברלין. בצילום, על בימת הכבוד של המצעד ניצבים ראשי המדינה ובהם וילי סטופ הארייך הונקאר (במרכז), והמפקד של היחידה שחייליה נראים ברכב המשוריין. (צילום: אי.פי)

יועץ הנשיא רייגן לביטחון לאומי טוען:

שיחרור כספים ללביא מותנה בבדיקת האלטרנטיבות למטוס

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). יועץ הנשיא לבטחון לאומי, ג'ון פוינדקסטר, הודיע לחברי קונגרס כי כספי החוזים הנוגעים ללביא שעוכבו "נוגעים לאותם אלמנטים בחוזים שיכולו להתבצע תוך ארבעה חודשים". בכך מאשר פוינדקסטר כי שחרור הכספים הנו מוגבל ואינו ללא תנאי, וכי בעוד ארבעה חודשים, כאשר תערך בדיקת האלטרנטיבות, יוכם שוב על העברת הכספים לחוזים.

פוינדקסטר מוסיף במכתב ששיגר לפני מספר ימים כי האלטרנטיבות למטוס הלביא יקחו בחשבון את היכולת הטכנולוגית בישראל והן ישתדלו לנצל בצורה מירבית את הכישורים בהם התמחתה ישראל כמו חלקי אלקטרוניקה ואוויוניקה וכן את שוק העבודה בישראל. אולם, הוא מדגיש בפני חברי הקונגרס, למשלם המסים האמריקאי ישנה כל הזכות לדעת כי נעשה השימוש הטוב ביותר בכספי מיסיו. ולכן למימשל יש אינטרס להבטיח שנעשה השימוש הטוב ביותר בכספי הסיוע.

מכתבו של פוינדקסטר הגיע לישראל בסדרת המכתבים, אותם שלחו ראשי המימשל לחברי קונגרס בתגובה לתלונות, אותם הביעו על הקפאת כספי הלביא.

פרשה: ללא תנאים

ריצ'רד פרל אמר אתמול בעצרת בקונגרס כי על פי הבנתו שחרור כספי החוזים המסוימים הללו ללא תנאי נוסף, אך רמז בכך, כי חוזים אחרים, שמועדם יגיע בעוד מספר חודשים, עלולים להיות מעוכבים בעקבות בדיקת האלטרנטיבות.

ישראל תבקש מארה"ב הגדלת סכומי סיוע המוצאים בארץ

כפיצוי על הביטול הצפוי של הסכמי ה"אוף סט" המחייבים חברות אמריקאיות המוכרות מוצרי ביטחון לישראל לרכוש ממנה מוצרים בסכום מסוים

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ישראל תבקש מן הקונגרס אישור להגדיל את סכומי הכסף המוצאים בישראל כפיצוי על ביטול הסכמי האוף סט" בשנת 1988.

הסכמי ה"אוף סט" מאפשרים לישראל לחייב חברות אמריקאיות מהן רוכשת ישראל מוצרי ביטחון, לרכוש מוצרים מישראל בסכום של עד 150 מליון דולר לשנה. המימשל מתכוון בשנת 1988 לבטל הסכמים אלה, אך יהיה מוכן לשקול דרך לפצות את ישראל על אובדן שוק מסוים זה.

בכירים ישראלים כבר החלו במגעים עם חברי קונגרס ובכירי מימשל, כדי להגיע לסיכום על פיו תוכל ישראל להוציא בישראל כ־400 מליון דולר מתוך כספי הסיוע הצבאי.

הקונגרס אישר עד כה לישראל להוציא בישראל 250 מליון דולר עבור הלביא, ובשנה האחרונה אף צוין כי ישראל תוכל להוציא בישראל כסכום הזה גם עבור פרויקטים אחרים. עתה מקוה ישראל כי יוגדל הסכום המותר להוצאה בישראל, ובכך תוכל להתגבר על הפער שיווצר מביטול הסכמי ה"אוף סט".

נלקח מאיתנו אהובנו

אברהם כץ

ארונו יובא ארצה ביום ראשון י"ב באב 17.8.86 ויוצב ברחבת הר הרצל בירושלים בשעה 10.00

מסע הלוויה יגיע לבית ראשונים בגבעת ציונה בשעה 12.00 ומשם לבית העלמין המקומי

נא להמנע מביקורי תנחומים

כואבים:
המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

אסתר בן־אביב ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרה ביום ראשון י"ב אב תשמ"ו 17.8.86 בשעה 5 אחר הצהרים, בבית הקברות "הדרום" בגבול חולון — בת־ים
נפגשים על יד השער

המשפחה

משפחת מחלקת הנוער והחלוץ בארץ ובתפוצות

דואבת על הסתלקותו בטרם עת של ראש המחלקה היקר

אברהם כץ

מנהיג ומחנך ציוני

ארונו יובא ארצה ביום א' י"ב באב 17.8.86
ויוצב ברחבת הר הרצל בירושלים בשעה 10.00
מסע הלוויה יגיע לבית ראשונים בנס ציונה
בשעה 12.00 ומשם לבית העלמין המקומי

תנחומינו הכנים למשפחה.

המפלגה הליברלית בישראל

אבלה על פטירתו ללא עת של

אברהם כץ

חבר הנהלת הסוכנות. ראש מחלקת הנוער והחלוץ
לשעבר חבר כנסת
חבר המוסדות הארציים של המפלגה

ומביעה את תנחומיה למשפחה.

על מועד ההלוויה תתפרסם הודעה.

לויקטור, גוטה ואוה מרקוביץ

אתכם בצערכם על מותו של

שימק מרקוביץ

JTECH
CORPORATION–PROVIDENCE
R.I.– U.S.A.

שמחה ורוני טל־סיג סחר בע"מ

אנו אבלים ומשתתפים בצערה של המשפחה
על מותו ללא עת של

אברהם כץ ז"ל

חבר ההנהלה של ההסתדרות הציונית העולמית
וראש מחלקת הנוער והחלוץ

המזכירות העליונה של
תנועת "הנוער הציוני"
העולמית וברית קיבוצית

הסתדרות עולמית מכבי
על כל גליליה ומועדוניה

מרכינים את דגלם
ומשתתפים באבל הכבד במותו של

אברהם כץ ז"ל

ראש מחלקת הנוער והחלוץ
בהסתדרות הציונית העולמית

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

מרדכי מולצ'דסקי

ההלויה תצא היום יום ששי י' מנחם אב תשמ"ו 15.8.86
מביתו רח' התעויה 15, כפר־סבא בשעה 14.00
לבית העלמין בכפר־סבא.

המשפחה

החברה להגנת הטבע

אבלה על מות

אברהם כץ

חבר ההנהלה הציונית וראש מחלקת הנוער והחלוץ

ומשתתפת בצער המשפחה

מכבי ישראל

מרכין את דגלו עם פטירתו של חברנו

אברהם כץ ז"ל

חבר הנהלת הסוכנות
וראש מחלקת הנוער והחלוץ
אשר גידל וטיפח דורות
של צעירים במכבי הצעיר.

אבלים על מותו
של חברנו

אברהם כץ ז"ל

מכבים
ישוב קהילתי במודיעים

סיעת הליכוד בכנסת

אבלה על פטירתו ללא עת של

אברהם כץ

חבר הכנסת השביעית, השמינית, התשיעית
חבר הנהלת הסוכנות, ראש מחלקת הנוער והחלוץ

ומביעה את תנחומיה למשפחה

רחל פוזננסקי

איננה

ההלויה תתקיים היום יום ו' י' באב תשמ"ו 15.8.86
בשעה 11.00 בבית ההלויות סנהדריה ירושלים.

המשפחה

במלאת עשר שנים לפטירתו של

מיכאל נוסבוים ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון 17.8.86
בשעה 17.00 בבית העלמין בקרית־שאול

לגרינברג דינה

אתך באבלך הכבד במות

בעלך ז"ל

מכון התקנים הישראלי
ההנהלה והעובדים

לבני משפחת גרינברג האבלה

קבלו נא השתתפותנו הכנה
בצערכם הגדול במות

וילי גרינברג ז"ל

דיירי הבית
ברחוב רב אשי 15, תל־אביב

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

למפעל עתיר ידע באזור חיפה
דרוש
מכונאי רכב
סוג 3
תנאים מצויינים למתאימים
5 ימי עבודה, הסעות וארוחות
זמיר - 04-670373

גבוד סברינה
למפעלנו באזור התעשייה החדש בנתניה
דרוש/ה
מחסנאי/ת מנוסה
נא לפנות לת.ד. 84 נתניה 42100, עבור "כוח אדם"

למכירה בהזדמנות
אולם תעשייתי כ-1000 מ"ר באשקלון
כח + טלפון + משרדים
מיועד במיוחד לתעשיה קלה
051-24121-2-3

לחברה גדולה בענף המזון
דרוש
לסניף חיפה והצפון
מקדם מכירות
★ ניסיון מעשי מוכח בתחום המזון
★ כושר התבטאות בכתב ובע"פ
★ הכרת הענף באזור הצפון
★ רשיון נהיגה הכרחי
להתקשר בין השעות 09.00-16.00
לטלפון: 03-218283

לאחד מלקוחותינו דרוש/ה
איש/אשת מכירות מעולה
נסיון מוכח במכירות
יכולת ניהול מו"מ בדרגים בכירים
רשיון נהיגה חובה
גיל +25
תנאים מצויינים למתאים/ה
להתקשר לישום כוונים,
טל. 03-613183 (דלית)

לחברת יבוא
ברמת החייל (ת"א) דרושה
פקידת יבוא וטלקסים
★ ידיעת אנגלית שוטפת ★ נסיון קודם בהליכי יבוא ★ נסיון בהדפסת טלקסים ומכתבים בשפה האנגלית
נא להתקשר לטל' 03-495893/4/5
בשעות העבודה

דחוף !!! דרושה
מזכירה
נמרצת, מסודרת, ברמה גבוהה
לטיפול בלקוחות, חשבונות
וארגון מחלקת השווק
במד"ן - מפעלי דפוס נצרת בע"מ
מועמדות מתאימות בלבד לפנות
לטלפונים: 03-333625, 03-337565

למפעל במפרץ חיפה
דרושה
מזכירת מנהל מפעל
* עצמאית וחרוצה
* יחסי אנוש טובים
* נסיון בניהול משרד-הכרחי
* ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה
* העבודה הינה למשרה מלאה לשבוע עבודה בין 5 ימים
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4444 חיפה עבור מזכירת מנהל מפעל מס' 200

אלסינט
למפעלנו למכשור רנטגן בנצרת עילית
העוסק בפיתוח ויצור של מערכות אלקטרוניות מתוחכמות בתחום הרפואה הדיאגנוסטית
עובדים ברמה אישית ומקצועית גבוהה במיוחד לאיוש המשרות הבאות:

1. **מהנדס אלקטרוניקה**
משרה מס. 455214.
לעבודה בפרוייקט פיתוח פלאורסקופיה ספרתית.
נדרש נסיון של שנתיים בתכנון מעגלים לוגיים.
ידע במיקרו פרוססורים של אינטל 8086 ו-8089 - יתרון.

2. **הנדסאי אלקטרוניקה**
משרה מס. 455209.
לעבודה בפרוייקט פיתוח פלאורוסקופיה ספרתית וגנרטור X-RAY.
דרושים ידע ונסיון בעבודה עם מיקרו פרוססורים אינטל.

3. **תכנת**
משרה מס. 455226.
לכתיבת תכניות לעיבוד תמונות בזמן אמת, טיפול בדיסקים, פיתוח בסביבות MDS, עבודה עם מערכת הפעלה אינטל RMX.
כישורים: אקדמאי בוגר מדעי המחשב או הנדסת מחשבים.
רצוי נסיון של שנתיים, אולם תיבחן בחיוב גם מועמדותו של תכנת מתחיל ברמה אישית מתאימה.

4. **מהנדס תעשיה וניהול**
משרה מס. 452203.
לתפקיד מנהל תפ"י באגף ייצור מערכות אלקטרוניות. אחריות על צוות עובדים המכין תכניות ייצור, בקרת מלאי בתהליך וביצוע התפוקה המתוכננת.
כישורים: נדרש נסיון של 3 שנים בתפקיד דומה, עדיף בתעשיית האלקטרוניקה.
תיבחן בחיוב גם מועמדותו של הנדסאי תעשיה וניהול בעל וותק רב בתפקיד דומה.

הסעות מובטחות. 5 ימי עבודה בשבוע.
אנא פנה בצירוף קורות חיים, ת.ז. ומס. משרה למחלקת גיוס ת.ד. 550 חיפה.

תדיראן
אלקטרוניקה/מחשבים
דרושים:
1. טכנאי טלויזיות
נסיון שנתיים לפחות.
2. טכנאי/הנדסאי מחשבים
3. טכנאי/הנדסאי יצור
4. איש מכירות/שיווק
נסיון במחשבים.

טלפון 728763/5
"סודיות מובטחת"

לפלסטקו בע"מ
א. ת. ק. ביאליק
* הנדסאי / טכנאי מכונות
רצוי ידע במערכות איוורור
* רתכים – רתכי P.V.C
מסגרים / נגרים
* עובדי פוליאסטר / פיברגלס
לפנות לטלפון 702840 לציון

טכנאי אלקטרוניקה למחשבים
דרוש
ל"יקרית-המחשב"
לקביעת ראיון להתקשר טלפונית 726976/9 בעלי נסיון בלבד.
"סודיות מובטחת"

שופר-סל
לסניפי רמת-אביב ואזור המרכז
דרושים
עובדי מאפית
תנאי שכר טובים
מועמדים מתבקשים לפנות אישית ביום ראשון 17.8.86 בין השעות 10.00-12.00 למר צביקה כץ, בסניף שופרסל רח' טאגור 38 רמת-אביב אוטובוסים: 24, 27, 45, 49.

שופר-סל
לסניפי גוש דן והמרכז
דרושים:
★ מנהלי מחלקות בשר
★ עובדות מעדניה
★ עובדי מחלקת דגים
תנאי שכר טובים
מועמדים מתבקשים לפנות אישית ביום ראשון 17.8.86 בין השעות: 08.00-10.00 לאגף הבשר, בית שופרסל, רח' רוטשילד 79, פ"ת. אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66

להיכון בתל-אביב
דרושה
מזכירה
במשרה מלאה
כישורים:
★ נסיון קודם בניהול משרד
★ עבודה עם קהל
★ הדפסה עברית/אנגלית
★ תעודת בגרות
נא לפנות: 03-285288

חברת החשמל לישראל בע"מ
לתחנת הכח אשכול באשדוד דרוש:
מהנדס/ת מיכשור ובקרה
הכשורים הדרושים:
בעל ידע ונסיון בתחזוקת מיכשור מדידה פניאומטי וחשמלי
המעונינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, אל מחלקת כח אדם ומפעל-דרום, רח' החשמל 16, ת"א, 66189, ת.ד. 25 תל-אביב.

לפרויקט שיקום והתחדשות השכונות בק. אתא
דרושים:
מורים
למרכז למידה לתסיבות הבליים ותיכון למקצועות אנגלית, מתמטיקה ולשון.
תיאור התפקיד:
סיוע לתלמיד בהוראה בקבוצות קטנות בין השעות 16.00-20.00
כישורים:
מורים במקצועות הנ"ל, בעלי נסיון הוראה בפועל או סטודנטים בשלבי סיום לימודיהם.
בדבר פרטים לפנות עד 26/08/86 לע.ק. אתא המחלקה לחינוך. לרוני סיסה, פנינה הדדי או רחמה אלבז לטל. 444555 כל יום. מ-0900.1200 ובימים ב' ד' 1600.1800

לביה"ס היסודי האזורי גבעת זאב
דרושים
מורים
לאנגלית, מתמטיקה וביולוגיה
בחלקיות משרה.
יועצת
לכיתות ז'-ח' בחלקיות משרה
בדבר פרטים לפנות לטלפון:
02-361141 (סימה), 361184 (חנה)

דרושים
מקדמי מכירות
אחרי שרות צבאי לפרוייקט מעניין באשדוד
בעלי רקע פרסום, שיווק, תושבי אשדוד בלבד
יקבלו הכשרה לתפקידים
לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים
לת.ד. 306 קרית גת עבור פרויקט
- סודיות מובטחת -
כל מכתב יענה

למפעל תעשייתי קטן ומתפתח
דרוש
טכנאי מכונות / איש אחזקה
בעל רקע בייצור תעשייתי
התפקיד כולל:
★ עבודה בפיקוח על מכונות ייצור
כיוון מחדש לכל מוצר ואחזקה שוטפת
★ המועמד המתאים יוכשר תוך כדי עבודה לתפקיד של מנהל ייצור
★ דרוש צעיר נמרץ בעל יחסי אנוש טובים המסוגל לעמוד בתנאי לחץ
תנאי שכר טובים טלפון: 9234006 לשמוליק

למפעל מזון
דרוש
משנה למנכ"ל
אחריות:
יצור, שיווק, רכש ופעילות שוטפת.
הכישורים הדרושים:
* הכשרה אקדמאית (עדיפות בכלכלה או מנהל תעשייתי).
* ניסיון ניהולי בתעשיה של 10 שנים לפחות.
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית שפה נוספת יתרון.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4186 חיפה. עבור מפעל מזון, ולציין קורות חיים, נסיון מעשי כתובת מלאה וטלפון.

כפר הנוער בן-שמן
דרושים
1. **מדריך חברתי** — השכלה תיכונית, על-תיכונית וניסיון בהדרכת בני נוער (מגורים במקום)
2. **מרכז למוסיקה** — בעל השכלה פורמאלית בנושא המוסיקה. ניסיון בארגון אירועים מוסיקליים (אפשרות למגורים במקום)
3. **מרכז מורכזיה פדגוגית** — בחצי משרה השכלה אקדמאית רצויה, כושר להנחיית מדריכים בנושאים ערכיים
4. **מורה לחינוך גופני** — להסיבת ביניים ולחסיבה עליונה, למילוי מקום.

על המועמדים לפנות אל:
מינהל כפר הנוער בן-שמן מיקוד — 71904 טלפון: 08-228111
המשרה מוצעת לנשים ולגברים כאחד

להיפרשוק "תנובה" הרצליה
דרושים
עובדים
למחלקת ירקות
מועמדים מתאימים, תושבי הרצליה והסביבה הקרובה, מתבקשים לפנות ישירות למנהל היפרשוק הרצליה, מר שמעון גבאי, לשם קביעת ראיון בטלפון: 052-558817, בין השעות 12.30 עד 16.00.
—סודיות מובטחת—

תלמה
לסניף המכירות ברמת-גן
דרושים
1. עובדי מחסן
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד
★ בריאות תקינה
★ מגורים באזור ת"א, רמת-גן.
2. מובילים
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד
★ בריאות תקינה
★ רשיון ג'
המעוניינים מתבקשים לפנות לסניף רמת-גן רח' היצירה 4
טל: 03-7513277/8 בימים א'-ד'
לצבי שמיר או לאיל

היפרכל קניון איילון
דרושים/ות
קופאיות/ים.
העבודה במשרה חלקית, במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין
★ הכשרה תינתן במקום - אין צורך בניסיון קודם
★ תנאי שכר טובים
מועמדים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל במקום

סנו.
מפעלי ברונוס בע"מ
תל-אביב
דרושה
פקידה למחלקת היבוא
הכישורים הדרושים:
1. הדפסה מהירה באנגלית ועברית כולל טלקס
2. ידיעה טובה באנגלית
3. חישובי עלות משלוחי יבוא
רק מועמדות העונות על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד לת.ד. 21207 תל-אביב, 61211, עבור "פקידת יבוא"

יותר טוב מנפאואר
לסניף רחובות
דרושים,
★ **מהנדסים/הנדסאי כימיה**
מנוסה בתחום תהליכי ציפוי בתעשיית המתכת
★ **מזכירות עברית/אנגלית** מנוסות + הדפסה:
1. לעבודה בשעות אחה"צ
2. עם ניסיון בעמילות מכס, ליום מלא.
3. שליטה בצרפתית, ליום מלא.
★ **מעבדות תמלילים אנגלית/עברית**
שליטה באנגלית הכרחית.
1. במעבד וואנג (WANG)
2. במעבד יב מ. פי.סי. (IBM. P.C)
תכנה אר.ב. וורדמיל
★ **כרסמים/חרטים** מנוסים
1. קונבנציונאלים - קוראי שרטוט.
2. ניסיון ב-סי.אן.סי. (C.N.C)
★ **מחסנאי טכני**
מנוסה בתחום האלקטרוניקה במחסן ממוחשב
★ **מלגזנות**
מנוסות. ליום עבודה מלא. נכונות למשמרות
מאזורי: אשדוד, יבנה, ראשל"צ
תנאים מצוינים למתאימים!
המעוניינים יפנו למשרדנו:
רח' הרצל 190. א'-ה'. 14:00 — 08:00
ו' 12:00 — 08:00
טל: 461717, 08-473734

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

להביישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■
דרושים עובדי ייצור
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ לאחר שרות צבאי
העבודה במשמרות
העבודה לתושבי נהריה והסביבה:
ב-1985 - 88% יצוא, התחזית ל-1986 - 95% יצוא!
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להביישקר בע"מ
ת.ד. 330 נהריה 22102, טל. 04-927831

יד ביד
יד עזרה
לזולת מושטת
לב פתוח
ואוזן קשבת
ל"אוזן קשבת" תחנת מידע ויעוץ לילד ולנוער, באמצעות המלפון
דרושים
מתנדבים נוספים לאיוש התחנה
מבוקשים בעיקר אנשי חינוך, יועצים, עובדים סוציאליים ופסיכולוגיים
עדיפות לתושבי חיפה
לקבלת פרטים והרשמה אפשר לפנות כל בוקר עד שעה 9.30 מרים: טל 04-223417
או בשעות הערב — נירה: 04-251589

לאינטר אלקטריק
דרושים:
באזור טבריה ונצרת עלית
חשמלאים לתעשיה
בעלי נסיון
מסגרים
בעלי נסיון
המעוניינים יפנו, בצרוף קורות חיים לת.ד. 609 נצרת עלית או לטלפון 065-74434

אלסינט
למפעל בחיפה דרושים
מהנדס/הנדסאי אבטחת איכות
מס. משרה 412712.
לביקורת על תהליכים בשלבי הייצור הסופיים.
יכולת לעבודה עצמאית.
כישורים:
● מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה בעל 2 עד 3 שנות נסיון.
● נדרש ידע בתהליכי ייצור מקובלים בתעשיית האלקטרוניקה.
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
מס משרה 412822.
לתחזוקה של עזי מוצר על מחשב. פתרון בעיות טכניות בייצור ותכנון מתקנים לייצור.
כישורים:
● טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה עם נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.
אנא פנה בצירוף קורות חיים, ת.ז. ומס. משרה למחלקת גיוס ת.ד. 550 חיפה.

מקורות, חברת מים בע"מ
למעבדה המרכזית של מקורות
טכנאי/ת הנדסאי/ת כימיה
עם נסיון בביצוע בדיקות כימיות של מים ושפכים בעזרת מכשור מתקדם
בדבר פרטים נא לפנות לד"ר ברכה רייליס טל. 065-74375

סמן בע"מ עמק הירדן
מקבוצת כור תעשיות
דרושים:
מהנדס/ת כימיה
בעל נסיון מוכח של 3 שנים בתעשיה
מהנדס/ת תעשיה וניהול
עם התמחות במערכות מחשב נסיון מוכח של שנתיים בתעשיה.
חשמלאי ראשי
בעל רשיון של חשמלאי ראשי ונסיון מוכח של 3 שנים בתעשיה
לבורנט/ית
פניות בכתב בלבד יש לשלוח אל אגף כח אדם סמן בע"מ ד.נ. עמק הירדן 15100

הלוח הארצי הארץ חדשות

לצוות ניהול פרויקט
דרוש
מהנדס
בוגר במגמת תעשיה וניהול או מכונות

★ בעל ניסיון של מספר שנים בניהול פרויקטים רב מקצועיים
לפנות לת.ד. 50407 תל־אביב
מיקוד 61500 עבור ת.ב.

לתנובה סניף אשדוד
דרושים/ות
עובדים/ עובדות
★ למחסן קירור
מגורים באשדוד והסביבה הקרובה
המעוניינים יפנו לטלפון:
051־21877 ,051־21833
לחבר מילשוטק אורי

לחברת ע.מ.י.ת. בע"מ
עיצוב מערכות ייצור ותכנון
דרוש/ה
באזור תל־אביב
מהנדס תעשיה וניהול
לריכוז וביצוע פרויקטים מעניינים ומגוונים
יועדף מועמד בעל 3־2 שנות ניסיון
נא לפנות בכתב יד
לפי הכתובת ע.מ.י.ת. בע"מ
רח' התעשיה 9 תל־אביב
67139
סודיות מובטחת

תיא
תיא המרוקי ישראל בע"מ
דרושים
★ **מנהל חשבונות**
סוג 2 או 3 עם ניסיון
★ **פקידת קבלה**
והפעלת מרכזיה
ניסיון וידע בהדפסה - חובה!
משרה מלאה - 6 ימים בשבוע
מקום העבודה אזור התעשיה רעננה
עדיפות לתושבי המקום
נא להתקשר לטל. 052־21153

לזקפרוניקס בע"מ
ד ר ו ש/ ה
מנהל/ת קורספונדנציה לועזית
★ הפעלת מלקם לועזי
★ הדפסה בלועזית
★ שפת אם אנגלית - יתרון
מקום העבודה _ הרצליה פיתוח
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים הולמים למועמד/ת
052־556070

לחברה תעשייתית באזור רחובות שמרבית תוצרתה מיוצאים לחו"ל
דרושים:
מנהל משלוחי יצוא
(מספר 1190).
לארגון ותיאום משלוחי יצוא בים ובאויר בסדר"ג של 5 מיליון דולר • שליטה במסמכי יצוא, עמילות מכס, מכתבי אשראי, ידע במחשב • נסיון בניהול צוות עובדים מקצועי, שפה האנגלית על בוריה ושפה נוספת. גיל 40־30.
מזכירת יצוא
אנגלית, צרפתית (מס' 1195).
★ חרוצה ואחראית השואפת לקחת חלק בקידום היצוא, שולטת בשפות על בורין (כולל הדפסה)
★ השכלה תיכונית ומעלה.
העבודה במשרה מלאה, 5 ימי עבודה.
לפנות בכתב־יד לת.ד. 11024, ת"א 61110 ולציין על המעטפה את מס' המשרה.

בית־החולים "מעינות מרגוע" - בחדרה
(בהשגחת משרד הבריאות)
קימות עדיין כ־60
מיטות פנויות
★ באווירה משפחתית ונעימה
★ ציוד חדיש ומודרני
האישפוז מיידי!
לפנות לטל. 063־39880, 03־734191/4/5/6

למתנ"ס בית־שמש
דרושים
★ **רכז תרבות**
בוגר B.A. במדעי החברה ובעל ניסיון מוכח.
★ **מאמנים/מדריכים**
כדורסל, כדורעף, גלגליות, סייף
לקביעת ראיון הפרטים בטלפון 02־913380

מרכז משען
אגף בתי אבות
MISHAN משען
למרכז הסיעודי הגריאטרי ברעננה
דרושות
★ **אחיות מוסמכות כאחראיות מחלקה וסגניות**
★ **אחיות מוסמכות/מעשיות לעבודה במשמרות**
למוסדות משען במרכז הארץ
דרושות
★ **אחיות מוסמכות/מעשיות**
לפנות לאחות הראשית, געמי מאורן
בטלפון 03-476440, 053-96154

מבנים אישיים
מבנן חדיש המנוהל ייעוץ ולווי מקצועי, מיידי ומנוקד במתרון בעיות עם בן/בת זוג
דרושים בעלי ניסיון:
★ פסיכולוגים (קליניים, סקסולוגים, חינוכיים)
★ יועצי נישואין (מתמחות בטיפול משפחות)
★ עורכי־דין המצונים רבניים
אפשרות לעבודה לפי שעות
★ פקידה
לטלפן 03־764743 ת.ד. 9404 ת"א 61093

שי חנני בע"מ
לתצוגת כביסה ועבודות מתכת מפרץ חיפה
04־727549 722264
דרושים:
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת בעל/ת ידע בתוכנות ממוחשבות וניסיון בעבודה במפעל תעשייתי.
חצי משרה.
אפשרי פנסיונר/ית
חרט/כרסם
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בייצור והרכבת מבלטים, ידע כללי במסגרות מדוייקות.

עובדים אחראיים — בחברה אמינה
דנאל
התברה לשירותי כח אדם בע"מ
לסניפנו ברחובות — אשדוד
דרושים
★ טכנאי V.R.C דרג ג'
עם נסיון צבאי
★ **מתכנת C.N.C**
עם נסיון
★ **כרסם/חרט**
רגיל ו־C.N.C בעל נסיון
★ **מחוטות/מלחימות**
יוצאות חיל אויר ונסיון במעגלים מודפסים, לסניף רחובות בלבד
★ **מלחימות**
עם נסיון לעבודה במשמרות
★ **שרטט/ת חשמל**
בעזרת מחשב (קדם)
עם נסיון בעבודה
★ **מסגרים רתכים**
בעלי נסיון וקריאת שרטוט עצמאי בעבודה, לסניף רחובות בלבד
★ **רתכי אוסטן**
נסיון בהלחמות כסף ונחושת, לסניף רחובות בלבד
★ **אנשי קירור**
בעלי נסיון במערכות מיזוג אויר מרכזיים, לסניף רחובות בלבד.
★ **עובדי יצור**
בהפעלת מכבשים והרכבות מוגנים ומנועי כישול
★ **גברים**
בוגרי בית־ספר מקצועי עם רקע טכני מצבא לעבודה במשמרות

למתאימים שכר הולם כולל ארוחות וכל התנאים הסוציאלים המלאים
"יחס אישי".

רחובות רח' הרצל 187 טל' 08־455904
אשדוד רח' רוגוזין 8 טל' 055־33644־32221
12 שנות עבודה ונסיון לרשותך

גבעון החדשה – ישוב קהילתי
(ע"י גבעון)
דרושות **מטפלות**
למשרה מלאה וחלקית
1. לתינוקיה
2. לגן־מועדון (בשעות 16.00 — 13.00)
02־361687, 02־361482

לבית אבות ע"ש היילפרן
דרושים
1. פיזיותרפיסט/ית
חצי משרה עד משרה מלאה
2. מרפא/ה בעיסוק
משרה מלאה
3. אם בית
משרה מלאה
בוגרת בי"ס מקצועי לכלכלת בית, או בעלת השכלה מעשית מקבילה.
את הבקשות יש להגיש בכתב יד בצרוף קורות חיים עד לתאריך 30.8.86, למזכירות בית האבות ע"ש היילפרן, ת.ד. 7219 אשקלון מיקוד 78302
על החתום,
דוד קרשטט יו"ר הנהלה

תיכון להקמצות המשק ע"ש יגאל אלון
דרושים מורים אקדמאים ובעלי רשיון הוראה להוראת המקצועות:
1. **אנגלית** - 1/2 משרה
2. **הסטוריה** - משרת אם (19 שעות)
המעוניינים יפנו לבית הספר או למספרי הטלפון הבאים: 051־38840, 051־31167 - עדנה
סימטת דוד ברנה, עתיקות, אשקלון 78211

לשמר ממלכתי בירושלים
דרושות לעבודה בשעות אחה"צ
במשרות חלקיות
★ **מזכירה בכירה**
בעלת נסיון רב. ידיעת שפות עברית והאנגלית ויכולת הדפסה בשתי השפות.
★ **כתבנית בעלת נסיון**
בהדפסה בעברית, האנגלית.
נא לפנות לטלפון: 02־664273

מועצה מקומית שדרות
מחלקת החינוך
דרושה
מורה לפקידות
ידע בנהלים, מינהל, התכתבות, מזכירות
★ עדיפות לבעלות תעודת הוראה.
(מזכירות בעלות תעודת בגרות עם ניסיון מעשי בעבודה, תוכלנה להגיש את מועמדותן)
פרטים: יצחק חדד מנהל בתי"ס המקיף דתי בשדרות ת.ד. 40
טלפון: 051־97077 בוקר,
051־98669 ערב

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
באזור ירושלים
מראיינות ומראיינים
לביצוע סקר הוצאות המשפחה
★ העבודה כוללת ראיון אוכלוסיה מגוונת ביותר. את האנשים מראיינים בירושלים בצורת שאלונים בנושאים חשובים למשק ולחברה בישראל.
★ העבודה מתבצעת בשעות היום השונות (שעות הבוקר, אחה"צ והערב) לפי תכנון.
★ העבודה מתאימה בעיקר לעקרות בית.
★ העסקה היא על פי חוזה לתקופה של כשנה לערך בהיקף של כחצי משרה לפי צורכי העבודה.
★ השכר ישולם לפי שעות העבודה, ישולמו גם הוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצורכי העבודה.
דרישות מיוחדות
★ הכרחית ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת שפות נוספות.
★ השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
★ גיל 22 עד 55
מועמדים מתאימים תושבי ירושלים מתבקשים לפנות בכתב אל הכתובת:
הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 6370, ירושלים, מיקוד 91063
במכתב נא לציין: שם פרטי ושם משפחה, כתובת, מס' טלפון, שנת לידה, מצב משפחתי, השכלה, ידיעת שפות, עיסוק נוכחי ונסיון קודם בעבודה.

עובדים אחראיים — בחברה אמינה
דנאל
התברה לשירותי כח אדם בע"מ
לסניפנו ברחובות — אשדוד
דרושים
★ **ממעילות טלקס אנגלית**
שפת אם
★ **כתבניות עברית אנגלית**
בעלות נסיון
• מעבדות תמלילים עברית אנגלית
בעלות נסיון בוואנג, לניר, א.ב וורדמיל ועם.
• קלדנית
עם נסיון הכנסת חומר להנהלת חשבונות לסניף רחובות בלבד

למתאימים שכר הולם כולל ארוחות וכל התנאים הסוציאלים המלאים
"יחס אישי".

רחובות רח' הרצל 187 טל' 08־455904
אשדוד רח' רוגוזין 8 טל' 055־33644־32221
12 שנות עבודה ונסיון לרשותך

לפרסום אריאל דרושים/ות
ארט-דיירקטור
לפחות שנתיים נסיון בפרסום
מעצב גרפי
לפחות בוגר "בצלאל"
לפנות לטובית טל. 246233

למוסד גדול העוסק בחינוך טכנולוגי
ד ר ו ש
משנה למנהל החשבונות הראשי
נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת
ידע בשפת האנגלית - הכרחי
בעלי השכלה וכישורים מתאימים יפנו בכתב־יד, בפירוט קורות חיים ונסיון מקצועי
לת.ד. 6276 תל־אביב

מעלה־אפרים
מתנופפת פיתוח
למערכת החינוך מעלה אפרים
דרושים
לביה"ס היסודי- **מורה לחינוך מיוחד**
רצוי נסיון בכיתות הגיל הרך
לביה"ס התיכון - **מורה לספרות**
המעוניינים/ות יפנו טלפונית לביה"ס
02־941301 או בבית 02־941443, 02־941463

האוניברסיטה הפתוחה
תפנית - לימודי התמחות והעשרה
לקורס הכרת המחשב ושימושיו למנהלים
דרושים **מרצים**
נושאי הקורס: ★ מבוא למחשבים ★ עקרונות ניתוח מערכות ★ הכרת המחשב האישי ושימושו ★ המשרד הממוחשב ★ (מלימות אלקטרוניות, מעבדי תמלילים, גיליונות אלקטרוניים)
כישורים נדרשים: ★ תואר אקדמי במדעי המחשב או במערכות מידע ★ התמצאות בנושאים הנ"ל ★ ניסיון מוכח בהוראה ★ יכולת הכנת חומר לימוד
אנשים מתאימים יפנו את מועמדותם אל: "תפנית" - לימודי התמחות והעשרה -
האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת־אביב, ת"א 61392

לרשת בתי הכל בו של:
המשביר לצרכן
דרושים/ות
★ **מוכרות וקופאיות**
לבאזר המציאות ראשון־לציון (הסניף הישן)
לראיון נא לבוא למשרדי הכל בו החדש החל מיום א'
בין השעות 16.00־12.00
★ **מוכרות וקופאיות**
לכל בו דיזנגוף עדיפות לבנות 28 ומעלה
לראיון טל. 285136
★ **עובדי מחסן**
לתפקידים שונים (כולל אחריות וניהול)
לראיון טל. 820542
★ **פקידות**
לתפקידי פקידות והשבונות
לראיון מיום א' טל. 899641

לתיכון בוקר בת"א
דרושים
מורים
לשנה"ל תשמ"ז
במקצועות:
אנגלית **ספרות**
מתמטיקה **ואזרחות**
לשון
רק מורים בעלי רשיון להוראה קבוע וניסיון בהכנה לבגרות
מתבקשים לפנות לטל. 03־204990

לעיתון "הארץ"
דרושים
מחלקי עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
בר"ג גבעתיים הרצליה ורמלה
לצלצל 824271 ביום א'
בשעה 16.00־12.00

במשרד ת"א דרושה
מ ז כ י ר ה
עם נסיון בביטוח
טיפול בלקוחות
בשבת 03־483437
במשרד
03־450302, 5464012

למרפאת שיניים גדולה בקריית־ת...
דרושים:
☆ רופאי שיניים
(בעלי רשיון או אישור)
☆ אורתודנטים
051־882306 ... 051־884990 ...
02־963151

דרושות
נציגות מכירה/ יחצ"צ
לפרויקט פרסומי מצליח
★ הופעה נאה
★ שכר גבוה
★ גיל 25־40
לראיונות
טל: 03-235698
(העבודה באזור המגורים)

המגמה הגבוהה ביותר לבגרות
תיכון רון
דרושים/ות **מורים/ות**
במקצועות:
★ **אנגלית** ★ **אזרחות**
★ **היסטוריה** ★ **גאוגרפיה**
★ בוגרי אוניברסיטה
★ בעלי רשיון הוראה
★ ניסיון בהכנה לבגרות
נא לפנות לטל. 03־288121, 052־541262

ORS
לאו.אר.אס חיפה
למחלקה הטכנית
★ **רתך** לקוי דלק מעולה בעל נסיון מוכח כולל צילומים ברנטגן. יוצאי צבא בלבד, שכר גבוה למתאימים.
★ **חרט אוניברסלי** בעל נסיון בחריטה אוניברסלית שכר גבוה למתאימים.
★ **איש אחזקה** בעל נסיון בתיקונים בתחום ההידראוליקה והפניאומטיקה נסיון בתיקון זבנים וכלי עבודה — יתרון.
★ **מסגר/רתך** בעל נסיון בהידראוליקה לעבודה מיידית שכר גבוה למתאימים.
★ **מכונאי רכב** בנזין/דיזל — בעלי נסיון מעל 5 שנים — עדיפות לבעלי מקצוע שעסקו במלגזות וטרקטורים ורכב — יוצאי צבא בלבד. שכר גבוה מאוד למתאימים.
★ **רפד רכב** בעל נסיון בריפוד רכב לעבודה מיידית שכר גבוה למתאימים.
★ **פועלי/ות יצור** — לעבודה במפעל תעשייתי במפרץ חיפה.
למחלקה משרדית
★ **כתבנית אנג'/עב'** שליטה מלאה על מכונת כתיבה חשמלית הדפסות מגוונות, טבלאות.
★ **פקידה** בעלת ידע בהדפסה בעבריה, ידע ונסיון בטיפול בתיקי יבוא — יתרון.
רח' הרצוג 2, טל. 664002 — 04-663703 חיפה
ORS

לאגף שיווק בחברה תעשייתית עתירת ידע באזור חיפה
דרוש/ה
מזכירה בכירה לניהול משרד
כשורים דרושים:
★ נסיון מוכח בניהול וארגון משרד עסקי/מסחרי
★ יכולת תפקוד עצמאית ולקיחת אחריות בסביבה מורכבת
★ ידיעת עברית ואנגלית על בוריין
★ הדפסה עברית/אנגלית (עיבוד תמלילים יתרון)
★ נכונות להשקעת מאמץ ושעות נוספות בתנאי לחץ
למועמדת מובטחת עבודה רבת אתגר ועניין בסביבה דינמית ותוססת.
המעוניינים יפנו לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 663.

למפעל מתכת מתקדם בצפון הארץ
דרושים/ות
(משרה מס' 1080) **מזכירת מנכ"ל**
★ נסיון בניהול וארגון לשכת מנכ"ל
★ שליטה מלאה באנגלית ובעברית כולל יכולת ניסוח והדפסה
★ רצוי נסיון עבודה עם מעבד תמלילים, טלקס ופקסימיליה
★ יחסי אנוש טובים
(משרה מס' 1081) **מבקר/ת איכות**
לאגף אבטחת איכות
★ טכנאי מכונות או בוגר בי"ס מקצועי
★ ידיעת השפה האנגלית
★ נסיון של שנה
(משרה מס' 1082) **פקידת מחלקה**
★ ניהול וארגון משרד באופן עצמאי
★ שליטה מלאה באנגלית ועברית כולל הדפסה
★ רצוי נסיון במעבד תמלילים וטלקס
(משרה מס' 1083) **כתבנית אנגלית/עברית**
★ נסיון מוכח בכתבנות בשתי השפות
תנאים טובים מובטחים למועמדים/ות מתאימים/ות
נא לפנות בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם בציון מס' המשרה המבוקשת ע"ג המעטפה לת.ד. 4496 חיפה מקוד 31044
— סודיות מובטחת —

מכذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

דרושים
קציני ביטחון
לעבודה במשמרות להדסה עין כרם
1. עד גיל 35 2. קצינים במיל.
לקביעת ראיון טלפון 233966

חיים חברה לשמירה אבטחה ושירותי נקיון
דרושים
עובדי ניקיון
לעבודה בבוקר ואחה"צ
תנאים מעולים
רח' המלך ג'ורג' 30 טל' 227617, 233775

למשרד תיירות דרושות:
★ **פקידה** עברית + אנגלית, הדפסה חובה, רצוי ידע בהנהלת חשבונות
★ **דיילת מכירה** הופעה נאה + שפות.
לקביעת ראיון לפנות:
02-763866, 02-253901 אחרי 19.00

החברה להגנת הטבע
לבי"ס שדה חצבה שבערבה
מנהל
התמצאות טובה בנושאי טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי), ניסיון קודם בהדרכה ועבודה חינוכית, ארגון, וניהול.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים וממליצים למח' כ"א רח' השפלה 4 ת"א 66183

למועצה המקומית גבעת זאב
דרוש
מחסנאי
תאור התפקיד: ארגון מחסן והפעלתו השוטפת, הכוללת קליטת ציוד רישומו וניפוקו.
כישורים: בוגר 12 שנות לימוד
עדיפות לבעלי נסיון קודם.
שעור המשרה: מלא
בדבר פרטים לפנות לציפי או חזי
טלפון 02-361989, 02-361182

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
מנהל היחידה לשירותי דפוס
תאור התפקיד:
אחריות ניהולית ומקצועית לשירותי צילום, דפוס וכריכה בטכניון. קשר עם גורמים המספקים שירותי דפוס, גרפיקה צילום וכריכה מחוץ לטכניון. ניהול צוות עובדי היחידה.
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה אקדמאית ו/או מקצועית בתחום הדפוס. ניסיון קודם בניהול שירותי דפוס, והפעלת ציוד כגון: מכונות אופסט, ציוד לייצור פלטות מתכת, וציוד צילום. ניסיון בניהול צוות עובדים. כושר לניהול משא ומתן עם לקוחות וספקים. ידיעת השפה העברית על בוריה.
מספר המשרה: מר/176
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים וניסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 25.8.86, אל אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה 32000

עיריית קרית-גת
לבית ספר תיכון מקיף דתי ע"ש "צרוס"
דרושים
מורים
עם נסיון בהגשה לבגרות
מורה לביולוגיה
מורה לתנ"ך ומחשבת
מורה לחשבונאות וכלכלה + רכז מקצוע
מורה לאנגלית
מורה לגיאוגרפיה (½ משרה)
על המעוניינים לפנות למנהל ביה"ס מר חיים נבון טל. 051-881289

למוסד ממלכתי
דרושים/ות
עובדי/ות ארכיון
★ בוגרי/ות תיכון
★ בגילים 21 - 45
ההצעה מתאימה לתושבי/ות אזור ת"א והשרון. נא לפנות לת.ד. 33232 ת"א, מיקוד 61331 עבור ל.ש., בצירוף פרטים אישיים (ת"ז ומס' טל') וקורות חיים.
- פונים/ות מתאימים יענו -

עיריית בני ברק
דרוש
טרקטוריסט
בעל נסיון והמלצות
לעבודה בשעות אחה"צ.
המעוניינים בעבודה זו, יפנו אל מר מוריס קוקה, בשעות לפני הצהריים.
טלפון: 709117/8

דרושה
מזכירה כללית
למשרה מלאה
עם ניסיון של שנה לפחות
נא לפנות החל מתאריך: 20.8.86
טל: 051-22927

דרושה
עוזרת קוסמטיקאית
טל: 055-23041, 055-53051
לבקש את מרטין

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 תל-אביב
דרושים
★ **כתבניות** עם ניסיון לעבודה במשמרות
★ **מפריד צבע** עם ניסיון לעבודה במשמרות
לפרטים טלפון: 336702 מיום א'

ביתילי
מרכז קניות לתרבות הדיור דרושה
מעצבת פנים
למשרה חלקית
★ בעלת תעודת הסמכה
★ נסיון בתכנון ועיצוב פנים הבית והדירה
★ גיל 27 ומעלה
★ יכולת טובה ביצירת קשר עם קהל ורפרזנטטיבית
★ נסיון במכירות - יתרון
נא לפנות לטל: 03-700141/2
בין השעות 18.00-21.00 למיה

דרושים רופאים
★ **בכל הארץ** - לבדיקות בשעות הבוקר
★ **באזור המרכז** - לעבודה במשכורת בשעות קבועות (בוקר/ערב)
הכנסה קבועה !!! (מחירים מעודכנים)
03-456573, 03-218898

עיריית תל-אביב-יפו
האגף לשירותי רווחה
לבי"ס מפתן דרושים:
1. מורה לאופנה במשרה של 35 ש"ש
2. מדריך למגמת תחזוקה ובינוי במשרה של 35 ש"ש.
הכישורים הדרושים: יכולת להדריך נגרות ומסגרות וכן בדק משק
לקבלת פרטים נא לפנות לטל: 379540 מ-17.8.86

KURHOTEL YAAROT HACARMEL
חיפה
מחפש
מזכירה רפואית
השולטת היטב בשפה הגרמנית כולל הדפסה
נא לפנות בכתב לכתובת הנ"ל

בית הספר התיכון הניסויי לפתא
דרושים מורים
במשרה חלקית
למקצועות: תנ"ך, ביולוגיה, לימודי הסביבה, מוסיקה, ערבית מדוברת וחינוך גופני
לפנות מיום א' 17.8.86 בשעות לפנה"צ לטל. 02-536563

דרושה
מזכירה
★ בעלת השכלה תיכונית מלאה
★ עדיפות לבעלת רקע חקלאי
העבודה ליום מלא
באזור צומת ראם (מסמיה)
תחילת העבודה מידית
לפנות: מר רמי 08-435925

לעבודה מעניינת
דרושים
* טכנאי טלפון (בוגרי בזק)
* מקדמות מכירות
תנאים ושכר נאה למתאימים
א.ר
מערכות אלקטרוניקה ותקשורת (1986) בע"מ
ירושלים, רח' שמאי 8, מיקוד: 94631, טל. 240752, 243819, 02-248886
רמת-גן, גמא תקשורת, רח' בצלאל 21, מיקוד: 52521, 03-7512668.70

דרושה **אם בית**
לניהול צוות משק בית של דירה
הכישורים הדרושים:
1. נסיון בניהול משק בית והפעלת צוות עובדים.
2. ידע ונסיון בעבודה ואחזקה משק וניהול.
3. ידיעת השפות עברית ואנגלית
4. ידיעת שפות נוספות רצויה.
נא לפנות בכתב, בצירוף המלצות וקורות חיים לת.ד. 4122 ירושלים

דלקט
לחברת דלקט
דרושים
1. מרכיבים עצמאים עם רכב
2. נגרים
3. פוליטורציקים
4. פנסיונרים בעלי הידיים
לפנות: "דלקט" המלך ג'ורג' 79
טל: 289880, 282659

דרושים/ות
אקדמאי/ות מכירות
ליום עבודה מלא בשכר
הכשרה במקום
טל: 055-56524 לפנינה

למפעל אלומיניום
דרושים
• **מנהל מפעל מעולה**
• **מרכיבים**
תנאים טובים למתאימים
טל' במפעל 02-352581 או בערב בטל' 02-420607

בית חנוך עורים — ירושלים
לשנת הלימודים תשמ"ז דרושים:
1. **מורה לקרמיקה** (משרה חלקית) עם נסיון בהפעלה עצמאית של סדנא מקצועית
2. **מורה לחוג דרמה** עם נסיון בעבודה בחינוך המיוחד.
3. **מדריכים לפנימיה** עם נסיון בעבודה בחינוך המיוחד.
4. **אחראית למחסן בגדים** עם נסיון בתפירה.
5. **עובדת נקיון** חצי עם נסיון בעבודה סיעודית.
6. **אחראית לילה** למספר חוסות מבוגרות. מגורים במקום (רצוי זוג).
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים והמלצות להנהלת המוסד ת.ד. 925, ירושלים 91008

לרב בריח הנמצאת בתנופת פיתוח
דרושים
רכזי מכירות אזוריים ומקצועיים
למשרה מלאה
אשר יוכשרו לתפקידים ויעסקו בקידום מכירות באיזור מוגדר באמצעות חנויות, מתקינים, מפעלים, מוסדות ומכירות אישיות
למתאימים מובטח: ★ הכנסה גבוהה ותמורה מלאה למאמץ ★ בטחון, יציבות ואפשרויות קידום ★ אוירה צעירה ותמיכה ★ עניין בעבודה
הכישורים הנדרשים: ★ כושר-שכנוע ★ מרץ ★ חריצות ★ רצוי נסיון קודם במכירות ★ שאפתנות ★ פתיחות לשינוי ונכונות להסבה מקצועית ★ ניידות - רכב פרטי.
המעוניינים מ: עכו, הגליל המערבי, תל-אביב והסביבה, חולון והסביבה, יהוד והסביבה, רמלה, לוד והסביבה יפנו בכתב-יד בציון קורות חיים לת.ד. 465 יבנה 70653 לטל מוריס.
רב-בריח מקום גדול לעבוד בו.

דרוש/ה
עובדת לכל-בו לנגר
אזור התעשיה אשקלון
טל. 051-22102, 051-22201

למשרד פרסום בחיפה
דרושה
איש/ה פירסום
למיגזור הערבי
רכב חובה, נסיון במכירות בעל/ת שליטה בשפה העברית והערבית
שכר כ-1000 דולר לחודש טל. 644989
664270 החל מיום א'

למשרד פרסום בחיפה
דרושה
איש פירסום
רכב רצוי, נסיון במכירות
טל. 644989, 664270 (החל מיום א')

לחברה ליבוא חלפים לרכב
דרושים אנשי מכירות
נא להתקשר לטלפון 03-615433

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
עובד/ת דואר
ביחידת הדואר הפנימי
תאור התפקיד:
מיון דברי דואר, הכנת דברי הדואר למשלוח, חלוקת דברי דואר ליחידות, הפעלת מכונת ביול וסיכום חשבונות יומי
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפה העברית על בוריה. ידע בקריאת שפה לועזית. ידע מספיק בחשבון לחישוב עלות משלוח דברי הדואר בהתאם לתעריפים וסיכומים יומיים של מכונות.
תנאי: בעל כושר גופני טוב.
מספר המשרה: מר/174
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב יד בציון קורות חיים וניסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 25.8.86 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

שמן
דרוש
מחסנאי טכני
המשתלב בצוות קיים
העבודה קשורה בכל פעולות המחסן: קבלה, ניפוק, רישום והזמנות.
על המועמדים בוגרי בתי ספר טכניים, מסמ"ים או בעלי נסיון כמחסנאים טכניים להגיש מועמדותם לת.ד. 136 חיפה, בציון "מחסנאי טכני", מחלקת כ"א
מודעה זו מיועדת גם לנשים

דרושים
מדריכים ומורים
★ מוסיקה - אורגן ופסנתר, חליליות, גיטרה
★ ספורט - תחומים שונים
★ דרמה
★ תפירה
★ הפעלה חברתית
בדבר פרטים נוספים לפנות בין השעות 9-13
מתנ"ס בית פוסטר, נוה עמל הרצליה
טל. 052-557034 לפועה

דרושים
למכון הפיזיקלי במרכז בריאות טל בבאר-טוביה דרוש/ה
פיזיותרפיסט/ית עם המלצות
לעבודה במשרה מלאה
לפנות לטל. 055-81008
משעה 8.00-13.00 פרט לימים ג, ה

סנו למפעלי ברונוס בע"מ
באזור השרון
דרוש/ה
קופאי/ת בעל/ת נסיון
★ מקום מגורים הוד השרון והסביבה
נא להתקשר למר בן ציון
052-38103, 052-38111

בית הוצאה כתר ירושלים
דרוש
בוגר תיכון אחרי צבא
בעל רקע במיחשוב והנהח"ש
להפעלת מערכת איסוף שעות ותמחיר
לפנות לטלפון: 02-521201

בורדו Bordeaux
למפעלנו בירושלים
דרושים
1. תדמנית - ניסיון של 3 שנים לפחות בטקסטיל
2. תופרות
3. מבקרות
4. אורזות
5 ימי עבודה בשבוע, מ-8.00—15.00
תנאים טובים טל' 02-534283-4

לרהיטי בית מרס - ירושלים
דרוש
איש מכירות
★ בעל ניסיון מוכח בשטח הרהיטים
★ עדיפות לבעל רקע במטבחים
★ בעל מוטיבציה גבוהה
★ עד גיל 35
לקביעת ראיון נא להתקשר
02-668167

חברת "דורון לילי בע"מ"
שמחה להודיע על פתיחת המרכז החדש באשקלון
דרושים:
★ **נהגים** בעלי רשיון ג' עם ותק של ארבע לפחות
★ **מקדמי מכירות** עם נסיון במכירה בענף הצעצועים
ינתן רכב צמוד, למתאימים שכר בסיס + אחוזים
★ **פקידה** גיל 30-22 רווקה דוברת אנגלית, הדפסה עברית ואנגלית
★ **מחסנאי** או יוצא צבא בעל השכלה של 12 שנות לימוד מקסימום
סודיות מובטחת
03-9325977, 03-9325003 לבקש את רותי

המרכזים הקהילתיים ברמת־השרון
דרושים
1. אחראי/ת שיעורי עזר - לתלמידי הכרב והיכונים במסגרת פיקוח. כישורים: השכלה אקדמאית רצוי בחינוך, ניסיון הפעלת מורים והדרכתם. חצי משרה.
2. רכז/ת תכנית "המתנ"ס" לטיפול והכנת להדרכת אימהות לילדי גיל הרך. כישורים: השכלה אקדמאית בתחומי עבודה סוציאלית או פסיכולוגיה או עבודה קהילתית. ניסיון בהדרכת הורים והנחיית קבוצות. שלושת רבעי משרה.
3. אחראי/ת לתכניות מוסיקה, נגינה ושיר - לפיתוח וקידום הנושאים האלה המרכזים הקהילתיים. כישורים: השכלה בתחום, ניסיון בחינוך הלא-פורמלי, כושר ארגון וניסיון בהדרכה. חצי משרה.
4. אחראי/ת לתוכניות הפלסטיות - פיתוח וקידום נושאי האמנות במרכזים הקהילתיים. כישורים: השכלה בתחום, ניסיון בחינוך הלא פורמלי, כושר ארגון וניסיון בהדרכה. רבע משרה.
5. עובד נוער וקהילה - לניהול ופיתוח מערכת חינוכית משלימה לתלמידי תיכון במסגרת מדור הנוער. כישורים: השכלה בחינוך הלא פורמלי, ניסיון בהדרכת נוער. כושר ארגון ונכונות לעבודה קשה בשעות לא שגרתיות. משרה מלאה.
6. עובדים קהילתיים - למדור לעבודה קהילתית דרושים עובדים ומתנדבים מנוסים לעבודה ברמה מקצועית גבוהה רמת אתגר. לפנות למדור לשירותים חברתיים טל. 491121.
7. מדריכים לחוגי החברה להגנת הטבע - לפנות לסניף רמה"ש ל: 470284 בימים ב, ד. המעוניינים במשרות 5-1 יפנו למילוי שאלונים, לראיון או לחילופין, בשעות הבוקר, במרכז עתלית, רח' ארלוזורוב 20, רמה"ש (ליד הבריכה) עד 24.8.86

לשיווק פרוייקט חדשני
דרושה
אשת מכירות
גיל 30 ומעלה, אלגנטית ונאה
נסיון מוכח יתרון.
נא לפנות בימי ב' ד' בין 18.00-19.30 לטלפון 380100 לדבורה או אריה

גרין קארד ישראל בע"מ
להברה מבוססת בשטח הפרסום
בעלת פרויקטים בלעדיים
בקנה מידה ארצי
דרושים
אנשי מכירות/ רכשי מודעות מעולים
בעלי ניסיון, זיקה והבנת מדיניות הפרסום
חוש מסחרי, יחסי אנוש טובים,
חריצות ונכונות לעבוד קשה
תנאי שכר הולמים הכוללים:
הכנסה קבועה + עמלות + תמריצים + יחס + אחזקת רכב
המשרה מיועדת בכל חלקי הארץ
סודיות מובטחת
לפרטים נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים + מס' טלפון לגב' גרין קארד רח' ריבל 18 ת"א (67778)

למכון מחקר ופיתוח
דרושים
★ **לבורנט**
למשרה מלאה
אקדמאי במדעי החיים או הנדסאי סביבה בעל רכב.
עדיפות לבעלי נסיון בבדיקות א.ק.ב. והפעלת מחשב.
יתרון לחובש קרבי במיל.
★ **אפסנאי טכני**
המתמצא ברכיבים וציוד אלקטרוני
אפשרות למשרה חלקית
לפנות למכון לבריאות העובד ושיקומו ע"י בי"ח לוינשטיין
ת.ד. 3 רעננה, טל: 052-445103

עוף משק בע"מ — ירושלים
דרוש
מכונאי תחזוקה
למפעל מתוחכם — במשרה מלאה
נסיון + המלצות • תנאים טובים
המעוניינים יפנו טלפונית 02-535211, 02-533816

ענבל תעשיות בע"מ
היוצר 19
א.ת. ק. ביאליק
732633
דרושים:
נגרים מעולים, למשמרת שניה
* שכר ינתן לפי הכישורים

דרוש:
אפטומטריסט
לאופטיקה בצפון
נא להתקשר 067-20277
067-90363

דרוש
קצין בטחון למוסד ציבורי
להתקשר לראיון 901
02-285801

למפעל פולימרים אשדוד
אזור התעשיה הקלה
דרושים
עובדים אחראים ומסורים
טל: 055-25202/3

רופאי שיניים מנוסים
למשרות חלקיות/ מלאה
בכל רחבי הארץ
★ תנאים מצויינים למתאימים
04-530785
03-849415

למפעל מתכתמתקדם בצפון הארץ
דרושים/ות

כרסמי CNC
(משרה מס' 1054)
* ידע כללי בתכנות מכונות CNC
* ידע בכוון כרסומות CNC לייצור סידרתי (SET—UP)
נסיון של 3 שנים לפחות

כרסמים
(משרה מס' 1055)
* לעבודה במכונות קונבנציונליות
* נסיון של 3 שנים לפחות

עובד ייצור
(משרה מס' 1056)
* נסיון בעבודות פיברגלס וכלים
* רמה מקצועית גבוהה

עובדות ייצור
(משרה מס' 1057)
* הכשרה תינתן במקום

נא לפנות בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם
לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון מס' המשרה ע"ג המעטפה
— סודיות מובטחת —
חיפה, סירקין 5-3 מדרגות הדר, טל: 661139

לקבוצת חברות רב-בריח
הנמצאת בתנופת פיתוח בשוק הבינלאומי
דרושים

עובדי ייצור - ביבנה ובאריאל
בוגרי ביה"ס/קורס מקצועי במסגרות ו/או מכניקה.
לאחר שרות צבאי מלא.
העבודה במשמרות.

עובדי מחסן - ביבנה
בוגרי ביה"ס/קורס מקצועי.
העבודה במשמרות

נא לפנות בכתב-יד בלבד
ביבנה: לת.ד. 465, 70653
באריאל: איזור התעשיה ברקן.

חברת רב-בריח מובילה מזה שנים בייצור ובשיווק מוצרי בטיחות. חלק גדול מהמוצרים מיועד לייצוא. בחברה מתפתחת כמו שלנו נהנים העובדים מאותם איכויות ותנאי עבודה המאפיינים מפעל גדול, תוך שמירה על יעילות ואוירה המאפיינים מפעל קטן.
רב-בריח מקום גדול לעבוד בו. ®

"גרין גארד" ישראל בע"מ
לסניפנו בירושלים:
דרושים
1. **מנהל/ת**
כישורים נדרשים: רקע ונסיון מוכח בשיווק ופרסום. כושר ארגון והפעלת עובדים, יתרון לבעלי השכלה אקדמאית.
2. **מקדמי מכירות**
כישורים נדרשים: יכולת ביטוי, כשרון מסחרי, הופעה נעימה, יחסי אנוש טובים, חריצות ונכונות לעבודה קשה. (מתאים לגמלאים, מורים/ות, אחים/ות וכל המעוניין בהסבה מקצועית). יתרון לבעלי השכלה אקדמאית, השכלה תיכונית הכרחית. למועמדים המתאימים, תנתן הדרכה ברמה מקצועית גבוהה.
3. **מזכירה לסניף במשרה מלאה (מפוצלת)**
כישורים נדרשים: השכלה תיכונית, ידיעה בהדפסה בעברית
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ובפירוט קורות חיים ל"גרין קארד" ישראל בע"מ
רח' ריבל 18, תל-אביב מיקוד 67778

הלוח הארצי הארץ חדשות

יפי. פלסט בע"מ P.V. PLAST
יצרן, תכנון וייצור מוצרים מפלסטיק למעבדות לתעשיה ומחקר.
דרוש:
מנהל עבודה
דרישות התפקיד:
אחראי על הייצור בבית המלאכה ובהרכבות חוץ, שותף בתיכנון ותמחיר.
הכישורים הדרושים:
בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתפקיד ניהול צוות עובדים, נסיון בניתוח תוכניות עבודה, ידע יסודי במ(ו)כירות כללית ומכנית, רצוי בוגר בי"ס מקצועי (מגמת מסגרות מכנית/כללית)
המעונינים יפנו בכתב יד תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 285 כרמיאל 20100.

לרשת מלונות דן
דרוש
מנהל פדגוגי
לבית ספר למלונאות כרמל ליד מלון דביר חיפה.
הכישורים הדרושים
1. השכלה אקדמאית (רצוי בחינוך)
2 נסיון מוכח בחינוך מיוחד.
3. כושר ביהול צוות מורים ומדריכים.
לקביעת ראיון נא להתקשר בשעות העבודה למזכירה מנהל התשלבות טל: 04-389131

לנעלי עזורי
בסניף החדש בחיפה
פנורמה במרכז הכרמל
דרושים
* מוכרות/ים
בעלי נסיון
* מתלמדות
אחרי שרות צבאי
המתאימים יתקשרו 04-339293
בשעות העבודה

בית ספר מקיף עירוני נהריה
בשיתוף ושת עמל
דרושה
לבורנטית
לעבודה במעבדות טבע
לפנות טלי 921284 921281 או בכתב לת.ד. 420 נהריה

לחברה תעשייתית באיזור חיפה
העוסקת בקירור
דרוש
מנהל יצור
בתחום מערכות קירור
למירון טל' 04-740656, 04-671778
גומק

מדריך הארץ

יום שישי
תורנות רופאים
הסמת רופאים במקרים דחופים מ"ס בערב עד למחרת ב"ז בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
"שקמ" - שרות רפואי לקטו
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19-24
טל' 03-7549711 "שקמ" קוד מס' 222
ער"ן - עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל-אביב 03-261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
מרכז מידע לקהילות אחד 24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע לנפגעי לחץ מטעם "מקלט"
א'-ה' 11.00-13.00
ב' ד' 16.00-18.00
רח' גאולה 18 תל-אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. יום ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעבירה) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00, אחרי הצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה
רח' הנמן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
שרי"ן - שירות רפואי ניייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רופאות שיניים
מוקד יום 660585, 02-649531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מספר 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תל אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מספר 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח - (ילדים, כירורגיה)
איכילוב - (כירורגיה)
ירושלים
שערי צדק - (פנימית)

הדסה ע"כ - (נשים, כירורגית, אורתופדיה, עיניים, א.א.ג)
בקור חולים - (ילדים)
תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
זיוה צה"ל 52 של' הנקה 378401
שרה רב האמר' 3 תבנית ל' 428510
ירושלים
מרשות רוממה המ"צ 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 55 338312
רמת גן
רש"י רש"י 13 7510971
חולון
ד"ר חורי סוקלוב 78 842433
בת ים
קופ"ח עין הב 2 884854
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 23639
הקריות
קופ"ח הרמן מכבת מורינין ק. מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 35884
רחובות
כללית בני משה 452881
דלת פתוחה
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי - ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות - אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' - 17.00-20.00.
בגרשום 66 ת"א, טל. 9-281228
חיפה: ימים א', ד' - 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

תורנות רופאים ושומרים
ד"ר בן ארי משה ברודצקי 43 ת"א 413361
מרכז מידע לקהילות אחד - 24 שעות ביממה
תל-אביב טל' 234819
ירושלים - 245554
חיפה - טל' 04-82611
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
יום ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעבירה) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי הצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
שר"ן - שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מספר 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תורנות בתי-חולים
תל אביב
רוקח - (ילדים)
איכילוב - (פנימית, כירורגיה)
ירושלים
בקור חולים - (נשים)
שערי צדק - (ילדים)
הדסה ע"כ - (כירורגיה, אורתופדיה, עיניים, א.א.ג)
הדסה ה"צ - (פנימית)
תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
מוצ"ש, בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
מוצ"ש, ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
ירושלים
מרשות רוממה המ"צ 28 523191
מוצ"ש, מרשות רוממה מ"צ 28 523191
חיפה
מור הנביאים 97 524113
חולון
הרצל סבר וייצמן 12 845256
בת ים
מור הבינה רייך 20 583368
רמת גן
אבותא זבוטינסקי 41 7511874
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 985271
נתניה
הנבן שד' ויצמן 15 22985
הקריות
מריקה ליוהן 1 ק. ים 753890
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 35884
מרכזי מידע - אגד
03-432777 04-549121
02-528231-2

יום שבת
תורנות רופאים
הסמת רופאים במקרים דחופים: מ"ס בערב עד למחרת ב"ז בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 925555
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 805155
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
ער"ן - עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35816
באר-שבע 057-48111

הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ — מוגש כשירות לציבור על ידי

יום שישי		יום שבת
פרק יומי — איוב א:ב		פרק יומי — איוב בד
משנה יומית — אהלות י, גד		משנה יומית — אהלות י, הד
דף יומי — מגי' כו		דף יומי — מגי' כט
הלכה יומית — תפלה קצב:ב, בא		הלכה יומית — בית המנון קצב:ב, בב

זמן הדלקת הנרות

	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	6.46	8.02
תל אביב	7.04	8.04
חיפה	6.58	8.06
באר-שבע	7.02	7.59

לחברת ש. שבח שרותים
דרושים
מאבטחים
למתקן בטחוני
הכישורים הדרושים
א. יוצאי יחידות קרביות
ב. גיל עד 35
ג. פרופיל - 72
יום ראיונות יתקיים במשרדנו בימים ראשון ושני 17-18/8/86
בין השעות 10.00 - 12.00 ברחוב העצמאות 25 קומה ד' חיפה
נא להצטייד בפנקס מילואים ותעודות שחרור
תנאים מצויינים למתאימים

למוסך גדול
פקידה כללית
* ידע בהנה"ח ממוחשבת
מחסנאי / פקיד טכני
04-530906 למאיר שקד

לחברה עתירת ידע באיזור חיפה
דרושים
מהנדס אלקטרוניקה
לעבודה במערכות מוטסות
3 שנות ניסיון בתחום האנלוגי
הנדסאי אלקטרוניקה
מנוסה במערכות צבאיות
ותק - שנתיים לפחות
(רצוי ניסיון במערכות אנלוגיות)
04-726369, 04-723693

קונצרן שטראוס:
מחלבה
גלידות שטראוס
גלידות ויטמן
במפעלינו מאות עובדים המפעלים קוי ייצור ומערכות מגוונות המייצרות מוצרים בשיטות מתקדמות המבוססות על ידע מקומי ובינלאומי
דרוש לנו
מנהל מחלקת הנדסת ייצור קונצרן
לניהול מחלקת הנדסת ייצור של מפעלי הקונצרן.
הכישורים הדרושים:
* מהנדס תעשיה וניהול
* נסיון של 10 שנים בתעשיה התהליכית (כימית, מזון)
* נסיון קודם הכרחי, בשכר עדוד, שפור שיטות, ומערכות מידע ממוחשבות
* נדרש אדם נמרץ ודינמי המחפש אתגרים בתעשיה
מקום העבודה: נהריה
למתאימים שכר ותנאים הולמים.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים והעסוקה לת.ד. 5 נהריה 22100
עבור מחי כח אדם
— סודיות מובטחת —

מטבחי דנאר
מוכרת
לחנות המפעל בקריות
בעלת ידע בעיצוב פנים ושרטוט (מטבחים)
נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 1020 אזור התעשיה, קרית ביאליק 27000

לחברה ארצית
לעיבוד נתונים בחיפה
דרוש/ה
מתכנת/ת
השכלה: בוגר/ת בי"ס להנדסאים
נסיון: 2-3 שנות תכנות בשפת COBOL
העבודה במערכת הפעלה DOS/VSE
ובמאגר נתונים ADABAS
נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים ופירוט נסיון לת.ד. 44755 חיפה עבור שטנקו

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן-גוריון
הבאי קבלה:
* בוגרי שרות צבאי * 12 שנות לימוד
* דוברי אנגלית ברמה טובה.
(הראיון ייערך באנגלית) יתרון לשפה נוספת
* מצב בריאותי תקין * עד גיל 26
* מגורים באזור המרכז/הדרום.
עדות קבלה תיערך ביום א' 18.8.86 בשעה 12.00 בנתב"ג, בנפנים בשער בכי 4.
נא להצטייד בת.זהות, פ.מילואים ו-2 תמונות
אין העבודה מוצעת למי שאינו יכול להתחייב למשרה מלאה למשך חצי שנה לפחות.
★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים
סניף נתב"ג 03-9721286

ISRAEL REVUE
דרושים
לחברה מבוססת בשטח הפרסום והמו"לות, בעלת פרויקטים בלעדיים בקנה מידה ארצי
★ מנהל מכירות
הפעלת צוות מכירות באזור גוש דן אשר יעבוד עם יעדים תמריצים והדרכה
★ מזכירה בכירה
עברית/אנגלית בעלת ניסיון
★ גרפיקאי/ת
בעלי ניסיון
★ עיתונאים/כתבים
באנגלית, גרמנית, צרפתית
★ אנשי מכירות מנוסים
בשטח רכש מודעות לפרויקט ייחודי בכל חלקי הארץ
תנאי שכר הולמים + חשבות + אתגר מקצועי + הדרכה
אפשרות להכנסה קבועה + עמלות + תמריצים + אחזקת רכב
המשרות מיידיות ● סודיות מובטחת
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים ומספר טלפון לתב' גרין קפרה.
רח' ריבל 18 תל-אביב (67778)

בנה קריירה!!
בביטוח ובהשקעות פיננסיות
אם אתה בן 27 ומעלה
בעל השכלה פורמלית ונכונות ללמוד ולעבוד כדי להצליח אנחנו נכשיר אותך לתפקיד מעניין, מבטיח ומכניס במסגרת חברתנו
לקביעת ראיון נא להתקשר:
04-389265

לחברת בניה באזור ת"א
דרוש:
★ עורך-דין מתחיל
לתפקיד עוזר מנהל
לפנות בכתב יד לת.ד. 32 אזור

לשלדות
מפעלי מתכת בע"מ
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
עם נסיון של שנתיים לפחות
טל' 9-726123-04

שטראוס
דרושים:
בוגר/ת י"ב לפני גיוס
מפעלי שטראוס בעכו ובנהריה מציעה לכם עבודה עם הכנסה נאה עד גיוסכם לצה"ל
המעונינים יתקשרו עם מתי כ"א
בטלפון 927791 ולבקש את רחל

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor
הצטרף לצוות המייצר את המעגלים המשולבים של דור העתיד.
חברת נשיונל סמיקונדקטור שמרכזה בעמק הסיליקון בארה"ב, הקימה במגדל העמק מרכז טכנולוגי למיקרואלקטרוניקה, מהמתקדמים בעולם שיפתח וייצר מעגלים משולבים בתהליכים חדשים. דרוש לנו:
טכנאי/מפעיל קו ייצור
משרה מס' 8008
תאור התפקיד:
*הפעלת ציוד ייצור, מדידה מתוחכם.
*גיבוי ועזרה למהנדסי תהליך.
*איסוף מידע המתקבל בשלבי הייצור.
כישורים נדרשים:
*בוגר 12 שנות לימוד במגמה עיונית/מקצועית בעלי יכולת למידה, עצמית וראש פתוח.
*ידיעה בסיסית בשפה האנגלית.
* מגורים באיזור - יתרון.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי.סי.בע"מ ת.ד. 619, מגדל העמק 10556 עבור מחלקת כח אדם בציון מס' המשרה.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

מנהל טכני
למפעל בקרית...
בעל שליטה ונסיון בנושאים הבאים:
* ניהול מו"מ ומגעים בינלאומיים עם ספקים, לקוחות וסוכנים בחו"ל.
* כוח אדם וניהול צוות עובדים גדול.
* הקמה, פיקוח והרצה של פרויקטים מורכבים.
* שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
* נכונות להשתלב כשותף פעיל בעסק מבוסס כולל השקעה.
בהצעות מוסמכות נא לפנות לת.ד. 6243, חיפה

באזור עכו
דרושות:
מלצריות להגשה
בחדר האוכל
פועלות למטבח
עדיפות לבעלות המלצות ונסיון
לפנות טלפון 04-919179

ספריס
מרכז תצוגה וסחר בע"מ
דרושות:
דיילות
מכירה בענף התכשיטים בעלות יכולת ניהול שיחה ב-2 שפות אירופאיות על בורין: אנגלית / גרמנית / ספרדית / איטלקית / צרפתית / שבדית
גיל 30-45 הופעה נאה
לפנות לטל' 723211
לבקש את גב' מנו מרים

לחברה תעשייתית בעכו
דרושה
פקידה לנהול משרד
לאחר שירות צבאי
ידע בהדפסה + ניסוח כולל אנגלית + הנה"ח
לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 1488 חיפה 31012
בבהירותנו הקודמת נפלה טעות בניקוד

לת.ג.ל. עכו
דרושה
מבקר/ת איכות
* בוגר/ת קורס ביקורת איכות
* בעלת נסיון של שנתיים בתעשיה
* בוגר/ת בי"ס מקצועי
* יוצאת צבא עד גיל 30
* ידיעת השפה האנגלית יתרון
נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם לפרט קורות חיים ולציין מס' טלפון להתקשרות לת.ד. 128 עכו

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה
המחלקה המשרדית, רחוב העצמאות 104 חיפה
א'-ה' 08.00-14.00 טלפון: 04-530051
דרושות:
כתבניות
עברית/אנגלית, בעלות נסיון של שנתיים לפחות.
מעבדות תמלילים
מנוסות בלבד.
עבודה על כל סוגי המחשבים, וכל סוגי התוכנות
מזכירות בכירות
נסיון בניהול משרד, הדפסות, ידע בקיבוד תמלילים, טלקס יתרון.
א. עבודה מיידית
ב. שעות גמישות
ג. שכר משולם פעמיים בחודש
ד. כל התנאים הסוציאליים כחוק.
מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

עיריית חיפה
מינהל החינוך/אגף החינוך
המחלקה לנוער וקהילה
דרושים מדריכים
בתחומים הבאים:
מרכזים, מדריכי חברה, ספורט,
אומנויות ויצירה,
מחול ותנועה, נגינה,
מנחי חבורות זמר ודרמה
על המעוניינים לפנות בתאריכים 17 - 28/8/86 בין השעות 08.00 - 12.00
למחלקה לנוער וקהילה,
הרב מרכוס 9 חיפה טל' 663072
HAIFA חיפה حيفا

מפעל הבונים
מוצרי יציקה בע"מ
דרוש:
שרטט מכונות
בעל ניסיון בעבודה עצמאית
נא לפנות בצירוף תולדות חיים אל "הבונים" מוצרי יציקה בע"מ כפר הנשיא גליל עליון ד.נ. חבל כורזים
מיקוד: 12305 עבור שרטט
069-32911

למשרד אדריכלים ידוע בחיפה
דרוש
אדריכל
בעל כושר עיצוב ותכנון מהדרגה הראשונה
לתפקיד מפתח כמתכנן ראשי
למתאים, עבודות תכנון של פרויקטים מעניינים.
תנאים טובים
לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים מקצועיים וצילומי פרויקטים עבודות וכו'
לת.ד. 33997 חיפה
סודיות מובטחת

דלתא גליל תעשיות בע"מ
למפעלנו בכרמיאל
דרוש
מחסנאי
לעבודה עם מחשב
* בוגר 12 שנות לימוד
* נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות
* מגורים בכרמיאל חובה.
בפרטים נא לפנות בכתב יד לת.ד. 137 כרמיאל - עבור מחסנאי
— הודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד —
DELTA

אורין תעשיות בע"מ
חצור מפעלי מתכת
* חברת "אורין תעשיות בע"מ" נמנית על קבוצת כלל ומאגדת בתוכה 11 מפעלים בארץ ובחו"ל העוסקים בתחום המתכת וקשורים למערכת הבטחון.
למפעלנו בראש פינה דרושים/ות:
מהנדסי מכונות
לתכנון במשרד טכני • בעלי נסיון של 2-3 שנים
מהנדס/מטלורג
• בעל נסיון של 3-5 שנים במתכות
אחראי משמרות
בעלי רקע בתחום המתכת
* עדיפות לבעלי נסיון בתחום עיבוד שבבי או יוצאי חיל חמוש ששמשו בתפקידי מנהלי עבודה או מפקדי סדנאות.
* רצוי בעלי יכולת ניהולית
מכונאי אחזקה
של 2-3 שנים בתעשיה
מודליסט
• מסגר כלים בעל נסיון בתחום ייצור תבניות
• נדרשת בקיאות בקריאה והבנת שרטוטים
מבקרי איכות
* רצוי הנדסאי מכונות בעלי נסיון במפעל מתכת 2-3 שנים
שרטטי מכונות
• בעלי נסיון של 2-3 שנים.
לעובדים המתאימים מובטחת עבודה קבועה, בטחון כלכלי, ומסלול קידום. כמו כן נוכל להציע למתאימים דיור בעמותת משרד השיכון ומגורים באזור המגוון.
לפרטים נא לפנות 8/8/77-06-35669 לטלפון כח אדם או בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 164 חצור הגלילית מיקוד 10361
— סודיות מובטחת —

---

1. מנהל מעבדה אנליטית עם נסיון
2. חשמלאי אחזקה עם נסיון בתעשיה הכימית
דרושים
למפעל כימי במפרץ חיפה
נא לפנות בכתב בציון פרטים מלאים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2206 (מיקוד 31040)

וולקן מצברים בע"מ
למפעלנו במעלות הנמצא בתהליך התרחבות
דרושים:
1. לתפקיד "מהנדס תהליך"
* הנדסאי מכונות / כימיה
* 5 שנות נסיון בתעשיה
* ידיעת אנגלית חובה, גרמנית יתרון
* נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא מקובלות
* גיל עד 35.
2. מפעילי מכונות הזרקה לפלסטיקה
* בעלי נסיון של שנתיים בעבודה
* עבודה במשמרות
מגורים באיזור מעלות/כרמיאל/נהריה
נא לפנות בכתב יד, בפרוט נסיון וקורות חיים, לוולקן מצברים ת.ד. 303 מעלות מיקוד 24952 עבור "דרושים"

مكتب من الأصل

לנפץ אשליות

ספר שירים ומאת ד"ר א. זמיר

מעולם לא "זכה" הממסד ה"ציוני" שלנו בבקורת כה עוקצנית ומוקבת!

קרא — וחייך על שפתיך!

להשיג בחנויות ספרים או בהזמנה — ת.ד. 6227 ת"א בצירוף המחאה ע"ס 10 ש"ח

אח ואחות חשודים בהונאת חברת ביטוח

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" בחולון

צעירה (26) ואחיה (25), תושבי חולון, נעצרו ע"י המשטרה כחשודים בהונאת חברת ביטוח.

ממשטרת מחוז תל־אביב נמסר אתמול, כי הצעירה התלוננה לפני חודשים מספר בתחנת משטרת חולון, על פריצה שהיתה לביתה ועל גניבת מקלט טלוויזיה. חברת הביטוח פיצתה את הצעירה בכספי מלא על הגניבה. אולם בעקבות חקירה יצא שלשום צוות של בלשי תחנת המשטרה בחולון לביתו של אחיה. בחיפוש בדירה נמצא מקלט הטלוויזיה שעל גניבתו התלוננה הצעירה. כמו כן נמצאו בדירה אלפיים דולר במזומן.

המשטרה חושדת, כי הצעירה ביימה את ההתפרצות ואחיה עזר לה.

סירב להוריד נוסע בצומת מרומזר והותקף במהלומות

(ע). נהג אוטובוס דן, יוסף אלזואל, בן 29 מראשון לציון, הותקף על ידי נוסע לאחר שסירב להורידו בצומת מרומזר.

המקרה היה אתמול בצהריים, כאשר הנהג נסע בדרך לוד והגיע לאחד הצמתים המרומזרים. נוסע ניגש אליו וביקש לרדת, אך הנהג סירב. לאחר שהגיע לתחנת ההורדה ופתח את הדלת, ניגש אליו הנוסע, החל להלום בו ולאיים עליו בסכין. הנהג נפגע קל והנוסע נמלט בדלת האחורית.

לאחר מכן יידה הנוסע אבן בשמשת האוטובוס וניפץ אותה. איש מהנוסעים לא נפגע.

היוצאים לטייוואן זקוקים לאשרת כניסה לכל תקופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

ישראלים היוצאים לטייוואן, גם למשך פחות משבועיים, חייבים אף הם באשרות כניסה, בניגוד לפרסום קודם בנושא זה.

בהודעות פנימיות בכתב שהועברו אתמול לסוכני הנסיעות והתיירות נאמר, כי הוראות קודמות בנושא זה "בטעות יסודן". בבירור עם משרד החוץ התברר, כי נפלה טעות בעדכון שהועבר בשבוע שעבר לציבור סוכני הנסיעות והתיירות. לפיכך, ישראלים המבקשים לצאת לטייוואן, לכל פרק זמן שהוא, חייבים להצטייד באשרת כניסה למדינה זו.

בארגון הגג של סוכני הנסיעות והתיירות מנסים כעת לברר את מקור הטעות בפרסום בנושא זה.

העיר אילת מלאה בנופשים ישראליים

מעריכים שבעיר יש כ־20 אלף ישראלים ★ תפוסה מלאה בבתי המלון ובאכסניות הנוער ★ תושבים משכירים חדרים בסכומים המגיעים ל־15 דולר לחדר ★ מס הכנסה עורך מבצעים באילת ★ מכת הגניבות בחופי הרחצה נמשכת

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

כ־20 אלף נופשים ישראליים מבלים כיום באילת וגורמי תיירות בעיר אינם זוכרים תנועת תיירות ישראלית כזו מזה שנים בחודשים יולי־אוגוסט.

בכל בתי המלון באילת יש כ־4,010 חדרים וכולם בתפוסה מלאה. רוב הישראלים מגיעים עם ילדיהם. במלון סונסטה ובמלון המלך שלמה יש הזמנות לחודש ימים מראש. גם בבתי מלון אחרים, כמו קיסר, מלון ספורט החודש תפוס. לא ניתן להשיג חדרים גם לעוד שבוע. אכסניות הנוער מלאות אף הן.

השכרת חדרים פרטיים

באחרונה החל באילת עסק חדש שהולך ומתרחב: השכרת דירות וחדרים באופן פרטי. כיום יש באילת 300 דירות להשכרה, כאשר דירה מושכרת ב־50 עד 60 דולר ללילה. מאות מתושבי אילת היוצאים לחופשה בצפון הארץ, משכירים את בתיהם או חדרים בדירותיהם, בדולרים שאין משלמים עליהם מס. אחד התושבים אמר אתמול: "זה עסק רווחי, נקי, ללא בעיות". בחודש האחרון עורכים אנשי מס הכנסה מיבצעים וביקורות באילת, ובאחרונה "טיפלו" בבעלי החנויות בעיר. כמו כן, בודקים אנשי המס את שוק הדירות להשכרה.

מכת הגניבות בחופים

מכת הגניבות בחופי־הרחצה נמשכת. ברוב המקרים, נגנבים כסף ... משטרת אילת חוקרת ... בתחום זה.

10 מכפר מלל הורעלו מגז המשמש להדברה

נפגעו גם אנשי מד"א שטיפלו בנפגעים ★ זה המקרה השלישי בחודשיים

(ע). 10 אנשים פונו אתמול לפנות בוקר מכפר מלל לבית החולים "מאיר" בכפר־סבא, לאחר שהורעלו מגז אריגן שבו משתמשים להדברה בחממות. אנשי מגן דוד אדום, ששהו כשעתיים בכפר מלל, נפגעו אף הם מהגז הרעיל ונזקקו לטיפול בבית־החולים. כל הנפגעים שוחררו לבתיהם לאחר שקיבלו טיפול רפואי.

סמוך לשעה 3.30 לפנות בוקר התקשרו בני משפחת הלוי מכפר מלל אל מגן דוד אדום בכפר־סבא, וסיפרו כי הם חשים רע משום שבימים האחרונים נעשה שימוש בגז אריגן בחממות בכפרם. צוות טיפול נמרץ הוזעק לכפר ובמקום הוקמה תחנת עזרה ראשונה. אנשי הצוות הסבירו לתושבים, כי יש לשטוף במים את הפנים והעיניים ולשתות חלב. חברי הצוות, שכללו את ד"ר מוסא מנסור, יעקב פרנס, רני תירם ומתנדב, בועז רפאלוביץ, שהו במקום קרוב לשעתיים וגם הם חשו ברע ונזקקו לטיפול בבית החולים.

מקרה שלישי בחודשיים

כתבת עתי"ם מזכירה, כי זה מקרה ההרעלה השלישי בחודשים האחרונים.

הרעלה דומה היתה בשכונת עליה, שבה נפגעו כ־30 איש, ולאחר מכן בשכונת יוספטל שגם בה נפגעו כ־20 אנשים.

משרד הבריאות שיגר בחודשים האחרונים צוות מיוחד לבדיקת השימוש בגז אריגן והוציא הוראות מפורשות וכללי זהירות לחקלאים המדבירים את החממות.

מנהל מחוז המרכז במשרד הבריאות, מרדכי פליישר, הורה אתמול בבוקר לחקלאי שהשתמש בחומר זה בחממה שלו בכפר מלל, להפסיק להשתמש בו. הוא מסר לכתבת עתי"ם, כי חומר ההדברה אריגן עבר את כל האישורים הנדרשים על ידי משרד החקלאות, אך באחרונה נפגעו עשרות אנשים בכפר סבא בעקבות השימוש בחומר זה.

ועדת חקירה של משרד הבריאות

משרד הבריאות הקים ועדת חקירה לבדוק את דרך השימוש בחומר זה. בוועדת החקירה חברים אנשי משרד הבריאות ומשרד החקלאות ובראשה עומדת ד"ר שלמה אבני, ראש האגף לבריאות הציבור במשרד הבריאות.

דובר משרד הבריאות, שמואל אלגרבלי מסר, כי מסקנות הוועדה יפורסמו בימים הקרובים.

הצמצום באספקת המים יימשך גם בשנה הבאה

צפוי מהפך בחלוקת מקורות המים בישראל

(ע). הצמצום באספקת המים בשיעור של כ־200 מיליון קוב בשנה, יימשך גם בשנה הבאה, וככל הנראה גם בשנים שלאחר מכן. זאת מסר שר החקלאות אריה נחמקין בשיחה עם כתבים בסיור שערך אתמול באזור באר טוביה.

השר הוסיף, כי לקראת שנת 2000 צפוי מהפך בחלוקת מקורות המים של ישראל. כאשר המיגזר העירוני יכפיל את צריכת המים שלו עד כדי מיליארד קוב בשנה, לעומת 400 מיליון קוב כיום. למיגזר החקלאי ייוותרו רק כ־600 עד 700 מיליון קוב מים, לעומת 1.2 מיליארד קוב שהוא צורך כיום. במצב זה — מוסיף שר החקלאות — ... לשבוח מהחקלאות באזור הנגב ובאזורים צחיחים אחרים.

שר החקלאות מסר, שהמשבר בחקלאות נובע בעיקר מהאינפלציה במשק ומהשינויים המבניים־פוליטיים שחלו אשתקד. בהתייחסו לאגודות ולארגוני הקניות אמר נחמקין, כי הסיבה העיקרית לסיבוכים שם היא ניהול כושל.

34 נהרגו ו־292 נפצעו ב־1,269 תאונות ביולי

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"

34 בני אדם נהרגו ו־292 קשה נפצעו, ב־1,269 תאונות דרכים עם נפגעים שאירעו בחודש יולי. על פי נתונים שנאספו על ידי משטרת ישראל, 22 תאונות היו קטלניות ו־213 עם פצועים קשה.

בשבעה החודשים הראשונים של השנה היה מספר התאונות הממוצע לחודש גבוה ב־14% לעומת מספר התאונות בתקופה המקבילה אשתקד. בחודשים ינואר־יולי אירעו 8,870 תאונות, בהן נפגעו 12,148 איש. מאז ינואר נהרגו 224 איש בתאונות דרכים ברחבי הארץ.

בניכוי השפעת הגורמים העונתיים נמצא, כי מספר התאונות הממוצע לחודש, בחודשים אפריל־יולי, היה נמוך ב־3% לעומת מה שהיה בחודשים ינואר־מרס. זאת, לאחר עלייה רצופה שנרשמה במספר תאונות הדרכים בחודשים ינואר־מרס לעומת החודשים אוקטובר־דצמבר 85'.

דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה מסר אתמול, כי ביהודה שומרון וחבל עזה, נרשמו בחודש שעבר 112 תאונות, בהן נפגעו 158 איש, מהם 20 הרוגים. זאת, בהשוואה לחודש יוני, בו אירעו 119 תאונות, בהן נפגעו 225 איש מהם 26 הרוגים.

מיגרשים לאימוני נהיגה עומדים לרשות כל מורה

מבטיח הממונה על החינוך התעסוקתי במשרד העבודה והרווחה

מאת ישעת נבו
כתבת "הארץ"

"כל גורם שיבקש לנצל מיגרשים לצורכי אימון הדרכת נהגים, ייענה בחיוב. אלא שלצערי לא הגיעה אלינו עד כה שום פניה בנושא, מאף מורה לנהיגה פרטי וגם לא מארגון מורי הנהיגה". כך אומר ד"ר אורי ארלמן, הממונה על החינוך התעסוקתי במשרד העבודה והרווחה, בתגובה לתלונת ארגון בתי הספר לנהיגה על שלא איפשרו להם לאמן תלמידים על מגרש באשדוד, המצויד במיתקן מיוחד בו ניתן להרגיל יציאה מכביש וחזרה ממנו על ידי "החלקה".

מורי הנהיגה טוענים, כי בשיעורי הנהיגה לא מתרגלים מצבי חירום כגון ירידה לשוליים ויציאה מכביש, דבר התורם לא מעט לתאונות הדרכים.

לדברי עזרא ברוש, חבר הוועד הארצי של בתי הספר לנהיגה, נאמר למורי הנהיגה, שפנו בעניין זה למשרד התחבורה לפני שלוש שנים, כי אין להם סיכוי לזכות במיגרש באשדוד משום שניתנת עדיפות לנהגי אוטובוסים ורכב ציבורי אחר. בתגובה להכחשתו של ד"ר ארלמן, כי המיגרש יעמוד לרשותם ברגע שיפנו, אמר ברוש כי הוא יעלה את הנושא בדיונים עם אנשי משרד התחבורה.

תלמידים שומרי־בטיחות מתלוננים על זלזול

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

תלמידים במשמרות הבטיחות של בתי־הספר טוענים, כי המבוגרים מזלזלים בעבודתם ואינם נשמעים להוראותיהם. כך עולה ממחקר שנערך על ידי המכון על שם הנריטה סולד בירושלים, על פי הזמנת משרדי החינוך, התחבורה ומשטרת ישראל.

זה מחקר ראשון מאז הופעלו משמרות הבטיחות לפני כעשרים שנה. המשמרות מאוישים על ידי תלמידי כיתות ו'־ח' ומהתשובות לשאלות החוקרים עולה, כי רק 52 אחוז מהמבוגרים מצייתים לפעמים להוראות משמרות הבטיחות בכל מה שקשור לחציית כבישים. 15 אחוז מתייחסים בזלזול להוראות משמרות הבטיחות. הנהגים, לעומת זאת, נוטים להישמע לילדים וכך גם רוב התלמידים.

נחקרת התרסקות המטוס הקל בכביש פ"ת־קלקיליה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

... הוקר ראשי של תאונות כלי טיס במשרד התחבורה ... בבדיקת נסיבות התרסקותו של מטוס קל ... על כביש פתח־תקווה־קלקיליה. ההתרסקות אירעה שלשום ונפצעו בה הטייס והתלמיד שהיה בשיעור פרטי.

החוקר בודק אם מדובר בכשל טכני או בתקלה מכנית. אם יתברר, שהגורם להתרסקות הוא טעות אנוש, עשוי החוקר להמליץ על שלילת רישיונו של הטייס־המדריך.

המטוס שהתרסק היה שייך לחברת כנפיים, המתפעלת מטוסים זעירים, בין היתר לצורכי הדרכת טיס.

הערכה של המכון לחקר התחבורה:

מחזירי־אור מוגבהים יפחיתו תאונות דרכים

מאת יהודה גל
סופר "הארץ" בחיפה

התקנת סמנים מוגבהים מחזירי־אור בכבישים הבין־עירוניים בארץ, תצמצם ב־20% בממוצע את מספר התאונות עם נפגעים בכבישים אלה. חוות דעת זו כלולה במסמך שהוכן במכון לחקר התחבורה בטכניון שנשלח אתמול לשר התחבורה, חיים קורפו.

אינג' יהושע ברזיו וד"ר דוד זייזל — מחברי המיסמך — מציינים כי אחד הגורמים החשובים ביותר לבטיחות הנסיעה בדרכים בין־עירוניות הוא סימון ותיחום נכון של הכבישים. ניסיון של מדינות אחרות מלמד שסמנים מוגבהים, פסים, כפתורים ומלבנים, הם אמצעי הניתוב הטובים ביותר ותרומתם הבטיחותית גבוהה.

עוד נמסר, כי על־פי הנחיות ומקצועיות של המכון לחקר התחבורה, פותחה בישראל טכנולוגיה חדשה לייצור סמנים לכבישים, המתחרים בסמנים מתוצרת חוץ.

"תקלה קולינרית" נחשפה במנות המזון של "אל־על"

בהתאמה לצרכי הנוסעים הדתיים בט' באב

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

חברת "אל־על" השלימה אמש מבצע מיוחד, כרוב, של החלפת כמחצית מנות המזון העיקריות המוגשות במטוסיה, ממנות בשר לדגים, לקראת יום ט' באב, כדי להיערך להיענות לדרישות הציבור הדתי. המבצע נמשך תשעה ימים (מא' באב).

בתחילת מבצע החלפת המנות העיקריות, נחשפה בביקורת שערך יועץ המזון הראשי של החברה, שף אורי בוטמן, "תקלה קולינארית" הקשורה לתוספת המזון אשר הוגשו במנה העיקרית. התברר, כי במטבח המזון של חברת "אל־על" בניו יורק, לא הקפידו על הרכב האוכל והגישו במנות הדרושות דגים עם אורז. בהוראת השף מישראל, הוחלף האורז בתפוחי אדמה, מכיוון שמבחינה גסטרונומית אין דגים מוגשים עם תוספת אורז.

בבדיקה לבירור נסיבות ה"תקלה" עלה, כי בהוראות שנשלחו מהארץ לארה"ב צוין רק נושא החלפת הבשר לדגים, ללא הבהרה מפורשת לסוג התוספת.

יריות בתיגרה בכפר מאטר בגליל

מאת נורית כתנא
כתבת "הארץ"

בליל שלשום התפתחה קטטה במסעדת אגרלוס שבמושב ... בכפר מאטר, בעת מסיבת אוהדי כדורגל שערכו תושבי כפר ... הקטטה ניטשה על רקע אי הסכמה על תוצאות הגרלת פרסים שנערכה במקום. במהלך התיגרה נורו מספר יריות. נפצע אדם אחד שקיבל טיפול ושוחרר. שמונה נעצרו על ידי משטרת מרחב הגליל, ונתפס אקדח שממנו נורו היריות.

אופנה נשית מאד. **גמון** מקיבוץ צרעה

מכירות סוף העונה — הנחה עד 50% בחנות המפעל

חנות המפעל בקיבוץ צרעה (ליד בית שמש ומערת הנטיפים) פתוחה 7 ימים בשבוע 10:00 - 16:00, יום ו' 10:00 - 12:00. טל. 02-918237. אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה.

מה מתבשל?

קראו החודש ב- **מזון ומטבח** — כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים. המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.

קראו החודש: ★ מסעדות עם אופי אישי ★ הכל על המנגו ★ מה עדיף? מזון טרי או קפוא? ★ כיצד לתכנן ארוחות ★ קופסאות שימורים מאלומיניום ★ תבלין השבת הריחני (שמיר) ★ מסעדות ומלתאות בארצות הברית ★ תכנון מערכות מזון בעזרת מחשב ★ הסנדביצ'ים של אמריקה ★ מדור יינות ★ מתכונים מרתקים ★ מוצרים חדשים ועוד.

הפצה ע"י: "גד" — חברה להפצה. מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

מטבחים דיור 2000 — הדריישינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל. מול היפר־כל החדש מפרץ חיפה, צומת ק. אתא טל' 04-720720

מי אמר שאין מקום בבתי ההבראה של קופ"ח?

יש מקום! בוא לנופש פעיל ומהנה בחודש ספטמבר ותיהנה ממחיר נוח ומיגוון פעילויות.

הצמן ישירות! הזמן בעצמך מקומות בטלפון:

*ארזה מוצא ע"י ירושלים - 02-342291 *כנען בצפת - 069-30834
*מרגוע לעובד באשקלון - 051-36433 *שבי ציון בשבי-ציון - 04-924111
*בית גוריון בכפר החורש - 065-72530 **גוטספלד במעלות - 04-979881
*בית יערי ע"י כפר-ויתקין - 053-93377 **שפרינצק בנצרת - 065-73006
*בית-ניסן בנתניה - 053-31444 **בנדורי בחיפה - 04-381414
*בית-רמז בזכרון יעקב - 063-90070 ***כנרות בטבריה - 067-91281

*מחיר יום אירוח מלא 44.- ש"ח
**מחיר יום אירוח מלא 51.- ש"ח
***מחיר יום אירוח מלא 54.- ש"ח

המחירים לחברי קופת-חולים הכללית כולל מע"מ

ניתן להזמין גם במרכזי ההזמנות: ירושלים, רח' התקופה 24 - טל. 02-667151; באר-שבע, שלמה המלך 17 - טל. 057-73772; תל-אביב, רח' אבן גבירול 51 - טל. 219211; רעננה, אחוזה 56 - טל. 052-454131; חיפה, רח' אחד העם 7 - טל. 04-664241

הזמנות: טל. 03-443443 לקבוצות תינתן הנחה

החלה ההרשמה לחוות בריאות בבית ההבראה "מבטחים" בחודש ספטמבר.

למחזיקי ישראכרט אפשרות של 2 תשלומים בניכוי המקדמה. המבצע עד 30.9.86. ישראכרט אלא מה.

קופת חולים — ענף ההבראה

גלות עולם נסתר בחגים עם מדריכי נאות הככר — טיולים בדגש מיוחד

יוגוסלביה בנתיב שונה 1,295 דולר	14.9	19 יום לחובבי טבע ותרבות בהדרכת אתי דיין
תורכיה בנתיבי צבאות 1,195 דולר	8.10	17 יום בהדרכת ד"ר מאיר פעיל ומקסי קציה
אמנות בספרד 1,395 דולר	10.10	17 יום לשוחרי אמנות וארכיטקטורה בהדרכת ד"ר אליקים ירון
תיאטרון בלונדון	17.10	9—10 ימים לשוחרי התיאטרון בהדרכת עודד קוטלר

ועוד טיולים לשמקן של ארצות לספרד ופורטוגל, ליוגוסלביה, להונגריה, לטירול, לטורקיה, ליוון לקניה, למצרים

ליוצאים לחו"ל — אחסנות רכב (כולל הובלה והחזרה) 120 ש"ח לחודש בחניון סגור בת"א טל. 299295

בבניה בבני־ברק ליד קוקה־קולה — להשכרה לתקופה ממושכת 3 אלמות — כ"א 200 מטר נטו קומות ב, ג, ד. + מעלית + טלפונים. אפשרות להתאים לפי דרישות השוכר. ת.ד. 7 סביון 56556

פיתוח בלעדי של מץ — טלטקסט לכל סוגי הטלוויזיות

לרגל פתיחת הערוץ השלישי

250 ש"ח בחמישה תשלומים שווים *

50 ש"ח במקום 600 ש"ח

* אספקה אחרי התשלום החמישי.

מץ, החברה שהכניסה לטלוויזיות את המוח, מאפשרת לך לרכוש את הטלטקסט.
טלטקסט של מץ, ניתן להרכבה על כל סוגי הטלוויזיות, אצלך בבית וללא מרכב חיצוני.
בטלטקסט של מץ שעשועונים, שידורים לכל המשפחה, לוח טיסות, מבזקי חדשות, שידורי ספורט, שידורים לתיירים ועוד.
פנה אל חברת מץ, רחוב מודיעין 19 רמת־גן או הזמן באמצעות סוכני השירות שלך את הטלטקסט ודרוש את הקבלות של מץ.

מצוין, או בקיצור... מץ.

טלטקסט שלום ל...

הארץ

יום ו', י' באב, תשמ"ו
15 אוגוסט 1986

ירושלים: רח' הבצלאל 2 טל' 224245־6. ת.ד. 275 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661166־8. ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שזר 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel 824261

מה קרה ליצחק רבין

אין צורך להרבות מילים ולהוסיף על מה שאמרו כבר בני סמכא על סבב המינויים, או המינויים הסיבוביים, בדרגות הפיקוד הבכירות בצה"ל. הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי לא מצא אלא את הצימוק־תירוץ שאם כי עכשיו זה נראה רע הרי בעוד חודש הכל יראה, כי המהלך היה מוצלח. אפשר — אם כי לא בהכרח סביר — שאמנם כך יהיה. ואולם, אם כן, מדוע לא חשב על כך הרמטכ"ל לפני 6 חודשים, כאשר מינה את האלוף שגיא כראש פיקוד הדרום?

לא נביע כאן דעה לגבי כישוריהם של אלופי צה"ל, שהושבו עתה על כיסאות הנעים במעגל: ההנחה היא, כי יעמדו במשימותיהם החדשות לא פחות טוב משעמדו במשימות הקודמות. אך הרושם שמותירים המינויים, בתוך צה"ל פנימה, ועל האזרח המצוי המפקיד את הצבא, הוא מרכזו הרושם הוא של מכונה אדירה, שהנוהג בה אינו יודע מה בדיוק רצונו, ובאילו אמצעים פרסונליים הוא מממש את הרצוי באופן אופטימלי.

מינויים בדרגות הפיקוד הבכירות הם בראש וראשונה, עניינו של הרמטכ"ל. אך אין מינויים בדרג זה ללא אישורו של שר הביטחון, ומתעוררת השאלה, ובדין היא מתעוררת, מה קרה ליצחק רבין, שהסכים לאשר את המינויים שהציע הרמטכ"ל? שהרי יותר מן הדרג הצבאי, הוא מודע, הצריך שיהיה מודע, להשפעת המינויים בצבא עצמו, על אזרחי ישראל והמעבר להם, על ידידים ואויבים חיצוניים. אין זה, אלא שביטל את רצונו מפני רצון הרמטכ"ל. זה היה משגה לגופו, שעליו נוסף מישגה בתפיסת הסמכות והאחריות של איש המדינה, שהוצב בראש המערכת הביטחונית. טעויות אלו הינן בלתי מובנות אם הן קורות לאיש מנוסה כיצחק רבין; נקווה שהן לא היו אלא סטיות שהתרחשו בהיסח הדעת.

כספים ל"קונטרס"

אחרי מאבק של כחצי שנה, הצליח הנשיא רייגן להעביר בסנאט הקצבה של 100 מיליון דולר לתנועת ה"קונטרס" — המחתרת הלוחמת נגד השלטון הסנדיניסטי השמאלני בניקרגואה, שבראשה עמדו תחילה מנהיגים מאוכזבים של המרד הסנדיניסטי. יש להניח, שתוך חודשים מספר יגיע הכסף — ש־70% ממנו מיועדים לסיוע צבאי — לידי ה"קונטרס", ותחול הסלמה במלחמת האזרחים. הנשיא רייגן כינה את אישור הסיוע "הצבעה היסטורית בעד הדמוקרטיה"; הסנטור קנדי, לעומת זאת, הגדיר אותה כ"צעד ראשון לקראת ויאטנאם חדשה".

הנושא שנוי מאוד במחלוקת. האישור בסנאט ניתן ברוב קטן, 53:47, וסקרי דעת־הקהל מלמדים שרוב הציבור האמריקאי מפולג בערך באותו יחס, כאשר הרוב בציבור מתנגד לסיוע. הוויכוח, לפחות בעיני מתנגדי הסיוע לסנדיניסטים, כמוהו כשאלת הביצה והתרנגולת: האם המשטר הסנדיניסטי פנה יותר ויותר שמאלה ונשען על בריה"מ בגלל היחס העוין־מלכתחילה של ארה"ב, או שיחסה של ארה"ב נעשה שלילי בגלל המגמות השמאלניות והאנטי־דמוקרטיות של השליטים הסנדיניסטים. הממשלה במנגואה מצביעה לאחרונה על התמקדות "הקונטרס" על יעדים כלכליים, בעיקר הרס יבולי הקפה, הפוגע בחקלאים; הממשל בוואשינגטון מצביע על הדו"ח הביקורתי של הליגה הבין־לאומית לזכויות האדם, על רדיפת ראשי הכנסייה הקתולית ועל סגירת העיתונות החופשית.

וואשינגטון מעוניינת בנפילת המשטר בניקרגואה, מחשש שהוא מהווה יתרון משם, דרך הונדורס וגואטמלה, למכסיקו — שכנתה של ארה"ב. אך גם בין השותפים לחשש זה בארה"ב, נשמעות כמה שאלות מדאיגות לגבי הסיוע ל"קונטרס":

★ האם הסיוע לא יוביל, כאמור, להתערבות צבאית ישירה של ארה"ב ("ויאטנאמיזציה")? יצוין, כי כבר כיום יש כמה אלפי חיילים אמריקאים בבסיסי האימונים בהונדורס הסמוכה.

★ האם נוכחות ה"קונטרס" לא תאיץ את התערערות היציבות הפוליטית והחברתית של הונדורס?

★ האם בריא הדבר שהסיוע ל"קונטרס" יועבר דרך ה"סי־איי־איי", ובכך היא תיהפך לקובעת באחד הנושאים החשובים ביותר של מדיניות ארה"ב באמריקה המרכזית?

★ האם הניסיון של השנים האחרונות אינו מלמד שה"קונטרס" אינו מהווה כוח לחימה רציני שיכול להפיל את השלטון בניקרגואה?

ויש המוסיפים לכך גם את השאלה העקרונית: האם בזכותה של ארה"ב להפיל ממשלה חוקית של מדינה אחרת, גם אם היא חושדת בכוונותיה או חוששת מהם?

סחר־מכר במינויים בצה"ל

מאת זאב שיף

שר הביטחון והרמטכ"ל יתקשו להסביר לקצונה כיצד הם עושים ההפך ממה שהם מטיפים לו

שם המשחק הוא כיסאות מוסיקליים בדרך לכס הרמטכ"ל. לאמיתו של דבר, מה שמסתתר מאחורי כותרת זו, היא חולשתו של שר הביטחון, אי יכולתו לממש את רצונותיו והחשש מזעזועים בצמרת צה"ל.

הפרשה מעלה מחדש את השאלה של מערכת היחסים המסובכת שבין שר ביטחון לרמטכ"ל. יחסי הציבור של יצחק רבין ושל רב אלוף משה לוי, יפגעו מן הסתם, ויתכן גם שהאמון בין השניים לא יהיה כתמול־שלשום, אך לא זו הבעיה העיקרית. טעות גם לחשוב, כי המכשול העיקרי הניצב בפני שני אישים אלה הוא הביקורת הציבורית והפוליטית. מניסיון העבר למדנו כיצד מתגברים על ביקורת כזו. הבעיה האמיתית שלהם היא הזעזוע הערכי שיחולל בצה"ל, בשורות הקצונה הבינונית והזוטרה, בעקבות המינויים האחרונים בצמרת הפיקוד.

ללא הפסק מטיפים לקצונה בצה"ל בדבר הצורך לסיים מסלול פיקודי מלא ולא לקפוץ מתפקיד לתפקיד. אך אלה המטיפים לכך, עושים ההפך. הם מתייחסים למינויים כאל משחק בכיסאות מוסיקליים. משנים תפקידים מדי כמה חודשים, בעיקר על מנת לפתור בעיות אישיות. מדוע שהקצונה לא תטיל עתה ספק בכושר ההחלטה של הדרג הבכיר, של השר והרמטכ"ל? מעניין כיצד יסביר עתה לקצונה את מה שקרה ואת העובדה, שחלק מהמינויים החדשים היה צריך לממש בתוך פקודה.

בכך לא תמה הפרשה. באפריל 1987, כאשר יסתיים הרמטכ"ל הבא, לא מן הנמנע שנהיה במהדורה חדשה, את מה שאירע השבוע. שכן יהיה אולי צורך לשלוף קצין בכיר מתפקיד שקיבל לא מזמן, כדי למנותו לסגן הרמטכ"ל. זה מה שיקרה, אם אמיר דרורי ואורי אור יחליטו או להשתחרר מצה"ל.

המהומה האחרונה במינויים נודעה מראש והיו שהזהירו מפניה. ממבו על כך, שהאלוף אור יסכים לקבל את ראשות מפקדת חילות שדה, בכל עת שיציעו לו את התפקיד. אך אור שיבש את החישובים וקרה מה שקרה.

רבין: כיסאות מוסיקליים

הסחר־מכר בצמרת הפיקוד החל עוד לפני כמה חודשים. הסיבוב הראשון של המינויים נסב מסביב לצירו של אלוף פיקוד הצפון. הוא נמשך והמשך היה מלווה מריבות ולחצים מסוגים שונים. בגוש מונו שלושה אלופי פיקודים והמקביל גם ראש אמ"ן וראש מחלקת הדרכה. כך מונה עמוס ירון לנספח צה"ל בוואשינגטון, אף ששר הביטחון רצה לראותו כאלוף פיקוד. מה שהתגלה אז בבירור הוא, כי שר הביטחון מוכן להיכנע למינויים שאינו מסכים להם. הוא עבר על דעתו בעיקר בעניין אחד: מינוי אהוד ברק לאלוף פיקוד המרכז. תמורת זאת היה עליו לעשות פשרות במינויים חשובים אחרים. על מינויים אחרים עבר לסדר היום. נראה שאת אי־התערבותו, או את חולשתו, הוא מסביר בכך, שאין הוא רוצה, כשר ביטחון, לעשות לרמטכ"ל דברים, שלא היה רוצה שיעשו לו בהיותו הרמטכ"ל. גם בעבר היו מקרים כאלה. משה דיין, למשל, נאלץ לעשות עיסקות חומות במינויים בצמרת צה"ל, ואף ויתר על מועמדו של מי שרצה כי לרמטכ"ל (ישעיהו גביש). עם זאת יש לזכור, כי מעמדו של רבין כשר ביטחון שונה וחזק יותר משל דיין בשעתו. לרבין אין כל התנגדות פנימית כשר ביטחון בתוך הקבינט, כפי שהייתה לדיין ברשותם של אלון, גלילי וגולדה. פירוש הדבר שרבין אינו יכול להסתתר מאחורי תירוצים שונים בקשר למינויים שאינו מרוצה מהם. האחריות היא שלו יותר מאחריותו של הרמטכ"ל.

הסיבוב השני החל בהקשר למינוי סגן הרמטכ"ל, או אם תרצו, היורש של רב אלוף לוי. אגב, אפשר להתמנות לרמטכ"ל גם בלי לעבור דרך מסלול ראשות אג"ם והסגנות, וכבר היו דברים מעולם (למשל, משה גורן). רוב הפרטים ייראו ראי כרכילות, ולכן אסתפק רק בעיקר הדברים הנוגעים להבנת המהומה.

הרמטכ"ל לוי רוצה לראות את אמיר דרורי כיורשו. את דן שומרון, שהתמודד עימו על כס הרמטכ"לות, רצה לראות מוצב מחוץ לצה"ל, אלא שהדבר נכפה עליו קודם, על־ידי השר ארנס ואח"כ על ידי רבין. לעומת זאת, הסכים עימו רבין, שיש לקיים את ההבטחה שניתנה לדרורי, כי תינתן לו הזדמנות להיות ראש אגף המטה הכללי וסגן הרמטכ"ל ובדרך זו להתמודד על התפקיד הרם ולהוכיח עצמו. הבטחה זו אי אפשר היה לזהות, בפרט שדרורי נחשב כמי שהצליח בתפקידו האחרון בראש המפו"ש. דרורי תבע את פרעון השטר. לוי אף הרגיש, כי אחרי שהשר הסכים לעיקרון, שיש למנות סגן חדש לרמטכ"ל, מי שצריך להחליט על העיתוי אינו השר, אלא הרמטכ"ל. אחרת יראה השר כמי שמתערב בפרטים של עבודת הרמטכ"ל. לוי טען עוד, שלא די בניסיון של חצי שנה בתפקיד סגן הרמטכ"ל.

שומרון תבע, ובצדק, לא להתבזות. הוא ביקש הבטחה, כי יתמנה ליורש הרמטכ"ל, ואם אין כוונה למנותו, שיאמר הדבר מיד, וכך יוצא ממצב ביזיון המתנה לשווא. דרורי, וגם אחריו אור, ביקשו לדעת אם כבר נפלה ההחלטה, מי יהיה יורשו של הרמטכ"ל, ואם ניתנה הבטחה כזו למישהו מעמיתיהם. הדיה אם כן, תבל על זמנם ועל השר היקה שלהם ושל המערכת כולה.

בעניין זה יש שמועות וידיעות סותרות ורבים ניחושים. לדעתי, מתוצאי דברים ומפרשנויות של מקורבים ומקורבי־מקורבים. ניתן היה, אולי, להפיק משהו חיובי מהצו הבגריד הזה, אילו היה השר כופה על הרמטכ"ל לבצע בהזדמנות זו ארגון במחלקת הדרכה במטכ"ל ולהחזיר בבך אלוף כבצרה.

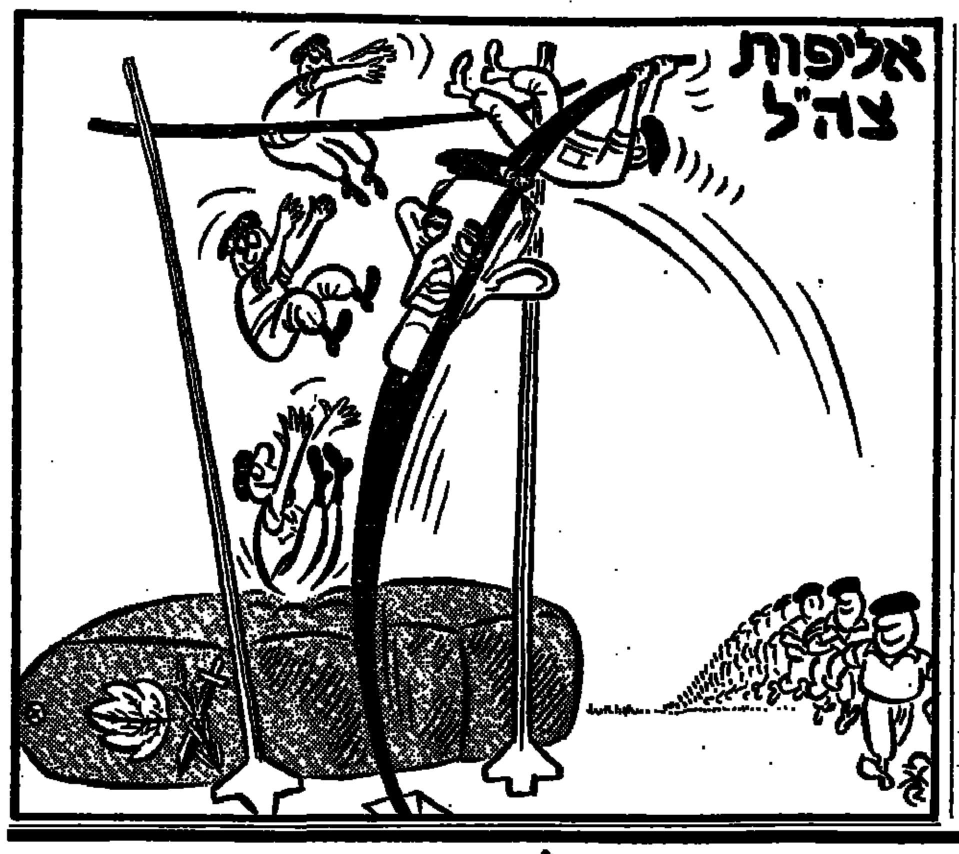

אופקים כיאה לארץ קטנה

מאת א. שוייצר

השיפורים החלים בימים אלה במעמד ישראל בעמים, בדין שיניחו את הדעת. ואולם אין לראות בהם שינוי סדרי עולם

אופקיה של ישראל נראו מתרחבים בשבועות האחרונים. מסעו של ראש הממשלה למארוקו, השיבה לפריניות פעילה יותר בהקשר המצרי, בעקבות החלטת הקבינט מאתמול, המפגש עם שליחי ברית המועצות בשבוע הבא בהלסינקי והידיעות בדבר פתיחת הנציגות הקרובה של נציגויות אינטרסים (שגרירויות לכל דבר, לבד מן השם) של ישראל ופולין — כל אלה מעידים על מעמדה המשתפר של ישראל בעולם. אין זה השגב במיוחד בהקשר זה, כי מדובר בעצם בכיבושו מחדש של המעמד מלפני מלחמת ששת הימים ו/או מלחמת יום הכיפורים. במדיניות, כמו בתחומים אחרים רבים, המגמה, כיוון התנועה, הם העיקר — והם כאמור מעוררים שיפור.

אולם מן הראוי לראות דברים כהווייתם. יש בישראל רבים וטובים, הנוטים קאטאסטרופה לעם ולמדינה, למשמע כל רישרוש עיין. מתקיימת בהם הקללה מן התורה, "ורדפם קול עלה נידף", כפי שהוצג הדבר לדוגמא בכינוס האחרון של סיעת הליכוד בכנסת, שבאו תיאור את העברתן לבעלות ערבית של 3,000 דונם אדמת גליל, כראשיתה של ידיית המדינה לסמין. אחרים עלולים להיתפס למשגה ההפוך; הכוונה למי שרואים תנועה בתחום קשרי החוץ המתרחבים של ישראל כאתחלתא דגאולא.

חזרה לארילוחות

ניקח לדוגמא את היחסים עם מצרים, העשויים לצאת מקיפאונם, הביזה שהבוררות על מעמד טאבה תיפתח בקרוב, שגריר מצרים ישוב לתל אביב ויתקיימו התנאים האחרים, הסובבים את שני הנקודות העיקריות המוזכרות: רצה לומר, יושג הנירמול המיוחל. גם אם כל אלה יהיו למציאות, יישאר השלום עם מצרים מה שהיה מראשיתו, על פי תפיסת מחולליו — חזרה לארילוחות. [illegible]

לימים זה את זה. מן הבחינה הכלכלית השתפרו הסיכויים לקיום זה לצד זה, להבדיל מקיום זה עם זה. ואם כך הדבר במשק, על אחת כמה וכמה כך בקשר בין תרבויות, שהן זרות זו לזו כפי שהיו בימי קדם. הרובד המוסלמי בתרבות המצרית, שהתלבש על הרובד העתיק יותר, לא הגביר את הסיכויים למגע עם ישראל, שבה הרובד לבשה תרבות מערבית על היסוד היהודי־מזרח־אירופאי ההיסטורי.

מצב זה עלול אולי לייאש את החולמים על השתלבות, תוגדר כפי שתוגדר, ולהפריך את מי שמאמינים באמונה שלמה באיחוד הבצה בין עדינים באשר הם, ובין בני אברהם, יצחק ויעקב. אולם בעיני מי שהורגלו בראיית דברים כהוויתם, המצב כפי שעשוי להיווצר עם מימוש ההבטחות ההדדיות בין ישראל ומצרים, בדין שיניח את הדעת. אם אין הדרישה מופרזת, ואם רואים בסילוק סכנת המלחמה בין שתי הארצות יעד מדיני מדרגה ראשונה, צריכה התנועה לעבר יעד זה להשביע את הרצון. אך חזון גדול וגאול אין כאן — והלוואי ויכולנו כקהילות בריאנטוש, להשתחרר מן ההזיה אותי יותר מדי חזונות מן הסוג הזה.

מול מעצמות־על

ליחסים עם הסובייטים והסמוכים, ששיפורם נראה עתה יעד מעשי יותר משהיה בשני העשורים האחרונים, יש אישי ומבנה שונים. ברית המועצות היא מעצמה אדירה, בעלת תודעה פוליטית הנבאית הובכת עולם. היא גם חולשת על מיעוט יהודי גדול, שרבים בתוכו, להוציא את אלה הרואים לעצמם עתיד בארצם, או אלה החולמים על הגירה לגרמניה המערבית או לארצות הברית, אמורים להיות שבויי החלום הציוני. שתי עובדות יסוד אלו יוצרות את התשתית — מבחינת שני הצדדים גם יחד — לקיום מגע הבא לנרמל את הקשרים ביניהם. האולם היותה של ברית המועצות מעצמת־על לא רק בפועל, אלא גם בתודעה, מבחינה את כללי המשחק בינה לבין ישראל: שלא כמו במקרה של מצרים או ארצות ערב בכלל, לא עומדים כאן זו מול זו ארצות בעלות מעמד שווה. ישראל אינה משחקת בליגה שבה משחקת בריה"מ — וממילא לא יכולים להתקיים ביניהן כללי הקודוזן המקובלים.

בתרגום לעברית פשוטה: ישראל אינה יכולה להכתיב חילופים בין פתיחת קונסוליה סובייטית בתל אביב לבין שיחרורה של אידה נודל ודומיה משבי ברית המועצות, ובד בבד, ישראל אינה יכולה אף לא לצפות, שברית המועצות תחולל תמורה משמעותית במדיניות הפנים שלה, ובלבד שנעניק לה את היתרון — מוגבל מאוד מבחינת המוסכת — של קיום שגרירות ומרכז ביזון בתל אביב. עסקות מן הסוג הזה עושות מעצמות־על בין לבין עצמן, והאיל והן נעות באותו מישור של עוצמה. כלומר, אנו רשאים לרשום לפנינו הישג בעצם קיום מגע פומבי עם ברית המועצות, ועל אחת כמה וכמה, אם תחול נורמליזציה מלאה בינה לבינינו. אך מכאן ועד ליכולתנו לקבוע תנאים מראש, הדרך רחוקה מאד. שהרי לא יחסי הכוח השתנו, אלא הנסיבות, שהן בתחום יחסי מעצמות־העל. המפסק הסובייטי של ישראל התרחב, אך נשאר מוגבל לשוות ראייתה של מדינה קטנה.

אמריקה כמופת

מאת אליהו סלפטר

רפורמת מס־ההכנסה בארה"ב צריכה לשמש נר לרגלי מחוקקינו, בין השאר כדי למנוע ירידה מואצת מהארץ

בשבועות הקרובים יסיימו שני בתי המחוקקים של הקונגרס האמריקאי לתאם נוסח משותף של חוק מס־ההכנסה החדש, ויש להניח כי עד לפני סוף השנה תיחקק המדינה העשירה ביותר בעולם משיעורי המס הנמוכים ביותר בין המדינות המתועשות. לכאורה, זה עניין כלכלי פנימי של ארה"ב; לאמיתו של דבר, הוא נוגע במעט לכל המדינות בעולם ולישראל בפרט.

("אקונומיסט" הלונדוני הקדיש בגיליונו האחרון את המאמר הפותח לנושא זה, והערותיו ומסקנותיו על השפעת החוק החדש על בריטניה כדאי שישמשו קריאת־השכמה לאנשי האוצר, ועדת הכספים של הכנסת וראשי ההסתדרות).

ראשית, יש לציין כי המסים האמריקאיים נמוכים בהרבה מהמסים הישראליים [illegible] שנית, לבד מההורדה הגדולה של שיעורי המס, חשיבותו של החוק בכך שהוא מבטל את סולם הדרגות, הפטורים והתנאות המסורבל, ומנהיג רק שני שיעורי מס־ההכנסה לפרטיים ושיעור אחד לחברות. ושלישית, למרות הורדת השיעורים, מעריכים כי כבר בשנים הראשונות תסתכם תוספת התקבולים ממסי חברות בלבד ב־100–150 מיליארד דולר.

חברה מוסרית יותר

"נס" זה יתאפשר משום שהחוק החדש מבטל הן את הסירבול והן את הפרצות שאיפשרו לעשירים — וביחוד לחברות הגדולות — להשתמט מתשלום מסים במיליארדי דולרים. זו תהיה אמנם מכה קשה לעורכי־דין, רואי־חשבון ויועצי המס המוצאים את הפרצות לעקיפת תשלומי המס, כי מעתה יצטרכו הנישומים לשלם על הכל — אך בשיעורים נמוכים ואחידים. זאת המהפכה האמת — וכלכלנים תמימי דעים שמדובר במהפכה — הנהיג דחף לאישורה דווקא הנשיא רייגן, הנחשב לנציג העשירים בבית הלבן.

מס ההכנסה האמריקאי הוא כיום בשיעור 46% על כל רווח של 100 אלף דולר ומעלה. הצעת החוק מורידה את המס הגבוה ביותר ל־33%. מס־ההכנסה האישי נע כיום מ־11% עד ל־50%. הצעת החוק מדברת על שתי מדרגות־מס בלבד, 15% ו־27%. (ייתכן אמנם שבתקופת המעבר יגיע המס השולי הגבוה ביותר ל־32%).

אולם השלכות יהיו לרפורמת המס על שאר חלקי העולם. ראשית, מותר להניח שהכלכלה האמריקאית תתאמר להיות תחרותית יותר. מנהלי מפעלים יורכזו בייעול הפעולה ענפים כדאיים מבחינה עסקית ולא על־פי סעיפי ההטבות במס. העובד ובעל העסק האמריקאי, שישלם פחות מסים, יעבוד ביתר מרץ כי יישאר בידיו רווח (או שכר) גדול יותר. הוצאות הייצור יהיו נמוכות יותר — ומחיר המוצר ירד.

שנית, איש העסקים האמריקאי ישתחרר ממידה לא מבוטלת של שליטה ביורוקרטית: תוכנית ההשקעות של הייצור לא יהיו עוד תלויים במערכת הטבות והקלות מס שנקבעו לטובת אינטרסים ענפיים וגיאוגרפיים, אמיתיים או מדומים.

שלישית, אם יתאמתו החישובים, תגדל ההכנסה הכוללת ממסים וזה דבר יסייע לא במעט בהקטנת הגרעון בתקציב הפדרלי — ואין לזלזל בהרכיב הפסיכולוגי — תחושתו של האזרח כלפי המדינה תשתפר. הוא יראה פחות הצדקה מוסרית לרמות את שלטונות המס, הדבר עשוי להשפיע בכיוון של יותר הגינות ביחסי הפרט והחברה. החברה האמריקאית תהיה יותר מושכת, ולא רק ברמת החיים.

זה מוביל לנושא הירידה. כדאי לצטט פיסקה מהמאמר ב"אקונומיסט" שנזכר לעיל, המתמקד דווקא בנקודה זאת: "מדינות עשירות אחרות בוודאי יצטרכו לנוע בכיוון מבנה זה (של מס־ההכנסה האמריקאי החדש) אם ירצו להישאר עשירות בעידן הבתר־תעשייתי. בשנות ה־70 גילו המדינות שבהן היו שיעורי מס־ההכנסה מעל 60%, שהן סובלות מבריחת מוחות. כעת, אלה מהן שבהן השיעורים גבוהים מדי בדרגות העליונות, יסבלו מבריחת מוחות גדולה יותר, בעיקר בתעשיות החדשניות שעוסקות בהפקת ידע (כגון שירותים פיננסיים, תוכנה, מחקר וכו'). מידע הוא כיום מוצר נטול משקל, ואלה שעיסוקם בו ישתקעו היכן שעובדי המפתח שלהם יוכלו לשמור לעצמם את השיעור הגדול ביותר מהכנסותיהם".

יש עוד היבט כלכלי ופסיכולוגי חשוב שיצמח משינוי מס־ההכנסה האמריקאי. במדינות בעלות שיטות מיסוי מסורבלות ובעלות שיעורי מס גבוהים, כדאי למעביד ולעובד לקבל את ההטבות בצורת אופציות למניות. במקום שבו פושטו שיעורי המס וקוצצו, כדאית יותר השתתפות ברווחים, הן לעובדי המפתח והן לכלל ציבור העובדים. כך נוצר מעין קשר קואופרטיבי־למחצה, אשר מעודד את כל העובדים לתרום לשיפור העסק או המפעל.

המערים יגדלו

"אקונומיסט" דואג, כמובן, בראש ובראשונה למה שיתרחש באנגליה כאשר החוקרים, המהנדסים היזמים ילמדו, כי התמורה בארה"ב לעבודתם היא כפולה ויותר מכפי שנשאר בידיהם באנגליה. התוצאה הוודאית תהיה שמיטב האנשים יעקרו לאמריקה. אחריהם — ואולי עוד לפניהם — יעתיקו את מושבם לאמריקה המפעלים המעסיקים את בעלי ההכרות המוהרים.

כל זה חל, כמובן, ביתר שאת על ישראל. הלוחצים לרדת, ביחוד על בעלי השכלה אקדמית, מתחילים עוד לפני השלמת הלימודים: על המילואים מאריך (מייקר) את הלימודים באוניברסיטה. השיעור היחסי של סטודנטים שיוצאים ללימודי מוסמך או דוקטור בחו"ל — בעיקר בארה"ב — גדול בהרבה מאשר השיעור היחסי באנגליה. כך נוצר כבר בתקופת הלימודים, קשר בין האקדמאי הישראלי הבעיד למוסדות מחקר ומקומות עבודה באמריקה. מובן שבעלי המוחות המוכשרים ביותר מקבלים את ההצעות המפתות ביותר. [illegible]

[illegible] מבכיר יותר על תקציבי המפעלים המוסדות האקדמיים, ומאידך גיסא, אינו מגע אצל העובד רגשי קיפוח, כי הוא רואה את ההכנסה הישירה ונוטה לשכוח את זו העקיפה.

עתה יהיו הפערים בין ארה"ב וישראל, שיראה לנגד עיניו האקדמאי הישראלי, גדולים עוד יותר. יגדלו גם הפערים שיראה בהישגי בעל מפעל בתחומי הידע. אם תרצה ממשלת ישראל לבלום את המצב, יהיה עליה לעמוד מול הפיתוי הקל "לפצות" את המפעלים ב"הטבות מס", אשר למעשה מסרבלות ומייקרות את שיטת המיסוי. עליה ללכת בעקבות הממשל והמחוקק האמריקאי: הפתרון הוא בפישוט והורדה של המיסוי. וכפי שבמדינות מערב־אירופה מתחילים להבין שארה"ב מתווה עתה מהפכה, לא רק פיסקלית כי אם גם כלכלית, תצטרך גם ישראל [illegible]

שישה מופלאים

מאת אברהם טל

איך יגעו חברי כנסת חרוצים מכל קצות הבית ומצאו פתרון מקורי ומבריק למימון תשתית הכבישים בארץ

עובר לסיום מושב הקיץ, אישרה הכנסת בקריאה טרומית הצעת תיקון לחוק יסודות התקציב. על־פי ההצעה, תחוייב הממשלה להקצות מידי שנה, החל מ־1987, 20 אחוז מהכנסות המדינה ממיסוי רכב, חלפי רכב ורישוי נהגים — לפיתוח תשתית הכבישים ואחזקתם. ההצעה הוגשה למליאת הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת. אך יזמו אותה שישה חברי כנסת: רפאל איתן, דב בן מאיר, אוריאל לין, עוזי לנדאו, שלמה עמר ובני שליטא, משרתי ציבור שהודיעו אלה חיפשו ומצאו, כי ההכנסות ממיסוי רכב כאמור מגיעות ל־1.2 מיליארד דולר בשנה. כנגד זה משקיעה המדינה השנה בשיפור מערכת הכבישים ואחזקתם 44 מיליון דולר בלבד, כלומר פחות מארבעה אחוזים. אי לזאת נמנו שישת חברי הכנסת וגמרו, שעל הכנסת להגדיל החל בשנה הבאה את ההקצבה למערכת הכבישים פי חמישה ויותר — ל־240 מיליון דולר. כל הכבוד לחברי הכנסת הללו הם אינם מסתפקים בדיבורים על המלחמה בתאונות, אלא עושים מעשים.

נודע לנו ממקורותינו הבלעדיים, שלהגשת הצעת החוק הנ"ל למליאה, קדם דיון בוועדת הכלכלה. בדיון הזה בירכו כל הנוכחים את חברי הכנסת על עירנותם ורגישותם למכת תאונות הדרכים, וחיזקו את ידיהם להמשיך ולעשות במלאכה. רק נציג האוצר — רפרנט צעיר מאנשי התקציבים — [illegible] הטען ששישת חברי הכנסת לא עשו שום דבר מעבר ל"גימיק" תקשורתי כאשר הגישו את החוק שלהם. בנקודה זו הושתק נציג האוצר על־ידי יו"ר הוועדה להתייחס ביתר כבוד אל חברי הוועדה: אחרי הכל, הוא בסך הכל פקיד, והם נבחרי העם.

הגיע לידינו פרוטוקול הישיבה הזאת, ולהלן נביא את עיקרי הדברים.

נציג האוצר: אבקש סליחה, אבל זה באמת גימיק. כל זמן שלא תגידו מאיפה לקחת את 200 מיליון הדולרים הנוספים, לא עשיתם כלום.

יו"ר הוועדה: מה זאת אומרת מאיפה? מסבירים לך מאיפה: ממיסוי על הרכב, ממיסוי על חלפים, והמיסוי על רישוי נהגים.

נציג האוצר: סליחה, יש פה אי־הבנה. 200 מיליון הדולרים האלה כבר מוקצבים לכל מיני מטרות בתקציב. צריך להגיד לאיזה מטרות לא להקציב אותם להבא, כדי שיהיה אפשר להקציב אותם לכבישים.

יו"ר הוועדה: ישנה הרגשה, שאתה בעצם לא בעד שיפור הכבישים. יש לך בוודאי הצעה.

נציג האוצר: בוודאי שאני לא נגד שיפור הכבישים. להיפך. אני מאוד בעד. אם אתם שואלים אותי מאיפה לקחת, אז ההצעה הראשונה שלי היא מתקציב הביטחון.

ח"כ רפאל איתן: מה אתה מבין בביטחון? ילד, לך הביתה. תלמד את תקציב הביטחון של סוריה לפני שתבוא לדבר אלינו. אתה יודע כמה קצצו מהביטחון בשנתיים האחרונות? עם תקציב ביטחון כזה לא היינו מסוגלים להיות רמטכ"ל. למה שולחים לנו ילדים להופיע, האם

יו"ר הוועדה: צודק. לא מהביטחון. יש הצעות אחרות?

נציג האוצר: כן. עשינו סקר ברשויות המקומיות. יש שם עדיין כמה נראה בזבזנות. מקרות הממשלה. ויראו למשל כמה משלחות הם שולחים כל קיץ לחו"ל — מה לבד אפשר לשפץ שלושה כבישים ארוכים. מכל התקציבים, אפשר כמו כלום להוסיף 200 מיליון.

ח"כ דב בן מאיר: יאללה יאללה־יאללה. כל פעם — הרשויות. אנחנו חוקים, שמעתם חוקים. גוחים לא תוריד לנו. בעלה 200 ראשי עיריות ומועצות לממשלה ונשים עליה מצור.

נציג האוצר: טוב, אם לא זה אז יש הצעה אחרת. עדיין יש סובסידיות עצומות, גלויות וסמויות, לשמנים, סלילות, לילודה, שמרקין הכל עוד. בשנה הבאה, אחרי ההוצאה, מתקבל גידול בתקציב ההעגלוליות...

ח"כ עוזי לנדאו: אנחנו מפלגה סוציאלית. תשכח מקיצוצים כמו תגמולויות, ערישות לאומית על יונה, ציפור הנפש, עתיד האומה.

יו"ר הוועדה: טוב, אין טעם להיכנס לפוליטיקה. מה עוד?

נציג האוצר: להקטין את הסובסידיות — לתחבורה הציבורית ...

ח"כ שלמה עמר: תשכח תכנון, תשכח מזה. אנחנו, זאת אומרת, אבר לא יונק.

יו"ר הוועדה: ובכן?

נציג האוצר: בחקלאות...

ח"כ בני שליטא: אל תגע. שוב אל תבחוק אותנו, פקיד. אל תגע אפילו על הקרשים. ואתה רוצה לקצץ בבטיחות קישטנו המבטא קורבן אחד.

נציג האוצר: אם לא תהיה ברירה — לא תהיה ברירה, בעצם להעלות את המסים.

ח"כ אוריאל לין: מה, מה מישהו יורד מדעתו. מסיתם עוד מיסים? להוריד את המסים צריך, לא להעלות. קצה גבול היכולת. צריך להוריד מסים גם מרכב, וחלקי חילוף, מזגנים וגם מה דולק. מקבואל, מקבואל המסים אצלנו. לא בא בחשבון.

יו"ר הוועדה: אני רואה, רבותי, שאנחנו לא מגיעים לסיכום. מה, מה נכתוב בחוק בעניין מקור המימון?

כאן השתררה דממה ושכתב, אך עד מהרה התוראה שישת חברי הכנסת שהביעו את הבכוד החוק, ותנס הראו בשיר:

אנו להוטים בתאונות ודבים מצוה קדושה, לא נבדיר באמצעים.

אנחנו נעמל לשיפור התנועה, האוצר יראג לארזון וקושת.

ואחרי כן קמו ממקומם והלכו ובגיחות מרוצים ובאים על פעלם לטובת העם, המדינה והבטיחות בכבישים.

مكرر من الأصل

הניצחון המתוק של פרס

מאת גדעון אלון

ראש הממשלה השכיל לפצל את שרי הליכוד. הוא דחה ניסיון של נסים לדחות את ההכרעה והתקרב צעד נוסף לקראת פגישת הפיסגה עם מובארק

שלשום בערב, שעה קלה אחרי תום הישיבה הממושכת של הקבינט, נראה שמעון פרס כמי שנגולה אבן מליבו. הוא חייך מאוזן לאוזן והת־לוצץ בשיחה טלפונית עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, כאשר בישר לו על החלטת הקבינט לאשר את טיוטת הסכם שטר הבוררות ואמר: "אני מקווה שניפגש בקרוב פנים אל פנים". מובארק השיב: "גם אני מקווה. אינשאללה".

לפרס היו סיבות טובות לחוש את עצמו כמנצח. אחרי שבעה חודשים ארוכים, בהם התקיימו 17 פגישות ודיונים מרתוניים של צוותי המו"מ של ישראל, מצרים וארה"ב, שהיו מלווים במשברים למכביר, ניתן היה סוף סוף לברך על המוגמר.

מאז שובם של ראשי משלחות המו"מ של ישראל, בראשות אברהם טמיר ודוד קמחי מקהיר, בראשית השבוע, כשבכיסם נוסח ההצהרה המשותפת על השלמת שטר הבו־ררות, היה פרס נחוש בדעתו לאשר לאלתר את נוסח השטר, ולא לאפשר לשרי הליכוד לדחות את ההכרעה. אגב כך גם לתקוע מקלות בגלגלי תוכניותיו־תקוותיו, להספיק לקיים פגישת פיסגה עם מובארק בקהיר או באיסמעיליה, עוד לפני הרוטציה הממשמשת ובאה.

אבל אפילו שלשום בבוקר, ערב כינוס ישיבת הקבינט, עדיין חששו בלשכת ראש הממשלה, כי שרי הליכוד יטרפדו ברגע האחרון את אישור שטר הבוררות. אחרי שהבטיח שמיר, בישיבת ועדת החוץ והביט־חון של הכנסת ביום שני, כי הוא אינו בטוח, שהנושא יועלה לדיון בישיבת הקבינט, והשר אריאל שרון רמז, כי הוא מתכוון "לשחק על זמן" בהבהירו, כי טאבה זה דבר שעייף לנו, ולכן יש לנהל את העניינים בקור רוח ולא לרוץ, התגנבו ספקות כבדים גם ללבם של מקורבי ראש הממשלה. הם הבהירו, כי "כל ניסיון לעכב את אישור ההסכם, יידחה על הסף".

עוד שלשום בבוקר קיווה מ"מ ראש הממשלה, כי יעלה בידיו לדחות לזמן מה את אישור שטר הבוררות. הוא כינס את חמשת שרי הליכוד, החברים בקבינט, כדי לגבש עמדה אחידה. אולם בהתייעצות התברר לו, שהשרים דוד לוי ומשה נסים נוטים לתמוך באישור ההסכם, ולכן היה ברור שמובטח רוב להחלטה, לאחר העובדה ששרי המערך — רבין, בר־לב, נבון ווייצמן — התייצבו לימין פרס. גם בישיבת הקבינט נעשה עדיין ניסיון אחרון, מצד שר האוצר, משה נסים, לדחות את ההכרעה למועד מאוחר יותר, בגלל צום תשעה באב. אבל פרס היה החלטי מאוד: "עלינו להכריע היום".

מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר, חש עצמו שלשום כמי שנקלע במילכוד. קשה היה לו להצביע נגד אישור שטר הבוררות, אחרי שמנ־כ"ל משרדו, דוד קמחי, שפעל בשמו ועל דעתו, היה שותף מלא בניסוח כל פרט בהסכם. הוא גם השכיל להבין, שאף אם ירים את ידו נגד האישור, מובטח לו רוב, ולכן העדיף שלא להצטרף לשרון וארנס שהצביעו נגד. שמיר גם לא היה מעוניין במשבר ממשלתי, 60 יום לפני הרוטציה, והבין היטב, שאם שטר הבוררות לא יאושר, צפוי משבר חמור, העשוי להוריד לטמיון את ציפיותיו לשוב לכס ראש הממשלה באוקטובר.

מסיבות אלה הרים שמיר את ידו בעד אישור שטר הבוררות. כדי להצדיק את צעדו זה, הוא התבטא בצורה מגומגמת משהו: "השטר הזה הוא לא דבר אידיאלי, אך זו הנוסחה הטובה ביותר שניתן להשיג בתנאים הנוכחיים".

אין ספק שפרס זכה שלשום לניצחון גדול ומתוק. הוא הצליח לכפות על הליכוד את מועד ההצבעה, ולא איפשר להם דחיות ועיכובים. הוא דחק לפינה את השרים אריאל שרון ומשה ארנס, שנשארו במיעוט ובודדו על־ידי חבריהם שמיר, לוי ונסים.

ראש הממשלה רשם לעצמו עוד הישג נוסף להישגים שרשם לזכותו (בזכות פינוי צה"ל מלבנון, וייצוב המצב הכלכלי במשק וכו') כאשר השכיל בשלהי כהונתו לפעול לשי־פור מערכת היחסים עם מצרים ואגב כך לקדם את הנורמליזציה, על כל הנובע מכך, החל מהבטחה מפורשת להחזרת שגריר מצרים לתל־אביב, תשלום הפיצויים למשפחות נרצחי ראס־בורקה, וחידוש החיפושים אחר נעדרי הצוללת "דקר". הפסקת הפרסומים העויינים בעיתונות המצ־רית, שיפור היחסים בתחומי הת־יירות והסחר בין שתי המדינות וגולת הכותרת — פגישת הפיסגה בחודש הבא עם הנשיא מובארק.

על מה ידברו בהלסינקי

יעקב צור: הצגת עניין יהודי בריה"מ בשיחות כתביעה וכתנאי

שלשום בערב התקשרו כמה פעילי עלייה ממוסקווה למרכז לסיוע למען יהודי בריה"מ בירוש־לים, וסיפרו בהתרגשות, כי הגיעו אליהם ידיעות, על־פיהן במפגש בין משלחות ישראל ובריה"מ בהל־סינקי, שיתקיים בראשית השבוע הבא, יביעו הנציגים הסובייטים נכונות לפתוח קונסוליה סובייטית בתל־אביב, אך יתנגדו בתוקף לפ־תיחת קונסוליה ישראלית ב־מוסקווה.

אחד מפעילי העלייה ממוסקווה סיפר, כי המשלחת הסובייטית קיבלה הנחיות ברורות, שלא לאפ־שר כל דיון על מצב יהודי בריה"מ ולדחות כל ניסיון ישראלי להעלות את מצוקתם של פעילי העלייה ואסירי ציון על סדר היום.

שיחות טלפון אלה ממחישות את הדריכות והחששות הכבדים, השו־ררים בקרב פעילי העלייה בבריה"מ, ערב המפגש בהלסינקי. הפעילים תולים תקוות רבות בתוצאות המג־עים שיניב המפגש הישיר סביב שולחן אחד, המתקיים בראשונה מזה 19 שנה בין נציגים רשמיים של שתי המדינות. עם זאת הם חוששים מפני החמצת ההזדמנות ועליית השיחות על שרטון.

גם כמה שרים בממשלה שותפים לתחושה, שיש למפגש בהלסינקי חשיבות רבה בקשר לעתיד יהודי בריה"מ.

שר הקליטה, יעקב צור, ביטא עמדה זו כאשר הדגיש, כי הצגת הנושא היהודי בשיחות הלסינקי כתביעה ותנאי, היא בעלת חשיבות גדולה לעתיד יהודי בריה"מ, ועל ממשלת ישראל להציב את הדרישה לפיתרון בעייתם של מסורבי העלייה, שחרור אסירי ציון ו־800 אזרחי ישראל בבריה"מ, כנושא ראשון בדיונים. השר אברהם שריר אף הציע לצרף למשלחת הישר־אלית נציג של עולי בריה"מ.

ערב יציאת המשלחת הישראלית מחרתיים להלסינקי, עדיין לא ברור על מה ישוחחו יהודה הדס, ראש מחלקת מזרח אירופה במשרד החוץ ונגריד פליאבין, ראש המשלחת הסובייטית, שכן לא נקבע סדר יום לשני ימי הדיונים.

הסובייטים הודיעו באמצעות המ־תווכים הפינים, כי ברצונם לעסוק רק בנושאים קונסולאריים, כגון מצב הנכסים הרוסיים בארץ, דרכי מתן שירותים קונסולאריים לאז־רחים סובייטים המתגוררים בישראל וכו'. אולם גורם בכיר במשרד החוץ מדגיש, כי "הנושאים שהם רוצים להעלות לדיון, אינם מחייבים אותנו. אנחנו מוכנים לשמוע ולדון בהצעו־תיהם, אבל במקביל שמורה לנו הזכות להעלות לדיון נושאים אח־רים ובראשם — בעייתם של יהודי בריה"מ".

עם זאת הבהירו במשרד החוץ, כי אין כוונה להציג את דרישתנו, לדון במצב יהודי בריה"מ כתנאי אולטימ־טיבי, אך גם אין כוונה להתבטל בפני הרוסים ולהסכים לדון רק בנושאים שהם מעוניינים לעסוק בהם.

גורמים המעורים בענייני בריה"מ משוכנעים, כי מאחורי היוזמה הסובייטית לדון בנושאים קונ־סולאריים, מסתתרת כוונה של ראשי הקרמלין, להשתלב במהלך המדיני במזה"ת ולהשפיע על תוצאותיו.

לדעת אותם גורמים, מאז עליית גורבצ'וב לשלטון, במארס 1985, מסתמנת תזוזה במדיניות המזרח התי־כונית של בריה"מ, שמגמתה לשקם את מעמדה באזור. המפגש המתו־כנן עם נציגים ישראלים בבירת פי־נלנד הוא צעד אחד במכלול יוזמות סובייטיות ישירות ועקיפות, כגון פגישת שגריר בריה"מ בצרפת, יולי וורונצוב, עם שגריר ישראל בפאריס, עובדיה סופר, ביולי אשתקד, ש־נערכה ביוזמת השגריר הסובייטי. באותה הפגישה הודה, כי ניתוק היחסים עם ישראל היה מישגה חמור. המגעים המתנהלים במישורים שונים בין מדינות הגוש הקומוניסטי — פולין, בולגריה והונגריה עם ישראל, לא היו מתאפשרים, ללא קבלת "אור ירוק" מהקרמלין.

יש לציין, כי עוד לפני כשנה הגיש צוות מומחים לענייני בריה"מ מסמך לפרס ולשמיר, הכולל שורה ארוכה של הערכות והמלצות בנושא "אסטרטגיה ישראלית ביחס ליהודי בריה"מ". במסמך נאמר, בין השאר: "סימנים מעידים על אפשרות התחזקות הדו־שיח הסובייטי־ישראלי, לרבות נכונות סובייטית לדון בראשונה עם ישראל על היב־טים כלשהם של גורל יהודי בר־יה"מ. נוכח רמזים לרצונם של של־טונות בריה"מ להוציא את הנושא היהודי משיחותיהם עם הממשל האמריקאי, יש לבחון אפשרות של הידברות סובייטית־ישראלית מחוץ למסגרת הדו־שיח הסובייטי־אמריקאי והשלמה לו".

מיוחס מי?

השבוע פורסם כי, ישראל וקמרון שוקלות את קשירת יחסים דיפ־לומטיים וכי המו"מ בין שתי המדינות מתנהל באמצעות איש העסקים הישראלי מאיר מיוחס, המקיים פעילות כלכלית ענפה באפריקה.

מאיר מיוחס (60), גבר ממוצע קומה, שמנמן, מרכיב משקפיים עם מסגרת מוזהבת ושפם דקיק מעל שפתו העליונה. הוא יליד מצרים, שעלה ארצה ב־1945 ולאחר מכן חזר למצרים ונעצר בפרשת "עסק הביש". הוא הועמד שם למשפט ונ־דון לשבע שנות מאסר. מיוחס מסרב לדבר על מעורבותו בנושא זה.

פגשתי בו בזאיר שבאפריקה, במהלך סיור שערך שם נשיא המדינה, חיים הרצוג, בינואר 1984. מיד עם הגיעה בנמל התעופה של קינשאסה, בירת זאיר, ראיתי אותו מתיק סוד עם נשיא זאיר, מובוטו, ססה סקו, ומסתודד עם שרי ממ־שלתו. כשהתעניינתי מיהו, סיפרו לי שהוא אינו נמנה עם סגל עובדי השגרירות הישראלית, אין לו דרכון דיפלומטי והוא אינו נושא שום תפקיד רשמי, אבל הוא האיש החזק שלנו באפריקה.

מיוחס הגיע לזאיר ב־1963, ועד מהרה התיידד עם מובוטו (כשזה כיהן עדיין כרמטכ"ל צבא זאיר). מיוחס השתלב בעסקים שבבעלות הנשיא, ואט אט הפך לא רק לאדם אמיד מאוד, אלא גם לישראלי המקורב ביותר לנשיא זאיר. כש־נותקו היחסים בין ישראל וזאיר ב־1973, הפציר בו מובוטו לבל יעזוב את המדינה. בכל תשע שנות ניתוק היחסים, עד שחודשו ב־1982, היה מיוחס איש הקשר בין ישראל וזאיר. הוא זה שיזם את ביקוריהם של אריאל שרון ויצחק שמיר בקינ־שאסה.

בשיחות שקיימתי אתו, לא הס־תיר מיוחס את הערכתו הרבה למובוטו, ובעיקר לאומץ לבו לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישר־אל, חרף הלחצים והאיומים שהופ־עלו עליו על־ידי מדינות ערב, ולאחר מכן הפיתויים הכלכליים שהוצעו לו. מיוחס נילווה למובוטו בסיורו בארה"ב.

ב־1982 הוענק לו מעמד של קונ־סול כבוד של ישראל בזאיר, ובמ־קביל שימש כנשיא המרכז לפיתוח החקלאי של מובוטו בגבדוליטה ושילב בפרויקט הענק את חברת "אגרידב" (חברה ממשלתית ישר־אלית, העוסקת בייצוא תשומות וידע בחקלאות).

כבר לפני שנתיים העריך מיוחס, ש"בקרוב יחדשו עוד מדינות אפרי־קאיות את יחסיהן הדיפלומטיים עם ישראל". הוא לא מוכן היה לנקוב בשמות המדינות, ואולם כבר אז ניכר היה שהוא ממלא תפקיד פעיל מאחורי הקלעים. הפרסומים השבוע על החוטים שהוא טווה ביחסי ישראל עם קמרון, הם דוגמא אופיינית לכך.

ביקור ממלכתי עם מסר מדיני

ההכנות במשרד החוץ לקראת מסעו של נשיא המדינה, חיים הרצוג, לאוסטרליה וניו־זילנד נכנסו להילוך גבוה. למרות שהרצוג ור־עייתו, בלוויית קבוצה מצומצמת של עוזרי לישכת הנשיא וכמה עי־תונאים, ייצאו לביקור הממלכתי רק בעוד חודשיים וחצי, כבר עובדה התוכנית בקווים כלליים, ואפילו הממשלה כבר נתנה את אישורה לנ־סיעה. על־פי התכנון, אמור היה הנשיא לצאת לאוסטרליה בחודש נובמבר אשתקד, ואולם זמן קצר לפני [illegible] במשכן הנשיא, החליט הרצוג לדחות את המסע, משום שבאותה עת החליטה הממשלה על משטר צמצום הנ־סיעות לחו"ל והנשיא סבור היה, שלא יהיה זה הולם שהוא יפעל בני־גוד להחלטת הממשלה וייצא למסע של שלושה שבועות אל ארצות רחוקות שמעבר לים.

בינתיים חזרו שרי הממשלה לסורם (קרי: לקצב נסיעות תכוף), ולכן אין כל סיבה שהנשיא יעכב עוד את מסעו לחו"ל. מה גם שהקה־הילה היהודית באוסטרליה כמהה לבואה של הפמליה הנשיאותית. היא אף החליטה לכסות את כל הוצאות שהייתו של הנשיא באוס־טרליה (בדומה למחווה שעשתה הקהילה הנוצרית באוסטרליה כלפי האפיפיור בעת ביקורו שם).

הרצוג יתקבל באוסטרליה ובניו־זילנד על־פי כל כללי הטקס. הוא ייפגש עם ראשי הממשל, יוועד עם אישיויות, וכמובן עם ראשי הקהילה היהודית שיארגנו לכבודו שורה ארוכה של אירועים ממלכתיים. במהלך סיורו יבקר הנשיא גם באיי פיג'י, בגינאה החדשה, סינגפור ואולי גם במדינה אסיאתית חשובה.

במשרד החוץ מייחסים חשיבות רבה לסיורו של הנשיא, שעשוי לתרום להידוק קשרי ישראל עם אותן מדינות בתחומי הכלכלה והמסחר. גורמים במשרד החוץ מדגישים, כי לביקורו של הרצוג באוסטרליה וניו־זילנד יש גם חשי־בות מדינית והסברתית רבה ביותר.

בדין ובצדק / צבי הראל

להיפטר משופט לא נוח

טימן: ניסיונות פסילה

לפחות מבחינה אחת, מה שקורה בבית משפט השלום בפתח־תקווה הוא כנראה שיא ישראלי: במשך פחות משנתיים מאז נפתח קולנוע היכל בעיר (להוציא תקופה ארוכה לרגל שיפוצים), הוגשו נגד השופט שלי טימן שבע בקשות לפסילתו על־ידי חברי המחנה הדתי בעיר. המוטיב בבקשות חוזר על עצמו. באחת מהן נכתב כי טימן "מושפע מהוויכוח הציבורי ואיננו מסוגל לתת החלטה בלתי־משוחדת מנ־שוא פנים".

בכל שבע הפעמים דחה טימן את בקשות הפסילה. רק באחת מהן ניסו העותרים את מזלם בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בפני השופט שאול אלוני, וזה השיבם ריקם. בהחלטתו החמיא אלוני לשופט הערכאה הראשונה כשקבע ששי־קולי טימן הם מקצועיים, ואין רגשו־תיהם הסובייקטיביים של המבקשים מהווים עילה לפסילתו.

רוב התיקים שנולדו בעקבות פתיחת קולנוע היכל בעיר נפלו לשופט טימן (השופטת הנוספת היא שרה פריש). התיקים מחולקים לשני סוגים: הליכים אזרחיים (צווי מניעה נגד הפעלת הקולנוע בליל שבת) והליכים פליליים (התפרעויות, הפג־נות, התקהלויות). כל תיק שנראה לכאורה הליך מהיר, תופח והופך לעב־כרס. המחנה הדתי מגייס מומחים שונים לסגור את הקולנוע. ברשימת המומחים שמסרו חוות־דעת אפשר למצוא פסיכיאטר, סוציולוג ויועץ לאקוסטיקה. הפסי־כיאטר ד"ר יוסף קסטנר מבית החו־לים "נווה־אוך" בבני־ברק כתב בחוות־דעתו, כי הפעלת הקולנוע גורמת למבקש (לאחד הדיירים באזור) חוסר מנוחה, ירידה בכושר הריכוז ויש קשר בין המתחים הנ־פשיים של המבקש לבין מצבו הפיזי ושכיחות התקפות האסתמה שלו.

בתחילת מאבק המחנה הדתי בעיר לפסילת טימן בתיקים שנולדו כתוצאה מהפעלת קולנוע היכל, נשלח אליו מכתב, שבו הסביר לו אלמוני את חשיבות קדושת השבת.

עמידתו האיתנה של השופט בפרשה מאירה אליו, מטבע הדברים, את תשומת הלב. טימן הוא בן 44, תושב כפר־סבא, ומונה לשופט לפני כחמש שנים. הוא מנהל את הדיונים באווירה נינוחה, ופה ושם מתבל את דבריו בהומור שמסגיר אולי את עברו הרחוק כחבר בלהקה צבאית (בנו של השחקן יעקב טימן ז"ל). פסקי־הדין שלו ארוכים ומנומקים. כאשר מדובר בעניין הקשור לד־שת, אין פסקי־הדין שלו מסתיימים בתוצאה אלא בהפניית ממצאיו לרשות המתאימה. לא פעם העמיד את המשטרה המקומית במקומה כמו, למשל, כשהורה לחוקרים לא להפריע לכתבת מקומית שחיטטה במקומות הנכונים.

בכירים בצה"ל שווים יותר (המשך)

בשבוע שעבר נכתב במדור זה כי קצינים בכירים בצה"ל (בדרך כלל) לא זו בלבד שמקבלים לידיהם את חומר הראיות לפני ששוקלים אם להעמידם לדין, אלא מתוך הפרקטי־קה של הפרקליטות הצבאית הם או סניגוריהם מנהלים דיונים "קדם־משפטיים" בלשכתו של הפרקליט הצבאי הראשי (פצ"ר). המטרה היא לשכנע את הפצ"ר לא להעמיד לדין בפני בית דין צבאי או להעמיד לדין את הקצין בפני דן יחיד — מערכת שיפוט "מעולם אחר".

שופט בית המשפט העליון פרופ' אהרן ברק, בדעת־המיעוט בפרשת החנינות שניתנו לאנשי השב"כ, כתב בקשר לשלטון החוק: "...כאשר נותנים חנינה לאחד ולא לשווה לו, נפגם עקרון שלטון החוק; כאשר מעניקים לאחד את מלוא האפשרות להגן על עצמו ולמסור את גרסתו ושוללים זאת מהאחר השווה לו, נפגם שלטון החוק".

על רקע דברי השופט ברק, כיצד אפשר להבטיח בצה"ל שגם אחרון הטוראים לא יופלה לרעה באשר לקבלת חומר הראיות לפני הגשת כתב האישום, נתנו בפרקליטות הצבאית פרשנות רחבה לחוק השי־פוט הצבאי, ולפיה מסירת כל חומר הראיות היא ברוח החוק. זאת מכיוון שהחוק מאפשר לנאשם בכוח לח־קור עדים־מתלוננים נגדו במצ"ח (בפרקליטות גובשה טיוטת הצעת חוק לפיה יבוטל הסעיף הזה והחוק ישווה לחוק סדר הדין הפלילי הקובע, כי ראיות יתנו לנאשם לאחר הגשת כתב האישום).

אולם גולת הכותרת של האפליה היא הדיונים בלשכת הפצ"ר, כאשר לקצין הבכיר ניתנת האפשרות להציג ראיות מטעמו בסתירה למימצאים נגדו. חיסול האפליה אפשרי רק אם תינתן הזדמנות כזו לכ־2,000 חיילים המואשמים מדי שנה בבתי דין צבאיים. אם צה"ל יתן לכל נאשם בכוח לנהל דיונים "קדם־משפטיים" עם התובעים הפי־קודיים או עם הפצ"ר, לא תוכל הפרקליטות הצבאית לתפקד.

ברק: שלטון החוק נפגם

הבהלה לערכאות

אם בשנים הקרובות "ימשך הגי־דול המפלצתי במספר התיקים המתבררים בבתי המשפט בישראל, והמערכת השיפוטית לא תתייעל במקביל, עלולים מתדיינים לקבל פסקי־דין, בתביעה אזרחית, כעבור חמש־שש־שבע שנים ואף יותר. גם במצב הבלתי־נסבל היום, כאשר תיק אזרחי מסתיים בתל־אביב כעבור כארבע שנים, הוא מאבד מערכו כלפי המתדיינים. זאת מכיוון שמאז הגשת התביעה השתנה לעתים מצבם של הצדדים במשפט.

לפני כחודש נגע שופט בית משפט השלום בתל־אביב יצחק בראו במצוקה של 206 השופטים בישראל. היה זה כאשר מתח ביקורת חריפה על התביעה המש־טרתית שביקשה לעצור עד לתום ההליכים שני צעירים מעזה לאחר שהואשמו בהחזקת פירורי חשיש לצריכה עצמית. השופט, שקבע כי אין עילה למעצר שני הנאשמים, ציין בהחלטתו כי רק כאשר מגישים לבתי המשפט בקשות למעצר עד לתום ההליכים בעבירות חמורות, ורק במקרים מוצדקים, יוכלו השו־פטים לתת קדימות במשפטים פלי־ליים, שבהם הנאשמים עצורים עד לתום ההליכים, וכך לסיים את המשפט תוך חודשיים־שלושה.

הנתונים בשנים האחרונות מלמ־דים כי אנשים פונים יותר ויותר לערכאות: ב־1982 התבררו 523 אלף תיקים (מכל הסוגים כולל תעבורה), בשנת 1983 615 אלף תיקים ובשנת 1984 815 אלף תיקים. התחזית היא, אמר לי גורם בתוך המערכת, כי מספרם של התיקים רק יעלה.

כדי להתרשם, מזווית אחרת, מבהלת הישראלים להתדיינות בער־כאות, ראוי להזכיר נתון נוסף: מתוך אוכלוסיה של 4.2 מיליון נפש (רק בתחומי הקו הירוק) קרוב ל־2 מי־ליון נפש הם בני 18 שנה ומטה. פירוש הדבר הוא שאחד מכל 2.8 אנשים בישראל רץ לבית המשפט מדי שנה בתיק אחד.

ביפאן, שמספר תושביה 120 מי־ליון נפש, הנחשבת למדינה שמספר התיקים המתבררים בה הוא מהנמוך ביותר בעולם, מתבררים מדי שנה תיקים במספר זהה לישראל.

במערכת המשפט סבורים כי אחת האפשרויות להקלת הלחץ הזה, בנוסף להליכי הבוררות, היא לתת לאזרחים ברירות קנס בחלק מהעבי־רות על חוקי המיסוי, תכנון ובנייה ועוד עבירות פליליות קלות יחסית. פתרון זה אינו מיושם היום בגלל חוסר תקציב למינוי רשמים.

עד מדינה שירזי: כדאיניק

כדאיניק עם אקדח

במקום לשחק כדורגל בין חומות הכלא, העדיף כדורגלן בית"ר י־רושלים שלמה שירזי לתת את ראשו למשטרה ולקבל מעמד של עד מדינה. תמורת טובות הנאה שקיבל מהמשטרה הוא הוביל את החוקרים לפרשיות שהיו נעלמות גם לגביהם. השבוע הרשיע שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב אורי שטרוזמן שלושה מחבריו — רמי מימון יהושע מלצר ומיכאל שטרית — בתכנון מעשה שוד נועז על דירה ברמת־גן שבה נהגו להמר במשחקי רולטה. שירזי היה עד התביעה העיקרי במשפט. בעקבות פרשה זו סולק מנבחרת ישראל.

למרבה האירוניה הספיק שירזי לעבוד כבלש במשטרת נתניה. במסגרת טובות ההנאה שנקבעו בינו לבין המשטרה, הותר לו להחזיק אקדח להגנתו העצמית. אך זה לא הספיק כנראה להגנת הכדורגלן האתלטי. לעשרות הישיבות המש־פטיות הגיע שירזי מלווה גם באנשי משטרה. במהלך הישיבות לא דיברו אתו הנאשמים ברמזים, אלא בשפה ברורה בהרבה שבגללה נאלץ השו־פט שטרוזמן לסלקם, לזמן מה, מאולם בית המשפט: הנאשמים סי־מנו לו בידיהם כי עוד ישחטו אותו.

השיקול הכדאי של שירזי מלווה אותו גם בעיצומם של המעשים הפליליים. כך, למשל, קרה כאשר עמד להשתתף בשוד על דירה ברמת־גן שבה שיחקו ברולטה, והע־דיף "להמתין למטה" ולא לפרוץ. השופט שטרוזמן היטיב להגדיר את הכדאיניק הזה כאשר כתב בהכרעת־הדין כי שירזי נרתע מלהשתתף בשוד בצורה פעילה והעדיף להיות סטטיסט.

בניגוד לעדי מדינה אחרים, הצ־היר שירזי שהוא מוותר מלכתחילה על כרטיס טיסה לחו"ל מחשש שמישהו יפגע בו. שלא כמו עדי מדינה אחרים, שירזי מעדיף להישאר בארץ. לשחק כדורגל ברגל קשה להבטחת אהדה גם אם המחיר הוא אקדח צמוד וכדור בקנה.

מלחמת התקשורת בשטחים

מאת אודי ניר

משדר שבועי חדש של הטלוויזיה הירדנית משמש לחוסיין כלי לניגוח אש"ף ותומכיו בגדה וברצועה. אש"ף אינו נשאר חייב ומגיב בכרוזים שנימתם תוקפנית ובוטה יותר מאי־פעם

תוכנית הטלוויזיה השבועית על השטחים ואל השטחים, שירדן החלה לשדר בשבוע שעבר, מצביעה על הסלמת המערכה התקשורתית שהמ־לכה מנהלת נגד אש"ף, במטרה לקעקע את אחיזתו בהנהגה הלאו־מית של תושבי השטחים. מערכה זו מתנהלת זה זמן, מאז הודעת המלך חוסיין על סיום התיאום המדיני עם אש"ף, תוך ניצול אמצעי לחימה תקשורתיים בעלי עוצמה מוגבלת ובשילוב צעדים ממשיים המכוונים נגד פעילי אש"ף בשטחים. עתה מטילה ירדן למערכה את תותחי התקשורת הכבדים שלה, שידורי הטלוויזיה.

בעבר נהג חוסיין לגייס את שני ערוצי הטלוויזיה שלו לצורכי תעמו־לה רק כאשר צרכים אלה היו גם צרכיו של יאסר ערפאת. התיאום בתחום ההסברה בין אש"ף לירדן היה מעוגן רשמית בהסכם רבת־עמון מחודש פברואר 1984. כרגע, ההס־כם אינו יותר מאשר "דיו על נייר", כפי שנהג לומר בציניות, המלך הירדני יכול להרשות לעצמו לנצל גם את המדיום התקשורתי החזק ביותר שברשותו, כדי לנגח את אש"ף ואת תומכיו בגדה וברצועה.

מי ששימש חלוץ בקרב זה, בתש־דיר הראשון ששודר ביום שישי שעבר, היה השר לענייני השטחים בממשלת ירדן, מרואן דודין. השר דודין, בהופעה ראשונה מסוגה בט־לוויזיה, תקף נמרצות את העיתונות הפלשתינית המתפרסמת במזרח ירושלים. עיתונות זו, לדברי דודין, אינה רק בלתי־אמינה בידיעותיה, אלא היא משליטה טרור רעיוני בקרב תושבי השטחים. דעה זו, אגב, נפוצה מאוד גם בקרב המושל הצבאי בגדה. ואולם, דודין מוצא שלממשל הצבאי יש יד בחוסר האמינות של העיתונות המזרח־ירו־שלמית. לטענתו, פרסומי הכזב בעיתונים אלה, היהודה המעוותת, הם פרי של שיתוף פעולה בין של־טונות הכיבוש לבין הנהגת אש"ף.

ברית סמויה

שני כוחות משתקים מופעלים על העיתונות בגדה, טוען דודין. האחד הוא כוחם של האינטרסים הפלש־תיניים, המבצים והמטבנים את שו־רותם בשטחים, והשני הוא כוחה של הצנזורה הצבאית הישראלית. זו מבצעת פיקוח מלא על המתפרסם בעיתונים, ובכך משתמשת בהם ככלי שרת לקידום אינטרסים ישראליים. המסקנה המתבקשת, לפי גירסת השר הירדני, היא ששני הכו־חות הללו כורתים ביניהם ברית סמויה שתוצאתה היא דיס־אינפור־מציה וסתימת פיות של הרוב הדומם ה"אותנטי" בשטחים. לפיכך, מייעץ דודין לאותו רוב דומם לנקוט תמיד מידה של ספקנות ביחס לאמינות העיתונים המזרח־ירושלמיים, "בד־יוק כפי שיש להטיל ספק באמינות העיתונות הישראלית, כלי בשירות האויב".

התיזה המתחכמת והבלתי־מתוחכמת הזו — ספק אם תשכנע את צופי הטלוויזיה בגדה, אך די בשידורים שבועיים כמו זה של יום שישי שעבר להרגיז את השדולה הפרו־אש"פית בשטחים. ברשותם של פעילי אש"ף אין מישדרים וכ־עוצמה, ששידוריהם נקלטים כמעט בכל בית בגדה וברצועה, וכל פרסום בעיתונותיהם שיש בו שמץ של הסתה ייפסל מיד בידי הצנזור הצבאי. "לנו אין אמנם תחנת טלוויזיה או רדיו", אומר עורך אחד העיתונים המזרח־ירושלמיים המזוהים עם הקו של ארגון פתח, "אך ניצחנו מבחינה. הרי גם החומייני הצליח במהפיכתו תוך שימוש באמצעי תקשורת "קטנים" כגון כרוזים וקאסטות". בבית דפוס של אחד מעמיתיו של עורך העיתון הזה נמצאו לפני כשבוע כרוזים ארסיים נגד תומכי ירדן, חתומים בידי ארגון פתח.

מאז פתחה ירדן במתקפתה התק־שורתית נעשו כרוזי הפתח תוק־פניים ובוטים יותר מאשר אי־פעם. אנשי השדולה הפרו־ירדנית הצטרפו למערכה, ופירסמו כרוזים משלהם, וכך התפתחה בשבועיים האחרונים "מלחמת כרוזים" ברחוב הפלשתיני, אשר מבטאת היטב את המאבק על דעת הקהל בשטחים.

כרוז ראשון, חתום בידי תנועת פתח, פורסם לפני כשלושה שבועות, אחרי ראיון שערכה הטלוויזיה היר־דנית עם ראש עיריית עזה לשעבר רשאד א־שאווה. בראיון מתח א־שאווה ביקורת חריפה על אש"ף, בטענה שהארגון אינו משקף את הלכי הרוח בגדה וברצועה, וכפה את עצמו על תושבי השטחים. בכרוז שהופיע, הגדירו אנשי הפתח את א־שאווה "בוגד", ודימו אותו "לי־רוקת הצפה על פני המים". כעבור יומיים הטמינה יד אלמונית מטען נפץ בבית אריזה של משפחת א־שאווה וגרמה לו נזק כבד. השבוע שב והוטמן מטען חבלה במכונית השייכת לא־שאווה, והפעם היה זה מכוון להרתעה, והרכב נפגע קלות.

בשבוע שעבר, לאחר שירדן פירסמה רשמית פרטים על תוכנית החומש שלה לפיתוח השטחים, הופץ ברחובי הגדה כרוז ובו הצהרת עמדות מטעם "הוועדה המכינה של הגוש הירדני־פלשתיני". המנשר הזה קרא לרוב הדומם בשטחים לשבור את שתיקתו ולשתף פעולה עם ירדן. "אחדות העם הירדני והפלשתיני היא בבחינת בשורה, ולא טקטיקה פוליטית", אומר המנשר, ומגנה את "התגרנים האופורטוניסטים", תוך שהוא רומז לעסקני אש"ף בשטחים.

איומי רצח

המנגנון המשומן של אש"ף לא נשאר חייב, ופירסם כרוז שבו איום ממשי על חייהם של כמה אישים מהגדה, התומכים בגלוי בירדן. בין המאוימים — שני עורכי העיתון המזרח־ירושלמי היחיד התומך בקו פרו־ירדני, "אלנהאר". וכך מתרה הכרוז בשני העיתונאים: "מחלקת המודיעין של המהפכה שומרת את צעדיכם בתמונה. שלטונות הכיבוש לא יגנו עליכם מידי המהפכנים שלנו, ומידי הלוחמים שלנו. כלבי השמירה שסביבכם אשר פותו בכספי ירדני־אמריקאי, אינם חזקים ממחנות הצבא של הכיבוש ומוליכיהם המדושנים. שידיהם הארוכות של מהפכני פתח ומטעני הנפץ שלהם הגיעו גם אליהם. עליכם ועל שכמותכם ממטירה המהפכה את קללותיה, משום שבי־סיתם ועורכם מנסים לעקור את המוני העם הפלשתיני בגבם".

בממשל הצבאי רואים בדאגה את ההסלמה במסע ההשמצות והאיומים נגד תומכי ירדן. איומי רצח כה בו־טים — מעידים קציני ממשל — לא נשמעו זה זמן רב נגד אישים בגדה, וההתייחסות לאיומים אלה היא רצינית לחלוטין. על תוצאותיה האפשריות של לחיצה אחת על ההדק, למדו הכל לא מכבר לאחר ההתנקשות בחייו של ראש עיריית שכם, זאפר אל־מצרי. "לוחמי המהפ־כה של פתח אינם זקוקים ליותר מאשר כדור אחד בקנה רובה, כדי לעצור את העגלה הירדנית". כך אמר לפני זמן מה סטודנט מאוניבר־סיטת בירזית בשיחה עם עיתונאים בסיום כינוס אנטי־ירדני שנערך בקמפוס. אותו סטודנט, ששעה קלה קודם לכן היה בין שורפי תמונותיו של המלך חוסיין בכינוס, לא דחה אפשרות של [illegible] אישי נגד "הבוגדים אחרי המלך הבוגדני", כלשונו.

דבריו של השר הירדני לענייני השטחים מרואן דודין על רוב דומם התומך בירדן ואשר עתיד להשמיע את קולו, הם בבחינת שטר שפרעונו יהיה קשה מאוד. קשה לא פחות מפרעון השטר של תוכנית החומש לפיתוח השטחים. מימון התוכנית, המגיע לכ־1.3 מיליארד דולר, הוא לפי שעה חלום ירדני רחוק. בינתיים, קשה מאוד להעלות על הדעת שירדן תצליח לקעקע את התשתית הרחבה והמסורתית של אש"ף בשטחים; אך את פעיליו של אש"ף הצליחה ירדן להקפיץ על רגליהם, ובמצב כזה הם מסוגלים לנקוט פעולות תוקפניות ונועזות.

עיריית חיפה
מינהל חינוך תרבות ורווחה/אגף התרבות

בקיץ מבלים בחיפה.

★ במוצ"ש - י"א באב, 16.8.86 בשעה 21.00
"לילות קיץ" בקונכיה - גן האם - מרכז הכרמל.
"החזרה הביתה" - שולי נתן ורבקלה זהר בקונצרט משותף.
"לילות קיץ" באמפיתיאטרון - מדשאות בית אבא חושי
"פנטזיה ברזילאית" עם הזמרת ודינה כהן
הרקדנית - אליזבט מלהקת "אוכה אובה".
ותזמורת הקצב — יורם לב, רוני פרנקל, גילה חסיד ומאיר הרפז.
• כרטיסים — בקופות הכרטיסים ובערב המופע בבית אבא חושי — 6. ש"ח ליחיד.

★ יום א' י"ב באב, 17.8.86 בשעה 20.30
דיסקוחוף - "הפנינה" - בת־גלים. אתר הרכבל התחתון
עם יקיר אביב ומסך וידאו ענק.

★ יום ב' י"ג באב, 18.8.86
"חוף כיף" בחוף זמיר ליד המגלשה.
בשעות 15.00—18.00 — משחקי כדור.
17.30—17.30 — ספורט למשפחה.
החוויה המשפחתית - מדשאות בית רוטשילד.
בשעות 17.30—19.30 - פעילויות לכל המשפחה:
פינות יצירה, מבוכים, שעת סיפור, מוסיקה ועוד.

★ יום ג' י"ד באב, 19.8.86
"חוף כיף" בחוף זמיר - ליד המגלשה
בשעות 15.00—16.00 — משחקי חוף.
16.00—16.30 — מחול אירובי.
16.30—17.30 — משחקי נופש.
"חוף כיף" — בחוף הכרמל
התעמלות בוקר בימי שני שלישי ורביעי בשעה 08.30—09.00.

מידרחוב ענק בבת־גלים
משעה 17.00 אל תוך הלילה.
★ "יריד הצבעים" — מלאכת מחשבת, אומנויות, עבודות יד ועוד...
★ תערוכת אמנים — במידרחוב מרגלית.

אירועים מיוחדים:
בשעות 16.00—20.00 — מופעי רחוב
משעה 20.00 — מופעים בבתי הקפה, מוסיקה ותיאטרון.
מרתון ריקודי־עם - ברציף מרגלית.

★ יום ד' ט"ו באב, 20.8.86
"לילות קיץ" בקונכיה - גן האם מרכז הכרמל.
בשעה 20.00 — מועדון זמר פתוח
לאוהבים לשיר — עם יוסי זייפרט
חבורת זמר אורחת — "העופר"
מנצח — מנהל מוסיקלי — צבי שרף.

★ יום ה' ט"ז באב, 21.8.86
"חוף כיף" בחוף זמיר - ליד המגלשה.
בשעות 15.00—16.00 — משחקי חוף.
16.00—16.30 — מחול אירובי.
16.30—17.30 — משחקי נופש.

★ יום ו' י"ז באב, 22.8.86
"חוף כיף" בחוף זמיר — ליד המגלשה
בשעות 15.00—16.00 — משחקי חוף.
16.00—16.30 — מחול אירובי.
16.30—17.30 — משחקי נופש.
בשעה 15.30 — אירוע מיוחד — הפנינג עפיפונים ובלונים
תחרות מטאת פרסים (מחיר 1 ש"ח לחיזה).

הרקדות קיץ:
★ בבית הספר "אילנות" בימי שני בשעה 21.00 ובימי שלישי וחמישי משעה 19.00.
★ בבית הספר "עירוני ה'" בימי ראשון משעה 17.00.
★ בבית הספר "איינשטיין" בימי רביעי משעה 19.00.
★ בגן "ידיאלי" — רוממה החדשה בימי ראשון משעה 20.30.

תחרות המונית — "בניית ארמונות בחול" — במעמד ראש העיר מר אריה גוראל
בחוף דדו בשבת י"א באב 16.8.86 בשעה 10.00
מפעל "ירחי כלה" בישיבת "משכן יעקב" בדרך אבא חושי
מפעל משותף לעיריית חיפה ומשרד החינוך והתרבות — האגף לתרבות תורנית המפעל יחל ביום שני י"ג מנ"א 18.8.86 וינעל עד יום ראשון, י"ט מנ"א 24.8.68 פרטים נוספים במדורי הכרוניקה של מוספי העיתונות
הציבור מוזמן להשתתף בהרצאות ובאירועים הכניסה חופשית.

עסקי קש בבנק הפועלים

ספק אם חברות הקש היו מתגלות, לולא המשיכה פרשת לוינסון לרדוף על בנק הפועלים שנתיים וחצי לאחר מותו

מאת אריה לביא

שנתיים וחצי חלפו מאז מותו הטראגי של יעקב לוינסון, שעמד בראש בנק הפועלים. נראה שגם היום מתקשה הבנק להשתחרר מתוצאות ההתאבדות של לוינסון, שהטביע את חותמו על בנק הפועלים ובמידה רבה גם על מערכת הבנקאות הישראלית.

ספק אם חקירת המשטרה בעניין "חברות הקש", דרכן מימן בנק הפועלים את סולל בונה והתקלים, וכפי שמתברר עתה, היא מתפשטת גם לבנק לאומי ולבנק המזרחי, היתה נודעת בציבור הרחב ובחקירה, לולא מה שמכונה "פרשת לוינסון". הפרשה גרמה ל"מלחמת יהודים בבנק", במסגרתה היו מי שהמציאו מהכספות המשרדיות של הבנק מסמכים חסויים ביותר. המידע על חברות הקש, בעזרתן המשיכו להזרים הלוואות מחו"ל לישראל, בניגוד להוראות ותקנות בנק ישראל, הוא רק חלק מהמידע והמסמכים שנחשפו בדרך זו.

לחברי כנסת ולעיתונאים הוזרם לפני כשנתיים מידע רב, לעתים אף מתועד, שנועד לפגוע באישים שונים בבנק. המידע הראשון לגבי חברות הקש התייחס, ולא במקרה, לסולל בונה, שבראשו עמד באותה עת שרגא רוסמן, אחד משני חברי ועדת "רוסמן סיוון", שבדקה את פרשת לוינסון. רק באחרונה התברר, שבדרך זו מומנו גם גורמים נוספים, כמו חברות הקשורות לתקלים. גורמים יודעי דבר מציינים, שגם גופים אחרים מומנו בעזרת חברות הקש. מידע אחר התייחס לפעילות באמצעות חברות קש להחזקת מניות הבנקים.

יעקב לוינסון ז"ל: תוצאות ההתאבדות עדיין ניכרות

התעקשות לאומי והמזרחי

התפשטות החקירה לבנק לאומי ולבנק המזרחי מצביעה על כך, שבנק הפועלים לא היה היחיד שנעזר בחברות קש למימון לקוחותיו ממקורות מחו"ל. היו כנראה בנקים נוספים שפיתחו טכניקה דומה, כדי להזרים כספים לישראל, בניגוד לתקנות. על פי הערכות, הוזרמו לישראל בדרך זו הלוואות בסך עשרות ואולי אף מאות מיליוני דולר.

המידע לגבי בנקים אחרים נותר חסוי. הוא נודע רק לאחר שהחלה החקירה לגבי בנק הפועלים. בבנקים, שהזדקקו באחרונה לפרשיות חברות הקש, הובעה מורת רוח מהיציאה של המידע על המתרחש בבנק הפועלים החוצה. בדרך זו נחשפו גם הם למרכז הפרשה, שבתנאים אחרים היתה נבדקת רק במסגרת מערכת היחסים שבין בנק ישראל לבנקים המסחריים.

בבנק הפועלים, וכנראה גם בבנקים האחרים, התייחסו לפרשה כאל נושא שולי, בעל אופי טכני. הטיפול הציבורי בפרשה והמידע שהגיע לח"כ מרדכי וירשובסקי, הפכו את הנושא השולי, כביכול, לנושא בעל מימדים משמעותיים.

אנשי המשטרה סירבו תחילה לטפל בעניין בטענה, שמדובר בפרשה שצריכה להיבדק בידי בנק ישראל. ח"כ וירשובסקי הפעיל לחצים והעביר את המידע ליועץ המשפטי לממשלה דאז, פרופ' יצחק זמיר. היועץ המשפטי לא היה יכול שלא להורות למשטרה לחקור, שכן אימת הח"כים מהליכוד ריחפה עליו.

היועץ המשפטי הורה

בעקבות הוראת היועץ המשפטי, החלה המשטרה לחקור את הפרשה ולאסוף אלפי מסמכים בבנק הפועלים, בסולל בונה ובתקלים. החקירה שהתנהלה בתחילה במישור המקצועי, קיבלה תאוצה נוספת, לאחר שהמנכ"ל לשעבר של בנק הפועלים, גיורא (ג'ורי) גזית, נחקר בידי המשטרה כמה שעות. גם בכירים בתקלים נחקרו, ונראה, כי החקירה רוחה צפויה גם לבכירים בסולל בונה. עם זאת יש להניח, כי זהו שלב ראשון בלבד בחקירה וצפויה חקירת אישים נוספים בבנק הפועלים ובבנקים אחרים, שנקטו, על פי החשד, שיטות דומות.

כדי להבין את נושא ההלוואות מחו"ל, יש לשוב לתחילת שנות ה־80. במשך השנים גייסו הבנקים הישראליים בחו"ל מאות מיליוני דולר בשנה בעבור המשק הישראלי. הכספים גוייסו מלקוחות בחו"ל ומ־מוסדות בנקאיים ופיננסיים אחרים, והועברו לישראל לצורך מתן הלוואות לגופים בישראל. לפעולה זו היתה חשיבות הן ללווים, שנהנו מאשראי לזמן ארוך בתנאים נוחים יחסית, והן למשק, שסבל ממחסור כרוני במטבע חוץ.

במסגרת המדיניות הכלכלית, שהנהיג בשנים 83־82 שר האוצר דאז, יורם ארידור, שנועדה לרסן את האינפלציה הדוהרת, החליט בנק ישראל להגביל את הנזילות המוניטרית במשק, תחילה על ידי הקשחת תקנות האשראי על הלוואות שקליות, ואחר כך על־ידי הגבלת הבנקים במתן הלוואות במט"ח לגופים ישראליים ובמתן ערבויות במט"ח להלוואות כאלה. ההגבלות על ההלוואות והערבויות במט"ח עוגנו בתקנות הפיקוח על מטבע חוץ.

סיבוך בנקאי ישראלי

עתה נחקרות השאלות, על־פיהן איפשרו הבנקים לחברות וגופים מסויימים להמשיך ולקבל הלוואות בעזרת חברות קש שהוקמו בחו"ל, שהיו קשורות למעשה עם הגופים הלווים או עם הבנקים נותני ההלוואות. בעזרת קיבוץ האישורים הרשמיים בהלוואה לחברות נוספות, המשיך אשראי זה לזרום למשק, תוך יצירת רושם, שלא מדובר באשראי. המחווה "סיבוך בנקאי ישראלי", דבר שלכאורה ביקש בנק ישראל למנוע, אלא אשראי במסגרת העסקים הרגילה של החברות, שקיבלו את האשראי.

המידע שהגיע לעיתונות קבע, שבמסגרת זו ניצלו בבנק הפועלים היתרים שניתנו לקבלת הלוואות לגופים מסויימים, כדי לתת את האשראי לגורמים אחרים. טענה אחרת היתה, כי טושטשו תאריכים, כדי ליצור הרושם, שחלק מההלוואות ניתן עוד לפני שנקבעו ההוראות החדשות.

בבנק הפועלים אומרים, שהעבירות המיוחסות להם ולגופים מקבלי ההלוואות הן בתחום של חריגה אפשרית מהוראות בנק ישראל. על חריגות בתחום הנזילות בשקלים, הוטלו על הבנקים קנסות גדולות, ונראה שהם רואים באור דומה גם את החריגות מתקנות הפיקוח על מטבע חוץ.

גורמים הקשורים לבנק מציינים, שאילו לא נופחה הפרשה מבחינה פוליטית, היה הנושא מסתדר במסגרת לא פורמאלית וספק אם היה בנק ישראל מביע דעות כה נחרצות, כשם שהביע לאחר שהתבקש לתת חוות דעת למשטרה על פעולות הבנק.

החוקרים יצטרכו להחליט

נראה, שכדי לקבוע אם נעברו עבירות, יצטרכו החוקרים להכריע בכמה נושאים:
- שבתנאי הלוואות ניתנו ערבויות, ללא ידיעת בנק ישראל.
- שהחברות שהוקמו בחו"ל היו במעמד "חברות קש", כלומר שלא היו להן פעולות מהותיות אחרות, אלא שימשו רק כ"כיסוי" להעברות הפיננסיות שבהן מדובר.
- שהחברות הזרות שהוקמו על ידי הבנק ו/או על ידי הגוף הלווה, קרי סולל בונה, התקלים או חברות נוספות, קיבלו מימון בדרך זו.
- גם בדיקה פיסקלית.

בדיקת שלטונות המס

חשיפת חברות אלה הביאה לבדיקת הנושא על ידי שלטונות המס — אם הרוויחו חברות הקש, אם שולם מס על רווחים אלה. גורמים בנקאיים מציינים, כי מדובר בחברות זרות והמס המתבקש שולם בחו"ל ולא בישראל, כאשר יש בעניין גם סיכומים כתובים עם שלטונות המס.

הנושא הוסדר כבר לפני זמן רב, אומרים גורמים הקשורים לבנק המזרחי, כי מדובר בנושאים הקשורים לפעולות הבנק במדינות זרות, על כל הרגישויות הנובעות מכך. גם במקרה זה, כמו בהסדר מניות הבנקים, מזהירים הבנקים מההשלכות השליליות שיהיו לפרסומים הגלויים לחקירות, העלולים לעורר שאלות לא מעטות אצל שלטונות הפיקוח באותן מדינות ואולי גם בקרב לקוחות הבנקים, שחלקם פעילים בארצות אלה.

יתכן ולא תהיה להשלכות השפעה לטווח הקצר, אולם עלולה להיות להן השפעה מצטברת על עתיד היחסים המסויימים עם הצדדים הנוגעים בעניין.

מטבע עתיק עובר לסוחר

מוזיאונים, אספנים ומאות אלפי תיירים מבקשים לקנות עתיקות, שנשדדו מאתרים ארכיאולוגיים, במחסני אגף העתיקות ובאוניברסיטאות מונחים רבבות פריטים יקרים כאבן שאין לה הופכין. על רקע זה תמוהה יוזמתה של המועצה הארכיאולוגית לחקיקת חוק נגד הסחר בעתיקות

מאת רומן פריסטר

שאלתי את חמיד אם אינו פוחד מהמשטרה או מפקחי אגף העתיקות והוא השיב לי בחיוך לגלגני רחב. האוזר היה שומם וחמיד הרגיעני כי הרוח תטאטא את עקבותינו. השעה היתה שבע בבוקר ואנו היינו בדרך לאתר חפירות בהרי יהודה, באזור הנגב הצפוני. עד לפני שבועות אחדים היה האתר הזה בתול, אף על פי ששמו ומיקומו מופיעים בספר שנערך כאן לפני מספר שנים. חמיד סיפר כי שודדי עתיקות התלבשו על התל בתקווה למצוא בו פסיפס יקר־ערך, בדומה לזה שנחשף בקרבת מקום, ליד ההתנחלות סוסיה. היה מישהו בלוס־אנג'לס שחיפש פסיפס כזה והיה מוכן לשלם. היתה גם שרשרת מתווכים שקישרה בין הלקוח לבין הספקים. אך נראה כי הפעם לא עלה בידי השודדים למצוא את מבוקשם. הם הסתלקו והותירו מאחוריהם אתר הרוס ומחורר עד לחוקרים שירצו לחפור בו אי־פעם.

חמיד מכיר את הסביבה ואת סודותיה. לדבריו, מעולם לא ביצע חפירות באופן לא־חוקי, אך פרנסתו נמצאה בתיווך בין הפלחים "שעובדים בשטח" לבין סוחרים או מתווכים אחרים בירושלים ובבית־לחם. "רק חובבים וטפשים חופרים בשיטה עיוורת", אומר חמיד ומסביר כי שודדי עתיקות מנוסים עובדים על־פי הזמנה מראש. הם יודעים מה לחפש ובדרך־כלל יודעים גם היכן הסיכוי למציאת החפץ הדרוש. גם אם אינם מצליחים להשיג את מבוקשם, הם מצליחים למלא שקים בנרות שמן ובפריטים קטנים אחרים "שהולכים בשוק כמו לחמניות טריות".

עשרות תלים כמו התל הזה נשדדים מדי שנה ואין ארכיאולוג ישראלי בעל מוניטין שלא יטען כי שוד העתיקות הפך למכת מדינה שבגינה נגרעות הכנסות לקופת המדינה ונגרמים נזקים לארכיאולוגיה ולמדע. בניגוד לדעה הרווחת בקרב הדיוטות, לא חבויים באדמת ארץ־ישראל אוצרות אמנותיים כגון אלה שעוד עשויים להימצא במצרים, בסוריה או בארצות הסהר הפורה. "גם מצדה לא תיחשף עוד", אמר לנו בשעתו פרופ' בנימין מזר, זקן הארכיאולוגים בישראל. כוונתו היתה להסביר שאין לצפות לעוד חפירה עם "סיפור" שיעשה כותרות בעולם". גדעון ששון, דור שני במשפחת סוחרי עתיקות ידועה בירושלים: "ארץ־ישראל היתה פרובינציה וגם רמת האמנות והתוספות בחפירות הארכיאולוגיות היא בדרך כלל רמה פרובינציאלית". אך ערכם של הממצאים הארכיאולוגים בל־מידת תרבויות העבר לא יסולא בפז, וכל פגיעה בהם כמוה כפגיעה בהיסטוריה של העמים שישבו משך אלפי שנים בין שפלת החוף לבין נהר הירדן.

בשנתיים האחרונות תוגברה יחידת הפיקוח באגף העתיקות באנשים ובכלי־רכב, אך עדיין כוחה כאין וכאפס לעומת האמצעים המשוכללים המתקדמים והמשאבים והכספים העומדים לרשות השודדים. ישבה איפוא המועצה הארכיאולוגית על המדוכה ומצאה פתרון: להמליץ לפני שר החינוך ליזום חקיקה שתאסור לחלוטין את הסחר בעתיקות. "אם נסגור את החנויות, לא יהיה ביקוש לחפצים ארכיאולוגיים וממילא לא תהיה לשודדים מוטיבציה לשדוד ולהרוס אתרים ארכיאולוגיים", מסביר אברהם איתן, מנהל אגף העתיקות. לדעתו, נתגבשה בקרב הארכיאולוגים תמימות־דעים כי קיים קשר ישיר בין השוד לבין המסחר. לכן, עד שהיוזמה התחיקתית תעבור את דרך־היסורים הארוכה בממשלה ובכנסת, הוחלט כבר עתה להפסיק הנפקת של רשיונות חדשים לסוחרי העתיקות.

מתווכים ממשלתיים גורשי עתיקות

לפני כשנתיים, כאשר היה עדיין שקוע בניהול החפירות בעיר דוד, קבל פרופ' יגאל שילה נגד החוקים האוסרים עליו למכור ממצאים ארכיאולוגיים. (החוק הקיים קובע כי כל ממצא ארכיאולוגי שנחשף אחרי 1978 שייך למדינה). במרתפי המכון הארכיאולוגי של האוניברסיטה העברית עומדים עדיין 300 כדי־חרס ופריטים אחרים שנמצאו בחפירות מצדה. אגף העתיקות נטל מזמן את הדרוש ללמידה ולתצוגה וכל היתר מונח כאבן שאין לה הופכין, כפיקדון בנקאי שאינו נושא ריבית.

אל ממצאי מצדה במחסני האוניברסיטה מצטרפים מאות פריטים שנחשפו בחפירות מאוחרות יותר ושלפי החוק היו אמורים להימסר למדינה. במקומות שונים ומשונים, כולל בית שנשכר למטרה זו ברובע היהודי, שמורים 30 אלף מטבעות, בחלקם מטבעות־זהב, שנתגלו בעת החפירות ליד הר הבית. אפשר למצוא שם גם צלבים עתיקים, כלי זכוכית, טביעות חותם ושכיות חמדה מכסף ומזהב. מוזיאונים, מוסדות להשכלה גבוהה ואספנים פרטיים ברחבי העולם היו מוכנים לשלם כסף רב כדי לרכוש לעצמם פריטים מהאוסף. ההכנסה מהמכירה היתה יכולה לממן את המשך החפירות ושמירת האוצרות. אך האוניברסיטה אינה רשאית למכרם, אם כי גם לא מיהרה להעבירם לאגף העתיקות, כדרישת החוק. מצדו לא עמד האגף כלל על זכותו לקבלם. גם בבית גוברין מוחזקים כ־130 אלף (מאה ושלושים אלף) כלי חרס, כלי בהם ומטבעות.

להערכת גדעון ששון, מאוחסנים באגף העתיקות כ־10 אלפי נרות־שמן זהים שאין להם כל ערך מדעי או לאומי, אם כי ערכם בשוק משני עתי ביותר. "אילו נמכרו הפריטים האלה, ניתן היה לגייס את הכספים הדרושים להפעלת פיקוח יעיל על האתרים ולהפסיק בכך את השוד. עצם הצפת השוק במזכרות מהסוג הזה היתה עושה את השוד לבלתי־כדאי".

גדעון ששון לא גילה לנו סודות כמוסים. חלק מהאוצר הגלום מונח במחסני האיחסון של אגף העתיקות מאז קום המדינה. רק חלק מוצג ומיין ונרשם בקרטסת. במשך השנים נעלמו מאות פריטים ממחסני האגף, וכמה מהם אותרו בשנות השבעים אצל סוחרי עתיקות בירושלים ואצל אספן פרטי. אחד הסוחרים נכנע ללחץ והחזיר את השלל לבעלים החוקיים — המדינה. אך האספן הפרטי סירב. ביקורת שערך מבקר המדינה באגף גילתה כי עשרות משלחות ארכיאולוגיות שקיבלו רשיונות חפירה לא המציאו לאגף את שחשפו בשטח. מוסדות רבים בארץ ובחו"ל שאלו ממצאים ולא החזירום מעולם. האנדרלמוסיה שולטת בכיפה עד כדי כך שהמבקר מציין כי "במשך שלושים שנה לא עלה בידי האגף לרכז אלא מקצת מן העתיקות שנחשפו בישראל".

לאור המצב העגום הזה תמוהה למדי מלחמתה של המועצה הארכיאולוגית נגד הסחר בעתיקות. על בקיבוית באגף העתיקות אין איש מדבר, ועל כל פנים לא בקול. יעקב משורר, אוצר מחלקת המטבעות במוזיאון ישראל, ממשיל את יוזמת המועצה, (הנתמכת על־ידי האגף) למריחת משחה על פצע מוגלתי מבלי שמישהו יטרח לטפל בסיבת הפציעה. אומר משורר:

"אין ספק שצריך לשים קץ לשוד העתיקות. אולם מדאיג אותי שהאחראים לנושא הלכו על הפתרון הקל. אם יש מישהו שמשלה את עצמו שעם היעלמם של מטבעות או נרות־שמן מחלונות הראווה בעיר העתיקה בירושלים או בסביבה של מלונות־פאר ייעלם גם השוד מפנים אלה, אין הוא אלא טומן את ראשו בחול. כל עוד יהיה ביקוש לסחורה, יהיה גם מי שיספק אותה. התוצאה היחידה תהיה, לדעתי, שייווצר עוד משורת של פקחים למיניהם שיצטרכו לבדוק באיזו מידה מהווה פריט זה או אחר עתיקה. אך מעבר לחוסר התועלת שבחקיקה המוצעת, דומני שיש בה עיוות בתפיסת הנושא. מה רע במוזיאונים שמוכרים עתיקות לאספנים? בישראל מצויים רבבות פריטים זהים, נרות או מטבעות, למשל, שאין כל סיבה לקדשם כנכס לאומי. לא היינו ממליץ למכור את המגילה הגנוזה. אך עלינו לדעת שבתקופת הבית הראשון, בימי החשמונאים או בעידן האימפריה הביזנטית הוטבעו מיליוני מטבעות ומאות אלפים נשתמרו עד היום. אין בהם כל ערך זולת ערכו של מטבע העובר לסוחר. ועוד משהו: החוק הקיים מגדיר כעתיקות כל חפץ שהוא מעשה ידי אדם מהשנים שקדמו לתחילת המאה ה־18. גדול חששי שאחרי האיסור לסחור בעתיקות יבוא איסור דומה לגבי היודאיקה, למשל. כי בעצם, מדוע יש לאסור מכירת מטבע חשמונאי שרבבות כמוהו מסתובבים בשוק ולהתיר מכירת חנוכיה נדירה מהמאה ה־17?"

כולם קונים סחורה גנובה

הארכיאולוגים המצדדים בהטלת איסור מוחלט על הסחר בעתיקות מרבים לנמק זאת בעובדה שגם ירדן, מצרים ויוון אסרו אותו. על כך משיב משורר כי מאז נחקק האיסור בירדן, מוברחות העתיקות הירדניות ארצה ונמכרות כאן כמעט ללא הגבלה. ועוד פרט מעניין: החוק הירדני תקף בשטחים ואגף העתיקות רשאי לאכוף אותו כבר עתה. הוא רשאי, אך אינו עושה זאת. מוסר מבצעים, כמובן. לא קשה להקיש מתוך ניסיון בגדה על הסיכוי לאכיפת האיסור בירושלים המזרחית ובגבולות הקו הירוק.

לגדעון ששון חנות יוקרתית ליד מלון המלך דוד בירושלים. לאביו אוסף פרטי של טביעות חותם שערכו, לדבריו, מתקרב למיליון דולר. גדעון למד ארכיאולוגיה כדי להוסיף ידע אקדמי לאמנותו: המצאת אמנות עתיקים. "אם תתקבל הצעת הארכיאולוגים וייאסר המסחר בעתיקות, לא תהיה לי ברירה אלא לסגור את החנות. יש בישראל כ־30 סוחרי עתיקות פעילים וכולם יהיו במצבי. אבל אם סבורים המציעים שבכך יסגרו גם את שוק העתיקות, הם כנראה אנשים תמימים מאוד. מצרים עשתה זאת, ומה יצא לה מזה? אני יכול להשיג ללא כל קושי כל חפץ, מפסלון פיאנס שגודלו 10 סנטימטר ועד פסל מגור־מגולי של שני מטרים. אין כל קושי להטמין ולקבל ציורי־קיר מקברי הפרעונים. פעמים בשנה מתקיימות בלונדון מכירות פומביות ואתה יכול לרכוש שם באופן חוקי רשמי חפצים שהוברחו ממצרים, מסוריה או מיוון. קונים אותם אנשים פרטיים, סוחרים כמוני, אך גם מוזיאונים מכובדים כמו המטרופוליטן הניו־יורקי. דרך־אגב, את מרבית העתיקות הארץ־ישראליות אני קונה בחו"ל כי שם הן זולות בהרבה מאשר בארץ. בבנק בציריך אפשר לרכוש מטבעות יהודיים כשפנוה ישב בבורסת שור ולונם קופה מסולי הבנקאי, במחיר נמוך מזה שדורש שודד־עתיקות מקומי. העובדה שאלפי תיירים מעוניינים לקנות כאן מזכרות שקשורות בעבר ההיסטורי של ארץ־ישראל מקפיצה את המחירים. מבקר המדינה כתב בדו"ח האחרון שלו כי קיים חשש שגם מוזיאון ישראל רוכש פריטים שמקורם בחפירות לא־חוקיות".

פרופ' יגאל שילה, הנוטש בימים אלה את עיר דוד כדי ליהנות משנת שבתון בקרולינה הצפונית, מודע לדילמה של אוצרי מוזיאונים רבים. "אבל אם לא יקנו את הפריטים יקרי־הערך, אפילו מקורם לוט בערפל, ייעלמו המוצגים לנצח בביתו של אספן עשיר כלשהו. הארכיאולוגים שלנו ניצבים בפני דילמה דומה. לעתים משאילים להם סוחרי העתיקות פריטים נדירים כדי שיתארו אותם בפרסומים מדעיים. הסוחרים אינם עושים זאת מאהבת הארכיאולוגיה כי אם מתוך רדיפת־בצע. הפריטים שזוכים בפרסום מדעי שווים פי חמישה מחפצי אמנות אלמוניים. הארכיאולוג יודע כי מדובר בפריט שנגנב מאתר חפירה בארץ או הוברח מארץ אחרת. אך אין ברירה. אם יסרב לתת יד למעשה, שמגם חוקי ומוסרי בגרה, ויוותר על הפרסום שחשיבותו רבה הן לקידום הקריירה האישית שלו והן למדע הארכיאולוגיה, הציבור לא ידע לעולם על קיומו וחשיבותו של החפץ".

כדי להמחיש את לבטיו האישיים מספר פרופ' שילה על הצגת "אוסף שימל" של ציורי־קיר מצריים במוזיאון ישראל: "שימל הינו איש רציני המעשיר את העולם התרבותי. ובכל זאת, אוספו הפרטי הנגיד בידי פיו הוא כל כולו שוד. רצה המקרה ובדיוק בזמן התצוגה בירושלים ראיתי סרט טלוויזיה של הבי־בי־סי על שוד הקברים במצרים. ראיתי איך גונבים ציורים כאלה לפי הזמנה ותהיתי כמה מציורי שימל שבמוזיאון ישראל מקורם בגניבות מהסוג הזה. השבתי שהתצוגה העניקה לגיטימציה סופית לציק שעבר מידי הגנב לידי הסוחר, ומידי הסוחר לשודד".

בשעתו הציע שילה להקים ועדה ציבורית שתאפשר לשווק את האוספים המיותרים המצויים במוסדות האוניברסיטה העברית. היום, תוך התלבטויות קשות, הוא נוטה לקבל את הדעה שיש לאסור באופן מוחלט את המסחר בעתיקות: "אני חבר במועצה הארכיאולוגית ואני יודע שהיא התלבטה זמן רב לפני שהגיעה למסקנה שאין מנוס מלהורש איסור. ייתכן כי את הדחף האחרון נתן לנו גורלו של אוסף דיין. משך כל השנים בהן שדד משה דיין את עתיקותיה של הארץ היתה סברתו לתומכו כי יבוא יום והאוסף כולו יחזור לרשות הציבור. אך כאשר שמעתי שרחל דיין רוצה בו את הביטחון הכלכלי שלה, קצו כל הקצים. גמרתי אומר בנפשי שעלינו להפסיק את התופעה, והכי במלחמה נגד שוד העתיקות. כל האמצעים כשרים".

עושר חולני

היסטריית האיידס בארה"ב מתבררת כמכרה זהב לתעשיית התרופות ולספרות הפרהרפואית

מאת צבי בראל

וואשינגטון

אלמלא מחלת הסרטן שבה לקה, לא היה ג'ון מור הופך לאיש מפורסם. בעצם לא היה זה האיש עצמו שהפך למוקד ישיבותיה של ועדת הביקורת של ועדת המדע בבית הנבחרים, אלא תאי מחלת הלאוקמיה שממנה סבל. רופאי בית־החולים לא מצאו דרך לרפאו אלא באמצעות כריתת הטחול, ובכך הצילו את חייו. אותם רופאים הצליחו גם להרבות במעבדה את תאי הסרטן שלו כשהם אדישים לו. התאים שהתרבו נמכרו לכל מוסד מחקר שביקש לעמוד עליהם, תאיו הסרטניים של מור הפכו למוצר עובר לסוחר, עד כי אוניברסיטת קליפורניה רשמה פטנט על תאים אלה ונהנתה במלוא הרווחים.

מור, שסבר כי גם לו מגיע חלק מן הרווחים, אולי חלק הארי, תבע את רופאיו לדין. ההלכה בפרשה זאת טרם ניתנה. אך התביעה גרמה זעזוע ועוררה דיון בוואשינגטון, עד כי אותה ועדה הוליכה לדון בשאלה למי שייכים חלקי הגוף, האם מותר לשווקם לכל דורש?

לתעשיית הסטטוטית־רפואית שאיתה המחלות מולות כרוניות, הצטרפה עתה תעשיית האיידס. אין אמנם כל חדש בעובדה, שיש מי שעושים רווחים על חשבון החולים והגוססים. אך כל מגיפה שמדרת מגישה חדשה, נלווים אליה סוחריה, ונראה כי ככל שהמחלה "נראית" יותר, כן רבים סיכוייה להרשם הן בבדיקות הרפואיות והן בסמרי ההתמכרות של חולי סמים. כך למשל, חברה לחקר רפואי בשם "גנטיק סיסטמס", עסקה בפיתוח תכשיר לאיבחון מחלת האיידס. מייסד החברה, רוברט נוביצקי, אמר בראיון שנתן לפני חודשים מספר, כי החברה עמדה לפני משבר כספי. אך כאשר החלה הסטטיסטיקה הרפואית לדבר על האפשרות, שמיליון בריאים עלולים לשאת את וירוס המחלה, השתנה מיד גם מבנה הפיננסי של החברה, עד שנרכשה בידי ענק תעשיית התרופות האמריקאית, בריסטול מאיירס, תמורת 294 מיליון דולר.

בריסטול מאייר עשתה עסקה מצלחת: כאשר המבנות מודה על בדיקה שגרתית לגלוי איידס שתיעשה בכל הסגנון הנבאי, כאשר כל תרומת דם ועירוי דם מחייבים בדיקה דומה, וכאשר בין מיליון לשני מיליון אמריקאים נושאים את הנגיף, חישבה החברה כי תוכל למכור את התכשיר בסכום שלא יפחת ממאה מיליון דולר לשנה.

כאשר מדובר בפוטנציאל רווחי במדרגה כזו, אין תימה שמכון פסטר הצרפתי תבע לדין את המכונים הלאומיים לבריאות בארה"ב, בטענה כי רשמו פטנט על נגיף האיידס שפותח בצרפת, ואשר הושאל על־ידי מכון פסטר למכונים האמריקאיים. עתה מבקש מכון פסטר את עזרת בית־המשפט בתביעה של 40 מיליון דולר. התמלוגים הלכו על מכון פסטר בדרך הם על מכירות תכשירי איבחון המחלה.

ובינתיים נעשה מאמץ מרוכז במעבדות־המחקר ברחבי העולם, לגלות את התכשיר שירפא את המחלה ולא רק יאבחנה. המירוץ אינו רק נובע מהמספר ההולך וגדל של קורבנותיה, שהגיע בארה"ב בלבד לכ־12 אלף — ועלול להכפיל עצמו בשנה הקרובה — אלא כדי להשיג את זכויות הייצור. לחוקרים, כמו למממנים, ברור כי מי שיגלה ראשון את התרופה יגרוף את כל הקופה. האומדנים הראשונים, הנסמכים רק על סטטיסטיקת החולים הנוכחית, מצביעים על פוטנציאל מכירה של כמאתיים מיליון דולר לשנה.

תרופות־פלא

אך כבר עתה יש מי שגורפים הון עתק על חשבון אשליות העתיד. חברה בלוס אנג'לס גייסה חמישה מיליון דולר כדי לרכוש ארמון בצרפת, שבו יקבלו חולי איידס טיפול רפואי לכל ימי חייהם תמורת 100 אלף דולר לחולה. חברת רודונדו ביץ' בקליפורניה הבטיחה, תמורת 1,900 דולר לאיש, "טיפול מגע" לאיידס. שלטונות הדואר נדרשו לעצור את מכתביה של החברה. בית־מרקחת בעיר טיחואנה, שבצד המקסיקאי של הגבול בין ארה"ב ומכסיקו, עושה רווחים אדירים ממכירת שני סוגי סמים ניסיוניים נגד איידס, האסורים בינתיים במכירה בארה"ב. אלפי חולי איידס עושים דרכם לעיירה כדי לרכוש את התרופות. שלטונות המכס האמריקאי, המנסים ליישם את דאגתם של חולים אלה, עוצמים עיניים. באחד מסופי השבוע קנו נוספי סמים שהגיעו לעיירה תרופות ב־40 אלף דולר. מרפאות במכסיקו המשתמשות בסמים אלה, מציעות טיפול רפואי תמורת 20 אלף דולר.

התושבי משרד הבריאות האמריקאי מצביעים על כך, שחולה איידס בעל יכולת מוציא כ־125 אלף דולר על טיפול רפואי, הכולל סכומים של כאלף דולר למפגש עם פסיכולוג "המשכנע אותי שמצבי הולך ומשתפר". גם חולים שאינם בעלי אמצעים מוציאים בין 200־250 דולר עבור מזון מיוחד, 120 דולר לשיחות עם "יועצים", 50 דולר על ויטמינים ועוד כסכום הזה על עשבים ותרופות לארקפוכנטיקאליות, הכל בסך־רס אחד.

וזוהי תעשייה אדירה המזינה לא־רק את בתי־החולים והתרופות, את המרפאות והרופאים המולים. היא מפתחת תעשייה "סביבתית" כמו "מזון בריאות", ספרות רפואית ופרהרפואית, עלונים ועיתונים המיוחדים לחולים במחלה המסוכנת. תעשיית סרטי וידאו וסרטי הקלטה שנועדו לתת חיזוק פסיכולוגי לחולים, ושירותים סביבתיים אחרים המדורגים על־פי רמת ההכנסה של החולה.

על רקע זה הופכת תביעתו המשפטית של ג'ון מור נגד רופאיו, העושים רווחים "על חשבונו", לסבירה. זו היא אולי דרך הנקם היחידה של חולים ברוחים בארה"ב. נוכח הניצול המסחרי של מחלותיהם, מאידך גיסא, לעולם יישאלו השאלות מניין ימצא הכסף למימון תוכניות המחקר שנועדו לגלות תרופות לחולים, ללא אותם משקיעים, ומהו הגבול בין עשיית רווחים לצורכי מחקר לבין עשיית רווחים לצרכים פרטיים. האם זכאי חולה להשתתפות ברווחים רק משום שתאי גופו התולה עברו דרך מעבדות המחקר? אולי איש לא היה טורח לבדוק את תאיו של החולה, אילו היה מבטיח לעצמו את הדרוך חינם? אלה רק חלק מן השאלות המטפיסיקאיות העולות בהקשר זה. אבל זוהי כבר תעשייה מסוג אחר.

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

חופשה שנתית מרוכזת במשרדי העסקים בסניפי חברת בזק

משרדי העסקים, בסניפי בזק בלבד בכל הארץ, יצאו לחופשה שנתית מרוכזת

מ־17.8.86 עד 1.9.86

בתקופה זו לא תתקיים בהם קבלת קהל.

בכל שאר משרדי החברה ובתחנות השירות לתיקון טלפונים תתנהל, בתקופה זו, העבודה כרגיל.

ניתן לפנות לסניפים או להתקשר אליהם טלפונית במקרים דחופים כגון: ניתוק טלפון או חיבורו. קבלת אישור להעברת בעלות וכד'. בכל סניף יפעל צוות מצומצם של עובדים אשר יטפל בפניות אלו.

קבלת הקהל תתחדש ביום ג' 2.9.86

מוות מסתורי בגדה

פרשת הקרקעות בגדה מעסיקה את חוקרי המשטרה זה יותר משנה, ומתמקדת בעיקר בהונאות ובזיופים. מותו המסתורי של עאמר עומר להאם, שעסק בתיווך קרקעות הוא חוליה נוספת בשרשרת

מאת ראובן שפירא

אחת הפרשיות המוזרות, המסתוריות והמסובכות ביותר בפרשת הקרקעות בגדה, קשורה למותו של עאמר עומר להאם, בן 55, תושב הכפר חבלה (הסמוך לקלקיליה) בשומרון. מותו של להאם בנובמבר 1984 הותיר אחריו סימני־שאלה והשערות חמורים, שעל־פיהם מדובר ברצח מתוכנן ומתוכנן היטב, כנראה על רקע עסקי הקרקעות.

מקרה המוות — שמא רצח — של האיש לא נחקר עד היום באופן רציני על־ידי המשטרה. היחידה הארצית לחקירות פשעים חמורים של המשטרה, העוסקת בחקירת הקרקעות, החלה מתעניינת בשבועות האחרונים בתיק מותו המסתורי של עאמר להאם, כמו גם בתיק מותו המוזר של עבדול רחים חליל מרעבי, תושב הכפר ראס עטיה הסמוך לחבלה, שנמצא מת לפני יותר משנתיים בביתו בראס עטיה. גם להאם וגם מרעבי מתו כתוצאה מהרעלה בחומר ריסוס. יש קווי דמיון רבים בין שני מקרי המוות.

עאמר עומר להאם, נשוי ואב לארבעה, הובא ביום רביעי 7.11.84 אחר־הצהריים לבית החולים "אל־אתחאד" בשכם, כשהוא פצוע וסובל מחבלה קשה בבטן שגרמה לקרעים במעיים הדקים. הוא נותח, ולאחר הניתוח התגלו אצלו סימנים של הרעלת־דם וירידה בלחץ־הדם. ביום שישי 10.11.84 נפטר האיש. רופאי בית־החולים קבעו כי הוא מת כתוצאה מ"ספטיסמיה" (זיהום חיידקי בדם), שהוא תוצאה של סיבוך מפציעתו בבטן. אולם נתיחה שלאחר המוות במכון לרפואה משפטית באבו־כביר העלתה ממצא מפתיע, המופיע בסיכום הרשמי של הנתיחה שביצעה ביום 11.11.84 ד"ר פיליס דניאלז: עאמר עומר להאם מת כתוצאה מהרעלת פרתיון (חומר ריסוס קטלני המכיל זרחן אורגני). בסיכום דו"ח הנתיחה כתבה הרופאה: "הריאות כבדות ובצקתיות גרושות. תמונות חריבה של הריאות משנית להלם. בבדיקה טוקסיקולוגית של הדם ובדופן הקיבה נמצא פרתיון". בסעיף סיבת המוות כתבה הרופאה בפירוש: "המוות נגרם כתוצאה מהרעלת פרתיון".

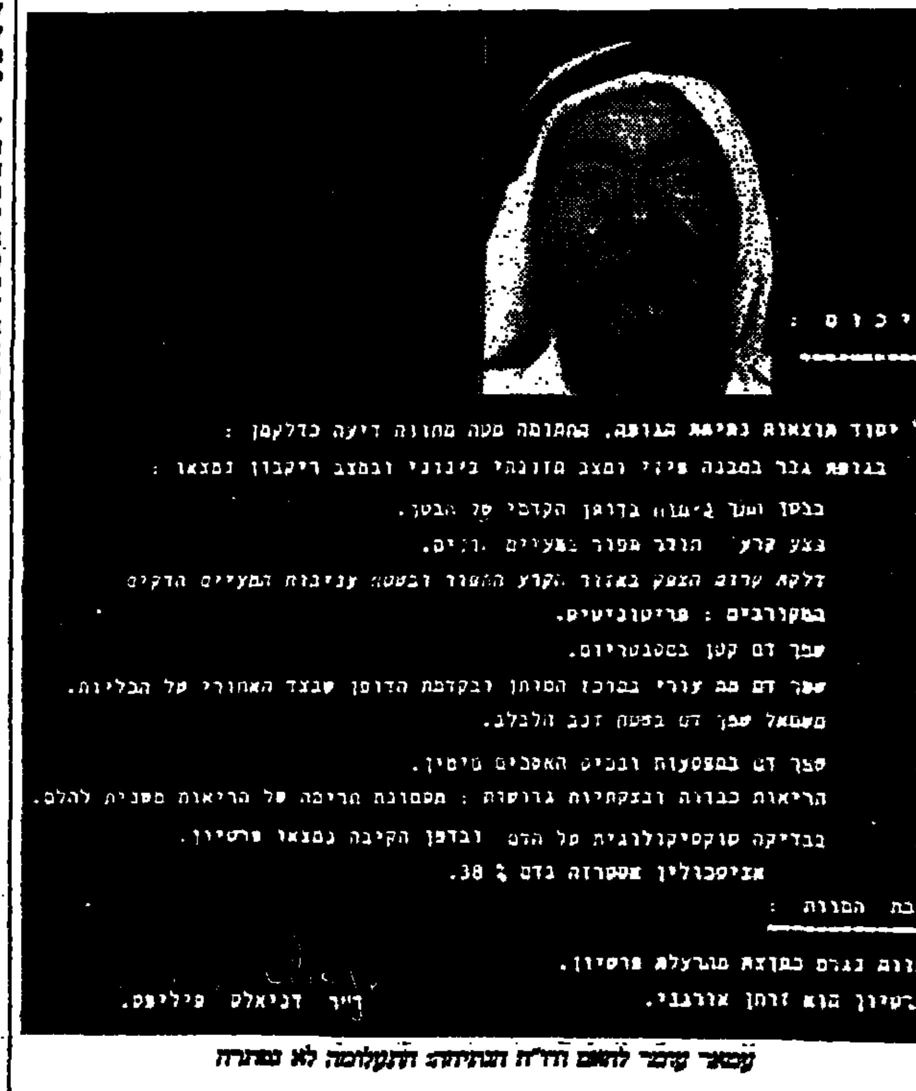

עאמר עומר להאם: דו"ח הנתיחה: התעלומה לא נפתרה

להאם הובא לבית־החולים בשכם ללא שום סימנים של הרעלת פרתיון. (להרעלה כזאת יש סימנים חיצוניים ופנימיים בולטים ביותר), שאי־אפשר לטעות בהם. ובכל זאת, לאחר שהייה של שלושה ימים בבית־החולים נמצאה בגופו כמות גדולה של רעל הפרתיון שגרמה למותו. מומחים לרעלים שבפניהם הצגתי את ממצאי המכון לרפואה משפטית, גורסים כי לפי התנאים האלה מדובר בהרעלה חריפה באמצעות כמות גדולה יחסית של רעל, שהוכנסה בשתייה דרך הפה.

כיצד הגיע הרעל לדמו ולקיבתו של להאם? בבית־החולים בשכם אין יודעים להסביר את המקרה. הרופאים דבקים בגירסתם על סיבת המוות. בני משפחתו של להאם טוענים, לעומת זאת, בעקשנות, כי הוא הורעל בפרתיון בבית־החולים על־ידי מישהו שהיתה לו גישה אליו, ואשר רצה במותו. בני המשפחה מצביעים על חשוד, אך ככל הידוע, עד כה הוא לא נחקר באופן יסודי בעניין זה.

עאמר עומר להאם נפצע כבעל מבנה אבן חזקה שהשליכה בו תושבת הכפר חבלה, בת 58, בעת קטטה ביניהם. האשה הועמדה לדין על תקיפה ועבירת חבלה בקשר לפציעתו של להאם. אך לא הואשמה בהריגה, בעקבות דו"ח הנתיחה הפתולוגי שקבע שמותו של להאם נגרם כתוצאה מהרעלת פרתיון. השאלה מי גרם להרעלה נשארה פתוחה.

מותו של להאם, לבית היותו בחור ולא־חשמבה, לא היה מעורר עניין רב אלמלא הקשר שהיה לו במשך שנים רבות לעסקי הקרקעות.

על התרחשויות בבית־החולים בשכם מספר חאלד להאם, "אחרי הניתוח של אבא, אמר ראולב, הבן הבכור למשפחת להאם, 24. מרנה: עכשיו עוזב באשר של כבניים הצי בכלא אשקלון לאחר שהורשע בבית־משפט צבאי בעבירה של חברות בפת"ח, ישב כל הזמן ליד המיטה שלו. המצב של אבא הוטב קצת. הוא דיבר. הכל היה בסדר. יום אחרי שאשתו באו לבקר אותו בבית־החולים... (כאן נוקב חאלד בשני שמות מכרים של אביו). הם ישבו קצת על ידו ודיברו איתו. הם (השניים) חזרו אח"כך עוד כמה פעמים לבקר את אבא.

"הצוות הרפואי נתן להם להיכנס, כי ידעו בבית־החולים שהם ידידים של אבי. אבא שכב לבד בחדר. ראולב היה לידו כל הזמן, אבל לפעמים יצא מהחדר. פעם אחת הרופאים שלחו אותו לישון, שינוח קצת. ביום שישי באנו לבקר את אבא בבוקר. הוא היה במצב נורא, מילמל "אני מרגיש לא טוב, תנו לי מים". הוא היה מבולבל לגמרי. כל הגוף שלו רעד. הוא לא הכיר אותנו. דיברנו איתו והוא לא ענה. רק מילמל "מים, מים", וחזר על שם אחד מהמכרים שביקר אותו בבית־החולים. הרופאים אמרו לא לתת לו מים בגלל מצבו הקשה. הם לא ידעו מה קרה לו. פתאום, אחרי־הצהריים הוא הפסיק לנשום, מת. הרופאים ניסו להחיותו אבל לא הצליחו. רצינו לקחת את הגופה לקבור בכפר שלנו. לא רצינו ניתוח אחרי המוות. גם המכר של אבא (זה שביקר אותו בבית־החולים כמה פעמים) היה בעד זה שנקבור את הגופה בלי ניתוח. הוא הלך למשטרה בשום פנים לעשות את הסידורים הדרושים לקבורה. אבל העורך־דין של האשה (התוקפת שפצעה את אבא) התנגד, דרש ניתוח והגופה נשלחה לאבו־כביר".

עד כאן חלק מהגירסה של חאלד להאם בקשר למות אביו. גירסתו המלאה הוקלטה על־ידי בהסכמתו. הוא הודיע לי, כי הוא מוכן לחזור על הסיפור המלא ולפרט את החשד הזה בעדות במשטרה. לדבריו, גם אחיו ראולב יכול לספק לחוקרים פרטים חשובים בפרשה זו. ואולם עד כה לא התבקשו שני האחים למסור עדויות.

גישה חופשית

ביום רביעי השבוע ביקרתי בבית־החולים "אלאתחאד" הממוקם על צלע הר עיבל בשכם. נכנסתי, ברשותו של מנהל בית־החולים, לחדר שבו היה מאושפז עאמר להאם בקומה הראשונה. הגישה אל החדר קלה, ישירה וחופשית.

שוחחתי עם הרופא שניתח את עאמר להאם וטיפל בו עד שנפטר. הרופא הצעיר זכר היטב את המקרה של להאם. בשיחה נעזר גם בתיק הרפואי שהיה מונח לפניו. לדבריו, הגיע להאם לבית החולים במצב קשה, שבע שעות לאחר שנפצע, כשהוא סובל מסחרחורות, כתוצאה ממכה קשה שנגעה בבטן ובמעיים. הוא נותח, ומיד לאחר הניתוח הוכנסה לו צנרת דרך האף לניקוז נוזלים. הוא לא שתה ולא אכל דבר מרגע אשפוזו ועד למותו כעבור יומיים. בנו ראולב לא מש ממיטתו. הרופאים אסרו על מבקרים להיכנס לחדר החולה בגלל מצבו הקשה, ולדברי הרופא שמר הבן בקנאות על ההוראות ולא נתן לאיש לגשת למיטה. גם כאשר ניסו בני משפחתו של האשה שפצעה את להאם להיכנס לחדרו כדי לראות מה שלומו, גירש אותם הבן באיומי הגנה.

הרופא טוען, כי איש לא יכול היה להתגנב למיטת להאם ביום או בלילה, הן בשל שמירת הבן והן משום שהחדר שבו היה מאושפז היה ליד עמדת האחיות והיה נתון להשגחה מלאה. לדברי הרופא, גם מבקריו של להאם, שבני המשפחה טוענים כי נכנסו לבקרו, לא יכלו להתקרב אליו ולפי מיטב ידיעתו לא נכנסו לחדר. עם זאת, ראה בבית החולים את אחד משני האנשים שהגיע במכוניתו המהודרת לבית־החולים, מסתובב ליד בית־החולים בזמן שלהאם היה מאושפז. אך לא ראה אותו נכנס פנימה. הרופא אפילו זוכר שבגלגל המכונית היה נקר. לדבריו, האיש נעזר על־ידי ראולב.

הרופא מאשר, כי להאם הגיע לבית־החולים ללא כל סימנים של הרעלת פרתיון. גם הוא אינו מבין עד היום כיצד הגיע הפרתיון לדמו ולקיבתו. "זאת באמת תעלומה מסתורית, כמו סיפור בלשי, אבל אין לי ספק עד עכשיו, שלהאם מת כתוצאה מזיהום שנבע מפציעתו. ברגע הראשון שהגיע אלינו חששנו לחייו, גם בגלל הזיהום שהיה לו וגם בגלל מחלת הסוכרת שלו שחשפה אותו לסיבוכים. אולי היתה טעות באבו כביר במכשירי המעבדה הפתולוגית והבדיקה הטוקסיקולוגית".

תעלומת מותו של עאמר להאם בבית־החולים לא נפתרה. האם הצליח מישהו להתגנב לחדרו ולהשקות אותו ברעל הפרתיון? אולי הושם בידי גורמים עויינים בגלל עיסוקיו בסחר הקרקעות? אולי באמת נפלה טעות במעבדה ובנתיחה שלאחר המוות, אם כי מומחים שאיתם שוחחתי דוחים אפשרות כזאת. יש לפתור תעלומה זו, בדומה למקרי מוות אחרים שאירעו בשנים האחרונות, כאשר כיוון חקירה אפשרי הוא הקשר לעסקי הקרקעות בגדה.

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

עלילותיו המסתוריות של הסוכן הכפול אולג גורדייבסקי

מאת לזלי ה. גלב ופיליפ שנון

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

פרשת עריקתו של ראש תחנת הק.ג.ב הסובייטי בלונדון בשנה שעברה מוסיפה להביך את המודיעין המערבי. עכשיו מתברר שאולג גורדייבסקי לא ערק בבריטניה, אלא הוברח בחשאי מלב מוסקווה. האם היה "סוכן משולש", שהתחזה לסוכן בריטי, והוסיף לשרת את מעסיקיו הסובייטיים?

סוכן ביון סובייטי שערק למערב בשנה שעברה העניק לנשיא רייגן פרספקטיבות חשובות על מיכאיל גורבאצ'וב ועל המדיניות הסובייטית, שבועות אחדים לפני שפגש רייגן את מנהיג ברית המועצות בוועידת הפסגה בחודש נובמבר שעבר. כך אומרים פקידי-ממשל אמריקאים. העריק, איש הק.ג.ב לשעבר אולג גורדייבסקי, אמר לארה"ב כי אף שהמנהיגים הסובייטיים מבקשים ללא הרף להרחיב את השפעת ארצם, הם מוכנים לשאת ולתת ברצינות גמורה. גורדייבסקי שימש לפני עריקתו ראש תחנת הק.ג.ב בלונדון. הק.ג.ב היא סוכנות הביון והביטחון הפנימי של ברה"מ. הוא הסוכן הסובייטי הבכיר ביותר שערק למערב, וגם נשאר שם.

גורדייבסקי אמר לפקידים אמריקאיים, כי אמנם יש יסוד לדאגות ארה"ב כלפי ברה"מ, אבל מוסקווה מודאגת אפילו יותר מכוונותיו של ממשל רייגן. התמונה המורכבת של המחשבה הסובייטית צוירה בשעה שנשיא רייגן התחיל להיגמל מתפיסתו הקודמת, שברה"מ היא "ממלכת הרשע". גורדייבסקי חיזק את הערכותיהם של עריקים סובייטיים אחרים, דוגמת ארקאדי שבצ'נקו, הפקיד הסובייטי הבכיר ביותר באו"ם, שקיבל מקלט ב-1978. מנהל סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב (סי.איי.אי), ויליאם קייסי, טס בעצמו בחשאי ללונדון לקבל את המידע הזה, וגם לשמוע התרשמויות אישיות מפי גורדייבסקי על מיכאיל גורבאצ'וב.

המידע שסיפק העריק הסובייטי שימש את הסי.איי.אי בהרחבה בהכנת דיוקנו של גורבאצ'וב, שנמסר לנשיא ערב ועידת הפסגה בז'נבה. אבל לפי המקורות בוואשינגטון היתה פיסת-מידע אחת חשובה שלא הגיעה לידי האמריקאים במשך זמן מה, אף כי גורדייבסקי הקדים למסור אותה לידי "מפעיליו" הבריטיים עוד ב-1981. מנהיגי ברה"מ — אמר גורדייבסקי לבריטים — האמינו שנשיא רייגן התכוון להורות על התקפה נגד ברה"מ, או נגד אחת מבעלות-בריתה הקרובות, אולי קובה. לפי דיווח ב"וואשינגטון פוסט", קיבלה תחנת הק.ג.ב בלונדון ב-1981 התראה מפני התקפה אמריקאית ממשמשת ובאה על ברה"מ. ההתראה בוטלה רק כעבור שנתיים. הסובייטים לא הסבירו לסוכניהם את פשר ההתראה, או את פשר ביטולה, כתב "וואשינגטון פוסט".

15 שנים ויותר שימש גורדייבסקי סוכן כפול. הוא ריגל לטובת בריטניה, ומקדמה גם לטובת דנמרק. את עבודתו למען הבריטים התחיל בהיותו סוכן זוטר של הק.ג.ב בקופנהאגן, ב-1966. זה היה תפקידו הראשון בחו"ל. ימיו הראשונים כסוכן כפול התרחשו, לפי מקורות, באחת התקופות המפולפלות הגועשות ביותר מבריה"מ. בניגוד לכמה שסופר בעתון שעבר, לאחר שבר-מעלת בריטניה הודיעה על עריקתו, לא ערק גורדייבסקי בבריטניה. בעגת עולם הריגול, בריחתו היתה "מבצע חשאי". המקורות אבהו, כי זו לא היתה הפעם הראשונה שסוכן כפול הוברח אל מחוץ לגבולות ברה"מ.

המידע שסיפק גורדייבסקי בתחילת שנות ה-70, שיבש שיבוש חמור את פעולות הק.ג.ב בבריטניה ובסקנדינאוויה. המידע שלו היה חיוני במאסרו של ארנה טרהולט, דיפלומט נורווגי לשעבר שנידון לעשרים שנות מאסר על ריגול לטובת הסובייטים.

התגובות האמריקאיות-בריטיות

אף שסיפורו של גורדייבסקי העסיק בהרחבה את העיתונות הבריטית, מוסיפה פרשת עבודתו ועריקתו להפליא, וגם להביך, מומחי ביון מערביים. הפרשה, הם אומרים, מעוררת שאלות חשובות על אופיו של הריגול המודרני בין המעצמות הגדולות. איש ממומחי המודיעין שרואיינו לצורך הכתבה הזאת לא העלה ספקות של ממש לגבי האותנטיות של גורדייבסקי כסוכן כפול או כעריק. אבל הם עוררו, וגם ניסו לפתור, כמה מן המסתורין הנוגעים לקריירה שלו.

הנה כמה מן השאלות: מדוע בחר לרגל לטובת האמ.איי. 6, שירות הביון החוץ של בריטניה, ולא לטובת הסי.איי.אי, או ארגון ביון מערבי אחר? כיצד הצליח זמן כל כך ארוך על הביון הסובייטי — או אולי התחזה לסוכן בריטי בשעה שהוסיף לשרת את ברה"מ? איזה סוג מידע סיפק במרוצת השנים, ומה היה ערכו? כיצד נמלט מברה"מ, ומדוע?

על-פי ידיעות מוקדמות בעיתונות, גורדייבסקי עבר תחילה כסוכן כפול רק למען הבריטים. הוא גויס על-ידי המודיעין הבריטי, אומרים מקורות ביון, במהלך שירותו הדיפלומטי בקופנהאגן, בסוף שנות ה-60. זמן קצר אחרי עריקתו אמרו פקידים דניים כי גורדייבסקי גם עבד במישרין, מלכתחילה, בשביל המודיעין הדני. אבל מקורות אמריקאיים מבטלים טענות אלה. בריטניה, הם אומרים, ידעה כי אין היא יכולה לפקח על גורדייבסקי בדנמרק ללא סיוע לוגיסטי של הממשלה הדנית. התכנה הזו עמדה ביסוד החלטת הבריטים לגלות את הזהות לדנים, ולהתיר להם קשר ישיר עם הסוכן הסובייטי.

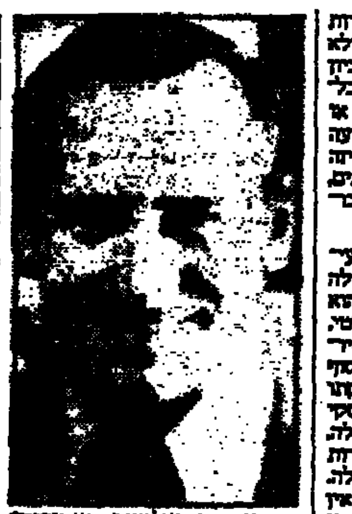

גורדייבסקי: שלושה מעסיקים?

בקורה מפורסמת במרוצת שנותיו בקופנהאגן, אומרים פקידים אמריקאיים, היתה לגורדייבסקי הבחירה בין עבודה לטובת האמ.איי. 6 ובין עבודה לטובת הסי.איי.אי. איש מודיעין בכיר לשעבר אמר, כי יש תחרות עזה בין השירות הבריטי ובין מחלקת המבצעים של הסי.איי.אי. לדבריו מתחרות שתי הסוכנויות לעתים קרובות על אותם המקורות, במיוחד במזרח התיכון, שם נוהגות הסוכנויות "לגנוב" זו את סוכניה של זו.

פקידי סי.איי.אי אומרים, כי במהלך השנים ערקו סוכני ק.ג.ב רבים לארה"ב, ועבדו לטובת המודיעין האמריקאי. הסוכנים באו לארה"ב בגלל אמונתם, שהק.ג.ב העמיק לחדור במשך השנים אל המודיעין הבריטי. יהיה הרושם הזה נכון כאשר יהיה, פקידי מודיעין בוואשינגטון אמרו, שהאמ.איי. 6 נהנה ממוניטין בינלאומיים מוכח באופן טיפולו בעריקים. המוניטין שיצאו לתחכום ולדיסקרטיות של השירותים החשאיים הבריטיים עמדו, לפי ההנחה, ביסוד החלטתו של גורדייבסקי לרגל לטובת בריטניה, אומרים המקורות.

גורדייבסקי, הם מוסיפים, העריך ללא ספק את המאמצים, שנעשו אחרי עריקתו, להעמיד אותו בקשר עם סוכנים בריטיים דוברי רוסית, ולספק מידע מינימאלי בלבד לעיתונאים. היחס אליו עמד בניגוד חד לאופן שבו טיפלו האמריקאים בדיפלומאט יורצ'נקו, סוכן ק.ג.ב בכיר מגורדייבסקי שערק בשנה שעברה לארה"ב אבל נמלט אחר כך מתחת הסי.איי.אי ושב למוסקווה. יורצ'נקו, וסוכנים סובייטיים אחרים שטופלו בידי הסי.איי.אי, התלוננו במרירות על היחס האמריקאי. הם אמרו, כי נודעו רק לעתים רחוקות לשוחח ברוסית, ופרטי בריחתם הודלפו לעתים קרובות על-ידי מקורות רשמיים. חששו של יורצ'נקו, למשל, גבר לנוכח העובדה שעריקתו תוארה בפרוטרוט בעיתוני ארה"ב.

המקורות אומרים, כי הטיפול הבריטי בגורדייבסקי הוא חלק חשוב מן התשובה לשאלה כיצד זה הצליח להתחמק שנים כל-כך רבות מחשיפה על-ידי מעסיקיו הסובייטים. לפי המקורות, הסכנה הגדולה ביותר לסוכן כפול כלשהו היא שימוש חפוז מדי שעושים מפעיליו במידע הפנימי שהוא מוסר להם. אבל הבריטים גילו ריסון רב. למשל, הם לא פעלו נגד סוכני ק.ג.ב אחרים, שאת זהותם גילה גורדייבסקי. אילו עשו כן, היו מעלים את הסובייטים במהירות על עקבותיו. יש הנחה בקהיליית המודיעין הבין-לאומית, שפקידים אמריקאיים נוטים לפעמים להיכנע לשיקולים פוליטיים, ופועלים במהירות גדולה מדי נגד סוכנים סובייטיים, הנחשפים על-ידי סוכן כפול.

"פיקציה של סרטים רומאנטיים"

אבל סיפור החלטתו של גורדייבסקי לרגל לטובת בריטניה אינו מיישב תעלומה אחרת, התלויה ועומדת בעיני פקידי מודיעין, מי שהיו ומי שמוסיפים להיות. הם מציינים, כי כאשר ערק סוכן משיעור של גורדייבסקי, נוקטת בדרך כלל הממשלה שאליה ערק צעדים נגד אזרחיה שלה, שעבדו לטובת בריה"מ. אבל במקרה של גורדייבסקי, הפעולה היחידה שנקטה ממשלת בריטניה היתה גירושם של 31 דיפלומטים סובייטיים, עיתונאים ועובדים אחרים. על כך גמלה בריה"מ בגירוש 31 בריטים.

שני מקורות אומרים, כי גורדייבסקי נקב בשמותיהם של כמה אזרחים בריטיים אשר ריגלו לטובת בריה"מ. הם מוסיפים ומספרים, כי ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר ועוזריה החליטו נגד הליכים משפטיים, מחשש שלא יהיה אפשר להציג ראיות משכנעות בבית המשפט, ומחשש שהאופוזיציה הבריטית תאשים את הממשלה בניצול פוליטי של עניין ערין כמו ריגול. מקור אחר אומר, כי הוא מאמין שגורדייבסקי אכן נקב בשמותיהם של אזרחים בריטיים, אבל הם לא היו סוכנים בתשלום.

מקורות אחרים מביעים הסבר מסולסל אף יותר. לדעתם נמנע גורדייבסקי מלספק מידע מסוים לבל יפגע במשפחתו, שכולה או רובה מוסיפה לגור בבריה"מ. בכל מקום, הערכתם של פקידי מודיעין בריטיים ואמריקאיים היא שגורדייבסקי היה סוכן כפול אותנטי, והוא עריק אמיתי. באופן כללי, המומחים האלה אומרים כי הם מאמינים ש"סוכנים משולשים" — למשל, סוכן ק.ג.ב המתחזה לסוכן בריטי ובה בשעה מוסיף לשרת את הסובייטים — הם תופעה נדירה. סוכנים משולשים, הם אומרים, חייבים לספק כמות רבה של מידע חשוב, כדי לבסס את אמינותם. במקרה של סוכן משולש, כל המידע הזה נמסר רק כדי להעביר באמצעותו אחר כך פיסה חשובה של דיסאינפורמציה.

סוכן ביון לשעבר, המשקף את דעת רוב עמיתיו, אומר כי סוכנים משולשים כמעט לעולם "אינם שווים את המאמץ". הם "פיקציה של סרטים רומאנטיים". בלונדון ובוואשינגטון שוררת אפוא הסכמה, כי המידע שהעביר גורדייבסקי הוא ממשי ובר-שימוש. מקורות בוואשינגטון אמרו, כי הוא סיפק לשירותי המודיעין פרטים מבצעיים על פעולות הק.ג.ב בסקנדינאוויה ובבריטניה, שתי זרועות-ביון מרכזיות של הסובייטים. הם אומרים, כי היתה לו גם ידיעה רחבה על עבודת הפוליטביורו הסובייטי ועל מדיניותו. הפוליטביורו, או הלשכה המדינית של המפלגה הקומוניסטית, הוא הגוף העליון של קבלת החלטות בבריה"מ.

על-פי מקורות ממשלתיים, הועיל גורדייבסקי ביותר כאשר ערק ויטאלי יורצ'נקו לארה"ב, בשנה שעברה. עריקתו עוררה ויכוח נוקב בקהיליית המודיעין, אם אמנם היה יורצ'נקו קצין בכיר בק.ג.ב. גורדייבסקי, לפי המקורות, היה אחד הראשונים שאישרו את זהות העריק.

פאראנויה סובייטית

גורדייבסקי — שבמשרתו בלונדון ובקופנהאגן תיארוהו כבעל תפיסה מזהירה — העניק למודיעין המערבי, על-פי ההנחה, פרספקטיבה על הלך-המחשבה של מנהיגים סובייטיים מרכזיים, ובכללם מיכאיל גורבאצ'וב. בהיותו ראש תחנת הק.ג.ב בלונדון, הוא סייע להכין ולנהל את ביקורו של גורבאצ'וב בבריטניה באביב 1985.

עיקר המידע שמסר גורדייבסקי במשך השנים הבליט פאראנויה סובייטית ביחס לכוונות ארה"ב, ובייחוד פחדים במוסקווה מפני כוונותיו של ממשל רייגן. פקידי-ממשל אינם בטוחים מה פשר הגילוי, שב-1981 חששה מוסקווה כי וואשינגטון מתכננת התקפה על ברה"מ, או על בעלות בריתה. אף שכמה פקידים האמינו, על-פי האמור, כי הסובייטים אמנם חששו מפני התקפה, מבטלים מקורבי מר רייגן את האותנטיות של החשש. הם מזכירים, כי הצבא הסובייטי לא נקט שום צעדים שיכלו להתפרש כהכנה למלחמה. אין יודעים כמה מן המידע שמסר גורדייבסקי לבריטים הועבר בסופו של דבר לוואשינגטון, אם כי יש סימנים מובהקים שזהותו לא נחשפה באוזני האמריקאים.

האדמירל סטאנספילד טרנר, מנהל הסי.איי.אי בימי נשיאותו של ג'ימי קארטר, אומר: "פרקטיקה מקובלת היא להיזהר מאוד בתיאור מקור, אבל אינני מדבר על המקרה הזה". פקיד מודיעין בכיר אחר לשעבר אומר, כי וואשינגטון ולונדון "מתחלקות במידע, אבל לא בפרטי המקור שמסר אותו".

גורדייבסקי נשלח פעמיים לדנמרק. מ-1966 עד 1970 שימש נספח בקונסוליה הסובייטית בקופנהאגן, ומ-1972 עד 1978 מילא כמה תפקידים בשגרירות הסובייטית. אחר כך הועבר ללונדון ושם היה ראש המחלקה הפוליטית של הק.ג.ב בשגרירות הסובייטית. באביב 1985 הועלה לדרגת ראש תחנת הק.ג.ב בבירת בריטניה. מקורות אומרים, כי זמן קצר אחרי קידומו הוא נקרא במפתיע לשוב למוסקווה.

לפי האמור, התנהל בשעתו ויכוח ממושך בין מפעיליו הבריטיים, אם להרשות לו לנסוע. המקורות אומרים, כי הבריטים זכרו היטב מה קרה לאולג פנקובסקי, קצין רם-דרג של המודיעין הצבאי הסובייטי, אשר סיפק מידע חשוב לבריטים בתחילת שנות ה-60. גם הוא נקרא הביתה, ומפעיליו הרשו לו לחזור. אבל הק.ג.ב גילה את זהותו, והוא נכלא במוסקווה, והוצא להורג ב-1963.

אבל גורדייבסקי חזר למוסקווה. על-פי מקורות, הוא נוכח מיד כי נקלע לצרות. אז הפעילו הבריטים תוכנית מורכבת להבריחו מברה"מ. תוכניות דומות הופעלו בעבר, ופרטיהן נשמרו בסוד כמוס.

מוסקווה בשחר עידן המידע

שירות Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

עידן התקשורת החדשה מציב בעיות בפני השיטה הסובייטית, הנוטה על-פי מהותה לבלום מידע חופשי, לפקח ולצנזר

מידע הוא כוח, זאת ידע הקרמלין מאז ומתמיד ואי לכך הוא מטיל פיקוח חמור על מידע. הסיפורים שעיתונים רשאים להדפיס, מישדרי הטלוויזיה שבהם אזרחים יכולים לצפות, נתונים סטטיסטיים — כל אלה נמצאים בידי המדינה. אך כיום מתמודד זה עומד בפני אתגר חסר-תקדים, מהפכני ברוחו כפי שהיה בזמנו הקומוניזם עצמו: המהפכה הטכנולוגית של עידן המידע. מכשירי וידאו כבר יצרו שוק סרטים לא מצונזרים, שידורי לוויינים מרמזים בחובם את ההבטחה לעידן שבו כל צופה בגוש המזרחי יקלוט שדה רחבה של ערוצים מערביים. ומחשבים, על יכולתם העצומה לאגור ולהעביר מידע, הם כוח בעל השלכות מרחיקות לכת, שמוסקווה אינה יודעת כלל כיצד להתמודד איתו.

שחר עידן המידע מעמיד את גורבצ'וב ואת עמיתיו בגוש המזרחי בפני בחירה קשה. גורבצ'וב מחויב למודרניזציה כלכלית והוא בוודאי רוצה לקצור את היתרונות של חידושי טכנולוגיה גבוהה, כדי להתחרות במערב. אך לא הוא ולא השיטה נכונים להתיר את הזרימה החופשית של מידע, שאיפשרה למדינות מערביות לעבור לעידן המחשב. משום כך הפער הטכנולוגי בין מזרח למערב גדל באורח דרמאטי. "בתוך כמה שנים ייאלצו הסובייטים להתייצב מול העובדה שעליהם לרופף את ההגבלות ואמצעי הפיקוח — או להפסיד לחלוטין במירוץ", מזהירה לורן גרהאם, מומחית למדע הסובייטי במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס.

על-פי אמות-מידה מערביות, טכנולוגיית התקשורת הזמינה לאזרחי הגוש המזרחי עדיין פרימיטיבית, יחסית. מכשירי וידאו נמנים במאות אלפים, לא במיליונים. שידורי לוויין הם בשלב התחלתי ביותר. המחשבים האישיים מועטים ונדירים. הקרמלין הוכיח בהצלחה טכנולוגיה מתקדמת בענפים חשובים מבחינה אסטרטגית — הצבא, החלל ותעשיות מתקדמות — אך רוב האזרחים רק עוברים עכשיו מהחשבוניה למחשב הכיס.

הקרמלין מוסיף לשבש את שידורי הבי-בי-סי, קול-אמריקה, רדיו אירופה החופשית ואת שידורי רדיו ליברטי לגוש המזרחי. אמנם טלוויזיה מערבית מגיעה למרחביה של מזרח-גרמניה ולחלקים בהונגריה ובצ'כוסלובקיה, אך לא נודעה לכך השפעה של ממש. יש המשערים שהדבר משמש בעצם ל"הרגעת" האוכלוסייה המקומית, ליצירת אשליה של חופש רב יותר. עם זאת, הטכנולוגיה החדשה מרגשת כבר כיום שהשפעתה המצטברת תהיה אולי עמוקה. אזרחים במזרח-אירופה עושים עסקים טובים בקלטות-וידאו פיראטיות. כמה מהם הסבו את הדירות שלהם לאולמות-הקרנה מאולתרים, שבהם צופים שכנים תמורת תשלום בסרטים מערביים ובתוכניות-לוויין. במדינות שבהן הפיקוח פחות חמור, מתחילים יזמים ותעשיות ממלכתיות לפתח ציוד מחשבים וידאו משלהם, ואפילו צלחות לוויין.

בשלושה תחומים עיקריים — מחשבים, מכשירי וידאו ושידורי לוויין — מציב עידן התקשורת החדשה בעיות מיוחדות בפני השיטה הסובייטית. נסקור כל אחד מהם.

מחשבים

מנהיגי הקרמלין מבינים את תפקידו המכריע של המחשב. אך הם מתנגדים לדעה כי מיחשוב מצריך ביזור. המתכננים המרכזיים רואים זה מכבר את משימתם העיקרית בתחום זה במונחים צרים: הערכת המתמיד של הסקטור הצבאי, והקצאת כוח האדם והמכשור והמשאבים הרבים ביותר לסקטור זה. אך זו אסטרטגיה בעייתית. "על-פי חישובי מומחים, ברית המועצות מפגרת עתה ב-7–10 שנים אחרי המערב בטכנולוגיית מחשבים", אומר דיפלומט מערבי במוסקווה. "אם הם לא יעבדו להדביק מהר, יגדל הפיגור ל-10–20 שנים. יש לקבל החלטה בדרג הגבוה ביותר, בדרג של גורבצ'וב, לוותר על משהו מ'הביטחון' כדי להקים בסיס טכנולוגיה-מתקדמת בסקטור האזרחי".

לפחות על הנייר, מצטיירת ברית המועצות כמחויבת לפיתוח מחשבים. תוכנית החומש האחרונה קוראת לעלייה בת 140 אחוז במחשבים לעומת התוכנית הקודמת, ולייצור 1.1 מיליון מחשבים אישיים עד לשנת 2000. בשנה שעברה פתח הקרמלין בתוכנית מחשבים בבתי הספר לתלמידי כיתות ט', שהורחבה השנה גם לתלמידי כיתות י'. באחרונה הודיעו הסובייטיים כי פיתחו מיני-מחשב חדש, שהוא לדבריהם יעיל ב-50% מהדגמים האמריקאיים. האקדמיה למדעים מקימה עכשיו קו תקשורת בשם "אקדמסט", שיחבר מחשבים במכוני מחקר מריגה עד נובוסיבירסק.

תוכניות גראנדיוזיות אלה כמעט שאינן יכולות להסוות את המודעות המספרית הזעומה של ברית-המועצות בהשוואה למערב. לדברי מומחים מערביים [illegible] גדולים ומיני-מחשבים (כעשירית מספרם בארצות-הברית) ורק כמה אלפי מיקרו-מחשבים ומחשבים אישיים (בהשוואה לכ-25 מיליון בארצות-הברית).

אפשר להסביר את הפער בנימוקים כלכליים, אך גם הפוליטיקה אחראית. הקרמלין להוט לשמור על שליטה. מכונות שכפול מבוקרות תחת מנעול ובריח ושיחות טלפון בחיוג ישיר למרחקים ארוכים הופסקו ב-1982, ככל הנראה מכיוון שהק.ג.ב לא יכול היה לעמוד במעקב. השלטונות לא יגלו כנראה התלהבות רבה יותר לדואר אלקטרוני. נראה שהם פתוחים יותר לאפשרות ניצולה של טכנולוגיה חדשה — החל מבקלטות וידאו וכלה במחשבי ענק — להרחבת יכולות הציתות והמעקב שלהם.

לפי שעה אין מדיניות סובייטית מוגדרת בנושא המיחשוב. כתמיד, קיימת בעיה של תיאום פיתוח בתוך הביורוקרטיה הענקית. מחסור בציוד עורר ביקורת על תוכנית המחשבים החדשה לבתי-הספר. גם שמורים רבים מלמדים את נושא המחשב מבלי שיהיו לתלמידים מסופים לעבוד עליהם. לדעת יבגני וליחוב, סגן נשיא האקדמיה למדעים, על ברית-המועצות לייצר 4 מיליוני מחשבים, כ-20 מחשבים לכל בית-ספר תיכון. אך בשנה שעברה כתב "קומסומולסקאיה פראבדה", שב-1990 יהיה רק מחשב אחד על חמישה בתי-ספר במינסק.

גם כאשר יש מחשבים, אין מנצלים אותם די. "סובייטסקאיה רוסיה" דיווח בחורף האחרון כי מחשבים בשווי מיליוני רובלים עומדים מושבתים ממלאכה במוסדות סובייטיים רבים. [illegible] פולין והונגריה נכונות יותר לרופף אמצעי פיקוח והגבלה. אף כי המחירים מופקעים מאוד על-פי אמות-המידה המקומיות, ניתן לרכוש מחשבים אישיים — החל מאטארי הפשוט וכלה ביבמ המתוחכם — בחנויות מקומיות או להביא אותם ממסעות בחו"ל. בפולין אפילו יש שוק-פשפשים למחשבים, וקיים ירחון חדש בשם "קומפיוטרי" שתפוצתו 100 אלף גיליונות אחרי שנדפס רק שלוש פעמים.

אך כמה מהתוצאות מאשרות את חששותיה הגרועים ביותר של מוסקווה. רוב הספרות המחתרתית הפולנית נדפסת בשיטות מיושנות, אך כמה מתנגדים משתמשים כעת במחשבים אישיים למטרה זו. קל, למשל, להסתיר את הדיסקים המכילים את המידע מהשלטונות. התחזית היא שהסובייטיים ייכנסו איכשהו, בהדרגה, לעידן המחשבים. המחשבים שהם ייצרו לבסוף בייצור המוני יהיו באורח בלתי נמנע מיושנים כאשר יצאו לשוק, אך עדיין הולמים שימוש ביתי.

טכנולוגיית וידאו

התפוצצות הווידאו במזרח-אירופה ובברית-המועצות באה על הממשלות כהפתעה. בסוף שנות ה-70 החלו בני המעמדות העליונים לרכוש מכשירי וידאו במסעות בחו"ל או שקנו אותם מזרים. מעגל זה אינו כה סגור עוד. פולין היתה המובילה בתחום הווידאו. על-פי אומדנים לא רשמיים, יש כעת עד ל-500 אלף מכשירי וידאו בתוך המדינה. ברחבי הגוש המזרחי מתבדרים צופים בסרטים כגון "ראמבו", "גורקי פארק" ו"אמדיאוס" שהוא להיט במיוחד בצ'כוסלובקיה, מולדתו של הבימאי מילוש פורמן.

המחירים גבוהים מאוד, מקבילים למשכורת שישה חודשים או יותר של פועל מן השורה, אך הביקוש אדיר. ספקי שוק-שחור עושים עסקים משגשגים במכירת הסרטים [illegible] בדובלז לשפה המקומית. כאשר גינתה העיתונות הסובייטית את הסרט "מוסקווה על ההדסון", קומדיה אמריקאית מ-1984 על מוסיקאי סובייטי שעורק במהלך מסע לניו-יורק, זינק מחיר קלטת-הווידאו מ-250 דולר ל-455 דולר, לדברי הפרופ' ג'ונתן סנדרס מאוניברסיטת קולומביה.

מיליטנטים גולים פולניים וכיו"ב גם מייצרים ומשגרים קלטות וידאו לארצותיהם. פולין היא החלוצה של מאגניטיזדאט — השימוש בווידאו כצורת טכנולוגיה גבוהה של מידע לא-רשמי. בשנה שעברה החלה חברת ההוצאה לאור המחתרתית "נובה" לייצר בייצור המוני קלטות-וידאו. הקלטת הראשונה שלה היתה "החקירה", סרטו האסור של רישארד בוגייסקי (סרט שהופק בימי "סולידריות") על העינויים שעברה אישה צעירה בתקופה הסטליניסטית. "קיים שוק גדול של ייצור והעתקת סרטים", אומר ראפאל בוסקי, לשעבר עובד הרדיו והטלוויזיה הפולניים המייצר כיום סרטי וידאו בציוד הסוני שלו בבית. לחלק מהמאמצים אלה תוכן פוליטי.

מהפיכת הווידאו עלולה לעורר בעיות חדשות מבחינת הקרמלין גם בחלק אחר של אימפריית הגוש המזרחי. קבוצת לוחמי התנגדות אפגאניים השלימה באחרונה קורס בן ארבעה שבועות במערב-גרמניה בהפעלת מצלמות וידאו קטנות. המממנים המערב-גרמניים של התוכנית המיועדת להכשיר 60 אפגאנים ולספק להם מצלמות מיוחדות העמידות בפני זעזועים ואבק, אומרים כי מוסקווה יכלה לנהל את מלחמתה האכזרית באפגניסטאן בגלל האיפול הכמעט מלא על חדשות טלוויזיה בנושאי המלחמה במערב.

כמובן, צופים רבים בגוש המזרחי רואים בווידאו בידור גרידא. אך גם סרטים מערביים הנראים בלתי מזיקים מחבלים בפיקוח המדינה על מידע, כאשר הם מוקרנים בבתים פרטיים. אי לכך פתחו כמה משטרים במערכה נגד "נגע הווידאו". בשנה שעברה הוקמו בבולגריה חוקים נוקשים ודרישים המחייבים רישום ובדיקה של כל ציוד הווידאו המובא למדינה, לכאורה כדי להגן על האזרחים מ"סרטים בעלי איכות אידאולוגית ואמנותית ירודה". בכמה מדינות נעצרו ספקי קלטות "מתירניות" ו"פורנוגרפיות" ונידונו למאסר. אך מרבית הממשלות מודות בשקט כי אינן יכולות לעצור את הגל והן מגמות במקום זאת להשתמש בו לצרכיהן. הן נותנות את הסותן למועדוני וידאו רשמיים המקרינים קלטות שקיבלו אישור, והן מחישות את הייצור המקומי של מכשירי וידאו.

עד 1990 אמורה ברית-המועצות, על-פי התוכנית, לייצר 60 אלף מכשירים. צ'כוסלובקיה הולכת להרכיב מכשירי וידאו של פיליפס. הונגריה חתמה על עיסקה דומה עם פאנאסוניק. הרכבים יכולים לקנות דגמים זרים בחנויות מטבע-קשה. בודפשט גם הורידה את שיעור המכס על מכשירי וידאו שאותם מביאים תיירים הונגרים החוזרים מחו"ל. "הווידאו נכנס לחיי היומיום שלנו", כתב שבועון הונגרי. יהיו פני המגמה אשר יהיו, על עצם קיומה אין עוד ויכוח.

שידורי לוויין

"בשווקים מתנהל קרב שאין לו שום קשר למלחמת הכוכבים", אומר ריצ'רד לוי, לשעבר פקיד משרד ההסברה האמריקאי. לוי היה המתכנן העיקרי של "וורלדנט", מבצעה הראשון של הסוכנות בשידורי לוויין. התוכנית קיימת מאז 1985, משדרת שעתיים ביום חדשות, ראיונות וסרטים עליליתיים לכל אירופה, מזרח ומערב. בעיקר השתמשו בשידורים על כה שגרירויות אמריקאיות ותחנות טלוויזיה אירופיות. אך כל אדם בעל צלחת לוויין יכול לקלוט אותם. כך גם יכולים בעלי צלחות במזרח-אירופה לצפות בשידורי רשת חדשות בכבלים. הרשת המסחרית האמריקאית הראשונה בבעלות של איש העסקים האמריקאי טד טרנר המשודרת באמצעות לוויין למנויים במערב-אירופה. שידורים אחרים כוללים תוכניות לוויין אירופיות כגון "קופסת המוסיקה", ערוץ בידור של לוקסמבורג. ועדה של הבי-בי-סי אמורה להחליט החודש על מידת סבירותה וכדאיותה של תוכנית חדשות טלוויזיונית בינלאומית באמצעות לוויין.

שידורי טלוויזיה ולוויין במזרח אירופה הם עדיין בחיתוליהם. אולי מחוץ לכמה מאות פולנים בעלי צלחות לוויין, לרוב הצופים אין שום דרך לקלוט שידורים כאלה. [illegible] טלוויזיה כלל-עולמי לקול-אמריקה ולבי-בי-סי. קול-אמריקה ורדיו אירופה החופשית עדיין נאבקים להשלים תוכניות מודרניזציה שנה בכר הגיע זמנן בציוד הרדיו שלהם, ושידורי הבי-בי-סי עוברים קיצוצי תקציב. אבל הקהל הפוטנציאלי לכל שידור לוויין מערבי קיים.

שוק שחור בצלחות לוויין עשוי להרקיע שחקים, בעיקר אם יפותחו מיני-צלחות שאפשר בנקל להסתירן מהשלטונות. ובניגוד לשידורי רדיו, קשה מאוד לשבש שידורי טלוויזיה בלוויין. קשה להעריך את השפעתה הכוללת של הטלוויזיה המערבית על מזרח-אירופה. לדברי ג'ורג' אורבן, לשעבר מנהל רדיו אירופה החופשית, תוכניות טלוויזיה מערביות הן מעין "גלולה נגד כאבים, המאפשרת לצופים לברוח מהחיים בגוש המזרחי".

אך אין זה סביר שהטלוויזיה המערבית תהווה איום מיידי למשטרי הגוש המזרחי. בעבור מזרח-גרמניה, נוכחותם של 400 אלף חיילים סובייטיים חשובה הרבה מהעובדה שרוב הצופים במדינה יכולים לקלוט שידורי טלוויזיה ממערב-גרמניה. אך לדעת זוולנסקי, שידורי לוויין יכרסמו בהדרגה במאמצי הקרמלין לשכנע את תושבי ארצם כי הם מוקפים אויבים וחיים תחת השיטה הטובה ביותר.

מדיניות התקשורת של הונגריה מלמדת איזה משקל יכול להיות לתמורות אלה. הונגרים רבים יכולים לקלוט שידורי רדיו מערביים. במקום לנסות לשבש אותם, משפרת בודפשט את איכות התוכניות שלה, מאפשרת סיקור חדשות רחב יותר ודיון ביקורתי יותר על נושאים. "אם הם לא יקבלו את התשובות שלהם כאן, הם יקבלו אותן במקום אחר", מסביר יאנוש באק, הבמאי של תוכנית טלוויזיה פופולארית, "66", המאפשרת לצופים באולפן לשאול פקידי ממשלה בכירים שאלות במגוון רחב של נושאים. "אנחנו צריכים לתת להם תשובות". במקום להילחם בשידורי לוויין, כבר דנים מנהלים בטלוויזיה ההונגרית עם תחנות מערביות על האפשרות להיות מנויים על שידורי טלוויזיה-הלוויין שלהם, דבר שיאפשר להם להחליט מה ישודר ומה לא.

אם מסתמן קונסנזוס בקרב מומחים מערביים התוהים בדבר ההשלכות לטווח ארוך של טכנולוגיות תקשורת מודרנית על היחסים בין מזרח למערב, הרי הוא, שיש לנצל את ההזדמנויות החדשות הנפתחות. "המלחמה היחידה שנסביר כי נילחם היא אותה: מלחמת המילים", אומר אורבן. "אסור לנו להזניח אותה". הבין שיכולו מנהיגי הקרמלין לעצור את השפעותיו של זרם מידע מודרני מהמערב ובין שלא, עומדת שאלה בסיסית יותר: האם הם יכולים לנווט את החברה הסובייטית אל עידן המחשב? אם ברית-המועצות לא תאפשר התפתחות ידע נרחב של שפת מחשב, ילך ויגדל פיגורה של השיטה הסובייטית אחרי המערב. דבר זה עלול בסופו של דבר לפגוע בסקטור הצבאי של הגוש המזרחי. הדילמה היא ריכוך ההגבלות. במרוצה להשיג מודרניזציה, צפוי שיביא להתפוצצות בזרימת המידע שעליה לא יוכלו השלטונות להשתלט לחלוטין.

חור בשיכבת האוזון

מאת ג'יימס גלייק

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

מדענים מתקשים להסביר פשרו של חור ענק שנפער בשכבת האוזון מעל הקוטב הדרומי

מדענים מתאמצים עתה להסביר את אחת התופעות המסתוריות המוזרות ביותר שבהן נתקלו אי-פעם: חור הולך ונפער בשיכבת האוזון מעל הקוטב הדרומי, אשר עלול להיות מסוכן. המדענים, שהעלו שורה של הסברים אשר אף לא אחד מהם השביע את רצונם, משלימים כעת את ההכנות להקמת משלחת-מחקר בהולה שתטוס דרומה לקוטב — בעיצומו של החורף האנטארקטי.

ובינתיים מצביעים ביולוגים על דאגה גוברת והולכת מסכנות הטמונות לבריאים ולצורות חיים באוקיאנוסים, אפילו בעקבות עליות קטנות בשיעורי הקרינה האולטרה-סגולית, שאותה חוסם האוזון. הדאגה גוברת מאז הסתיו האחרון, לאחר שהמדענים נדהמו מפיענוח המידע שהגיע מלוויינים על היקפו של החור המופיע מדי ספטמבר ואוקטובר. הידלדלות האוזון מהירה בהרבה מכפי שנחזתה בהמשך שתים-עשרה השנים האחרונות, והחשש הוא שהיא נובעת גם מהשפעותיהם של גזים מעשי ידי אדם, כגון פחמני פלואור-כלור (סי.אף.סי) על שיכבת האוזון.

המדענים מקווים שארבעה צוותים בעלי מכשור מתוחכם, שיטוסו לבסיס האמריקאי במאקמורדו סאונד — הסגור בדרך-כלל לתנועה בחורף מלבד לטיסות תחזוקה — יכריעו בין שתי אפשרויות קיצוניות: החור הוא תופעה אקלימית זמנית שתחלוף מעצמה, או הוא עלול בגזים מיוצרים מעשי ידי אדם, ובמקרה זה ימשיך להתרחב, יגיע לאזורים מאוכלסים בדרום-אמריקה, אוסטרליה ואפריקה הדרומית, ויופיע גם בקוטב הצפוני.

מטוסים ותרסיסים

"הדבר דומה לזריקת קובייה", אומר מייקל מקאלרוי מהמרכז לפיסיקה של כדור-הארץ ואסטרופיסיקה באוניברסיטת הרווארד. "והשאלה הגדולה היא האם מה שקורה באנטארקטיקה עלול להיות הקדמה למה שיקרה בצפוני".

המסתורין גדר התעניינות כלל-עולמית בבעיית האוזון, שהועלתה ב-1971 בעקבות החששות מגזים הנפלטים ממטוסי סילון ומתרסיסים. ארצות-הברית אסרה על שימוש בסי-אף-סי בתרסיסים ב-1978, ומספר מדינות אירופיות הלכו בעקבותיה. אולם הייצור הכלל-עולמי של כימיקלים אלה לשימושים שונים, החל ממזגנים וכלה בקצף, ממשיך לגדול. התחזיות יוצאות מתוך הנחה, שגזים כאלה בסטרטוספירה יגרמו הידלדלות הדרגתית אך מתגברת ובלתי-נמנעת באוזון.

כעת מוצאים עצמם מדענים נאלצים להתמודד עם דילדול פתאומי ומרוכז של אוזון באיזור אחד, שכמוהו לא חזו המדענים באף לא אחד מהחישובים. האוזון שמעל הקוטב הדרומי ירד ב-40 אחוז מאז 1979, במקום לרדת ירידה בת כמה אחוזים במשך עשרות שנים. "מצד אחד מהווה התופעה אתגר והיא מלהיבה כנושא למחקר, ומצד שני היא מתסכלת ומפחידה — מפחידה משום שקשה לקבוע משהו בביטחון כלשהו", אומר ראלף סיסרון מהמכון הארצי לחקר האטמוספירה.

אוזון הוא צורה לא-יציבה של חמצן, ולמולקולות שלו יש שלושה אטומים במקום שניים. באטמוספירה העילית הוא נוצר ומתפרק בתמידות, בתהליכים כימיים שהתגלה כי הם רגישים לנוכחות גזים נדירים אחרים. גזים אלה משמשים לעתים קרובות כזרזים המאיצים את ההתפרקות. החור מעל הקוטב הדרומי מופיע בגובה 8 עד 16 מיליון בסוף החורף, כאשר שמש האביב עולה לתקופות קצרות מעל האופק. בסוף נובמבר עולים שיעורי האוזון, אך מדי שנה מתרחב החור, וב-1985 הוא הגיע למימדים המקבילים לשטחה של ארצות-הברית.

כאשר האוזון דליל, גורמת הקרינה האולטרה-סגולית המגיעה לקרקע בקוטב הדרומי לשיזוף, אפילו בשמש אוקטובר החיוורת; שיעור הקרינה יהיה כזה, שבאזורים מאוכלסים יעלה באורח תלול מספר הלוקים בסרטן העור. מדענים מאמינים גם, שהקרינה תשמיד פלנקטון ודגים מביצים הצפים סמוך לפני האוקיינוס. המחקרים האחרונים מאשרים, שהקרינה האולטרה-סגולית משמידה צורות חיים בים, מצמצמת את היבולים וגורמת סרטן.

הדו"ח הראשון של מדענים בריטים במארס 1985 על קיומו של החור, עורר התרגשות מועטה בלבד. אך מאוחר יותר באותה שנה פירסמו מדענים בנאס"א נתוני לוויין שאישרו את הממצאים הבריטיים, והראו עד כמה גדול החור. המדענים בנאס"א גילו, שהידלדלות האוזון כה חמורה עד כי המחשב שחישב את הנתונים ביטל אותם, שכן נקודת המוצא היתה שנתונים כה קיצוניים הם בוודאי משגים. המדענים נאלצו לחזור ולעבד מחדש את הנתונים החל מ-1979.

הסברים אפשריים

בעוד המשלחת לקוטב מתכוננת למסע, מועלות תיאוריות ספקולטיביות ולא משכנעות באשר לפשר התופעה. יש הסבורים כי בשורות של ריאקציות כימיות נמצא הקשר בין החור לבין הידלדלות האוזון ההדרגתית שכבר נצפתה. אחרים מסבירים את החור במונחים של תהליכים מחזוריים אטמוספריים, שהם חסרי כל קשר לגזים מעשי ידי אדם.

האטמוספירה מעל הקוטב הדרומי היא המקום הקר ביותר בכדור הארץ — היא קרה יותר ב-15–20 מעלות מאשר זו שמעל הקוטב הצפוני. ההבדל נובע מהא-סימטריות בהרכב מערכת מזג האוויר של האטמוספירה. כמה מומחי אקלים מאמינים, ששינויים בתנודות העונתיות הרגילות של גלים ושפות באטמוספירה העליונה, הם שעלולים לגרום היווצרות החור. למשל, מערבולת של אוויר מעל הקוטב, שנעה כלפי מעלה, עלולה לדחוק הצידה את שיכבת האטמוספירה בעלת שיעור האוזון הגבוה, ולהחליפה באוויר בעל שיעור אוזון נמוך בגבהים נמוכים יותר. דגמי אקלים נוכחיים אינם יוצרים אפקט זה, אך הם גם אינם מוציאים אותו מכלל אפשרות.

תיאוריה אחת מוצאת קשר בין החור לבין חלקיקים המתרבים באטמוספירה מעל הקוטב. החלקיקים עלולים להתחמם על-ידי השמש, ולגרום למערבולות האוויר.

על-פי תיאוריה אחרת, אפשר שהדינמיקה הזו מושפעת משינויים בפעילות השמש. ג'רי מאלמן, מנהל המעבדה הגיאופיסית לדינמיקה של הנוזלים בפרינסטון שבניו-ג'רסי, אומר כי החור מצביע על פגמים חמורים בדגמי המחשב הקיימים המשמשים לתחזיות על אקלים כדור-הארץ, אך אינו מאשר בהכרח את תחזיות האוזון החמורות ביותר של העשור הבא. "אתה יכול לומר 'אהה, מצאנו את הרובה המעלה עשן', אבל הכימיה איננה באמת תואמת ומשתלבת. לפי שעה יש הרבה השערות וקולות אזעקה ללא יסוד מוצק".

לעומתו, ד"ר מקאלרוי מהרווארד דוגל בהסבר כימי, והוא שהעלה הסבר כזה בירחון המדעי "נייצ'ר". הגזים מעשה ידי אדם המפרקים את האוזון, כוללים בעיקר כלור, שבעבר שוחרר לאוויר מתרסיסים ועתה — על-ידי שורה ארוכה של תהליכים תעשייתיים. התיאוריה שלו נשענת על מרכיב נוסף ברום, בן ברית הכלור הנמצא בכימיקלים באיזור מיוחד לכיבוי אש. בשל רצף התגובות הכימיות שהוא גורם, גם כמויות קטנות מאוד של ברום יוצרות דילדול רב מאוד באוזון. אם התיאוריה הזו נכונה, עשויים מעצבי מדיניות למצוא שפיקוח חמור על שימוש בברום יכול להיות אפקטיווי יותר מאשר פיקוח על שימוש בכלור.

משלחת המחקר לקוטב הדרומי תכלול 13 חוקרים, שיצטרפו ל-130 האנשים שכבר נמצאים בבסיס מקמורדו. החוקרים ישגרו לאטמוספירה העליונה 55 כדורים פורחים שיישאו מכשור, הם ישתמשו במיגוון של מכשירי קליטה מתוחכמים, המסוגלים לאתר את הכמויות הזעירות של חומרים כימיים שונים, שאת קיומם חוזות התיאוריות השונות.

"זהו אחד האתגרים הגדולים ביותר בתחום הכימיה האטמוספירית", אומרת סוזאן סולומון, העומדת בראש המשלחת. "יהיה אשר יהיה המקור, אנחנו חייבים להבין אותו. מעולם לא ראינו תופעה כמו זו בקוטב הדרומי".

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ — המינהל המרכזי לשליחות

השליח הישראלי בקהילה היהודית בחו"ל הוא

מדריך ומחנך יהודי מישראל, עם מסען ומסר ציוני חדור תחושת אחריות לעתידו של העם, ועם יכולת לתרגם ידע ותחושות אלו לפעילויות חינוך בקרב יהדות הגולה.

התפקיד מצריך יוזמה, כושר ארגון, מנהיגות, יכולת לעבוד עם אנשים, ונסיון בתחום החינוך.

השליחות החינוכית בקהילות היהודיות בחו"ל משלבת אתגר חינוכי ציוני עם משימה לאומית ממדרגה ראשונה ומלויה ישמש נקודה לטובתך בכל מקום אליו תפנה בעתיד.
עשה את השליחות ציון דרך בתולדות חייך

הדרישות
- השכלה גבוהה. — רצוי במדעי החברה או הרוח.
- נסיון בשטח החינוך הבלתי פורמלי בשנים האחרונות!
- נסיון בעבודה עם נוער, רצוי נוער מחו"ל.
- כושר ביטוי ברמה גבוהה! בשפה האנגלית
- גיל 40—25 ביום ההרשמה
- עדיפות תינתן לבעלי משפחות
- שהות רצופה בארץ במשך 7 השנים האחרונות
- אזרחות ישראלית. שרות צבאי מלא, או שרות לאומי מקביל (אישורים)

על המועמד להמציא אישור על חופשה ללא תשלום ממקום עבודתו למשך תקופת השליחות.

ערבי הסברה יתקיימו
בירושלים: במכון הזקיהו, רח' חזקיהו המלך 15 (ליד בית אלישבע) בתאריך 17.8.86 בשעה 19.00.
בתל-אביב: בבית ברודצקי, רח' ברודצקי 36 רמת אביב בתאריך 24.8.86 בשעה 19:00, ר"ס 20:15

שאלונים והוברות הסברה יחולקו בערבים אלו וכן במשרדינו שבתל-אביב רח' קפלן 12 (קומה ב') ובירושלים רח' קרן היסוד 23

לא ישלחו שאלונים בדואר.
תחילת השליחות קיץ 1987
תאריך אחרון להגשת שאלונים 30.9.86

הצטרף למשפחת שליחי המחלקה לנוער והחלוץ

כל האמור בלשון זכר יש לראותו גם כאמור בלשון נקבה.

סונול

סונול ישראל בע"מ SONOL ISRAEL LTD.

מכירת רכב מס' ר/86/5

החברה מעמידה למכירה את הרכב המשומש הנזכר מטה:

סוג הרכב		מספר רשוי	שנת ייצור
ב.מ.וו. 520 אוטומטי + מזגן	1990 סמ"ק	81-123-82	1982
סובארו	1298 סמ"ק	73-456-80	1980

למעוניינים תינתן האפשרות לקבל פרטים נוספים על מצב הרכב במתקני סונול, אזור הנמל, חיפה בימים א'-ה' בין השעות 08.00 — 12.00, החל ביום ראשון 17.8.1986
נא לפנות למר אריה מייזלס – ממונה על רכב נוסעים, או בהיעדרו למר נתן רוט, בטלפון מספר 04-671141.

את ההצעות יש לשלוח בכתב, במעטפה סגורה ולציין על גבי המעטפה: "מכירת רכב" לא יאוחר מיום ראשון 31.8.86, לפי הכתובת: סונול ישראל בע"מ, רח' הבנקים 8 חיפה. ת.ד. 214, חיפה 31001

בהצעה נא לפרט את המחיר בעד כל יחידה בנפרד ולצרף המחאה בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה.

מודעה זו איננה מהווה מכרז ואין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

רוכש הרכב הנ"ל יהיה חייב להעביר רישום הבעלות ברכב שירכש על-ידו על שמו משם סונול ישראל בע"מ, לאחר תשלום מלוא המחיר ולפני קבלת החזקה ברכב.

סונול ישראל בע"מ

קבלת מודעות
הבית הארצי הארץ חדשות לוח העיר
מודעות לוח ומשפחתיות
מ-8.00 עד 20.00
עד 60 יום אשראי
03-738707
03-739297
לבעלי כרטיסי אשראי

וילה ופרה בעסקת חבילה

וילת הוייסר: מינהל מקרקעי ישראל כמכניס המבואות

עם קום המדינה, כשהגרוש היה הוד, כשת"א "נגמרה" בכבר מאמריק והמקום בו מצוי כיום קולנוע גת, היה נטוע פרדס, באותו זמן תקעו עולים חדשים יתד בסביון. כיום סביון היא איזור וילות, מקום משכן לעשירי ישראל.

בשעתו הוכיר מנהל מקרקעי ישראל, בעל הקרקעות בסביון, חלקות בנות חמישה דונם (ואח"כ בנות דונם וחצי) למתיישבים כדי להקים משקי־עזר, בעיקר רפתות ולולים. בחוזה החכירה צויין מפורשות, כי על חוכר הקרקע "להחזיק בנכס בניינים משקיים ומשקי עזר חקלאי". לא יקיים החוכר התחייבותו, זכאי ראש המינהל לבטל חוזה החכירה ולהשיב אליו את הנכס המוחכר.

עם השנים התחלפו לארבעם תושבי המקום, ומכרו בהסכמת המינהל את זכויות החכירה בקרקע. זה עשרות שנים אין בסביון פרות, עזים או תרנגולות. הסעיף בחוזה החכירה המחייב קיום משק־עזר הפך אות מתה. כשאישר המינהל העברת זכויות על הקרקע, לא דרש קיום סעיף זה.

לפתע, לפני כשנתיים, התעוררו פקידי המינהל לחיים. הם גילו את מה שהיה ידוע לכל במשך שנים רבות, שעשירי הארץ חוגגים על חשבון המינהל. במקום להתמודד עם הבעיה בצורה ישירה, עם כל הקושי החוקי הכרוך בדבר, לאחר שבמשך שנים כה רבות נוצר מצב חדש, החל המינהל לנקוט שיטות של התחכמות. להלן שתי דוגמאות:

באפריל אשתקד קנה מאיר אקסלרוד את הוילה של יאיר נתשתן בסביון. ההסכם הוזה למינהל, בתוספת בקשה לאישור להעברת החכירה. במשך כשלושת רבעי שנה לא טרח המינהל להשיב, למרות עשרות פניות בכתב ובע"פ מצד פרקליט הקונה, עו"ד רב שלמן. גם משרדו של עו"ד אברהם מרי בובולסקי, פרקליט המוכר, הצטרף ללחוץ על המינהל, דרש התייחסות לפנייה, משום שכל זמן שלא ניתן אישור, סכום כסף גדול לא הועבר מהקונה למוכר. רק מקץ תקופה ארוכה קיבל הקונה הודעה מפקיד המינהל עודד טל, שבנוסף על חוזה החכירה עליו לחתום על הצהרה מיוחדת המחייבת אותו לקיים בנכס משק עזר, ואם לא יקיים הקונה התחייבות, תהא למנהל זכות לבטל החוזה.

עו"ד שלמן פנה למיכאל הדרי, מנהל מחוז במינהל, וציין כי הדרישה לחתום על הצהרה זו לא נדרשה מכל שורת החוכרים הקודמים, מה גם שזה עשרות שנים אין במקום כל משק עזר חקלאי. לפיכך מעידה הדרישה על חוסר תום לב וכוונה בלתי טהורה. עוד הוסיף הפרקליט ושאל, מה פירוש משק עזר חקלאי: האם על מרשו להקים לול תרנגולות במקום בריכת השחייה, או לקבוע רפת לפרות בצמוד לוילה ובכלל, מה גודלו של משק שיספק את המינהל כדי שלא יבטל ביום מן הימים את החכירה והקונה ימצא עצמו ללא נכס.

מתברר, שאין בכלל פירוש ברור למושג משק עזר. הדרי עצמו מתחמק מתשובה ברורה האומרת "פירוש המונח בלשון בריאים הינו צביון כפרי, קיום גידולים ובעלי־חיים שיש בהם תוספת פרנסה לחוכר הקרקע". גם לסלי שנון, ראש המועצה המקומית סביון, אינו יודע בבירור לפרש דרישה זו. "יכול להיות שאם מישהו יטע שמונה עצים, זה כבר יהיה משק חקלאי. הפירוש לא הוגדר בשום מקום...".

אלא שהקונה, שהשקיע בקניית הוילה 370,000 דולר ועוד 150,000 דולר בשיפוצה, אינו רוצה להיות בחזקת אסיר־עולם בידי המינהל, שבכל יום יוכל לכתוב לו כי הוא מפקיע את החכירה משום שאין לו משק עזר.

מקרה דומה אירע לאליהו וייסר שקנה בסביון וילה מהיהד לומן חיים לוססיג. הקנייה בוצעה באוגוסט 1982. כמקובל, פנה הקונה למינהל וביקש אישור להעברת החכירה. ככל הנראה לא תוייקה הבקשה בתיק הנכון, משום שבמשך שנים מספר לא קיבל תשובה. בנובמבר 1985, יותר משלוש שנים מאז הפנייה הראשונה ולאחר שורת מכתבים, שב פנה הקונה למינהל וציין: "עד היום לא קיבלתי כל תשובה מכם". רק בתחילת יוני השנה קיבל תשובה מפקיד המינהל עודד טל, ובה דרישה להצהיר בשבועה שהרוכש יקיים משק עזר בוי־לה... בדיוק כפי שאירע בסיפור הקודם. עד היום הנכסים, בשני המקרים, אינם רשומים בטאבו על שם הקונים. במלים אחרות, כספם מונח על קרן הצבי, מה גם שאין הם יכולים להעביר את הנכס לאחרים.

בגין רשלנות הארכיטקטית של המינהל לא שונה בשעתו חוזה החכירה. כיום המינהל אינו יכול לחייב קונים לחתום על חוזה חכירה עירוני, שפירושו תשלומים הרבה יותר גבוהים למינהל, והוא רק יכול להמליץ או להציע להם לנהוג כך. לכן מנסה המינהל חיי קוני הוילות בסביון, שלא עולה על דעתם כי לפתע ישלוף המינהל דרישה מגוחכת ומטרידה של קיום רפתות ולולים בצמוד לוילות שלהם, כתנאי להעברת החכירה.

וילת אקסלרוד: חצי מיליון דולר על קרן הצבי

מעקב – קנס במקום בדיקה

ד"ר (להנדסת חשמל) שמעון קוגן, לשעבר רב־סרן בחיל האוויר הסובייטי, הוא פרובוק. לא רק ברוסיה, גם בארץ הוא נאבק בביורוקרטיים על עקרונות. כשמעמידיו אומרים לו "הפסק להילחם, אתה לא מכיר את המערכת, אי־אפשר לשנות דבר", הוא משיב "איני רוצה להכיר מערכת כזו, איני רוצה להשלים עם כל המחדלים המתבצעים סביבי".

בחודש אפריל השנה הקדיש מדור זה כולו (כולל — שערוריית התכנון הגאונית, "הארץ" 25.4) לסיפורו של ד"ר קוגן, שהוא אורח קבע צה"ל. במסגרת להנדסת חשמל הוא אחראי לכמה מתקני צבא, ביניהם מתחולים בארץ. לפי גירסתו – השיטה הכושלת של התכנון, הביצוע והאחזקה של מכלול נושאי החשמל גורמת למערכת הבטחון נזקים כבדים.

מאז פורסמו הדברים חלפו קרוב לארבעה חודשים. מה עלה בגורלו של קוגן מאז הפרסום שנתן לדבריו בתוך ימים מספר הועמד לדין על שהוציא מ"הכנה" עניני צבא והקנס. זו היתה ההתייחסות היחידה לתוכנו. אך הוא לא נואש, העלה על הכתב השגותיו ושיגרן למנכ"ל. החומר הועבר לעיונו של סגן המנכ"ל. מקץ שבועות מספר זומן קוגן על־ידי סגן המנכ"ל לשיחה. הוחלט שיש לקיים בירור יסודי, אך נקבע שהגוף המתאים לטפל בכך הוא מנכ"ל משרד הביטחון. צויין גם בכתב, שבמהלך הבירור יש לזמן את המתלונן לשיחה, כדי שישמיע טיעוניו והצעותיו וישיב על שאלות.

שמעון קוגן: לא מוותר

לפני כחודש הודיע ראש לשכת מנכ"ל משרד הביטחון לקוגן כי: "אין כל צורך שתגיע. אני מחזיר את החומר לסגן המנכ"ל".

"בזבזו כמה דקות מזמנך ותן לי לדבר אתך", השיב קוגן, "הרי בתלונה צויין מפורשות שיש לזמן אותי לשיחה. אפילו מבחינת הנימוס בלבד היית צריך לזמן אותי". קוגן ציין, כי לא רק שאין בתלונותיו כל הצעה להוצאה כספית נוספת, אלא שהוא מדבר על חיסכון, על מצב נוכחי של בזבוז כספים מיותר, על חוסר ידע, על תכנון וביצוע כושלים של פרוייקטים שונים.

אך ראש הלישכה בשלו. לפני חודש החזיר התיק לסגן המנכ"ל, ומאז ממתין קוגן לשווא לתשובה נוספת.

מבחינה מסויימת "משחק" קוגן לידי שלטונות הצבא. עם פרסום דברים אלה יתכן, בשנייה, למשל חוק, יש להניח שהמערכת, במקום לטפל בתלונותיו, תטפל בו. קוגן מודע לכך היטב. אלא שהוא שייך, כנראה, לגזע קשוח שאליו משתייכים עולים רבים מברית־המועצות. כשם שלא נשברו שם, כך אין הם מתכוונים כאן להסתגל לכללי המשחק שר צלו לעצמם רבים מאזרחי הארץ – עצימת עיניים, הליכה עם הזרם.

יחידת הונאה – בורחים בלבד

חוקרים לארמעטים עזבו בשל תנאי שכר ירודים, אך אחרים פרשו בשל היעדר מוטיבאציה, יחסי אנוש גרועים, היעדר רוח צוות ובאשות יחודה, בקורת־ואדר כמו באותו היחידה, שבה אישיני אותה בתקופות זיגל, בעלמר ביום תחת פיקודו של תת־ניצב יורם גונן.

גונן: נעלי — יגאל הורוביץ

באפריל אשתקד פרש בנימין זיגל מראשות היחידה לחקירות הונאה. מאז ועד היום, בתקופה קצרה בת פחות משנה וחצי, פרשו 33 חוקרים מבין 78 חוקרי היחידה. במקומם באו אנשים חדשים.

המדובר ביחידת־עילית המר־סקת בחקירות כלכליות מסובכות, הנדרשת להתמודד עם עברייני צווארון לבן המבצעים גניבות ורמאויות במיליוני שקלים, הנעזרים לצורכי הנוכלות ברואי־חשבון ובפרקליטים מהמודעים בארץ.

אין צורך לציין, שכדי לרכוש מיומנות בשטח זה של חקירות, חייב בעל התפקיד לצבור שנות ני־סיון לא מעטות. והנה כאמור, חוקר [illegible] מתוכנם [illegible] לאחרים.

יתר־על־כן, בכל היחידה נמצא רק רואה־חשבון אחד, הוא בתפקידו, שהוא אגב, רואה החשבון האחר היחיד בכל משטרת ישראל. עם כל שני־נוים של חוקרים אחרים, ביני־הם משפטנים, קשה להם להת־מודד בנושאים הקשורים לגניבת "הכבשה" או רמאויות נוסח גניבת המיליונים בבנק צפון אמריקה או פרשיות אחרות הקשורות בבורסה, כמיקי אלבין ז"ל וכו'.

גם בזמנו של זיגל היתה קיימת תחלופה רבה של חוקרים ביחידה, ומבקר המדינה כבר מתח על כך ביקורת, וציין שה־דבר פוגע ביעילות העבודה. אולם מעולם לא היתה פרישה כה מאסית, כבשנה וחצי האח־רונה.

בריאות הציבור – הבוסית מרוצה

ד"ר עלמה אבני

השבוע ביום א' ראיינה ד"ר עלמה אבני, ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות, במדור "שיחת היום" ב"הארץ" בעניין מכת היתושים במי השתייה. יותר מ־95% מתושבי ישראל שותים מים תקינים ואפילו טובים מאוד, אמרה.

השאלה הנשאלת היא מה עלה בגורלם של אותם 5 אחוזים, שהם לא פחות מ־200,000 נפש. ואכן, לפני הראיון פורסמה אזהרה כי מי קריית אתא מזוהמים. ביום הראיון עם ד"ר אבני, פורסם כי גם מי קריית גת מזוהמים, ואילו כעבור יומיים פורסם שגם מי קיבוץ יגור מזוהמים.

ואולם כאמור, ד"ר אבני מרוצה ממצב מי השתייה בארץ. היא גם מרוצה מפעילות שירות בריאות הציבור שהיא עומדת בראשו. לעומת זאת, רבים מבין אנשי הסגל בשירות הבריאות, הכפופים לה, אינם מרוצים מדרך תיפקודה של ד"ר אבני.

אחד מהאלטרנטיבים הוא ד"ר שמואל ברנר, ראש המכון לחקר בריאות הסביבה. עובדי המכון והעומד בראשו הגישו עצומה למנכ"ל משרד הבריאות, ובה דרשו להתנתק משירות הבריאות משום שהם אינם מסוגלים לקיים נוהלי עבודה תקינים עם העומדת בראשו. בקשתם אר־שה, שלא לציטוט. מהנהלת משרד הבריאות השיבו לי בעניין זה תשובה דיפלומטית, ולפיה מתקיימת עבודת מטה שתכליתה להביא לארגון שונה שבו מכון זה ואחרים יאוחדו במסגרת מחקר והעברות, כלומר ינותקו משירות הבריאות.

[illegible] מיוחדים גם ביהודה ושומרון, ניתק מגע עם ד"ר אבני. מהנהלת המשרד השיבו לי, כי עד לרגע זה לא ידוע להם על כל מתיחות בין השניים. אילו היו מכבדים את העניין, היה הדבר מתגלה בשיחת טלפון אחת.

ד"ר גרי וסטין פרש מראשות המחלקה להנדסה לאחר שלא מצא שפה משותפת עם ד"ר אבני. ראש המחלקה שבא במקומו, אברהם רשף, אף הוא ניתק מגע עם ד"ר אבני. בהנהלת המשרד אומרים שלאחרונה מתקיימים דיונים שתכליתם ליצור נוהלים יותר מסו־דרים בתחום המזון והתוספות המותרות לו. זהו למעשה עילת המחלוקת, כאשר רשף דורש לשנות את הנהלים הקיימים ולהחמירם.

דו"ח חסוי – "קולנוע ישראלי, תמונת מצב"

במחזוריות קבועה צצה ועולה השאלה מה קורה לסרט היש־ראלי. מדוע אין הוא פורץ קדימה, מדוע בארץ, שבה תשעה חודשי שמש בשנה והיא בעלת אתרים שונים ומגוונים, מדשדש הסרט הישראלי בביצה?

הממשלה משקיעה כספים בעידוד הסרט הישראלי, אלא שבין אנשי המדור לקולנוע במועצה לתרבות ואמנות, חלוקות הדיעות בקשר לשיטות התמיכה הנהוגות כיום. לפני כחצי שנה הוחלט לערוך תח־קיר, ראשון מסוגו בישראל, כדי לבחון את כל מערכת התמיכות והעידודים השונים הניתנים לסר־ט הישראלי. המשימה הוטלה על גורם חיצוני – איש הטלוויזיה חיים אברהם ומומנה על־ידי משרד החינוך והתרבות.

הדו"ח – "קולנוע ישראלי, תמונת מצב, אפריל 86", שנשמר בסוד, חושף עולם מעוות שבו מכבנת ותוגנת הביורוקר־טיה הישראלית.

להלן מסקנות הדו"ח: "בין הגופים המטפלים בקולנוע היום, קיימת כפילות משרדית ובין משרדית. תחרות לא בריאה, ביורוקרטית. כל אחד מושך לכיוון שלו, וחלק ניכר מה־סיבות למצבו של הקולנוע בישראל נעוץ בפיצול הרב".

בהמשך המסקנות נאמר, שלי־וצר הקולנוע בישראל צריכה להיות כתובת מרכזית אחת לטי־פול בכל האספקטים המנגנונים של הקולנוע, משלב הרעיון ועד לשלב ההפצה. לצורך זה יש להתעלות מעל לאינטרסים אי־שיים של שרים ופקידים בכירים המופקדים כיום על הקולנוע, ולכונן "רשות ממלכתית לקו־לנוע הישראלי".

הדו"ח מפרט את תקציבה השנתי של המועצה לתרבות ואמנות, שבראשה עומד אבנר שלו. מציין לאן מופנים הכספים, המגיעים לסך כולל של קרוב ל־14 מיליון דולר, ומה חלקו של הקולנוע בתוכם. המוזיאונים מקבלים 24.5% מהתקציב הכו־לל, התיאטרונים 21.3%, מוסדות שונים 23.2%, תזמורות קלאס־יות 19.4%, מחול 7.2%, קולנוע 2.7% (בפועל, לאחר הפרשת 0.5% למימון פעילות "המכון הישראלי לקולנוע", נותרים לקולנוע 2.2% בלבד). תרגום ספרי מופת 1.7%. הדו"ח מציין, כי חלוקת התקציב היא בלתי־הגיונית, ויש להיאבק לחלוקה צודקת יותר של עוגת התקציב של המועצה לתרבות ואמנות, לטובת הקולנוע.

הדו"ח מציין את מקורות המי־מון הציבורי־ממלכתי לסרט הי־שראלי. אחד המקורות הוא הקרן לעידוד סרטי איכות של משרד החינוך. מציין, כי כ־40% מתוך כל המיליונים התסריטים שהקרן אישרה להקציב להם סכומי כסף עד שליש מעלות הפקתם, לא הופקו שכן לא נמצאו להם משקיעים נוספים, וכי הנהלת הקרן מאשרת תמיכה לתסריטים בידיעה שאין כל סי־כוי להפיק אותם. עובדה מחמירה נוספת – מה ערכו של סרט, איכותי ככל שיהא, אם לא הגיע לתודעה תרבותית של לפחות 20,000 צופים. והאלה הם אחד מכל שלושה סרטים שהופקו בעידוד הקרן.

גורם שני למימון ציבורי של הסרט הישראלי הוא הקרן הציבורית לעידוד הסרט היש־ראלי, המשותפת למשרד התע־שייה והמסחר ולבעלי בתי הקולנוע. הקרן הציבורית גובה 2.5% מכל כרטיס קולנוע הנמכר בישראל, כדי להשקיע כמהה בקולנוע הישראלי ב־צורת הטבות למפיקים של סרטי עלילה ישראליים. בעניין זה מצביע הדו"ח על תופעה מוזרה. הקרן ומשרד התעשייה מחזירים לכל מפיק ישראלי, שסרטו נמכר ב־100,000 כרטיסים ויו־תר, 1.1 שקל חדש לכרטיס לסרט רגיל ושקל אחד לסרט מאיכות נמוכה. סרטים יש־ראליים שלא נמכרו בלפחות 100,000 כרטיסים, אינם מקב־לים תמיכה, והדי דווקא עמם נמנים מרבית סרטי האיכות. כך קורה, שסרטי בורקס וליצנות מקבלים עידוד ואילו סרטי איכות מופקרים.

פרק מיוחד מוקדש למקלט מס, אחד המקורות הכספיים אשר "מחזיק" עדיין את הקו־לנוע הישראלי מעל פני המים. משקיעים פרטיים החלו לגלות עניין בקולנוע הישראלי לאחר שנת 1979, עם פרסום חוזר סגן נציב מס הכנסה בעניין המסים על הפקות סרטים. בעלי הון שילמו פחות מס הכנסה, ובצד שני התאפשר להם ל־התחכך עם העולם הזוהר של אנשי הקולנוע. תעשיית הקו־לנוע יצאה נשכרת מריקות עי־דוד זה, אלא שזה למעלה משנה מתדיינים איגוד המפיקים ומס הכנסה על פתק פירושים שונים לדרך שבה תחושב השקעה בסרטים. הדו"ח מציין, כי אם אנשי מס הכנסה לא יגמישו גישתם, תוכה תעשיית הקולנוע מכה ניצחת והמשקיעים יברחו מעסקי הקולנוע.

הקולנוע הישראלי סובל קר־שות מהאנגלים, קרי תסריט הד־מצה. קרן "זהבי" לעידוד כתי־בת תסריטים בישראל היא הגוף היחיד המסייע במענקי כתיבה לתסריטאים. במשך ארבע הש־נים הראשונות לקיומה של הקרן, עד לשנת 1982, הוגשו לה כ־350 הצעות לתסריט, [illegible] לידי הפקה שני סרטים בלבד – "עונה בת 17" ו"אות קיץ". הדו"ח מעלה תמיהה אם יבול של חמישה תסריטים מלאים במשך ארבע שנים יש בו כדי לקדם את הנושא, וכי חייבת להישאל השאלה האם צריך לעודד תסרי־טים מקוריים בלבד תוך נטילת סיכון שהם ישכבו זמן רב במג־ירה, או לעודד תסריטים ביי־ביצוע.

הדו"ח מעניין ומאלף. המס־קנה – אין תקומה לסרט הישראלי אם כל המערכת הציבורית התומכת אותו לא תשנה כליל, בצורה בה מציע הדו"ח. הבעיה היא, שכיום הדו"ח שהוזמן על־ידי אנשי המדור לקולנוע שוכב כאבן שאין לה הופכין, בלא כל התייחסות כלפיו גם מצד מזמיניו.

צה"ל – קצינים בכירים בכלא

סגן־אלוף דוד ליידר עצור בבית־כלא צבאי מאז סוף חודש מרס השנה. הוא חשוד, יחד עם אחרים, בהברחות כמויות ענק של סמים קשים מלבנון ובמסחר בהם בארץ.

עצם המחשבה שסגן־אלוף בצה"ל חשוד בסחר בסמים, מעוררת חלחלה. אבל אסור לש־כוח שסא"ל ליידר הוא בבחינת חשוד, וזכויותיו לא נשללו ממנו ובית־המשפט הוא שירשיע או יזכה אותו. בינתיים נבדק כיצד מטפל צה"ל בקצינים בכירים העצורים בבתי־כלא צבאיים עד לסיום משפטם.

דובר צה"ל אומר: "ליידר זוכה בכלא לתנאים המקובלים לגבי קצין בדרגתו. בהיותו קצין בכיר, הוא נתון לטיפול אישי של מפקדת הכלא".

הוריו של ליידר מספרים: "הוא קם ברבע לחמש בבוקר כדי לנקות מחראות. עליו לעמוד במסדרים ולשמוע גערות של אנשי הסגל הזוטר, להתגן באפסנאות להחליף בגדים ומ־גבות, להימצא במחיצתם של חיילים טירונים הכלואים ב־אשמת עריקות, סמים, תקיפות וכו', להתרגל לעבריינות הר־עיה של חברות סיגריות, שמשו, להסתפר בניגוד לרצונו, לנסוע לחקירות ולמשפטים במ־כונית סגורה בעלת סורגי ברזל, לקבל עם זעה, כשעל כתפיו דרגות סגן אלוף".

הצבא חייב היה לעצור את ליידר בגין החשדות המוצרים נגדו. גם המערכת האזרחית מחויבת לעצור אזרחים, אם יש חשדות לכאורה המצדיקים זאת, גם אם הם בעלי תפקידים ממלכתיים בכירים. (על־אף ש־לא פעם הללו מפעילים לחצים וקשרים במקומות המתאימים כדי לחמוק ממעצר ולהיאסר בבית־מלון). המערכת האזרחית נדרשת להעמיד תנאים מקב־לים על הדעת לעצירים שטרם הורשעו בדין, הדבר נכון פי כמה לגבי קצינים בכירים – דווקא בגין ההיררכיה הנהוגה בצבא. אם ליידר יורשע בדין, מן הראוי גם יורד בדרגה ואז יישב כ"שווה בין שווים". ואולם אין כל סיבה שסגן אלוף, שכיום הוא עדיין בחזקת זכאי, ינקה מדי בוקר מחראות ויהיה נתון לגערות הבי־טוראים.

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למעסיקים ולמבוטחים לא שכירים

החל ב־15 באוגוסט 1986 אפשר לשלם את דמי־הביטוח גם בבנק־הפועלים.

ואלה הבנקים שאפשר לשלם בהם את דמי הביטוח:

★ בנק הפועלים;
★ הבנק המזרחי המאוחד בע"מ;
★ הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ;
★ בנק הדואר.

התשלום בבנקים האלה פטור מעמלה.

המחלקה ליחסי ציבור

מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל — משרד החינוך והתרבות, המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח

השתלמות מורים

בשנה"ל תשמ"ז

תתקיים בשעות אחה"צ השתלמות בנושא:

קורות היהודים בארצות האסלם

ההשתלמות תתקיים בשני מקומות בהיקף של 112 שעות כ"א:

בירושלים – בימי ג' ובתל־אביב – בימי ד'.

בתוכנית

– הצגת ספר העזר החדש למורים: תולדות היהודים בארצות האסלם (חלק ב').
– סקירה הסטורית על חיי היהודים בארצות האסלם מאז ימי הביניים ועד ימינו.
– העשרת הידע בתחומים הרבים בהם עסקו היהודים כגון ספרות, פילוסופיה, אמנות וכיו"ב.
– סדנאות דידקטיות ללבון בעיות מתודיות המתעוררות תוך כדי לימוד הנושא וקריאת מקורות ותעודות.

הקורס מוכר לצורכי גמול השתלמות.

פרטים במרכז זלמן שזר, רשב"א 22 ירושלים, טלפון: 02-637171, 02-669464

(הטלפון של מרכז מורשת במשרד החינוך הוא 02-817251).

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בירושלים בע"מ

למכירה מכונית סובארו

מודל 1981 מנוע 1600 אוטומטית.

ניתן לראות את המכונית במגרש החניה שבכניסה לרובע היהודי בירושלים.

הצעות לרכישת המכונית יש להגיש בתיבת ההצעות במשרדי החברה עד ליום 27.8.86 שעה 14.00.

אין במודעה זו התחייבות החברה לקבלת ההצעה הגבוהה, או קבלת הצעה כל שהיא למכירת המכונית.

בדבר פרטים: טלפונים 02-288767, 02-288141

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשירותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

סוד הקסם של ה"וואקאנס"

מאת יואב טוקר

תמונות, הרהורים ותמיהות על ימי הפיהוק־פינוק של המחזיקים בשיא העולמי של צרכנות חופשות המונית: הצרפתים. החופשה השנתית הפכה מזמן לתרבות־בתוך־תרבות ומימדיה מתעצמים

פאריס

מבין כל פולחני־הקיום הצרפתיים זה, כנראה, האדיר מכולם: מיסוד החופשות, ה"וואקאנס" של עונת הקיץ, נהנה ממעמד מקודש של תופעת טבע, של כוח עליון, של מציאות חוקה מיתולוגית.

למראה המונומנטליות של תנועות החופשה הצרפתיים – עשרות מי־ליונים חופשיים באותו זמן, באותה פסיכולוגיה ציבורית, באותו ריבוק מתוזר – אין מנוס מן המסקנה, שהעולם כולו הנראה, נולד כך האמור לשמש בה. מתוך התשומות הנמצר־ים, קטן כגדול, עשיר כעני, מאושר כאומלל, משתלב בו בעצם קיומו, עבודה.

כדרכן של תופעות טבע אדירות, איש אינו מצליח לרדת לעומקו של התהליך הקולקטיבי של ה"וואקאנס", אך איש אינו מעלה על הדעת לערער על תקפותו: אפילו סנובזהשוליים האפריקאית (הוער־רה), שהתמונה בתחרה "רעיונית" של ריבוק יולי־אוגוסט, מאבות בי־מים אלה את שארית היוקרה המטורזמתחכבת, שספק אם היתה לה אי־פעם. מי שלא מתקן השבוע את המטות, מי שמסרב לצאת לחו־פשה גם על פי הקו הגרוע המתרון – היינו באוגוסט – המצריות כולה שלו.

הנסיבות והמקלות היחידות להן זכאים המוסמים לכלל, ה"נשארים", נושאות אופי ממסמך, שולי, מוד־חק, כמעט חולבורי, שגן בדרך כלל חוסר אמצעים, מי שהתקציב האישי או המשפחתי אינו מאפשר לו להשתלב בתנועה ההמונית (והער־כה היא שיותר מ־30% אחוז מהצרפ־תים לא יוצאים "כמו שצריך" לחו־פשת קיץ או חורף) נהנה מן הוליכוריזנוראנשה שבשולי כרי־ניקת ה"וואקאנס": תנועת ראש לאות הכרזות עם המותרים מאחור, היא התגלמות הבושה הקפיטליסט. העיתונות ההמונית אף מספקת לצורך באחר רבים זה סיפורים קורעי לב, על אודות "ילדי השברים", המתעשעים בלית־ברירה על רקע הבטון...", המתאוה־הגוגר שאפשר זה רשם "לגאול מיפקר אכלוקים", מן התיסכול הנורא של "קיץ ללא ואקאנס. . . ": "צרות הבריזה של כולם ביחד".

אימה בשל המיתוסים המתורסים

מה שהופך את תופעת החופשות לגולם חשוד כל כך אינו כרוך, כמובן, ביסוד העניין. וכי מה סיבר פאסי יותר מיציאה לחופש, לאחר חודשי שיגרה חודשים ארוכים במפעל, במשרד או בבית וביבר אפשר לקצרת על ימי השמש הרגעים עם הילדים בתחות עם סבתא וסבא בבית־הכפר; עם הבכ־שים העוברות מעבר לכביש; עם יער הקיום המתחזק בוכות הגלישה במולק־גלים מסוביגלאוס לחוף האטלנטי; עם שיפודי הטכים בקבב מאהך; עם טיסות על גבי תפודים בהצות הרחוב; עם כאר־בי קיץ באלפים לאור הירח; עם קרות היהודים בים.

לאמיתו של דבר, נובעת הקסאה מתוכן שגרות אלה מי שנגבר עליו באמצע אוגוסט לארוז במשקפים קצרים ומסוגננים־היטב את קסם הדר פשתיותם של האורים, אינו יכול להגיע הזאת. ואף על פי כן, לא מן המנע, שמה שכשמע "אנושי" ונעים כל כך בממוזי אוטולאורט, הופך אימתני כאשר הוא לובש מימ־דים המוניים.

בתרבות החופשות הצרפתית יש ללא ספק משהו מן הקיפבנית המטורדה הזאת, דרגת השכלול המטורף של מיסוד החופשות, למרות הנזק העצום שהוא מסב למדינה במונחים הכלכליים, מס־ורד הולך משנה לשנה.

אטרקציית ה"וואקאנס" היא ללא ספק היחידה המצליחה לייצר מוזה מבוטמעת בתרבות האינדיבידואליס־טית כל כך: ללא בוזים מכבה, ללא תפריעים, ללא אידאולוגיה מגייסת, מתייצבים עשרות המיליונים בתאר־יכים הנחוקים בעצרות הפיהוק־ימי השיא של הנדידה הקולקטיבית הגדולה, לובשים אופי של דהמה קינטית: המיליונים היוצאים, למרות האזהרות השגורות, בבת אחת מן המרכזים העירוניים הגדולים על גבם אוהלים וקרונות וסירות והר־בנים ושדים: מולם המתקבעזנרים המופקים על גיוון התנועה הכבי־רה הזאת, ממאגרים בעמקות מיקוד פרישתם, המתנהיגות במישור הטכנו־לוגיה מושבים רבי־קומה, מתר בתו־ורום אלקטרוניים, מכ־יהנועה אוטומטיים, המספקים ברציפות נתונים על זרימת הגלגלים ומצלומי לוויין כדי להבהיר להקורעים במקרקע, שהגלגלים הזוד עליהם מגיע ממנוע־מוגר.

מרוץ לאומי או איכות חיים

השיטה מאורגנת להפליא, אפילו אם יעילותה מוטלת בספק: אלו מייעצים במלונות האלו שישים ברצונם: מדי רבע שעה מגיח שדר רדיו מ"מעמת הפיקוד הלאומי" ושודש תמונה עדכנית של המסבר: כך וכך עשרות קילומטרים של פקקים המשתרעים בכביש כבר־יתנייז; "התנועבות־יותית בעסק הלהאי": "תנועית הלוחץ בעסקים הציבוריים": "שיא המתיהות המסור־ס של אחד ליון משנת 1972 נשבר ברגעים אלה". הסטאטיסטיקות ה־מלומדות, שעוקן השורות בקטאות אגרשיות קטנות ובוזבזות את "התאבו עם הבטבורות" באיטנלים אגבייקטר־היים, מבכיעות על כך, שבזוית ה־מקוקיהחופשות יש לצרפתים רק יריב רציני אחד: בני הגזורים בוויש־ליה. גם שם לובש הריבוק מימדים המשתקים מיגורים שלמים של הזרים והים יומיים.

צרפת לעומת איטליה, ריכוזית, יעקובינית, התעבנית ומאורגנת, נתר בה כבר רחות רבים בנושאה "האמבהזוליסטיה": זו אגודה לדעת מה טוב לאומה ומה פחות טוב הקי־לישם בהתאם. וכך אמנם נבנן בתר־זמנים רבים. אבל בקשר ל"וואר קאנס", אותם כ־15 אחוז של מיטורי התזקירהתורות. שי"עוליב" למשק הצרפתי חודשי הפיהוק של ה"וואר קאנס", כיצד ניתן להרגם אותם בשערי הלישין של הרוזותיות, מסורת, כמעט "תרבות" שיא עולמי זה בשיעורי "התשוקה השולית הש־לילית" נכונה מרבין במיוחד כאשר המלים של הימים הללו על רקע המרוצאות השיווקים־הגרודיים ומיזוקי הנכולה, האם הוא "שואל" או "אכבות מיים"?

להתבונן מן הצד ברמה, למרות הכל, שמשהו במסלול החיים הנרג־זי, משהו בלוח השנה האמיתי, שואב בוכות טרוף החופשות הזה בות, שמקורותיו גלומים ללא ספק במיזיקה שלא מן העולם הזה.

המבוי אדם חופכים, חולמים ומיוסכלים חודשים ארוכים, כדי לגזוד במקל גדול הזומה והעיבה, כאשר יצלצל הגונג 1 ביולי, 1 באו־גוסט: המיליונים הגזעקים מגושי מולי־פוריש לאורך האוטוסטראדות, גבא־ליבב לאורך החופים, כוסיות מולינוסיות בתרעומי הלילה הנוד מקפים של אחד הנופש, יודעים באינטימיות משלהם שכך טוב. אבוזים ותמימים חרים, סטטיסטי־קות והלילה, לעולם לא יבינו: אלו שבשעה כשארים – עד פתות.

הפעם, מטיילים בחו"ל עם החברה להגנת הטבע

אם כבר נסעת לחו"ל עם החברה להגנת הטבע בודאי תרד ישר לתחתית המודעה (שם רשום הטלפון שלנו). אם לא, אנו מציעים לך הפעם לטייל בחו"ל בסגנון שונה: טיול עם מדריכים מעולים, ניצול זמן מירבי ומסלולים מעניינים ומגוונים. הדרכה בנושאי טבע, הסטוריה, פולקלור ואמנות.

הפעם אל תהסס. במחירים האלה אתה יכול להרשות לעצמך את הטיול המיוחד ביותר בחו"ל.

טלפן וקבל חוזר טיול לביתך 03-375063. מחלקת טיולי חו"ל, השפלה 3 ת"א.

שעות פתיחה - א',ב',ד', 8.00-16.00, ג',ה': 8.00-17.30, ו': 8.00-12.00

החברה להגנת הטבע

هكذا من الأصل

مكنز من الاصل

תרבות וספרות

שום שירה אינה אי

אהבות מקבילות / מבחר שירה
אנגלית "מטאפיסית"
תרגם וערך שמעון זנדבנק
מהדורה דו־לשונית
הוצאת שוקן, 164 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

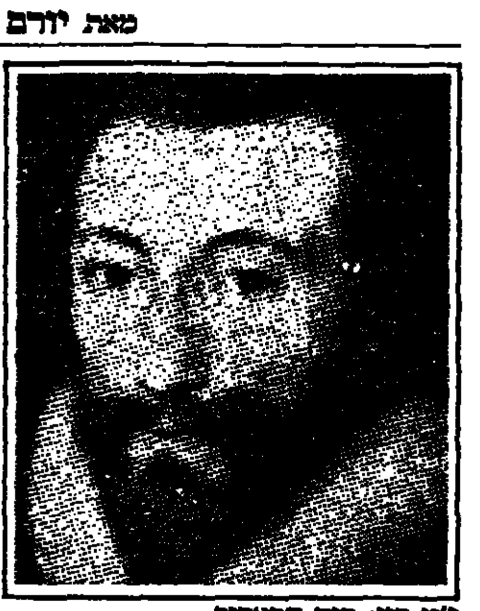
ג'ון דון: רוח הבארוק

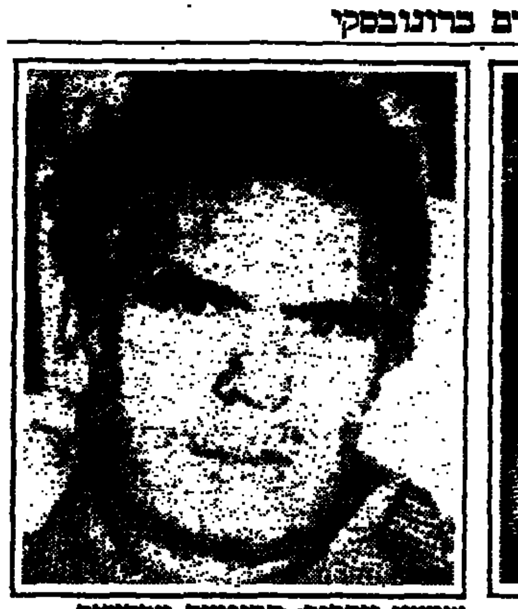
שמעון זנדבנק: תרגומים מבריקים

במאתיים וחמישים שנה היו המשוררים הקרויים מטאפיסיים — או בשם אחר, על־פי שם המשורר הגדול שביניהם, אנשי "אסכולת ג'ון דון" — שקועים בהזנחה ובהשכחה, ככל שאותם בהם זכו להערכתם של חוגים צרים בימי חייהם. ג'ון דריידן, המבקר הקלאסיציסט בן סופה של המאה השבע־עשרה, העריץ בתחילת דרכו את שירת ג'ון דון, אך לאחר־מכן הפנה לה עורף והיה הראשון שהטביע הברי־הסתייגות בקשרו בהם את המושג "מטאפיסיקה" במובן שלילי; את המובן הזה פיתח כמאה שנים לאחר־מכן דוקטור ג'ונסון שסימן את הסתייגויות הדורות הבאים משירתה של אסכולת דון; הוא, ואלה שלפניו ולאחריו, ראו בה שירה מלאכותית, לא־טבעית, מתוחכמת, הרמטית, "קשה" יתר על המידה ושלא לצורך. הפניית־עורף זו היתה חלק מהפניית העורף הכללית בספרות־אירופה לשירת הבארוק. עם בוא הרומאנטיקה הגיעה הסתייגות זו מן הבארוק לשיאה: המאה השבע־עשרה האנגלית, האיטלקית והספרדית נראו כבעד לטעמי התקופה הרומאנטית כמאות שבהן שלט הטעם הרע שלטון בלי מצרים. הכל נגד כאן את הפסקות ואת השירות (הבנות) שורשי הרומאנטיקאים (ומבחינה זו היו רבים מן הקלאסיציסטים מבכריהם ולא ניגודיהם) מן השירה. דומה היה שלשירת הבארוק לא תהיה עוד תקומה.

אבל תקומה היתה לה לשירת הבארוק — בערך באותו הזמן גם באנגליה, גם בספרד וגם באיטליה ובמקומות אחרים. בא הזמן של הפניית העורף הכללית לרומאנטיקה. עם ראשית המאה — כלומר, הראשית האמנית, הזולה כידוע עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה — מתחילה הפניית־עורף זו, ועמה חיפוש אחר מקורות ושורשים אחרים בשירת־העבר. באורח טבעי עולים המשוררים הבארוקיים מן הגניזה. באנגליה קשורה העלאה זו מן הגניזה עם שמו של המשורר אליוט, החושן־הסמכן הגדול, שמצא בשירתם של ג'ון דון ואנדריו מארוול את מקורות־ההשראה והאותיים של המשורר המודרני. שנים מעטות לאחר מכן מגלה דור של לורקה בספרד את משורר הבארוק הספרדי: גונגורה, מעין ג'ון דון נוסח ספרד, כחוזר למעמד המורה הגדול. באיטליה מתעורר עניין מחודש בשירת ג'מבטיסטה־מארינו, המשורר שסיסמתו היתה "תכלית המשורר היא להדהים", זאת בהשראת פרופסור לאנגלית, מריו פראץ, שהיה גם מעריצו של אליוט. שנות העשרים הן שנות גילויו המחודש של הבארוק בכל ספרויות אירופה.

בתפיסה כללית כזאת מפליאות הזיקות הרבות בין המשוררים הללו, לא רק משוררי המאה השבע־עשרה האנגליים, אלא גם ביניהם ובין מקביליהם בארצות אירופה. לכולם משותפת נטייה לשנינות מסוימת, לכולם — ההזדקקות לאותו סוג של מטאפורה, הסוג הקרוי באנגלית "קונסיט". ואם הדוגמה הנודעת ביותר של ה"קונסיט" — זו שבה מרגים גם שמעון זנדבנק את המושג הזה — היא בשלושת הבתים החותמים את "שירת הפרדה: איסור קינה" של ג'ון דון (עמ' 40—42) שם מושווים שני אוהבים לשני שוקיה של מחוגה, הרי שלא ייפלא להיווכח כי מריו פראץ מצא לדימוי הנועז והבזהדמיון הזה מקבילה מדויקת בשיר איטלקי בן הזמן, אחד משיריו של המשורר ג'והאנבטיסטה גוארני, בדימוני המוקרים במקצת של הזה דון יכול היה לקרוא את השיר של גוארני ולהתרשם ממנו עמוקות — הוא ערך מסעות בנעוריו הן באיטליה והן בספרד, ובאחד משיריו המוקדמים הוא מספר על הספרים של משוררים "מסוררים ופנטאסטיים" רבים בני כל־לשון, הנודשים את ספרייתו — אך לא מן הנמנעות הוא שבעצמו הגיע לאותה מטאפורה המשונה. רוחו־המון, רוחו הסביבה, המעברית, של הבארוק, זו שנשבה בכל אירופה, למן פולין ועד ספרד, עמדה בסימן ה"קונסיט". היותה היא עצמה מין מטאפורה משונה. אכן, אם צודקים אלה הרואים את מקור המלה "בארוק" במלה משפת הריינים הספרדית — "בארואקו" — שפירושה "פנינה שהשתנתה", כי אז היה השם עצמו מין דימוי מוזר ונועז, מין "קונסיט". כך גם משותפת היתה למשוררי הבארוק הגדולים בכל הלשונות אותה רוח שנינה דקה, אותו הומור מלאנכולי, ימי־בינימי והרש מאוד־צבריתו, שזכה לשם "ויט" באנגלית והמגנונד במלה "אגודסה" ("חריפות") בספר־הפואטיקה הראשי של שירת הבארוק הספרדית, ספרו של הכומר בלטאסר גרסיאן "החריפות או אמנות התחבולה" (1648), שהוא עד היום המסלה שבספרי ההדרכה לבארוק האירופי בכלל. נדמה, אגב, שג'ון דון שהה זמן ממושך יחסית בספרד בנעוריו ושירת־ספרד היא המקור העיקרי והיציבי של שנינתו הפיוטית.

במבט מקרוב יותר נעלמים מיני הזיקות הדמיון הכללי, הנובע מאחדות רוח־התקופה, ומתגלים מיני השונות והניגוד שבין המשוררים. ולא רק בין משוררי השפות השונות, אלא בין משוררי "אסכולת דון" עצמם. כל אחד מן הגדולים באמת נראה, במבט מקורב, בעל אישיות שונה בתכלית, עד שמופיעה התהייה כיצד זה אפשר היה לדחוק לדלת אמותיה של אותה אסכולה בכלל? וכך, למשל, כל אחד מארבעת המשוררים, אשר שיריהם מובאים באסופה, היפה שתרגם וערך שמעון זנדבנק, הוא משורר בעל פנים יחודיות מאוד, כל אחד מהווה כביכול אסכולה לעצמו. לא כולם ניכרים אף בחותמים השגרתיים של הבארוק. הרי דון, למשל, אינו נזקק בשירתו הנודרת ל"קונסיט" כל עיקר אמנם, והן הוא בכלל הבולט בשנינות בין הארבעה שבאסופה. כשם שהוא בולט על רקע השירה המטאפיסית בכלל. שירתו היא שירת טבע כמעט רומאנטית, כמעט נאיבית (לפי המושג של שילר), כמעט, מבשרת את וורדסוורת. ולא ייפלא שוורדסוורת אמנם הביע בכתביו העיוניים הערצה לוון בן המאה הנזכרת, פרת־הטעם כביכול. וזה כדי להראות שגם התשכחה שבה היו המטאפיסיקאים שקועים אינה כוללת ושלמה כל כך, ואחדיה כל כך, כפי שמעמידה את לעתים המיתוס הביקורתי ברמינה אף לג'ון דון נמצאו מעמעים בני המאה השמונה־עשרה. אף שקולרידג' אסר באחת משיחות־השולחן שלו ש"מיטב שירתו של דון במרוזה שלו". אגב, יפה, הבאת כה שבעיית, ההשוואה בין שירו הנודע של דון "כולם הלכו אל עולם האור", לפתיחת השיר "לבדי" של ביאליק, הרומאנטיקי שלנו, שאותה מעלה שמעון זנדבנק בהערותיו לשיר. לא בכדי הוא נזקק גם בתרגום השיר הזה לכמה מלים או אף צירופים "ביאליקאיים". השיר בתרגומו מצטרף איכשהו למסורת השירה העברית, אף שאין בשירה זו דבר שיקביל לה במשהו לשירה בארוקית. כלומר: היו משוררים עבריים בארוקים, למשל, שהבירו את שירת גוארני, בעל "הרועה הנאמן", וניסו לחקותם בשיריהם. אבל נדמה שתפסו תמיד רק את הפן־הקל "מתוך" המטאפיזאלי, של השירה הזאת ... "השנינה" אתייעצבת בשיריהם־קונצפט בארוקי ולו אחד.

אכן, זאת הבעיה הגדולה למתרגם העברי של "השירה המטאפיסית" אין לאן לפנות בבקשו לו מקור לשוני או מגנוני לתרגום שירי המטאפיסיקאים. שכמים לי תרגומים מצלחים מאוד של השירה הזאת לצרפתית ולפולנית, אך בשני המקרים יכולים היו המתרגמים להיזקק למסורת בולטת מאוד בשירות ארצם ולייצר מעין שירה מקורית, אבוהה־כאילו, בשפת התרגום שלהם; המתרגם העברי אינו יכול כלל לפלל לכך — ותרגום שירה הביאליקאי של הנרי ודן יוכיח כמה יכולה מקבילה מגבונית בזאת להרתגום — ועליו ליצור יש מאין בבואו לתרגם משירות שאין להן כל מקבילה, הגיונית או לאהגיונית, בשפה העברית. אך מי שהתנסה בתרגום "סיפורי קנטרברי" יכול למשימה ההיא — הבלתי אפשרית לפחות כמו תרגום המטאפיסיקאים — בהצלחה מדהימה כזאת, יכול גם להפוך את היעוד הזה לכוח. תרגומי "אהבות מקבילות" הם שוב הצלחות מפליאות ממש, בהתחשב בקשיים. שמעון זנדבנק עשה זאת שוב.

כלומר: הרוח הכללית, רוח הבארוק הלוהטת, התמהונית, חסרה כאן בטקסטים העבריים. אינה יכולה שלא לחסור. זנדבנק לא יכול היה לנקוט סטיליזאציה כלשהי — אפילו לא במידה שנקט ב"סיפורי קנטרברי" — ממילא נזקק לעברית שלנו, מתוחכמת, מודרנית, גמישה, לארצמיגמה. הרוח הבארוקית שבלשונו של ג'ון דון אינה יכולה למצוא מקבילה עברית, ואינה מוצאת אותה. דון כתב בשפת היומיום, ומכאן התרעננות המהירה של הדיקציה שלו, אך גם בשפה מלומדת שהיתה שפתו שלו. התוצאה היא מיזוג יחודי־במינו, בארוקי לעילא. זנדבנק ניסה שוב עידון של סלנג, או נימות־סלנג, במלים יותר "גבוהות", אבל התוצאה רחוקה מן המיזוג הג'ון־דוני — כאמור, אינה יכולה שלא להיות רחוקה. אבל קריאה של כל שיר לחוד, לנוכח המקור — ברכה וסכנה יש בהעמדה זו של המקורות מול התרגומים — משכנעת שהתרגומים הם היחידים האפשריים, שמשהו מושג כאן, למרות הכל. המשוה הוא כה הרבה, בשורה לא הרגש כמעט זה. ובתים רבים מעלים על הדעת את הצלחתו של זנדבנק ב"סיפורי קנטרברי", את הקלילות שהושגה שם, והיא משגת כאן בחומר קשה אולי יותר:

ראי את הפרעוש, עודות נוקבת/
שמתם בכלל שכחות את מרבת/
הנה מצץ אותי, מצץ אותך/,
ושני דמינו נבללו בו כך.

וכן הלאה — במעט יותר מדי קולח, יותר מדי פשוט, לרוך לשון־מתוספת, כידוע אין הוא מאותם ה"זומרים הענוגים" האוהבים שהם אוהבים "בשיר יללני" ("הטיפש המשולש" עמ' 22). רבים משיריו הנודעים המצוינים ביותר של ג'ון דון ניתנים כאן בתרגום עברי. המתרגם אינו נסוג מפני הקשים הגדולים ביותר. הנך מתרגם השיר "האקסטאזה", שבו נמצא השימוש הראשון באנגלית של המלה "סקס" במובנה המודשש (לדברי "המילון האוקספורדי הגדול", ראה בערך "סקס"), והוא שיר שהוליד ספרות עצומה של פרשנויות והתייניות בדבר מובנו של כל פריט בו. כאן, אגב, הערה באשר לאחד המושגים שנדרש להם המתרגם. הוא כותב "ספירה" כאשר מדובר על Sphere בשיר השולח לתאוריות ניאו־אפלטוניות מסובכות ביותר. אבל ה"ספירה" המוכרת מן הקבלה אין לה כל קשר ל"ספירה" הטארפלטונית, או האפלטונית. על כך כתב גרשם שלום — ממילא לא היה טעם להיזקק למושגי הקבלה. איך לתרגם את המלה האנגלית היוונית עצמה, זה כבר עניין אחר. התרגום כולו של השיר הזה מספק מהרבה בזהירות — ואם לעתים קרובות אין הוא מובן כל־עיקר, כי או עלינו לזכור שגם המקור הוא טקסט הרמטי במקומות רבים. יופיו אינו נגרע בשל כך בשום מקום.

והנה האלגיה המשעשעת, "לגברתו בלכתה במשכבה" שבה אולי מצוי התיאור הראשון של דיקפה בשירה האנגלית: "אם אך וחק עומדים מול האריב/ מדוב זקיפת אפשר להתעייף", ובה מדבר האוהב על אהובתו כעל "אמריקה שלי! גילוי יבשתי" — שיר קולח, נועז, מקסים, גם בעברית, כמעט יותר בעברית מאשר באנגלית. אבל הנימה שונה מאוד מזו הג'ון־דונית: מתחשק לומר שזנדבנק מוציא מג'ון דון את הצדור הלארצפוי שבו ("הסבירי את ידי המשתלחות/ לתוך אחור, קדימה, בין, מתחת").

והנה השיר הגדול, המופלא "מזמור לאלוהים אלוהי, בחוליי" הנו הדימוי הבארוקי לעילא, קומי־עגמומי, של האיש החולה למטה שעליה עומדים הרופאים הקוסמוגראפים. בשיר זה נקרה הבית שבו מדובר על היות העץ של גדעון גם העץ שממנו נעשה הצלב שעליו נצלב ישו. זו מסורת נוצרית מלומדת קדומה ומילטון חוזר אליה אחר־כך. אך הקורא שאינו בקי בה יכול לתמוה על פירוש הבית היתה ישו לכאן הערה. התרגום "כי נפגשים אדם ועוד אדם" אולי אינו מבהיר היטב שהכוונה לאדם הראשון ולישו הנפגשים במשורר הגוסס.

אחר־כך אנו עוברים אל המשורר הדתי המופלא ג'ורג' הרברט — המשורר שבעת חזרה בעליפה על אחד משיריו התגלה ישו עצמו לסימון וייל (לפי המסופר בספרה של סימון פטרמן "סימון וייל"). השיר הנהדר "תפילה" תורגם היטב. אך לא פוחת מכך יפים התרגומים האחרים של המיסטיקן האנגלי הזה, שאולי רק הואן דה־לה־קרוס ישווה לו בשירה המיסטית הבארוקית.

ואנדרו מרוול — משורר שת.ס. אליוט סבור היה ששירתו המצוינת מתמצה רק בשירים מעטים. כל השירים המעטים הללו מצויים כאן, הזו ב"לגבירתו הסרבנית", שם המשפט "הקבר הוא מקום פרטי, נאה/ אך איש לא מתחבק שם, כנראה", מוסר יפה, בעזרת ה"כנראה", את האירוניה הקטומה של המקור.

והנה השיר הסנטימנטלי, סנטימנטלי (שוב, במובן השילרי), "הגן" שפעם תורגם בולקו בידי אריה זקס. זנדבנק נותן כאן תרגום שוטף, קליל, "צלוסראני", מקסים ומדויק למדי. משהו מנימת הבוכר שבשיר — כי יש בו גם נימת הבוכר — אובד כאן, אך בשיר הזה מטב שהעבור הקלילות ולא הכבדה "שני עדנים בגן אחר/לו בגן עדן היו בדד" — אומר המכתם האנטי־נשי שבסוף הבית הטרום־אחרון. בעברית זה יותר חלק, יותר מכתמי, מאשר באנגלית.

השיר רב־הקונסיטים, רב־הדימויים, "הגדרת האהבה", שממנו נלקח שמו של הקובץ, מן הבית המדבר על "אהבות מלוכסנות" ועל "אהבותינו המקבילות". ועוד ועוד פנינים בארוקיות לרוב, במקור ובתרגום.

"אין איש שהוא אי" — אמר ג'ון דון, מבלה־העולם שהפך לכומר, באחת מדרשותיו, זו הדרשה שרומאן מודרני פרסם אותה, ואולי את שמו של דון, יותר מכל שיר שלו (המינגווי הביא את הקטע הנפלא הזה בראש ספרו "למי צלצלו הפעמונים" ששמו שאול מן הקטע). על משקל זה אפשר לומר "אין שירה שהיא אי" — ופחות מכל השירה המיוחדת־המנודה הזאת שהיא השירה האנגלית המטאפיסית שהיא קטע של יבשת גדולה — קונטיננט גדול ומפואר של שירת־הבארוק האירופית. כיום היה שירה זו חיים חדשים ותוססים בשירותיה של אנגליה, ארה"ב (שם קמו כמה משוררים מפוארים, שינקו הרבה משירת הבארוק — מאמילי דיקינסון ועד רוברט לואל, ג'ון ברימן), צ'כיה, פולין ובריה"מ: השירה העברית המודרנית אינה — המפורה השאת, ובשל החוסר הזה מגבלת גם יכולת הבנתנו ביחס לשירות אירופיות רבות. ועל משקל הערתו של אליוט על האנתולוגיה של שירה מטאפיסית שמסתו "השירה המטאפיסית" היוותה את הרצנזיה עליה, אנתולוגיה של המלומד הרברט גריירסון, אפשר לומר בלשון־המעטה ש"שמעון זנדבנק עשה לשירה זו, העברית, שירות מסוים". ובאורח ישיר יותר יאמר שזהו שירות בעל משקל — בהניחו בידי הקורא ספר שיקל עליו את המפגש עם שירים מודרניים רבים בשירת־העולם. ובהעניקו לו אוסף תרגומים מבריקים, מהנים ומלמדים.

מסע אל תוך האני

משה גרשוני: "וישתבח", 1984, רישום על נייר.

משה גרשוני — ציורים: "מקרה בני האדם ומקרה הבהמה", מוזיאון ישראל, ירושלים

מאת ניצה מליניאק

ציורו של גרשוני השואבת את מקורות חיותה ממחוזות ההפקר האפלים שבין ארוס לטאנאטוס, מזמינה מעצם טבעה פרשנות פסיכולוגיסטית־ספרותית, וזה על אף הסכנות המובנות האורבות לכל הנכנס לשדה המעוקש הזה. במיוחד אמורים הדברים בתערוכה הנוכחית, שבה רוכזו עשרות ציורים, המתפרשים על פני חמשה אולמות. מעצים את חזיתו של הצופה הקולט שאינו מסוגל להימנע מחיפוש משמעויות בעבודות אלה שהן עתירות אוטוביוגרפים וסמלים ודימויים הרהורים קונטאקטיביים הפועלים על המתבונן ברמת שונות והגדרים מרובים. אחת התוצאות הבלתי־נמנעות היא דהדראציה, היינו ערטול מוחלט של היוצר מכל מסכותיו, והאמרת — היסס (במובן הפסיכולוגי של המושג) של הצופה הגורם לו להשליך מן האני הסובייקטיבי הפרטי של האמן הנושא, במקרה זה, את רוקד הכרוד הישיר ואף הקולקטיבי אל עבר האני הקיבוצי־הלאומי.

צביון העשייה היהירית של משה גרשוני בשש השנים האחרונות שהן עיקרה של תערוכה זו, שונה בתכלית ממחוזי עשייתו הקודמת כשהיה מפעלו התוך של האמנות המושגית בבריטניה הישראלית, או כשהגה אחר סכנות ההארד־אדג' או הפופ והא נושא כיום תדי אפיון ברורים של "ציור משוגע" שהוא אמירה מסוג אחר שאינה דומה כלל (על אף ניסיונותיהם של כמה פרשנים לערוך וסמכה כזו) להתבטאות אמנותית עילאית מעין זו שנבעה מסירותם של אחד מבאי הציור של כל הזמנים — וינסנט ואן־גוך.

המרכיבים המקנים לעידית יצירותיו של גרשוני את כוחן הסוגסטיבי — בעיקר כשהן נצפות בריכוז גדוש כבתערוכה שלפנינו — שייכים ליסודות קמאיים מכשגונו של מעשה היצירה, כמו חושניות ויצריות עזה וכמו גם לפיתוי באמצעות כוחו העצום של הצבע (בעיקר אדום, צהוב, שחור ולבן בוהק) שהתפרצויותיו הבלתי מרוסנות שכמו נובעות ממצב פסיכי של "טראנס" במסורת "ציור הפעולה" האמריקאי, פועלות על הצופה באורח כמעט היפנוטי. תרומה לא פחותה להיווצרות הסוגסטיה האמורה יש בעצם הנודש החוזרת האובססיבית על דימויי תשתית, על מוטיבים ההופכים למוקדים טעוני משמעויות ועל סמלים, ביניהם סמלים מפורשים (אברי מין זכריים) או נרמזים (צורות ארוטיות השאולות מעולם הצומח: ברוש, אברי רביה של צמחים, עלי כותרת של רקפת במצב של זקפה או צניחה, חללים פעורים, משהו דמוי מנהרה וכו'), או על מוטיב המוות המתבטא, בין השאר, בצורה סכמאטית של קבר בנוסח ציורי ילדים וכן על סמלים קלים לזיהוי, כמו דגל, מגן דוד, סואסטיקה או חצי סהר.

ובשעה שהציורים כולם מהודים מעין "זיווי אינטימי" שעבר מהליזאציה ומשקפים עולם סוליפסיסטי, אם אפשר להתבטא "גרשונבצורי" שיש לו אפילו דגל פרטי משלו, החומרים נלושים (תרתי משמע, שכן גרשוני לש ומועך את הצבע באצבעותיו על הנייר) מטראומות אישיות, מזכרונות ילדות ונעורים, ממצבים של יאוש והמצוקות של הבשר ושל הנפש המעונה (ראה ציורים מסדרת החיילים כמו "חייל יפה שלי", "חייל נהדר", "שכב בני, שכב במנוחה" או "יצחק הקטן" וכו', ושים לב למוטו שנבחר לתערוכה "מקרה בני האדם ומקרה הבהמה") נקלטו המסרים של אשמה, תסכול וחוסר ישע במודע ובתת־מודע של הציבור ועבו על רגשות נוקבים של הזדה, כאב ואבל שהגיעו לשיאם בתקופת מלחמת לבנון. מה גם שמרכיב מהותי ובלתי ניתן להפרדה משאר החומרים של גרשוני הוא היסוד המילולי המבוסס על טכסטים מוכרים הלקוחים מן המקורות, מנוסחי תפילה שגורים או משירי־עם. המלים המשולבות באופן אורגאני בתוך הציורים — לפעמים כמסגרת עיטורית, לפעמים במרכז התמיד כחלק מהותי של המחבר — נתפסות כצירופים בעלי הדהוד קונטאקטיבי התורמים את חלקם להעצמת המטאפורה הצורנית ולהידוד הרגשת הקשר האסוציאטיבי.

מכאן מתבקשת המסקנה שרק הזמן הוא שיקבע את עמידותן של יצירות אמנות אלה — כשהן מנותקות מכל הקשר אקטואליזאלי שנגרם על־ידי צוק העתים ומוראות המלחמה — במבחן הערך האסתטי של לונגינוס האומר: "זה הגדול באמת, עומד במבחן פעם אחר פעם".

המנון לחושניות

המאהב
מאת מרגריט דיראס
מצרפתית: אביטל ענבר
הוצאת "מעריב", 1986

מאת לאה דובב

הסיפור האוטוביוגראפי הזה תבע לעצמו, מיד עם הופעתו, תשומת־לב מן הסוג שיש בו כדי לעורר הרהורים על השניות הז'ורנאליסטית, הפיקחות, האלגנטיות, וכיצד היא מתאהבת בספר טוב. מאגאזינים אליטיסטיים של נשים איפשרו לעצמם את הגובלה הזו: העיתונות האסתטיציסטית מלאה תצלומים יפים של מרגריט דיראס הבעורה, הפוטוגנית, הזקנה, ביחוד עם תצלומי־אוירה כבפריסנית, של הודו־סין הקולוניאלית; העיתונות מזבגת אחרי מה שהמנגורד כממשות על־ידי הקולנוע הטלוויזיה הנוסטאלגיים. חזרו ושינו את קורות־חייה של דיראס, את האהבות המאוחרות, את הפרידות ואת השתיה, כאילו באה התאווה העיתונאית להשלים את החסר בספר, ומתוך כך לקרוא אותו באופן נוחך כאוטוביוגראפיה, כווידוי למציצים. דיראס המהוללת, גמולה לאחר מאבק מאלכוהוליזם חמור מאוד, מי־שהיתה מבוקשת, כך נדמה, חוזי מעמדה המבוגר בקרב אנשי הרומאן החדש (מעמד אשר זכאותו נראית כיום מפוקפקת במקצת), עבודותיה המוזהרות בתחום הקולנוע: דיראס זו קנתה את לבה של צרפת בסיפור אירוטי מושלם שאין בו לא חדשנות צורנית, לא תובנה פסיכולוגיסטית רלוואנטית, גם לא אקטואליות פוליטית. בארצות־הברית נעשה הספר מפורסם בבת אחת: המוני טורים מאגאזינים מסוג "פאריס מדברת על...", "מכתב מפאריס" או "רשימות אירופאיות", שהן תגובת קצה־טעביות אבל הדרות טאקט אופנתי, נשטפו בהערצה את דיראס, ב"המאהב". התחילו מקיפים סרטים שלה. בצרפת, שם ספר מדובר תופס מקום ראשון בחדשות והרחוב, נערך הספר עוד קודם שזכה בפרס "גונקור". בארצות־הברית נתפרסם עוד קודם שתורגם לאנגלית — תופעה לא־שכיחה — בקרב קוראים אשר רבים מהם, מן הסתם, תווית "הרומאן החדש" או שאינה טעונה־משמעות לגביהם, או שהיא מטילה בהם שעמום. כי פרסומו של הספר הזה מתחוור גם כחלק של תהליך המסתמן בארצות־הברית בבירור מזה שנים אחדות, של נהייה אחרי "צרפתיות": שפה, סגנון, הליכות וטעמים; רגשנם של מחלקות צרפתיות באוניברסיטאות; עניין מתגבר בהוגים של "הפילוסופיה החדשה". בסופו של דבר, זוהי נהייה אחרי מה שניתן לכנותו בדיפלות בשם אתוס של חושנות באורה אורבנית אירונית נהנתנית ורגועה, עייפה־קצת; מעורבות פוליטית מתונה, בוגרת; ובעיקר, אולי, בריחה מפני כל אולטמנטיות, התפסת כמלבאריות, וזה אתוס התפס בהיגיון־עומק של אמריקאים כצרפתי דווקא.

במחיצתם של ספרים גדולים אפשר להפגין הבנה גדולה, אבל ספרים מינוריים יפים נשארים תבופת בגדר סוד. נדמה שאין מה לעשות בהם. ספרה זה של דיראס, שהוא נוח כל־כך לציטוט מן הסוג המתנשם, דומה שהוא מן הסוג הזה. סוד־מושלמותו היפה מתחמק מן ההסבר, מניח מקום לציטוטים אמריקנים, לא מניח מקום להארותיו של המבקר. וגם במובן זה הוא שונה מ"מודראטו קאנטאבילה", ספרה האחר של דיראס שתורגם לעברית, שהוא מן הסתם "טוב" יותר. אולי במובן המיידי הזה של היותו ניתן לאמירה הראויה להתבונן, על "המאהב" ניתן אולי לומר לכל היותר — מתוך התבוננות בסופרלאטיבים ובסופרים — כי זהו מפגש מושלם, לא פחות מזה, בין הטון של הכתיבה על האהבה, לבין פרשת־האהבה שהיא ציור של המסופר. האהבה, כמו הזיכרות באהבה זו, הכתובה ומעוצבת במהומה נזירית, צבועה בגוון סתווי של רגש ברור מאוד, אבל קשה לאבחון פרשני; לא כל־כך משום מורכבותו, אלא אולי מפני שבנימה פרשנית, מחוץ לגירינתו של הסיפור, עלול האבחון להופיע כהתנוכחות. כוונתי לטון הזה, המיוחד־במינו, של התמכרות טוטאלית ועם זה אדישה, שהוא לבילבה של אהבת הילדה הלבנה והגבר הסיני; הטון הזה השורי גם על האהבה, גם על סיפורה האוטוביוגראפי של האהבה בפיה של סופרת זקנה האומרת חזור ואמור, על דפיהם של מגאזינים אליטיסטיים ומלוקקים, כי הסיפור הזה הוא האחר היחיד שהיא זוכרת ומספרת אותו מזה ששים שנים.

רגש אירוטי מהולל, תמים ואפאטליסטי, סקרן ובטול־מעורבות, נריב להלוטין ואנגצנטרי לגמרי, חל על הכל, ולא רק על האהבה. לא רק על המין, כמובן מאליו. האפיון העולה על הדעת הוא זה של דקאדנס ושני שנצטבע בגוונים של אי־היקבעות, בבהירות יסוד של מוסר־החירות האקזיסטנציאליסטי, האירוטיות בירוחק, כהתלוסה־להיות. (רק לדמויות המשניות־כביכול יש שמות פרטיים ושמות־משפחה). אבל המאהב הסיני הוא חסר שם. הוא "הגבר הסתמי", כפי שהיא מכנה אותו לבני המשפחה, שהם הוויותה האחת הממגורת. אין שמות, רבים העידו על כך שיש בספר זה הרבה מן ההתרפקות המיופה, מן הנוסטאלגיה שהיא כל־כך אופנתית, הפגנה כלפי העבר הקולוניאלי; יקום חושני, ארוטורי, מעורן, אבל לא פחות מזה יש כאן מעין הרגשה רוסואיסטית, בגרסת שנות־החמשים האקזיסטנציאליסטיות שלה: זו הרגשה — כל ניסיון לחלץ מן הסיפור איזו "השקפה" סדורה יהא בבחינת מאמץ שוא — כי התום, שקיפות הנפש, הם הם ההוויה האותנטית: הם יסוד קיומו השלם, הטוטרי, של הגוף. מכאן "שוויון הערך המוחלט, הסופי. זה אותו דבר. אותם רוחמים. אותה קריאה לעזרה. אותה רפיסות של כוח השיפוט. אותו סוג של משפט קדום, הבה ונאמר, שטיבו להאמין בפתרון מודי לבעיה פרטית". הדברים אמורים ברמונה של הנשים המאריסאיות שהיא מתארת בדייקנות של שירה: כדמותה החולפת של בטי פרנגטה, ש"יופייה קרוע, מרוסק, גלותי". והיא "collabo", משתפת־פעולה, כשם שהם אמורים במכור תה של המספרת במפלגה הקומוניסטית, אחרי המלחמה. בסופו של דבר, זה הערך הגלוי שמצביעה נובלה זו שיש בה מסמלותיו של ספרי־קנטים מובהק. עד כדי כך ניכר בה המאמץ להיפטר מעודפים של תודעה סכגונית, כדי להגיע אל האמירה המוסרית הבטוחה. מגע־החסר של הנובלה הזו — אשמע יש בה של שלמות נזירית, בהיקפי המלים המסויג שלה, החוזר על עצמו בתבניות מוקפדות — כלול, כך נדמה, בתואם הזה שבין טיבה של האהבה המסופרת לבין טיבה של דרך הסיפור, האמביוואלנטיות, הטון הזה של מעורבות קיצונית, האדישות, הוא המעמיד בזהאות יחודה את המגע האירוטי, הנסכר ממילא — באופן כל־כך עצוב, כל־כך פראדוקסאלי — אל מה שהילדה יודעת לבטח: שהיא עתידה לכתוב כל זאת. "עודני במשפחה זו, שם אני גרה, אך ורק שם. במקום הזה, בבחירותו, בנוקשותו האיומה, ברשעותו, שם אני חשה באופן העמוק ביותר בביטחון עצמי, שם אני מצויה לפני ולפנים של ודאותי הבסיסית, היא, שלימים אכתוב". האם האומללה, המבוהלת: האח הגדול הרשע, אהוב אמה; האח הצעיר, הקורבן־מרצון, אהבת אחותה. המאהב הסיני שאין לו שם. העשיר, המושפל נוכח עוברתי אהבתו ונוכח הילדה הלבנה ומשפחתה החוויה מקרב החברה הקולוניאלית הצרפתית בסייגון; כל אלה הם "המקום הבלבדי", האמתי, הם האותנטיות לאמיתה: כל השאר הם עמדות, השקפות, הוללות, רצונות, אשליות, מטפטים. "שם המקום שאימצא בו, לימים, אחרי עזיבת הזוות, המקום הבלבדי... זה מקום שאי אפשר לנשום בו, הוא משיק למוות, הוא מקום של אלימות, של כאב, של יאוש, של הרפה".

המיניים הבאנאליים ביותר, היסוסים הצפויים ביותר, מגיעים כאן לרמה של צלילות העוברת את גבולות התחכום הקיצוני. גם במובן הזה זוהי נובלה קלאסית: היא שייכת למסורת המצוירה של הספרות המובאצת לה מפלט מפני אי־אפשרות האמירה, באמירה המוקפדת, המתוחה לבלי־הכבר בפשטות גמורה. ממילא מתבקשות כאן מלים אחרות על התרגום, אביטל ענבר. מתרגם מנוסה מצרפתית, נטל על עצמו לעשות מעשה קשה. הקושי הכרוך בתרגום "המאהב" אינו מן הסוג הנובע תמיד מקיומו הקונקרטי לאידתקוזה של טקסט ספרותי מורכב. כאן הקושי כלול בעובדה ש"המאהב" הוא ספר אירוטי בלבלבו, בעצם־מהותו. התודעה האירוטית מכילה את כל עמדותיו ואת כל המפלטים הבנים אותו, והבר הוא נענה באופן מוחד לנרמות ולאפשרויות של השפה הצרפתית שיכולה לומר יפה מה שבשפות רבות אחרות לא ניתן להיאמר אלא מתוך עקיפה אירונית, או מתוך גסות. לא זו בלבד, אלא שלשפה הצרפתית יש שגרה קונבנציונאלית של כתיבה אירוטית לא־אפולוגטית, לא־תוקפנית, ולא־מנוקקת; דיראס מפיקה הרבה מאוד מיכולתה של השפה לשאת את הטון הקונבנציונאלי הזה באופן רגוע. העברית, לעומת זה, לא זו בלבד שאוצר־המלים האירוטי שלה הוא מגוחך, אלא ספק אם היא יכולה בכלל לשאת שיח אירוטי ברמה של קונבנציונאליות המתבקשת מטיבה של הכתיבה הצרפתית. שיח כזה אינו מתקבל על דעתה של השפה. ממילא הוא מוטר למתרגמן של גסות, ריחוק או יוהרה. וכאשר השפה מרבבת, נודע דינו של תרגום. קשה לשער איך אפשר לתרגם את "המאהב" לשפה שבה אין שום מקבילה למילה Jouissance, מלה שבלעדיה לא יתואר הספר הזה, מלה נקייה שאין בה לא מן המשיגנות הקלינית של הקליימאקס האמריקאי, גם לא מתצאות־הבשרים של כתבי־הקודש. אלא שגם אם הפתרונות של ענבר אינם מושלמים, אבוי למבקר הזורק אבן, ולו עצמו אין ולו מושג קלוש מה ראוי היה להיעשות במקום שבו הפתרון המוצע איננו טוב.

כלום מן הראוי היה לא לתרגם את "המאהב"? קשה לומר. זה נשמע כשטות יומנית, ובסופו של דבר, התרגום עובר. יותר מזה התרגום יפה, למרות שרק מעט נשתמר בו מפשטותה המוזהרה של דיראס. — אולי מפני שהיופי של דיראס מצליח לנצח אפילו את השפה העברית.

דלתות פרוצות לכל רוח

סערת אסתר, שירים
מאת איל מגד
הוצאת זמורה, ביתן, ת"א, 1986, 91 עמ'

מאת ענת לוין

"סערת אסתר" הוא ספר שיריו השביעי של איל מגד. בשיר הפותח את הספר שקרם לו "מנוחה לשטיח הכחול", הוא כותב: "משורר שותה, מגמגם, מיטיב את משקפיו/מזמן נכבע לפתח משיניו/בינו לבינו פורש לפני קהל את דפי השבכה". ניתן לומר כי המלים "בינו לבינו פורש לפני קהל את דפי השבכה" הן בבחינת הגדרה עצמית קולעת ביותר של המשורר, המייחדת את טבעה של שירתו לרבות את זו הנכללת בספר "סערת אסתר".

המודע אל דפי הספר הזה ייקלע להתרשמות מיידית כי הנה נקרתה לפניו ההזדמנות "להציץ" אל בין דפיו של יומן אישי, המאוכלס בהמון פרטים אינטימיים שאינם פרי דמיון או בדיון של כותבם.

השורות "רק על עצמי לספר ידעתי", או "אדם קרוב אצל עצמו" עשויות לשמש כתורות הולמות ביותר לנתיב המרכזי בשירה העברית, כפי שנסללה על־ידי יהודה עמיחי ונתן זך. נדמה כי איל מגד בשיריו צעד בעוז בנתיב זה, שהובילו עד לגבול הדק, שמעברו האחד ניצבת השירה הלירית, ומעברו האחר — יומנאות פרוזאית, מתומללת לשירה דלת־חומרים.

בשיר החותם את שיריו של איל מגד ב"סערת אסתר" (את הספר חותמים שירים שתורגמו על־ידי המשורר ושיובאו בהמשך) הוא כותב "איזו מחשבה כובשת,/שבי, אדם העסוק לעייפה בעצמו/ישנו יסוד כה בלתי תלוי, טהור/ולא ניתן לתיאור, צלול מפסגת הר/תבלבל ורזק אחרי הגשם,/כולום שאפילו רישומו לא נותר". כובשת כבוח־הלב של המשורר בשירים. כובשת הנה בעת מהותיה גבנונו להיזוקף בשיריו לעתים עד לפרטי־הפרטים של היומיום של חייו. דווקא אותן שורות־שיר, המעבירות אל הקורא את רישומו של אותו "יסוד כה בלתי תלוי, טהור/ולא ניתן לתיאור... כולום שאפילו רישומו לא נותר", הן השורות רבות־האיכות בשירת הספר הזה בכפוזמית.

תיאורים ביוגראפיים פרטניים מדי בחלק גדול של שירי הקובץ הזה הסתגרות גדולה מדי בדל־האמצות של המשורר מצמצמים לעתים עד למינימום את השוליים של המורות האסתטי לתוכו אמור הקורא להיכנס, כדי לחזור אל עצמו מעושר במטען הנוסף על הוויתו הפרוזאית, המרוחה את הווייתו הקיומית.

מטר נוסק כזה נעדר כמעט לחלוטין משיר כמו "עוד לא הולכתי": "עוד לא הולכתי/אם חיי הנישואין שלי/אם חיי המין שלי/הם תגור או מקרה./ כמו התלבשות הנצחית/את מי מהדודים אותה אוהב יותר/ומה מקור הבוחק שלי/חש המשוד/או מחר/ שגבריותי הערוכה כמאסה בתבנית/תתפורר/ואם יש לך או אין לך/סבלנות לאיסורך שאני עושה/כשאני מתפלש חסר הכרה/בשנה הפרחים של גופך/ואת מתעצבנת על הילד/אך בעצם מתכוונת אליי/כמה פעמים אמרתי לך/לא לשים קיתו על הדבשה". מה שמרחיק אותי משיר כזה אינו גילוי־הלב הבוטה של האני־הדובר השלם ללא מצרים בכיפת השיר. מרחיקה אותי תחושת האלמנטריות התיאורית והמילוליות, הבוצרת כי למקרא שורות השיר הזה, מרחיק אותי שירה ממאמרי פשטני, המעכב את הוויית היסוד מלספס ולהגיע אל השלב הבורם מעל ההתבוננויות הטריביאליות, כפי שהן עולות מן השורות "עוד לא הולכתי/אם חיי הנישואין שלי/אם חיי המין שלי/הם תגור או מקרה". הלילה לי מלהסיק שהלילמה הנפשית־רגשית המבוטאת בשורות הללו היא טריביאלית. משמעות הנבע ולא משמעות־הנבע הן שמתירוד אותי הסומה בפני השיר.

איל מגד: הזיכרון הוא זהב טהור

כנגד זה ניתן לצטט שורות רבות עוצמה, החותמות את השיר "ימים עוברים": "כשאבא של ראובן נפטר/כאילו אבן נגולה מלבו,/ביתו לא ראה חיים/כמו בזמן השבעה./הסתגרנו בחדר צדדי/ושמענו תקליט כמעט בלי הרמקול,/הצמדנו את האוזן למחט/ושמענו את הצ'בורים מהשורותיו/לפעמים ולגו טיפות מלחמה על התווית/המסתובבת, כחלב מרגש/האשמה של הבריות". גם בשורות אלה בולט היסוד התיאורי־סיטואטיבי־אישי הערום את הלבנים כמעט לכל שירי איל מגד. גם כאן בולט היחס הישר הבוטר כמעט, בין ההתרחשות החווייתית הריאלית, שהוליקה את ניצוץ המוות, לבין תחושת המוות המבוצעים, כמעט מתעים, את פרטי ההתרחשות הזאת. אלא שבשורות השיר האיכותיות שצוטטו כאן מוכלס מבין המלים הכמעט־פרוזאיות אותו יסוד רואמאטי המוסיף לפני המציאות השטוחים את ממד העומק, הדרוש להם כדי להפכם לחוויה יחודית.

בתחילת המאמר, צוין הדימיון הסמוי שניתן למצוא בין ספר שיריו של איל מגד לבין דפי קלאסר של יומן אישי. ניתן לאפיין את היומן הזה ולציינו כספר זיכרונות שירי. מה שבולט בכל ספריו של מגד, והבולל זה "סערת אסתר", זו הפוזיציה של הדובר בשירים, כמי שניצב על סף הזמן הריק, מעלעל במגרות זכרונו, המתייקות בקפידה חומרים חוייתיים על־פי נושאים, מקומות וזמנים. למצער, לעתים נדמה למעיין ברגע, בכל ספריו של איל מגד, כי המגרות הללו אינן מתאבקות דייה והיינו, שנעשה שימוש יתר באותם חומרים עצמם, בשירים רבים מדי. לעתים עשוי המעיין לומר לעצמו בעוגמה מסוימת מלים כמו: ושוב חוזרים השירים על מסעות הבריחה והחיפוש העצמי מארץ לארץ או ממוות למוות, או מנערה אחת לאחרת; כך־גם לגבי השירים על זיכרונות הילדות הטראומטיים ועל הזיכרונות המנחמים הממפצים. אין להסיק מכך שאל לו ליוצר ללוש כבאובססיה מערכת מוגדרת של חומרי חיים, והוא זו מערכת מצומצמת. ההידרשות היא ליצור מן החומרים הללו מגוון של משמעויות ושל צורות ביטוי רב־דבריות. אם להחזר שוב אל שורותיו של מגד עצמו: "... מסגן את זיכרונותי למען העתיד/בלי לדעת שכל זיכרון הוא זהב טהור כחלום..." אכן, הזיכרון הוא זהב טהור כחלום. אך אל לו ליוצר להבין את הוויות החווה של חייו, מתוך ההתבוננות המתמרת "להפיק" מוק יצירה כלשהי בעתיד. מה שמבדיל בין שיריו האיכותיים של מגד לשיריו הווסרים, הסתמיים משהו, הנדמים כאילו הם רשים לעייפה ב"ביצור" חוייתית, שכבר מוצתה כאילו עד תומה, נובע גם מדרך סינון הזיכרונות מתוך תיבת־מוחו של המשורר, כדי להביאם אל בין שורות שירו. יש להבחין בין שירים רבי כוח המפכים את זיכרונותיו האישיים של איל מגד לזיכרון קולקטיבי, לבין שירים המתיידים את הזיכרונות המעובדים בהם, נחלה בלעדית של היוצר, מסלנית לעיינו בלבד ומלאה את המעיין בהם.

את הספר "סערת אסתר" חותמת אסופת שירים מתורגמים משל רוברט לואל, תאודור רתקה, וויליאם קרלוס וויליאמס, פיליפ לארקין, אוגניו מונטאלה, אומברטו סאבא ואודיסאוס אליטיס. קל לנחש מדוע בחר המשורר לתרגם דווקא את שירי המשוררים הללו, ומדוע הפך אותם לחלק מספרו. בהומוגניות רבת צייין מגד את זיקתו הרגשית האמיצה אל האפאל המשוררי, שאת חלקו הביא ל"סערת אסתר" שלו. למקרא תרגומיו קל להבחין בזיקה הפואטית האמיצה הקושרת אותו אליהם. את הפואטיקה הזו ראוי אולי לשבץ ולהמצצת בשורות משל תאודור רתקה, מתוך שירו "בית פתוח": "סודותי קוראים בקול/אין לי צורך בלשון./ לבי מקיים בית פתוח,/דלתותי פרוצות לכל רוח... האמיתות עלי ידועות מראש./המצוקה הזאת מעצמה נגלית./אני עידות עד העצם,/העירום הוא לי מגן./ תוכי מה שאני לובש/את הנשמה אני בצר שומר... אני עוצר את הפה המשקר: זעם מסלף את זעקתי הברודה ביותר/ליצין עד בלי דעת". השורות "לבי מקיים בית פתוח,/דלתותי פרוצות לכל רוח" הולמות במיוחד את שירתו של איל מגד ב"סערת אסתר" כבשאר ספריו.

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

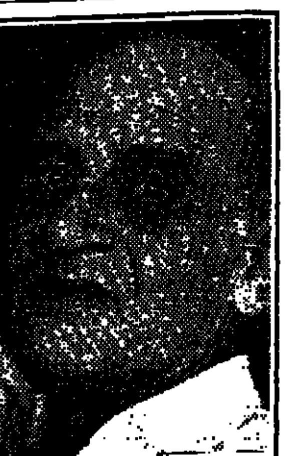
דוד שחר: פיקארסקה מאגראמדית

דן פגיס: לדפי החידות

דן מירון: ביאליק הצעיר

מקור

יום הרפאים, רומאן
מאת דוד שחר
ספריה לעם, הוצאת עם עובד, 1986, 191 ע'

דוד שחר, שרשימת הפרסים הצרפתיים המוענקת אחריו אבותית בשמותיה לא פחות מן הרומאנים שלו הוא אמן אמיתי של הערבסקה, אותו פיתול אינסופי, התואם כל כך את הלך הרוח הסבלני של ברהמורה, שאינו יכול שלא לעורר היפעמות ארוטית אצל זרים. גיבורי האפופיאה של שחר אינם מתים לעולם, גם אם נקבע מותם הפיסי, וכמו ברומאנים הפיקרסקיים היותר־טפורפים, מובטחים להם חיי־נצח, והופעה מחדש על בימת־האירועים בטרנספורמאציה כלשהי באחד הכרכים הבאים של מחזור־הרומאנים. המוות שהוצא מהמחזור הוא אולי הצד המשובב ביותר בכתיבתו של שחר, השופעת אופטימיות ואהבת החיים המכריחות את הקורא להידבק בהן.

כרוב הסופרים הפיקרסקיים, הקורצים לקוראיהם מאחורי גבם של הגיבורים בהתערבויות היתוליות בעי־לילה, פורץ שחר המספר לתוך הסיפור בהערות ביני־ליוגראפיות הנועדות להוכיח לקורא אפיזודות מתוך לקים הקודמים של מחזור הרומאנים שלו, והכל להנאתו של הקורא האמור להיות נאיבי־דיו להיתפס למשחקי־הסיפורת הללו, רמזי הסיפור העממי.

"יום הרפאים", לאחר הקישורים הנחוצים לקודמו בשרשרת, "ניינגל", מתרכז רובו ככולו ברמעותה של לאה הימלוך, אשת־רוח תמהונית בירושלים של שלהי תקופת המנדאט, שנישואיה למשורר הכנעני אשבעל עשתורות עיצב ואצרו את מריה הפמיניסטי, המתפרץ משפה שמבשל־הבעל הסגר מרובה. הימלוך, המעידה לעצמה תפקיד של הבאת הקידמה האינטלקטואלית למעונת עיני ירושלים המאגראמדית, בלי הבדל גזע, מין הצבע, לפעמים על אפם ועל חמתם, ממיטה על עצמה השפלות מכל סוג אפשרי מצד קהלה. המונה פאלאחים שאינם מבינים את "ברבוריה" המסחרר מרכסיסטים, העלב מעצם רעיון השוויון בין הגבר לאשה, או מרעיון המין החופשי מחוץ לנישואים.

מאחורי הפיקרסקה המאגראמדית לא קשה לקרוא את המסר האקטואלי, המצייר פה בצבעי שחור־לבן פרימיטיביים למדי, המעמיד זה מול זה את השכל הישר, העממי ואת החושים הבריאים, מול הכלותו המגוונת והפתטית של השמאלן הטיפש, העיוור למעשה לצרכיו האמיתיים של הקהל שהוא מגן עליו כביכול. ומאחורי הסיסמאות מוכיח שחר, מפגעת בהימלוך הפמיניסטית אותה השתעבדות ליצרים נוכ־תים שהיא מוקיעה אצל פשוטי־העם, שאצלה, בגלל ההדחקה המתמדת, מסתיימים בהרס עצמי ובהרס הזולת.

כתב עת

סימן קריאה — רבעון־מעודב לספרות, מס' 18
העורך: מנחם פרי
הוצאת הקיבוץ המאוחד, מאי 1986, 456 ע'

הפגנת העוצמות שעשה "סימן קריאה" בלשכת ראש הממשלה, וקיתונות המחאה שנשפכו על עורכיו בשל היבוק המפסדי הזה, משלימים את תמונת המבנון המשמדר־הסב של יוסי־ביבר שמטפחת חבורת "סימן קריאה" המאפשר מן הסתם את קיומו של הרבעון בצוק העתים. מנחם פרי, מטפח את האידישקייט (עם יוסל בירשטיין, הכותבת זו — בסדרת תרגומים משל איציק מאנגר), ובנגד — את הפופולאריות היותר עכשווית (כאן — מאמר מלומד על דודו גבע הקריקטוריסט, ומחזור שירים של אלי הירש הרצופים דין, ישבך ושירים) — ולאחר כל אלה, הוא מציג בשיטת הקופאון הגנול, את "סימן קריאה" כקורבן אומלל של מבקרים השכיבים בקונבנציות, שאבד עליהם הכלח (ראה את מאמר־המערכת של הרבעון).

קטבים אלה המשמשים ל"סימן קריאה" כרגלים אידיאולוגיים להבלטת הפלורליזם שלו, מכסים הרבעון. עם זאת, יצירות שאי־אפשר להקל ראש בחשיבותן, בתחום הפרוזה והשירה המקורית, ובתחום התרגום. בשפע הגדול יימצא כל אחד האוהב עליה, לפי טעמו. אני התפסתי לשגיוני לנובלה "לה פנטולה" של בוזלה, יצירה אלמונית והזיראית של על "פרוזי הרע" (תרגמה: איליה גילרין), שמשה רון כתב לה אחרית־דבר מעניינת; ולפרק מהרומאן החדש של יהושע קנז "התגנבות יחידים", העומד לצאת לאור בהוצאת עם־עובד: חייל צעיר, בלילה ירושלמי קסום אי־אז בשנות החמשים, מחזר לשווא אחרי נערה, הרוחה אותו, ולאחר היתקלות מהירה בזונה, הוא שב הביתה, לאם הדואגת — מסע בין שלוש נשים. המסמל אולי כמעט להיפוש עצמי של דור שלבו גם בעלילות גבורה (תנערה הרוחה את החייל, מספרת שקחבר שלה יצא למסע על הסלע האדום, והחייל, כנגד, נודע — באמת התבוננות היפות במפץ, כי "הסלע האדום של נבבא בתוכו").

ביקורת

על סוד חתום — לתולדות החידה העברית באיטליה ובהולנד
מאת דן פגיס
הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, 1986, 280 עמ' + 17 עמודי תקציר באנגלית

מעט מדי נכתב על דן פגיס המשורר, שמת לפני חודש, בעוד ספרו המחקרי האחרון "על סוד חתום" יוצא ממכבש הדפוס. כנגד המלומדות התל־אביבית המתייהרת, המבקשת להצדיק גם את האמנות בשיטו־תיה, ייצג פגיס, איש אוניברסיטת ירושלים, את איש הרוח במובנו המסורתי, היודע את ההפרדה בין האמנות, השייכת לפרטי ולאינטימי, לבין המחקר והלימוד, שבתחום הציבורי.

"על סוד חתום" נועד להיות מחקר־הצלה על לאוצר נכחד, בספרות העברית. הוא החידה, שאחת מצורותיה היותר־מעניינות פרחה בין המאות ה־16 וה־18 בקהי־לות האמידות ה"בורגניות" של איטליה והולנד, כשע־שוע חברתי בחתונות ובשמחות. הלאצר שולי לכל הדעות, אך אוצר בקרבו נפלאות, שחיכו זמן רב מדי לגאל — לאחר תקופה ארוכה של זלזול גמור מצד המחקר הספרותי.

יחודה של החידה בצורתה האיטלקית־הולנדית, על פני צורות קדומות יותר של החידה בשירת ימי הביניים, הוא בראש וראשונה בויזואליות הגראפית: בראש הגיליון שעליו כתובה החידה מופיעה "צורת החידה", כלומר ציור איגמטי בסגנון הבארוק, ולאחריו טקסט החידה בחרוזים, שכל הפרכה בו בפאראדוכסים ובדו־משמעויות והטעיות. הרי זה משובח — וגם זה ברוח הבארוק, שאהב את הנפתל והמסולסל המהוהם. אורך שיר החידה לא היה קבוע, וגם הגוי המשקל הה־חידה משתנים. המבנה המשותף היחיד הוא אופן הפתיחה — כעין מונולוג דראמאטי, שבו מציג נושא החידה את עצמו ברמזים נפתלים בכל האפשר, שבולד־מהמקרא, מהתלמוד ומהקבלה. אך גם מהמיתולוגיה

מעולם הספרות והאמנות

ג'אקומטי: פולחן הכישלון והזרויות

ג'אקומטי בחדר עבודתו הקטן בפאריס. "דומני שהחלפתי את התיילונות. זה הכל", אמר המשורר ז'אק פרוואר על החדר שבו לא שונה דבר במשך עשרות בשנים.

אפשר שתושבי ג'נבה מן הימים של מלחמת העולם השנייה זוכרים, שניתן היה לראות באתר הרבעים הדלים יותר של העיר שבילים של עקבות לבנים שהיו מוטבעים על הרחובות המדרכות, שמסביב למלון קטן שבו התגורר בעיקר פרוצות. מי שהטביע עקבות אלה היה איש מוזר בגיל העמידה, שעסק ביצירת פסלוני גבס קטנים, שאותם היה מקציע עד שהתכווצו לגודל של מסמר או התפוררו. לצורך עבודתו הובאו אל המלון פעם בפעם שקי גבס חדשים, שהועלו במעלה המדר־גות הלוליינית, רק כדי שיישתקו בעמל אינסופי לערמות של אשפה לבנה שהיתה מפוזרות על כל רהי־טיו, כבגדיו ועורו של האיש.

אישיות הודי זה היה מבשר של הסוריאליזם בשנות ה־20, הוא נסוג מדרך ביטוי זו וגינה אותה כדרך צדדית ותמקנית. במהלך שנות ה־30 התאמץ להגיע ליצירת דמויות אנוש שתהלומנה את אמות המידה החזותיות שלו, ויחד עם זאת השמיר את רוב יצירותיו. ואף־על־פי־כן בשנים המעטות המתמכלות שעשה בג'נבה נודע בעולם כאחד מגדולי הפסלים של הזמן ההוא ושל כל הזמנים. שמו: אלברטו ג'אקו־מטי. למרות פרסומו נותרו הרופים שכפהו ליגע הפרפקציוניסטי שלו בלתי ברורים, וגם הביוגראפיה שכתב עליו ג'יימס לורד (הוצאת "פאבר") אינה שופכת אור על כך, הגם שהוא הושי את נושא חיבורו האינטימי והמסוגגן יותר מכפי שעשה מישהו לפניו.

נטיות כפייתיות הופיעו בחייו של ג'אקומטי בשלב מוקדם. הוא נולד בעמק שווייצארי קודר, עמק שב־משך ארבעה חודשים בשנה אינו זוכה בקרן שמש, ואת עיקר קשריו בילדותו כבר־הראש קשר עם אביו. סלע אחד אייר עם מערה מתחתיו משכו בחזקה. הוא היה רץ אל הולך בוקר־בוקר כדי להיות בטוח שלא נעלם, ובמשך היום היה נחבא במעמקי המערה האפלה.

גרביו גם הם היו עניין שבכפי־יתיות. האופן שבו עליהם להיות מונחים קודם לכתו לישון לא הפסיק להטרידו גם בשנות בגרותו. הוא בילה לילות רבים ללא שינה משום שלא היה מסוגל להחליט כיצד להניחם באופן הנכון ביותר לאחר שהסירם.

סופר־גרביים בלתי פתור זה שקים למבוכת פסלוני־הגבס היה תו הזיכר הראשון של פרשת האהבים שניהל ג'אקומטי עם הכישלון, את לאותו אובדן של ביטחון שהפכו לאמן אותנטי בן המאה ה־20. גם טבעיו הפניים היו בעייתיים. בילדותו, לאחר שסידר את גרביו, היה חולם בהקיץ חלום חוזר ובו הוא רוכב ביער צפוף לעבר טירה, שבה הרג שני גברים ואנס והרג לאחר מכן שתי נשים כשהיער כולו מצלצל מצעקותיהן. "אחרי זה", סיפר ג'אקומטי, "הייתי שורף את הטירה והולך לישון מאושר".

כמובן, בחיי המציאות לא ניתן היה להגשים היות פרועות מעין אלה, אם כי העתיע פעם את משפחתו לכשחרט בטכין הגילוף שלו את ראשי התיבות של שמו על זרועה של דודניתו. "עכשיו את הפרה הקטנה שלי", אמר לה. הדודנית, ביאנקה, שהייתה מאוהבת בו מעל לראש לא נרתעה מן המעשה. אבל ג'אקומטי שהעריץ אותה כל עוד בזה לו, התקרר מרגע שגילתה לו אהבה. מסתבר שפרשת אהבים משום שהיתה מעמידה בסכנה את הכוח שהיו מעמידות בסכנה את הנחת היסוד של ג'אקומטי שנשים כמו גרביים דינן שתגרומנה בעיות. בן 16 גרבס בחולת החזרת שבעטיה נעשה עקר והדאג כל חייו בקשר לאבדן המיני. בכר טיפוח פולחן הכישלון התגבר כל הזמן הגורל שלו בשירותיהן של פרוצות. הוא אהב לספר בגינוי ובאריכות מרוע גרמו לו הנאה של אמת. אפנתו הקנאית באי־אפשרות של הצלחה ודבקותו באירנות גרמו שיהגש לו תוינד מטורים קלוקלים.

בפאריס, שבה עשה את רוב ימי בגרותו, להוציא את תקופת המל־חמה, התגורר ועבד בחדר מתעורר ללא חשמל וביוב. כשפקוקה אותו התהילה הכספי הזה הרם לכיסו היה נוהג להחביא מטילי זהב וצרורות של שטרי־כסף בפינות שונות של החדר המתפורר הזה, אך לא עשה דבר כדי להיטיב את תנאי המגורים שלו. הרוח העיקרי של נטיותיו לשכונות עוני היה בכך שנדרס בכיכר פיראמיד על־ידי אמריקאית שתויה. עצם נשברה ברגלו הימנית. הרופאים הבטיחו לו החלמה גמורה בתוך כמה שבועות, אבל מכיוון שסירב לוותר על הפגיעה, הזניח את הטיפול הפיסיותראפי, ובמקום זה דידה על קביים, דבר שמצא חן בעיניו מאוד. מאוחר יותר נהג להסביר כמה שמח שהוסל בו מום לכל ימי חייו.

הוא נהנה בחברת נודדים, קבצנים ואלמנים שפקדו מסבאות בשעות הלילה המאוחרות. התהילה לא קסמה לו ואף־על־פי־כן היה ידיד קרוב של סמיואל בקט, נביא נוסף של חוסר התקווה, ואף הכיר את התשאוה לבבוהה הצוארסאית של "מחכים לגודו". עם סארטר, גם הוא מפעיקרי בתי־הקפה, היו יחסיו לבי־ביים, עד שזה פרסם בספרו "מלים" את סיפור התאונה בכיכר פיראמיד, שבה התאריך (1938) והפך את האירוע למעין סבילה אכזיס־מבציאלית. ג'אקומטי שנתקף זעם ניתק את קשריו עמו מיד. גם פיקאסו הכביר. ג'אקומטי לא יכול היה להיענות לתביעת פיקאסו להערצה ותפקפק בכישרונו. "איום, בין אם בצבע ובין בשחור־לבן. צייר גרוע אחת ולתמיד", אמר עליו.

האמנות, מכל מקום, היתה משנית לחיים בעיני ג'אקומטי ודבר זה בצד תמימותו, ישרנותו ועקשנותו מוד בבות אותו על קורא הביוגראפיה של לורד.

"מתוך בניין בוער אני אציל חתול קודם שאציל ציור של רמברנדט", אמר. הוא ביכר על־פני הכל את הב־אבנות לחיים ואת החיים עצמם, דבר שעשוי להיחשב מוזר לכשלוק־חים בחשבון את פסליו חסרי החיים, הקפואים והשלדיים. יתכן שה־תופעה הזאת קשורה בתורשתו של ג'אקומטי לבני החולל האינדסופי הרובץ עליהם. הוא "מציף מרשאים בשתיקה", אמר.

הביוגראפיה של לורד, הגם שאינה מצליחה לפענח את אמנותו של ג'אקומטי, היא מרתקת. חמש עשרה שנים עבר עליה, ואשתו של ג'אקומטי, גרמניה בדרגנית שאימה בהתאכזרות אם לא יישאנה, התגברה לה ולא אפשרה ללורד לצטט מתוך כתביו שלא פורסמו. לורד נאלץ לסמוך על זיכרונו, על שיחותיו עם ג'אקומטי ועם אחיו דייגו. התוצאה היא ספר קלאסי על רוזיות פסיכו־לוגיות, הגיגה בתבסתנות ושיעור בדרך שבה נולדה האמנות המודר־נית.

(סאנדיי טיימס)

Giacometti: A Biography
by James Lord. Faber, 15

סארטר: האוטוביוגראפיה היא הכל

...ג'ושם בתחומיה... ליוושם צוטנהלגן עצמה'. אבואם,
בחקרם הסיאה־לדידית־ימטנאתה... הסארטר־ימיכאיטיה...
לובאגי' של מבטארס, שסטגנה נוכח בכל אחד מולקיה, ואין למוצאו בשום יצירה אחרת של מוצארט. יצירות אמנות הן הדוג־מאות המובהקות של סארטר לטר־טאליות, והוא עומד עליהך שטוטאר־ליות היא דבר מה שיוצאים או בנים, ומכאן הסטאטוס של מה שהוא מכנה ה"פרוגיקט" — מתר או פעולה של הדמיון.

ספרו של סארטר "ביקורת התבונה הדיאלקטית" שראה אור לא מכבר ב"גאלימאר" בשני כרכים מציג את התבונה הדיאלקטית כני־גודה של התבונה האנאליטית, המיוסדת בטעות על מציאות אנושית, מאחר שתחומה הוא העולם כמושא בניגוד למעשה, או העולם כנוף בניגוד לתודעה. התבונה הדיאלקטית לעומת זאת, או ה טוטאליזאציה, מרגימה את מציאות האדם כמעשה. היא מתייחסת אל הזמן האנושי כאמרות מרשימות. אבל סארטר הכל מגיל בסופו של דבר אל האני. ולפיכך הרעיון המרכזי של הטוטאליות ושל הטו־טאליזאציה מתקשר לדעיונות על בחירה ולרעיונות של פסיכולוגיה אקזיסטנציאלית, ומכאן גם לבי־יוגראפיה פילוסופית. כך ניתן להבין כיצד נתבונה הביוגראפיה העוקית של פלובר להיות הרצמה פילוסופית של ביוגראפיה אקזיסטנציאליסטית־מארקסיסטית.

אולי ניתן לסכם את מפעל חייו של סארטר בדרך הבאה: "הישות והאין" מבוסס על תודעת הפרט. "ביקורת התבונה הדיאלקטית" מד־בר על התודעה החברתית. שלושת הכרכים של חיי פלובר הם התכרחי שנעשה לקונקרטי באמצעו האירוע.

מכיוון שהביוגראפיה היתה מוקד הפילוסופיה שלו, חייו הפרטיים היו הטוטאליות שדרכה הבנו החיים בכלל, יש מבין מסרים שעל־פיה, ובניגוד לרוב הפילוסופים, צריכה ביוגראפיה טובה של סארטר להיות הדו"ח הטוב ביותר על הגותו. שכן הגותו אכן מקבלת חיוניות, רק כשהיא שואבת את המשמר שלה מן החיים. החלק השני של "ביקורת התבונה הדיאלקטית" אינו שלם ואינו מעבר עד האוף הביוגראפיה שלה "סארטר" (הוצאת "גאלימאר") מאת אני כהן־סולאל מרונה, כך, למשל, פותח סארטר את הכרך הסבי בניאור דרך אגרופ בעוד שבספרה של כהן־סולאל לומד הקורא שסארטר היה מתאגרף מוכשר כשלמד ב"אקול נורמאל". כהן־סולאל מגלה אינטואיציה חוד־פה בניתוח יחסי סארטר עם נשים, אשר אותן ביקש להפוך באקט של טוטאליזאציה למבנה־על קולקטי־בי, המודגב בשים פרטיות. כהן־סולאל מתארת את סארטר כמי שעיכה כל חייו פילוסופיה מבוסס ביזה או מקקטייל אפרסק, מבוזה משאפיסית לא היה דבר נבול משקל בעיניו. אני כהן־סולאל כתבה ביוג־ראפיה מצוינת, מהמנבצלית, מלאה בהוקירות של סארטר. אך גם באומץ־הלב שלה, בשמינותו, בד־יבורו ובמסירותו. (מ.ל.ט.)

...אובייקטיבי לזהות... בתה מעולם לובן... בגוף שלא עצר בו הכחן בעיין, אפוא, לעקוב אחרי הטוטאליזאציה שלו... בשני התחומים. אפשר — הטוטאליזאציה — הפרויקט המקורי שלו, כש־הפילוסופיה שלו הן שתי דוג־מאות מקבילות שלה.

בספרו המוקדם "הישות והאין" ... "האדם הוא טוטאליות ולא ... מכאן מכך הוא מכבסא ... כשלם ולו בפרטים השונים ... השטחיים ביותר של התנהגותו. במלים אחרות, אין הרגל, טעם או פעולה אנושית שאינה חושפנית". אין אפוא שלא ברבר שמצא הכרח לעסוק בביוגראפיות, כמו זו של פלובר או כמו זו של

...דוסטויבסקי. את הבנתו הביוגראפית ... כבר בספריו ... שגיבורו הוא הביוגראף הקטן; אבל מכיוון שהכלל שקבע סארטר ביחס להתנהגות האדם חל גם עליו, יש לראות בביוגראפיות שכתב — לאנה הבולד האחרות — מסות הש־גיות באוטוביוגראפיה. אין זה מפתיע, כותב מבקר מ.ל.ס. ארתור סי. דאנטו, שיצירת המופת האמת שלו היא האוטוביוגראפיה שלו.

סארטר מגדיר את הטוטאליות בספרו "ביקורת התבונה הדיאלק־טית" באותן הבא: "ישות שהיא מוב־חנת להלוטין מכלל מרכיביה, אך ניתן למצוא אותה בצורה זו או אחרת בכל אחד ממרכיבים אלה, ואשר מקיימת יחסים עם עצמה תוך התייחסות לאחד ממרכיביה או לאחרים מהם, או תוך התייחסות

...בהם התייחסות ... פלומה על ההגות ... לתרבות הצרפתית, אשר ... הפילוסופים המאו־חרים של סארטר. בכתבי המוקד־מים התייחסו משגים אלה בראש ובראשונה למבנה של חיי הפרט. בעוד שבכתבים המאוחרים הם מתייחסים למבנים חברתיים ופולי־טיים, כמו גם לאותן שבי חיי הפרט והמבנים הכבים אותם מתייחסים זה לזה.

בכרכים הפילוסופיים האחרונים שלו, כרכים עבי־כרס וקשים לקר יראה נפגשות הבעיות שבתחום התלכבות סארטר כחובה עם מאבקו בטרוס, ובאות לפשר בין עצמאותו האי־הלותו הקיבוצים לבין מחויבותו החברתית־שוליטית. והעיונות הנר טאפיסית של ארס מעורה בתורה שלו. מאחורי זה מכבבץ הרקע של

בוריס ש"ץ: דמות טראגית

בוריס ש"ץ
מאת יגאל צלמונה
הוצאת המועצה לתרבות ולאמנות, "הקיבוץ המאוחד" ו"כתר", סדרת אמנים ישראלים

מאת נסים מבורך

בוריס ש"ץ: חלומות ושברים

בספרון זה, אחד מתוך סדרה קטנת־פורמאט הרגש הוא מתוך וירטואוזי יותר מאשר אלבומי, וזה בהתייחס לפרופורציה שבין הטכסט, כמות האיכות, לבין טיבן של המתמשכות החזותיות, וזה הרף העבודה שיגאל צלמונה הגדיר את מה שכתב בתואר "הקדמה". כבר הופיע בסידרה זו ספרון על משה מוקדי, הנד־צאות בהכנה עבודות על חנה טיכו, אביגדור סטמצקי רב פיבין, אביבה אורי ומנשה קדישמן. על כן, לשמוח מן ההיכם הברנתולוגי, סדר ההופעה הנ"ל אינו נכון.

המסל בוריס ש"ץ (1866—1932) יליד לאטוויה, נמנה עם הדור הראשון של אמנים יהודים, שהתבצעו הן מן המגבלות הדתיות שנובעות מן הדיבר השני, הן מאלה שמקורן היה בשלטון הנוכרי המקופה הפרטי הבירוך הבאהי. ש"ץ אמנם נולד ב"תחום מושב", אך ניתן לו ללמוד באקדמיה של וילנה, לחיות בחדשה שהיתה בבי־חינת מרכז תרבותי, ומאוחר יותר גם בפאריס. מכל מקום, המורשת היהודית נשארה מוטבעת בו ודרך הלכי־רוח שמאלייה שנתפס להם בנעוריו. מאוחר יותר נר־תבה מורשת זו לאופקים שעל גבול הציונות המעשית והרומאנטיקה המסוחד מאותיות. כעשר שנים, עד 1905 עשה ש"ץ בבולגריה, לשעבר מחוז עות'מאני, ואז — ממלכה חדשה, אירופית כביכול. נטיותיו, שעל גבול הריאליזם, הרומאנטיקה והקלאסיציזם הנאים לביקר־שים המקומיים בבירה המושלת ההיא, כך שבובכות פסליו ותבליטיו, שהתמנו שם לדוב, זכו למוניטין כמי שהיה בין מייסדי האמנות הבולגרית הרשמית.

הקשרים שנוצרו הרצל עם יהדות בולגריה ברבו לחשוב, שבצביונו של ש"ץ מעבר לירושלים, ייסוד "בצלאל" התוויות קווי־עשולתה של האקדמיה הזאת, מתוך תקוות אוטופיות שהיא תהפוך למרכז הוגי־אמנותי לעם היהודי המתחדש, הדבר והיתה חנגה שנייה במחלוקת, כתופעה שהיתה אאוטודכיטית בזמנה, ואף בתוך "בית הרושת עלובה לבצעדצים" אם להתייחס לסיכ־טו הפסל הקוץ שהתפתחו שם. בביקורת ניתן להבחין גם ברמזים על כך כי ש"ץ פעל בארצות השלוות, בעלות רקע סורקי, אך כל אלה אינם יכולים לערער את השיבותו ההיסטורית. הספרון מסודר זאת וגם מציג הוד־סים לא ידועים רבים של פעלותו של בוריס ש"ץ, כבון עיסוקו בכתיבה.

עולה מתוך הספר הזה תמונה נוגעת ללב של דמות טראגית, אשר פער עמוק הפריד בין שאיפותיה והלומר תיה לבין אותן הגשמתן בבישור האישי והלאומי.

הרמב"ם על־פי ליבוביץ

בגלל תקלה טכנית נשמט, לצערנו, החלק האחרון ברשימתו של מיכאל שטר "הרמב"ם על פי ליבוביץ", שהופיע בגיליון האחרון (8.8) של "תרבות וספרות". סוף המאמר מובא כאן:

אלה המתעניינים בבעיות כבשונו של עולם הארס, ימצאו בספר שלפנינו מלוא חפנים חכמה, במעט על כל בעיה הגותית העולה במוחנו. לפנינו דיון על־ידי הוגה דעות שנתבדך בכשרון הבודד להסף כמעט כל עניין מסובך לפשוט, בלשון היה הווניות.

להלן שתי דוגמאות:

הרמב"ם כותב בשמונה פרקים "ואילו היה האדם מוכרח על פעולותיו — יהיו בטלות מצוות התורה ואזהרותיה. והיה הכל שקר גמור, אחר שאין בחירה לאדם במה שיעשה... והיה הגמול והעונש גם כן עול גמור". בלשונו, דן כאן הרמב"ם בבעיית הדטרמיניזם. הבעיה גדולה שעליה אומר ליבוביץ "השאלות הגדו־לות הבשאלות הן אותן שעליהן אין בכלל תשובה הד־משמעית" (עמ' 244). ואף־על־פי כן, לפחות לכאורה הוא נותן לנו עליה תשובה. ברבריה "גם הדטרמיניסט הקיצון יסכים אתנו שלאדם יש הערדה שהוא פועל מרצונו החפשי" (עמ' 249). אפילו יסתו טוהר האשליה של האדם, ומבילא בדור שהרמב"ם "מציג במציגו את התזה האינדטרמיניסטית שלו בכל הייחודה... שהרבבנו — הוא דבר שאין לאדם שליטה עליו, אבל על עצמו — יש לאדם שליטה". הדברים ארוכים ובאופן־שלרמב, אין להם כאמור. תשובה הרמב"מביעית, והבכל זאת, הבעיה מובנת על־ידי ליבוביץ, לפחות מורכבותה, בצורה ברורה ואפילו פשוטה.

והא הדין בקשר לאבחנה שבין נמצארבנה (פר מבציה) לבין נמצארבנעול (אוקטוס), שלא פעם בריאם מתקשים בה. ראשית, מלמד אותנו ליבוביץ שאבחנה זו ידועה "לפחות מימי אריסטו". והוא מרגים את הנושא בשאלה הבאה מה ההבדל בין "אדם מוסיקאלי" לבין "מוסיקאי"?

על כך באה התשובה, מפי אחד "התגבורים":

"האדם המוסיקאלי" הוא כוח, אפילו לא מימוש בפועל את כשרו.

ועל כך באים דברי ליבוביץ: "במציאות הרי יתכן בעולם אדם שהוא מוסיקאלי ביותר כמו מוצארט, אבל... לא עסק מימיו במוסיקה... לא שאלתי האם האדם המוסיקאלי יודע מוסיקה, אלא שאלתי על מהותו של אותו אדם. כיוצא בו, ייתכן בעולם שאדם יהיה בעל כשר צבאי כמו נפוליאון, ואף יותר מזה, (אבל) כל חייו יעבוד עליו כפקיד זוטר במשרד ממשלתי כלשהו... זהו ההבדל בין "פוטנציה" לבין "אקטוס".

אבידים אלה בלבד, כמה לא היה רב, לולא כלי העבודה העיקרי שמביא אתו ליבוביץ בגישתו למלאכת ניתוח כתבי הרמב"ם בכלל ושמונה־פרקים שלפנינו בפרט. כוונתו כמובן להשכלתו המקפת בפי־לוסופיה (עתיקה וחדשה), בפסיכולוגיה (הרבה מן הנושאים בשמונה־פרקים נוגעים לבעיה הפסיכופיזית שעליה כתב ליבוביץ מחקרים חשובים), ברפואה ובביולוגיה, בהיסטוריה, ועל־פי הבשורות, בהיס־טוריה, בתאולוגיה ובשנים במחשבת ישראל לדורותיה ועוד ועוד. למקרא דברי פרשנותו המקיפים, אתה מגיע מיד למסקנה הבלתי נמנעת שכל אלה המשקיעים עצמם מנותקים לרמב"ם — כשהם מקיימים עצמם במודע ובמכוון, בכל "הכמות והגותיות" (הנוגמה זו הולכת ומתחזקת לעיניכו בעולם היהודי ואפילו הדתי־לאומי) — בעצם אינם מסוגלים כלל להבין את הרמב"ם על בוריו. מאחר ההשכלה כלליה, שמו של הרמב"ם עולה אמנם הדיר על שפתי כל בעלי ישיבה, אך מה באמת הוא מבין — או מסוגל להבין — מתורתו של הרמב"ם זו כבר שאלה אחרת.

יום הכרבוז על שם נחום גולדמן

שעות הפתיחה:
א', ב', ג', ה': 10.00—17.00
יום ד': 10.00—19.00
יום ו': 10.00—14.00
שבת: סגור
להיאום סיורים מודרכים נא לפנות מראש בימים א' — ה', בין השעות: 9.00—13.00 בלבד.

תצוגת קבע וכרונוספירה: 2500 שנות חיים יהודים ברחבי העולם מוצגות תוך שימוש באמצעי הטכניקה המתוחכמים ביותר.

תערוכות:
1. מקרקוב לירושלים — הקהילה היהודית בעיר הגדה
2. הדך אורץ פוץ, הקהילות היהודיות בהודו, מייבלין ואמנותשי

אירועים:
1. הקרנת הסרט "שוחת יהודי תימן" בשתוף עם "אגודת אגלה בתמר"
הסרט מתאר את תולדות יהודי תימן ועולם בארץ וגנוסטי. הסרט זכה במספר פרסים יוקרתיים בחו"ל.
דברי הקדמה לסרט: עמירה אביישר
לאחר ההקרנה תתקיים שיחה עם הבמאית והמפיקה פרופ' יהודה טפסטר
הסרט דובר אנגלית
יום שני, 18 באוגוסט, בשעה 19.00
כרטיסים במחיר: 3.30 ש"ח לחברי אגודת הידידים 2.20 ש"ח
2. הקרנת הסרט "ציונה — וקונגרסים הציוניים"
סיפור המעשה של ראשית התנועה הציונית בסוף המאה ה־19, מהעליה השניה, ההתיישבות, הקונגרסים הציוניים, הקמת המדינה ומלחמותיה ועד לסוף 1964, בצילומים ארכיוניים חדשים.
הסרט של ההסתדרות הציונית העולמית, הופק ע"י האולפנים המאוחדים ותורגם למספר שפות.
הקרנה באנגלית: יום שלישי, 19 באוגוסט, בשעה 19.00.
3. הקרנת הסרט "חיה"
סאטירה של רוזי אלן על אמצעי התקשורת ועל דעת הקהל המשתנה מדי יום
שחקנים: רוזי אלן, מיה פארו
במאי: רוזי אלן
הסרט דובר עברית ואנגלית
יום רביעי, 20 באוגוסט, בשעה 18.30
כרטיסים במחיר 3.30 ש"ח לחברי אגודת הידידים 2.20 ש"ח.

תערוכות ניידות
1. לזכור ולזהות — שארית הפליטה משחרור עד שיקום — מוזיאון לוחמי הגיטאות
2. בתי כנסת בגרמניה במאה הי"ט — מוזיאון הנגב, תל־שבע, באר שבע
3. מגילות האש — משכן הכנסת, ירושלים
4. הגשר היר — מפגש המתנדבים הארצישראלים עם שארית הפליטה — בית פלדמן, נתניה
5. יהודים באתיופיה — רשמי מסע, צילומים מאת פרדריק ברנר — היכל שלמה, ירושלים.

נמשכת ההרשמה להשתלמויות מורים — תשמ"ז, בבית התפוצות בנושא:
בית התפוצות בסיוע הנהלת עולמית תמשמע בסוגיות פרובכות במולדות עם ישראל בעבר ובהווה
ההשתלמות היא בשיתוף עם בית הספר לחינוך, המרכז להדרכה ול־השתלמות מורים של אוניברסיטת תל אביב. פרטים והרשמה בבית שרת, חדר 413, אוניברסיטת תל אביב, טל: 03-410195

למבקרים בבית התפוצות לוח שנה לשנת תשמ"ז — מלקוט יהודי הלוח הופק בשיתוף עם טרהוביצקי — לוחות שנה אמנותיים המחיר: 22.50 ש"ח. המשלוח בארץ: 0.50 ש"ח
את הלוח ניתן לרכוש בחלון הצבירות בבית התפוצות או כהזמנה בכתב המופנה לשקות בית התפוצות.
הכתובת למשלוח בית התפוצות, ת.ד. 39359, תל אביב 61392

בית התפוצות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2), רחוב קלאוזנר רמת־אביב. טל. 03-425161.
אוטובוסים: 13, 24, 25, 27, 45, 49, 74, 86,79, 274, 572.

סרי'גמיש סן בע"מ

מספר הטלפון החדש שלנו
ברחוב ראם 4 תל־אביב:
332214

משרד המשפטים

הכנס הבינלאומי הרביעי למשפט העברי

(בשיתוף המכון לחקר המשפט העברי, האוניברסיטה העברית בירושלים)

הכנס יתקיים בתאריכים י"ג—ט"ז באב תשמ"ו (18—21.8.86) בקיבוץ רמת רחל שליד ירושלים, בהשתתפות מרצים מן הארץ ומחו"ל.

ישיבות הערב
יום ב', י"ג אב (18 באוגוסט), בשעה 20.00 (פתוח לקהל)

ישיבת הפתיחה

ברכות
מר אברהם שריר, שר המשפטים
פרופ' מרדכי ראבילו — ראש המכון לחקר המשפט העברי, האוניברסיטה העברית
פרופ' נחום רקובר — המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
פרופ' שמואל שילה — הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

הרצאה
פרופ' ברנרד ג'קסון, אנגליה, נשיא האגודה הבינלאומית למשפט העברי
הנושא: למהותו של המשפט העברי

יום ג', י"ד אב (19 באוגוסט), בשעה 18.00 (במשכן הנשיא — לנרשמים בלבד)
ישיבה מוקדשת לזכרונו של הרב הראשי לא הרצוג ז"ל למשפט העברי, בהשתתפות הרב ש"י כהן, ד"ר זרח ורהפטיג, פרופ' דב פרימר

יום ד', ט"ו אב (20 באוגוסט), בשעה 20.00 (פתוח לקהל)

סימפוזיון
שילוב המשפט העברי במשפט מדינת ישראל

בהשתתפות: השופטים מ' אלון, ח' כהן, מ' לנדוי, צ"ג שרשבסקי
יושב ראש: מר יוסף חריש — היועץ המשפטי לממשלה
בין הנושאים האחרים שידונו בכנס: מסורות הענישה; פרסום שמו של חשוד; פילגשות; משפט ורפואה; גיור; ריבית; צדק ומשפט במקרא; משפט ומוסר.
פרטים נוספים: ד"ר חנינה בן־מנחם 02-712791, או משרד המשפטים 02-270266
הרשמה: ביום ב' י"ג אב (18 באוגוסט), ברמת רחל, בשעות 16.00—18.00

סמינריון
דיני עונשין במשפט העברי

הסמינריון יתקיים בתאריכים יום ה' — מוצ"ש, כ"ג—כ"ה באב תשמ"ו (28—30.8.86), במלון לרום ירושלים.
פרטים והרשמה: משרד המשפטים 02-270266

דחפון
שרות הודעות מלבבי של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

مكتوب من الأصل

هكذا من الاجيال

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

חוויה מזרחית

ויקי שירן: אינטרסנטית

אין זו הפעם הראשונה שוויקי שירן מופיעה בטלוויזיה באיצטלה של נביאת־זעם. היא מזעננת על קיפוחם של בני עדות המזרח, לאחר שמינתה עצמה לנציגתם. שירן — עסקנית בעלת ביטחון עצמי מופרז — זורקת אמיתות לכל עבר, כאילו השמיעה דברי חוכמה נדירים. היא עושה שימוש בסיסמאות שחוקות ומושגים שאין מאחוריהם תוכן של ממש.

שירן זכורה לי כשהופיעה כלוחמת־צדק וכמליצת־יושר של אהרן אבוחצירא, לאחר שיצא חייב בדינו. לאחרונה, יצאה לפגישות עם אנשי אש"ף בחו"ל, לעודד את רוחם ולהבטיחם נאמנה כי המזרחיים עומדים מאחוריה, היא הגשר לשלום.

בחוברת "מאזניים" האחרונה אני קוראת מאמר מרתק מאת הסופר סמי מיכאל. אין הוא רואה עצמו מזרחי. אבל דיעותיו שונות בתכלית מדיעותיה של שירן, המייצגת קבוצת שוליים.

בדרכה אל התהילה, מנצלת הגברת את מלוא האפשרויות הגלומות בענייני הקיפוח והאפליה. כך היא מגיעה ל"זה הזמן" (יום ב'), לעימות עם מתי גולן מ"הארץ". בפיה האשמות חמורות כלפי העיתונות האשכנזית־הלבנה — עיתונות חסרת פתיחות, אנטי־דמוקרטית, גזענית — ומה לא.

לתשומת־לבה של הגב' שירן, העיתונות אינה לבנה במקרה הגרוע, רובה צהובה במקרה הפחות גרוע. אין היא לבנה ולא שחורה. האם יש לעיתונות בעיות, אין אלה הבעיות שמנתה הגברת. שירן מאלצת את גולן להתעסק במלאכה מעליבה למנות את העיתונאים ממוצא אשכנזי ומזרחי, בעיתונו ובעיתונים אחרים. כלומר, להוות ולהגדיר עיתונאים לפי מוצאם, ולא לפי כישוריהם. הרי זו עמדה גזענית מובהקת, ששירן אבן חותרת אליה.

היא מבטלת את דברי גולן, אינה משיבה עליהם. לבה נתון לעניינים אחרים, אולי להתקרקעות בדרכה אל העסקנות הפוליטית, ואולי אל העיתונות האשכנזית־הלבנה. אבל לפי שעה היא נבכסת לעיתון שייתן ביטוי מלא ושלם להוויה המזרחית. בתואר זה היא כורכת יחדיו את הערבים והיהודים המזרחיים, שלדעתה, אינם מוצאים את ביטויים בעיתונות הלבנה. ספק אם הערבים זקוקים לשירן ולעזרתה הנדיבה כמליצת־יושר שלהם.

פרטיה של שירן מתקבל שכל מטרותה להבציח את האפליה הקיפוח. היא שואפת ליצור גטו מזרחי. הרי רק על קרקע כזאת יצמח ויתבסס פרח כמוה. ובעצם, מהי אותה הוויה מזרחית, מסתורית, ששירן אינה מצליחה, משמיטה, להגדירה? כיצד הוויה זו באה על ביטויה? האם היא מתאפקת בדיווחים של כתבים ממוצא מזרחי, בני לוויה ובודדות ואולי גם הם מתינוקות שנשבו בין לבנים, ורק שירן ועושאת מסוגלים להציל את נפשותיהם? כיצד אמורה ההוויה המזרחית למצוא ביטויה הנכון בדיווחים על שיחות טאבה, על פרשת השב"כ, על מניות הבנקים ודו"ח בייסקי? האם עלינו להבין שלמזרחיים מנטאליות שונה, והם צריכים עיתונות אחרת?

בתשובה לגולן מנסה שירן להסביר את מקרה כהנא, מנקודת־ראות של ההוויה המזרחית. הנה היכן זה של עבודה ערבית זולה, ועם המקופחים המסכים להסדיר כהנא, כבר טופל ולובן מכל הצדדים והאפשרויים, ובהרחבה. לדברי גולן, אין בזה להסביר את התעמולה הנעזבת. האם הנושא הוא עיירות־הפיתוח, הרי בדראמה הטלוויזיונית "לוהט" ניתנו ביטוי מעולה ומרגש להוויה המזרחית, דווקא תסריטאים ובימאי ממוצא אשכנזי.

למשמע דבריה של שירן, מתקבל הרושם שאין היא שואפת לתיקון המעוות — ויש מה לתקן — אלא להחזיר את יוצאי ארצות המזרח, לגיטו, לנצל את האפליה והקיפוח ולרכב עליהם בדרך לעסקנות פוליטית ופרסום תקשורתי. האם יש מי שקונה סחורה מפוקפקת זו, שכל כולה טבועה בסימנה של רמייה אינטרסנטית?

דיוקן

מוני מושונוב, שלמה בר אבא: אינטליגנטיים

שני קומיקאים

"לילות הקיץ" של תבנית הבידור הטלוויזיונית היו עקרים וסינתטיים, בנוסח הטלוויזיוני המוכר, האסתטי־כאילו. לא שרד בהם שום דבר — מן השירה, מן הלוחות, מן הלהט והתושביות של הקיץ הישראלי. הייתי מבכה להתעלם מן התבנית, אלמלא שניים — מוני מושונוב ושלמה בר־אבא, שעשיתי מעריצה גלויה שלהם. השניים הם כיום צמד הקומיקאים, המוצלח ביותר בארץ. הם יוצרים דמויות, לובשים צורה ופושטים צורה, כל אחד לפי אופיו וסגנונו, על כל הניואנסים הדקים והרגישים ביותר. הדמויות שהם מגלמים משקפות תמונה ישראלית נאנושית, מגוונת ומצחיקה עד דמעות. לפרשנות בר־אבא, כישרון משחק וחיקוי, חוש עיתוי מעולה, ומעל לכל, זוג חיוני ובני, הם קומיקאים אינטליגנטיים, המצליחים לרדת בחושר תפל. אני מקווה שהאינטליגנציה שלהם תגונן עליהם בשוק הבידור הפרוץ לרווחה.

רעיון מחשיד

הרעיון להצמיד לכל סרט את הבימאי שלו, כדי לדווח על תוכנו, ולהאיר את עינינו בדבר המסרים החשובים שלו — יש בו כדי להחשיד. הרי סרטיהם הקצרים של בימאים ישראלים צעירים, אינם יצירות־מופת מורכבות, שמשמעותם נפלאה מבוחן השגתם של הצופים. אני תוהה עדיין מה בין סרטים אלה לבין כתבות תעודיות בטלוויזיה, מה מייחד אותם, מה קובע את אופיים כסרטים מכל מקום. המשמעויות שמבביעים עליהן יוצרי הסרטים, בתורד כבוחם ולא עבוד אל היצירה.

מגיש התוכנית (יום ה'), דורון נשר, אינו איש קולנוע בעל ידע וסמכות, אלא שחקן צעיר. הוא משחק ללא הצלחה תפקיד של מנחה־מבין, הכבר סיגל לו גם מאגידות מעצבנות. אם יש בכלל דברים הטעונים הבהרה בנוגע לסרטים אלה, דרוש לכך איש־קולנוע ביקורתי, בקי ומנוסה (כדוגמת נחמן אינגבר) שלא ישאל שאלות צפויות, הכוללות כבר את התשובות, הם לא יתנחמו כדי לשטות לבכות.

הסרט "חתונה בירושלים" הוא אוסף־רשמים לארמגדבש, לא מהקצע ולארמגדר., מחתונת ילדיהם של אורי זוהר ואריק איינשטיין, בירושלים. את רוב קטעי הסרט כבר ראינו במהדורת "מבט", לאחר החתונה. הפעם הוסיף רנן שור לאותם קטעים, תמונות מסרטים ומהופעות של אורי זוהר ואריק איינשטיין, באולפן, לאחר התקרבה. הוא מסביר שאורי ואריק "מבדלים בביוגראפיות" של בני דורם, ואורי זוהר הוא בעיניו נציג הצבור הישראלי. חזרתו בתשובה הזליקה לשור נורה אדומה, אבל היכן באים לידי ביטוי בסרט הדברים אלה, שגם אינם מקוריים בביוחוד?

שרב לפנינו הבטיה לייצר ביטוסים. אורי זוהר עשה בזכנו כמה סרטים — רובם בינוניים. עם הגביע, בהופעו נואש אחר ביוונוסים, נוטים לתלות בסרטים אלה כה שאין בהם. הם זוכים לתלי תלים של פרשנויות הנבנות בסיס של ממש. אין ספק, אורי זוהר, אחד הבדרנים המעולים שהיו לנו. ואריק איינשטיין כבר של שירי ארץ־ישראל, הם גיבורי תרבות. חזרתו של אורי זוהר בתשובה היא פרשה מסקרנת, מרכבה מסיסה, אפשר אולי להסביר אותה, בחלקה לפחות, באפיו ההפכפך של זוהר. אבל סרטו של שור רק הבנים אותנו לאווירתה של חתונה חרדית־שחורה, בירושלים, וצירף לה בשירות תמונות מאלבום־משפחה ישן. כל הידיעות היו תשאנו בראשו של שור, ולא על האקרן.

אורי זוהר: הצבר

לעומת סרט זה, סרטו של אביר הרגיל, "בוקר טוב ישראל", נקי מיומרות ומעומס מעיק של רעיונות. בתחילת הסרט היה קשה להבדיל בין המשת הצעירים הישראלים, של הרגיל בחר בהם לנציגיו העצובים של הנוער הישראלי חסר הפתיחות, כדבריו. אבל הסרט לא נראה עצוב, היו בו יסודות של תחקיר קולנועי אותנטי ורשימי, על הנוער הישראלי המגמגם. לבימאי יש גישה בלתי־אמצעית והתלהבות נעורים. והוא מנסה לחשוף פנים בהכון, מתוך סקרנות אמיתית. עניין זה בבא לפחות את ביטויו. בסרט קצר שלא היה נקי משגיאות תפילות, אבל תפס לרגעים את העין והלב.

העמדת־פנים מעצבנת

מדי־פעם, אמרתי לעצמי, מתוך אנחת רווחה, לא נהיה נידונים להקשיב בליל אוגוסט לח ולוהט, לדברי חכמה מפוקפקים על ספרים וספרות. אמרתי בלבי כי נוכל ליהנות ללא יומרות מיותרות, בתבוניהם הרשנה של כותבי ספרי בישול — שכמה מהם אחראים להגברת תודעת הבישול בישראל. שלא כרבים מחבריי וחברי, ספרי בישול אינם בעיני חומר קריאה מרתק. לצערי אף אינני יודעת לבשל. אבל אני אוהבת לעלעל בהם לעתים. ספרי־הבישול המופיעים במהדורות מפוארות עשויים לשמח את הלב, והם פותרים לי לעתים את בעיית המתנות.

שלושה מומחים, זומנו לאולפן "סוף ציטוט" (יום א'), יוסף (תומי) לפיד, מומחה ללילה, לדבריו, אם כי לא ממש לבישול. הוא שוחר האוכל ההונגרי, שבשיתוף עם רות סירקיס, הבוהנת הגדולה של הבישול הישראלי, הוציא לאור ספר על מאכלים הונגריים, כמובן. ישראל אהרוני, בעל הבטנה והמסעדה הסינית הנודעות, פירסם ספר על אוכל סיני עם דן ראור. ונירה רוסו, היכולה להתפאר בטור המשעשע והמצוין שלה במוסף "הארץ", ובספריה, חינכה כבר דור של יודעי־בשל.

לפיד מעניק לדברים, כבר בראשיתם, נימת הומור, ואז השכחני ש"סוף ציטוט" תעמוד הפעם בסימן תרבות השולחן ופולחן האכילה. אבל איש אינו יכול לירון לונדון. הפעם הוא מרגיז ומעצבן מתמיד. מתברר שגם אוכל וספרי בישול מעוררים בו אסוציאציות ספרותיות מובהקות, אין הוא מניח לי משתתפים לדבר. בעקבנות קפדנית הוא מסיט את הדיון ממאכל למשנהו, מארץ לארץ, ואם לא די באווירה המוקשה, העצבנית שהוא משליט באולפן, הוא מנסה לשוות לדיון אופי של נבכרות מזויפת. הוא קורא להבאתו, ולא להבאתנו, קטעים ארוכים ומיותרים מתוך ספרים.

ראש וראשון ברשימה של לונדון הוא פרוסט ועוגות ה"מדלן" המפורסמות שלו. במקרה זה הנושא אינו בישול דווקא. ספק אם קרא לונדון את "בעקבות הזמן האבוד", שעליו הוא ממליץ, בתרגום העברי של ישראל זמורה רק חלק אחד מן הספר הראשון של יצירה זו תורגם לעברית. אחר־כך בא מתבכן ארוך ומזרבר מספרו של ז'ורז'ה אמאדו, (ולא אמאדו) הנם רומן בארי לא נשכח. לשם מה היה צורך בזה הבל על זמנם של המשתתפים האחרים, שהיה להם מה לומר ולספר. הם השתקו. אבל לא לונדון יותר על הזדמנות להוכיח את ידענותו.

רוח של מקרתיזם

אני מקווה שאין ממש בדיבורים, שלפיהם מועמדותו של יעקב אחימאיר לעורך "מבט", נתקלת בהתנגדותם הנמרצת של ראש־הממשלה שמעון פרס ושר החינוך והתרבות יצחק נבון. לפי אותם דיבורים, הסיבה להתנגדות נעוצה בקשריו המשפחתיים — אחיו הוא יוסי אחימאיר, דוברו של ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר.

מי יודע מה מתחולל מאחורי הקלעים בטלוויזיה. מדוע מצאו לנכון לסלק את מיכאל קרפין מעריכת "מבט"? מה חטא ומה פשעו? מי נלחם בחירוף־נפש על הירושה? מי תומך במי ולמה? ומדוע דווקא הטובים מוצאים עצמם לבסוף מחוץ לטלוויזיה? אין ספק שיעקב אחימאיר הוא איש טלוויזיה מיומן ומקצועי מאוד, ולצרו חיים יבין, אחד המבטורים שם. אחימאיר משכיל — זו תופעה נדירה למדי בטלוויזיה של בזרים. הוא בעל כישורים, רציני, האחראי. עד היום לא הבגין שום נטיות פוליטיות, בכל התפקידים הרבים שמילא בהצלחה. לעתים אני חושדת בו שדווקא עקב הרקע המשפחתי, הוא מתאמץ לשמור על ניטרליות. מכל מקום, אחימאיר הוא נכס עיתונאי וטלוויזיוני, ודאי שהוא מתאים לעריכת "מבט".

אם אכן ההתנגדות למינויו נובעת מסיבות אישיות־פוליטיות, כי אז חזרנו לעידן מוכר, שהאמנו כי כבר עבר מן העולם. באותו עידן היה אדם נבחר לתפקיד לא לפי כישוריו המקצועיים, אלא לפי קשריו המשפחתיים — הוריו, אחיו, אשתו וילדיו. אז האמינו כי אדם אחראי ישירות לא רק לדיעותיו אלא גם לדיעות הפוליטיות של הקרובים לו. כאשר שיקולים כאלה באים במקום הערכה מקצועית לגופו של עניין — זה קרוי בלשון פשוטה: מקארתיזם. נדוף מזה ריח חריף של סכנת פוליטיזציה לאמצעי־התקשורת הממלכתיים. זו רעה חולה שיש למגר באבקו נגרה.

אם יש ממש בשמועות על עמדתם של ראש הממשלה ושר החינוך בעניין אחימאיר, אל יתנו להנו הסידיהם הצדקניים כאשר שמיר יהיה לראש־הממשלה וימנה אנשים כלבבו לתפקידים שונים.

בניין בגובה 290 מטר?

באיזה גובה אתה רוצה לגור?

290 מטר, 284 מטר, 278 מטר, 272 מטר

דירות הנופש המדורגות של דרוקר, ממוקמות על גבעה בטבריה, המשקיפה על הכנרת, דירות בנות 3 חדרים, עם מרפסות המביטות אל הנוף, עם חלונות פנורמיים, עם תכנון ארכיטקטוני מרווח, עם מטבח פתוח. נהיה לך נופש בלבב? בוא בשבת לאתר. הכנס לדירה, קח נייר. צייר את ריהוט חלומותיך. אנו נעביר את הציור שלך לאדריכלים לתיכנון בחינם. ואתה - תסגור את עיסקת חייך.

האתר פתוח למבקרים בשבת זו, בין השעות 13:00-10:00 ובימי א'-ה' בין השעות 14:00-10:00, ברח' אחד העם בטבריה.

נוה הדר טבריה
דירות נופש מדורגות
חברת דרוקר בע"מ

מכתבים למערכת "הארץ"

מינויים פוליטיים — רק בימין?

במאמר "מינוי בלתי־נסבל" ("הארץ" 4.8) כותב אברהם טל על המעשה "הנורא" של מינוי כמנכ"ל שירות התעסוקה, שלדברי טל מהווה לא פחות ולא יותר מ"נקודת שפל חדשה בתולדות המינויים של לוחייני שרים בשירות הציבורי".

מעניין היכן היה אברהם טל כשמינו את רפי סוויסה לנציב שירות בתי הסוהר והיכן היו כל אותם עיתונאים המגנים מינויים פוליטיים, כשפסחו על גדעון פת־מימי המגוה ומינו במקומו מינוי פוליטי כיועץ ראש הממשלה לענייני סוהר; ומה על המינוי הפוליטי של יחזקאל זכאי כמנכ"ל חברת "מקורות"? והיכן כל המלעיזים בימים אלה, כשממנה עמיתו למועצת עיריית רעננה, מטעם מפלגת העבודה, משה דבות, למנכ"ל משרד הכלכלה?

עד מתי יחזיקו בדעה שאנשי הליכוד הם אנשי הביכורות, חסרי מקצועיות, בעוד שהאחרים הם מקצועיים לכל דבר? האם איפה ואיפה זו אינה נקודת שפל?

אינני בא, חלילה, לפגוע במינויים של רפי סוויסה, יחזקאל זכאי, עמירם ניר או משה דבות. אני מכבד את רצון ממניהם. אני דורש אותו יחס גם לממנים ולמינויים מצעונה שלי. מדוע תוטל סטיגמה כלפי מחנה שלם בעם המרגיש נרדף ומקופח? אנו — מינויים פוליטיים, הם — מינויים "מקצועיים". אנו — "עסקנים מפלגתיים", הם — "פעילים מפלגתיים". אנו — הביכורות, הם — ארץ־ישראל היפה.

מינויים פוליטיים היו מאז ומעולם ויהיו כאן ולעולם. הם אופייניים לכל מדינה דמוקרטית, בתנאי שהממונה יהיה כשיר ומתאים, דבר הנתון לשיקול דעתו המוחלט של השר הממנה ועל־פי החוק ועל־פי קשריו, שאינם מפרידים בין מפלגה זו או אחרת.

אינני "עסקן מפלגתי" ואינני "לוחין פוליטי" כפי שכתב טל. אני פעיל במפלגתי. המפלגתי איננה נחרבת מפעילותם הפוליטית של מנכ"לים אחרים בשירות הממשלה שהתמנו כמינויים פוליטיים במשרדיהם.

השכלתי, ניסיוני ומעשי אינם נותנים לשיפוטו של אברהם טל. את זאת יעשה הציבור.

עו"ד דוד מגען
ירושלים

איוולת, בגידה, התאבדות

אני מהלהטים אחרי שיחות הרדיו של יוסף לפיד. אך ב־ב' באוגוסט, ב"קול ישראל", היה לפיד משבוע מאוד "... כמה מגוחכת האיוולת שעשתה הממשלה. קודם היא משמדרת אלפי מובלים מהגרועים ביותר, אחר כך היא אוסרת עלי להידבר אתם... אני רוצה הידברות הידבור כמו בדמוקרטיות הנאורות אמריקה ואנגליה". צודק מאוד לפיד. אלא שהאיוולת היא לא בחוק האוסר הידברות, אלא בשיתוף המובלים.

בעניין הדמוקרטיה הנאורה, האיוולת היא של לפיד. הוא פשוט שכוח שאנו עם הנתון במלחמה.

בעת מלחמה משעות אמריקה ואנגליה את הדמוקרטיה לחמש שנים וגוזרות עונש מוות על הידברות עם האויב. האויב של הדמוקרטיות בעת, מוות או יותר, בוזקי מלחמה מוסכמים. האויב שלנו — זה עיקר כוחו, פרק מעליו כל חוק אנושי. לפיד היה רוצה להמובלים עמו בעניין זה שהם יעסקו ברציחות בני ערובה, אזרחים, זקנים, נשים וילדים, בין נוגעים ובין לא נוגעים בעניין; ואילו אנו, ידינו תהיינה כפותות בחוקי הדמוקרטיה שלנו. זוהי לא רק איוולת, זוהי התאבדות.

אפילו מדינות ערב נמצאות עמנו, חוקית, במצב מלחמה. אין איסור הדברות עמן, להיפך, ישראל עושה כל מאמץ להידבר. אבל הידברות עם רוצחי אש"ף זוהי לא רק איוולת, זוהי הרעה שבבגידות.

חיים חפץ
רמת־השרון

יד ושם — לזכר השואה

עם כל הכבוד לעם היפאני, הבי־מיוחד לידידי ישראל ביפן, אין זה יאה לערבב את זכרם עם זה של קורבנות השואה של עמנו.

לא ניכנס להיכוח היום, מה גדול היה חלקם של היפאנים במלחמת העולם השנייה בעוולם לבאנים, הבי־אפשרם להם לכבוש את אירופה ולבצע את הזוועות שעלו לנו בחיי שליש מעמנו. דבר אחד צריך להיות ברור: אין ולא תהיה כל השוואה בין הקורבנות ששילם העם היפאני על תוקפנות ממשלתו באותה תקופה, לבין הקורבנות של העם היהודי שהושמדו על לא עוול בכפו על ידי הרוצחים הנרצנים.

"יד ושם" נועד אך ורק לזכרם של קורבנות השואה הנוראה שלנו.

משה מילים
תל אביב

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר-למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות 3–3.5 חדרים

דירות 2–2.5

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

דירות להחלפה

מכוניות

אודי

וולבו

מרצדס

אופל

פורדים

אוטוביאנקי

הונדה

... אוטובינז

לנציה

סובארו

אלפא

אמריקאיות

סוזוקי

טויוטה

ב.מ.וו.

סיאט

סיטרואן

דייהטסו

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

ירושלים
המשך

סימקה

פולקסוואגן

רנו

פז'ו

פורד

פיאט

מסחריות

ביקוש רכב

הצעות עבודה

תיירות

מנפאואר

או.אר.או.

מגרשים

חבר

אלמנות

משרדים

מחסנים

מבני תעשייה

מציעים למכירה

ביקוש עבודה

עסקים

מערכות חשמל

כלי נגינה

מערכת סטריאו

ריפוי והרזיה

קופות רושמות

קורסים

בריאות

שידוכים

הדרכות

חוגים

מערכות אזעקה

ציוד בנין

צילום

האופנה וציוד

רוצים לקנות

שידוכים וזיווגים

לוח קיר

מקררים

מוצרי חשמל

תנורי אפיה

וידאו

מחשבים

מכונות כביסה

רהיטים

אופניים

בעלי חיים

מדיחי כלים

שונות

הלוח הארצי העיר צומת השרון תל אביב
גוש דן והשרון

דירות

חינם !! חינם !! ... "מידע דירות"

וילות ובתים

תל אביב

4 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

ברמת השרון מבחר קוטג'ים ודירות
"יריד דירות"

אנגלו סכסון זה נכס בשבילך
לפני קניה / מכירה פנה אלינו
טלפון: 256181
אנגלו סכסון סוכנות לנכסים הגדולה בישראל

הארץ חדשות

הלוח הארצי

ת"א גוש דן והשרון

המשך

מכירה! השכרה! בחינם!!!
תיווך קאופמן (גבעתיים) 03-778824

נוה דן

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

בחינם!!!
נמכור נשכיר רכושך
תיווך קאופמן (גבעתיים) 03-778824

3—3.5 חדרים

אזור השרון

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

נתניה

3—3.5 חדרים

חולון בתים

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

אתה לא צריך מתווך
"איתן"
השיטה ממוחשב של
דירות לשיתופים
03-242379
03-613393

3—3.5 חדרים

דירות בדמ"פ

בקשת דירות

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

דירות מרוהטות

מכוניות

בנק טפחות
בנק המשכנתאות הגדול במדינה

هكذا من الأصل

مكنز من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א טל. 03-235924
ZAMLER

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

הונדה

ווקסהול

טלבוט

טריומף

לנציה

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סובארו

סיטרואן

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

פיאט

פיז'ו

פורד

רנו

מגורים

מסחריות

משאיות

טרקטורים

אופנועים

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

באזור השרון
ינקל'ה הללי
שירותי רכב ואחזקה
ייעוץ וטיפול בהעברת
טסטים ורשיונות
מעוכבים למוכר
/לרוכש מפרטי לפרטי
שירות אמין ואדיב
052-442473

סיאט השרון
החלפת רכב ישן בחדש
דרך השרון 35 הוד-השרון 052-455857

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

חלפי רכב

הצעות עבודה

מתמטיקה • פיזיקה • כימיה • אנגלית • לשון ועוד
"מרכז הלמידה" שעורים פרטיים בבית או במכון
ת"א 447404 ים 863693 חיפה 226970

אחיות

גיהוץ ותפירה

סרגיניות!!!
כותנה וצמר
בחיסול
ב־50% הנחה
"צימריה"
סוקולוב 66
רמת־השרון

בוא איתנו לקיבוץ
מתארגנת קבוצה של רווקים/ות רצויים בעלי מקצועות
ירושלה בוגרי י"ב אחרי צבא עד גיל 32
03-216015 03-262521

[illegible]

הלוח הארצי — הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

דרושים

נגרים

נהגים

ספרים/ות

מכונאים / הנדסאים

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

פועלים/ות

פקידים/ות

הבטחה לעבודה

עסקים

מתווכים

משרדים

הלוואות

מציעים למכירה

בתי מלאכה

מוסכים

אולמות

מבני תעשייה

חנויות

דפוס

הנהלת חשבונות

שברי מתכת

יהלומים

מוכרים/ות

מזכירות

מטפלות

סוכנים/ות

חרטים/מסגרים

חשמל

מתכנאים

קיבוצים צעירים
קיוטים
משפחות צעירות
03-216015
03-262521

חבר
המרכז הגדול
לכוח אדם מקצועי
★ כתבניות, עברית, אנגלית
קלדניות ומעבדות תמלילים
על י.ב.מ.-פ.סי. העבודה בתל-אביב והסביבה
★ כתבניות מנוסות באנגלית לעבודה מגוונת, שעות גמישות, תנאים מצוינים, שכר גבוה.
★ הנדסאי/טכנאי מנוסים לעבודה במשמרות
ואחזקה באזור חדרה
★ מפעיל מנוסים לעבודת משמרות
★ מסגרים רתכים לעבודת מסגרות
★ רתכי CO_2 לעבודות פח בתנאים טובים
★ לבורנטים ביוטכניים
נא לפנות 03-245127, 03-221214
04-663966, 02-225154

שליחויות ומטלות
עסקיות בניו-יורק

ברוך
שירותי הנהלת חשבונות
לעסקים חברות
התאמות בנקים
דוחות מס
משכורות ניכויים
03-835757

מכזי من الأصل

مكذا من الاهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

סטריאו וידאו
סטריאו עם סטייל!! FISHER

אותיות דביקות

מורסי אויר

נופש וקיים

★★★★
מלון
נאות מדבר
באר שבע
057-424922

★★★
מלון
זהר
ירושלים
02-717557

לבעלי ויזה וישראכרט
תשלומים 6 ×
19.75 ש"ח ליום
יחיד בחדר זוגי
חצי פנסיון
39.55 ש"ח
מינימום 3 לילות
המבצע רק
למשפחות ישראלים
תשלומים דולריים
חודשיים $ 13.16

מערכות סטריאו

כלי נגינה

מוני אויר

וידאו

ציפוי אמבטיות

רוצים לקנות

חימום והסקה

שידוכים

עלון "קשר"
עלון הפנויים/יות
מס' 1
בישראל

לפרטים והזמנות
03-733994
עד חצות
04-446023
עד שעה 21:00
גם בשבת.

הברחות

חיות בית

רהיטים

שיפוצים

"המשפצים"
החלפת אמבטיה הרסנית
ורצפה ישן
בתשלומים נוחים
שיפוץ בניינים ותוספות בניה
052-449302

מוצרי חשמל

צילום

מחשב

אבד
כלב זאב
שחור גדול
באזור אפקה
03-429944

חקלאות

ריפוי והרזיה

בריאות

ניקוי ופוליש

חומרי הדברה

שירותים

חוגים

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלויזיות

מדיחי כלים

תן

סירות

קח תן

קח

מקרר

שעונים

חג אהבה ומחולות לפנויים ופנויות
ביום רביעי ט"ו באב, 20/8 החל משעה 19.30 ועד השעות הקטנות
במרכז נופש ובידור - מס־חורים
(הכניסה דרך בית־שמש לכיוון מערת הנטיפים במושב נס־הרים)
★ הופעת אמנים ★ שחיה לילית ומגלשות מים
★ דיסקו - בריכה וריקודי שמח ★ מחול אירובי וריקודי עם
השישים ★ עממים
★ קומזיץ מדליק סביב למדורה ★ משחקי חברה והכרויות
שירים ישראליים . ותגרלת פרסים!
מבחר סלטים ומשקה קל חופשי
משקה ראשון חינם
הכניסה לפי תעודה-אחות פרסים הרשמה בת"א: אתגר - ארגון הפנויים/ות בישראל רח' הירקון 130 ת"א. טל. 03-242181 ובמשרדי אולם מקסים רח' המלך גורג' 48 ת"א (בניין קולנוע מקסים) טל. 03-201210 בין השעות 16.00-20.00 בירושלים: במשרדי V.I.P. נסיעות ותיירות בע"מ רח' בן סירא 3 טל. 02-224451 הסעות הלוך־חזור חינם מירושלים ות"א לפי הרשמה מוקדמת.

הלוח הארצי
כאן הדרום
אזור הדרום

דירות

2.5 - 2 חדרים

שכ"ח

3.5 - 3 חדרים

דירות מרוהטות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

בתים

בנינים

בימבד ירמי ובנו 1974 (שרותי נקיון כללי)

★ מתן שירותי כוח עזר ★ 365 יום בשנה ★ אספקת עובדים לא מקצועיים
★ תחזוקת מבנים ★ ביצוע כל שירותי הנקיון ★ אספקת בעלי מקצוע
★ ייעוץ להתאמת עובדים ★ תיחזוק נקיון שוטף ★ ביצוע פוליש וקס
★ 24 שעות ביממה ★ ביצוע כל סוג עבודה ★ כולל בתים פרטיים

רחבת השקד 16/21
קרית אונו
מיקוד 55000
טל. 03-349980

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ב.מ.וו.
● במוו 73 1602 במצב מייד 055-35713 בבוקר, 055-24244 בערב.

דייהטסו

וולוו

סובארו

סוסיתא

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

מסחריות

אופנועים

הצעות עבודה

תנויות

מבני תעשיה

מגרשים

משקים

הדרכות

מכירות

מקודים

רהיטים

קיים ונפש

פקידים/ות

מוכרים/ות

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

עסקים

בתי-מלאכה

מחסנים

אולמות

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות למכירה

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4—4.5 חדרים

5 חדרים ויותר

קריות

וילות ובתים

תנויות ועסקים

גליל

דירות בשכ"ח

נצרת

דירות בשכ"ח

דירות למכירה

עסקים

מחסנים

מגרשים

משרדים

לנציה

סובארו

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

מכוניות

אאודי

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

וולוו

מלבוס

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

ביה קולקטיבית

הדסמה מכבה

דפ"פ

קבלנים

דירות

וילות ובתים

4—4.5 חדרים

5 חדרים ויותר

נצא לאכול

איטלקיות
● פיצריות רימיני המסבה האיטלקי האמיתי בטעם מעולה כמו שרק איטלקי יודע להכין. פתוח בצהריים ובערב. רימיני רשת המסעדות הגדולה בארץ.

● התפריט האיטלקי המשובח ביותר במסעדת ריצ'י הנשקפת אל הים. רחוב הירקון סמואל 78.

בלקניות
● אקרופוליס מסעדות מזרח סומבו דגים ובשר בנוסח הבלקן. ת"א המסגר 46 טלפון 338483. יפו העתיקה בניין כליף טלפון 838397.

● אל'דאוד, מסעדה מקסימה, ארוחה כמנגן בלקני מזרחי, זמר בכל ערב שישי. מודעי 5 הרצליה ב'. 052"78850

גלידריות
● הבלון, רשת מסעדות הגלידה הישנה ביותר בארץ. בואו אל הבלון ותהנו מקרנבל של גלידות העשויות מחומרים טבעיים. ועכשיו הבלון גם בבן יהודה 163. בהרצליה פיתוח ובמודיעין בתנובה.

● מגוליתוס מבחר גלידות בטעם נפלא ומקורי מחומרים טבעיים, מגוליתוס רחוב הלב. באבן גבירול 19. פתוח תמיד.

דגים ומאכלי ים
● במרכז הדגים מבחר דגים ישר מהים, סלטים וגריל שומים. נוף מרהיב אל הים, הכניסה מחוף תל ברוך, להזמנות צלצלו 410500.

● ארוחה נהדרת על שפת הכנרת. במסעדת הדגים המפורסמת. קיבוץ עין גב. מסעדת עין גב לשירותכם עד שש בערב, ביום ו' עד שלוש.

חלביות צמחוניות
בלבבי – רשת מסעדות הבלבבים הטובות בארץ, מבחר מרהיב של בלבבים, סלטים, מרקים, גלידות, עוגות וקוקטלים

בלבבי – צהלה רחוב 156, טל: 491747

בלבבי סנטר – דיזנגוף סנטר ע"י קולנוע לב. טל: 283318

● נטלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אווירה נעימה ומאכלים מעולים. מטעים 4 רח' 67 פתוח עד חצות.

● בעמורה מבחר מטעמי חלב כשר למהדרין מנות דגים, פשטידות, בלינצ'ס, סלטים, גבינות ועוגות. פתוח 21—. עמרה אלנבי 54.

● הרשו בקפה אגגל אוכל צמחוני מגוון, שונה ומעניין בכל יום. אווירה מיוחדת. ארוחת בוקר מיוחדת. בית קפה אגגל. 108 ת"א. טלפון 254944.

יהודיות
● בקימונג, מטבח יהודי ביתי ותפריט מגוון. רחוב דיזנגוף 145 ת"א. טלפון 03"233679.

● בפלעגפל כבר הייתם? אוכל יהודי מקורי במבחר עשיר ומגוון. שר ערב באווירה מזרח אירופאית. פתוח יום יום מ-12 בצהריים עד 12 בלילה. הפלעגפל פרישמן 78 טלפון 238761

ישראלי מקורי
● מסעדת מזרחית ממעדני המטבח הישראלי המזרחי הכשר. בניהולו של השף אורי גוטמן הנמצא במסעדת "שמשמם" ברחוב הירקון 105 ת"א. להזמנות צלצלו 238915.

● מצמשים מסעדה השייכת לסוג הנשובה. התפריט מגוון וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במצמשים אולם שישיבה לאירועים מכל הסוגים. במצמשים חויה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל-השומר. טלפון 369427.

● במסעדת רוממה מבחר דגים ובשרים. הסלטים חינם. התפריט מיוחד ב-8.5 ש"ח. ותנה, כיכר אתרים טלפון 03"287704.

ים-תיכוניות
● במרכז הציירות, רחוב סירקין 4 גבעתיים, מאכלי ציד הוסקלת פתיים, התפריט מיוחד האווירה מקסימה. טלפון 728200.

● מסעדת הסביבה מסעדת הסביבה הנושקת לים. מביעה תפריט מגוון ויין חיים. נוף מרהיב בכבל תותנת, מרגלים, הים.

● בבריזה מסעדה ים תיכונית הידועה במסורת ממולאים ובמעדני הבשר והדגים. חוויה לאנינים טעם. "כבריית" – דרך בן צבי 70, ת"א 822979

מזרחיות
● במסעדת הבמלה ארוחה בשיטה שקלים בלבד. מנה ראשונה, מנת שיפודי בשר, פיתות חומוס, תה, קפה. התקומה 44 יפו. טלפון 829175.

● מסעדת לה ולי אצ"ל 61 בשכונת התקוה, מעדני גריל, כשר בהשגחת הרבנות. אצ"ל 61 טלפון 372439. "לה ולי".

● הגיעו אורחים מחו"ל יש ים הולהחו הילדים רוצים לאכול בחוץ? לכו לפרנקו שאול במותן.
עם אוכל תימני מזרחי במיטב אדיר מלא, פרנק שאול כשר, כרם התימנים אלישיב 11 תל-אביב. מתקבלות הזמנות בטלפונים: 657619 ,653303

פאב-מסעדה
● הבר האמיתי הבר הארום מקום מרתוח מביע תפריט בשבנת, שמוח ממולא דגים ומגבי בשר. בדיזנגוף 213.

● הפגה מביעה בירה מהחבית. הופעות אמנים ותפריט מגוון. רחוב הירקון 3, רמת-גן. הכניסה מבוא הלל 12. טל: 7517889

צרפתיות
● במסעדת פרנדו, 8 סוגי פונדו משמירות דגים ובשרים, במטבח צרפתי. פתוח במשך כל השבוע. אבן גבירול 129. טלפון 5462854.

● "שופרוקפורט" מביעה בלינצ'ס ומאכלי ים, נוף מרהיב במול דגים 1 יפו העתיקה 820693.

רומניות
● במעבשם ישראל מסקיה הממולאים בדמה אחוזת במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מיוחדים עד 60 איש. גם בשבת. דרך פתח-תקוה 78 ת"א.

תאילנדיות
● לא רק במזרח הרחוק: סוקי יאקי בדיזנגוף 302, תל-אביב, 3 קומות של מסעדה סינית ותאילנדית באווירה קסומה. בסוקי יאקי הארוחה חוויה גסטרונומית. פתוח יום יום רצוף משעה 12 בצהריים עד 12 בלילה. מומלץ להזמין שולחן מראש. סוקי יאקי הכי טוב בעיר. דיזנגוף 302 תל-אביב. טלפונים 448273 או 443687

תימניות
● המרתף של רמי. ארוחות צהרים וערב וארוחות עסקיות במבחר עשיר ומגוון של סלטים ובשרים על האש. כמו כן מגש עשיר ומאכלים תימניים מקוריים באווירה שקטה ואינטימית. מתקבלות הזמנות לאירועים מיוחדים. באו להנות במרתף של רמי. רח' פרישמן 41 פינת דיזנגוף 106 ת"א. טלפונים: 222191, 233033. סגור בשבתות.

● ברנילה II מסעדה תימנית הטובה שבעיר מביעה תפריט בצהרים מוזלים. פתוח שבעה ימים בשבוע עד לשעות הבוקר. השירות מהיר ואדיב. הישנה שבעיר. רחוב דוד המלך 1. טלפון 263330.

● באו להנות באווירה מזרחית ותפריט תימני עד לשעות הבוקר בברנילה III. ג'חנון, כלאווה וסוגי פריק תימני. רחוב פרישמן 10. טלפון 223479.

מועדון מסעדה
● בפוסטות, הכבית בינלאומית מאותנה באווירה יוונית אותנית. רחוב המלאכה 30 באזור התעשייה חולון. טל: 800500

ערוך ע"י מודעפון 38 38 38

هكذا من الأصل

مكذن من الاجيال

למפעל תעשייתי גדול בירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מעולה
בעל/ת נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת בתעשיה ויכולת ניהול צוות
לפנות בכתב יד עם פרט קורות חיים לת.ד. 16129 ירושלים 91160
סודיות מובטחת

מלון נהר הירדן
דרושים:
* פקידי קבלה
* קופאים/ות
* טבחים
* תינתן אפשרות לעובדים לא מקצועיים המעוניינים להשתלב בענף המלונאות למשרות. ו ר.צ. הכרחי ידיעת השפה האנגלית
לפרטים נא לפנות למחלקת כוח אדם
מלון נהר הירדן 067-92950

הארץ חדשות | הלוח הארצי

תן מתנה

אתה יודע כמה נעים וחשוב לקרוא עיתון בבוקר. עכשיו יש לך הזדמנות לתת לפי שחשוב לך מתנה מקורית ומכובדת. הארץ בצ"ע כבר ל"3 חודשים
ב" **40%** הנחה
ובתוספת מתנה: זוג כרטיסים לתיאטרון הקאמרי. במחיר 44 ש"ח. תוכל להעניק מנוי של "הארץ" בתוספת בילוי מהנה.
לפרטים והזמנה פנה למחלקת קידום ופיתוח טלפון 03-824261 שלוחה 540.

הארץ — עיתון לאנשים חושבים

לחברה קבלנית על הכרמל
דרושה:
פקידה
תעודת בגרות חובה
טלפונית 255159, 242503, בין השעות 1000-1200

דרוש:
דפס אופסט
1/8 + 1/4 גליון
לעבודה קבועה בתנאים טובים
טלפון: 672713 672715

מכון מ.ש.פ. שירותים פסיכולוגיים
עבור לקוחינו, מפעל תעשייתי
דרוש
מנהל חשבונות
[illegible]

רשת ומשי (שלטים) בע"מ
דרושים:
1. מדפיס עם נסיון להדפסות משי
2. מרכיב שלטים
טל: 664466, 673538

דרוש
מהנדס שיווק למוצרי בטון
רקע: מהנדס בנין מנוסה בשיווק מוצרי בטון לעבודות פיתוח ומבנים
לפנות בכתב ולפרט נסיון קודם והמלצות ת.ד. 10247 ממפרץ חיפה 26112

דרושה:
מנהלת חשבונות
סוג 2 עם תעודה + נסיון בעבודה,
למאפית דווידוביץ
08.00-16.00 723885

זמיר שרותי כח אדם בע"מ
למפעל שעיר ידע באיזור חיפה
דרוש
מכונאי רכב סוג 3
תנאים מצויינים למתאימים
5 ימי עבודה הסעות וארוחות
זמיר — 04-670373

דרוש
מרכז לשבט צופים בהרצליה
אם אתה בוגר תנועת נוער (רצוי צופים) ומחפש אתגר
טלפן: 03-483513
(העבודה מתאימה גם לסטודנטים)

למעבדות P.C.S.I
דרוש
טכנאי/ הנדסאי אלקטרוניקה
* עדיפות לבעלי נסיון ב־P.C
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 6005 חיפה

לחברה אמריקאית דרוש
הנדסאי אלקטרוניקה
בוגר עם נסיון של 5 שנים לפחות בפיתוח מעגלי מיקרופרוססורים ושליטה בתוכנה
לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד אל ת.ד. 6792 חיפה
תנאים מתאימים לכישורים

למפעל בנצרת־עלית
דרושה
מזכירת מנכ"ל
* עצמאית והרצה
* יחסי אנוש טובים
* נסיון בניהול משרד הכרחי
* ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה
העבודה הינה למשרה מלאה לשבוע בן 5 ימים.
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 560 נצרת־עלית 17000 עבור מזכירות מנכ"ל מס' 72

למעון יום של נעמ"ת בכפר הורדים
דרושה
מטפלת רקע חינוכי בנסיון בעבודה עם ילדים בגיל הרך
מבשלת נסיון בעבודה
לפנות טלפונית לבוניה טל' 04-977123
או לדורית 04-976889

למשרד להנדסת בנין במרכז הכרמל
דרוש/ה
מהנדס/ת בנין
נסיון של 4-6 שנים בתכנון קונסטרוקציות — בטון — פלדה
טל: 04-389913

ש. ב. א מפעלי מתכת בע"מ
דרוש
הנדסאי מכונות /יצור
בעל רקע ונסיון בעיבוד פח
נא לפנות לטל' 761710, 761624

ל"מבגל" סיידר הגליל
דרוש/ה
לבורנט/ית
או
הנדסאי/ת מזון
אפשרי גם ללא נסיון קודם
לפנות טלפון: 069-44554/8
איזור תעשייה ק. שמונה

תושב תל־אביב גוש־דן והשרון, מוכר דירה או מכונית?
רק לוח העיר מכסה את כל האזור שמעניין אותך
ובמחיר הרבה יותר זול

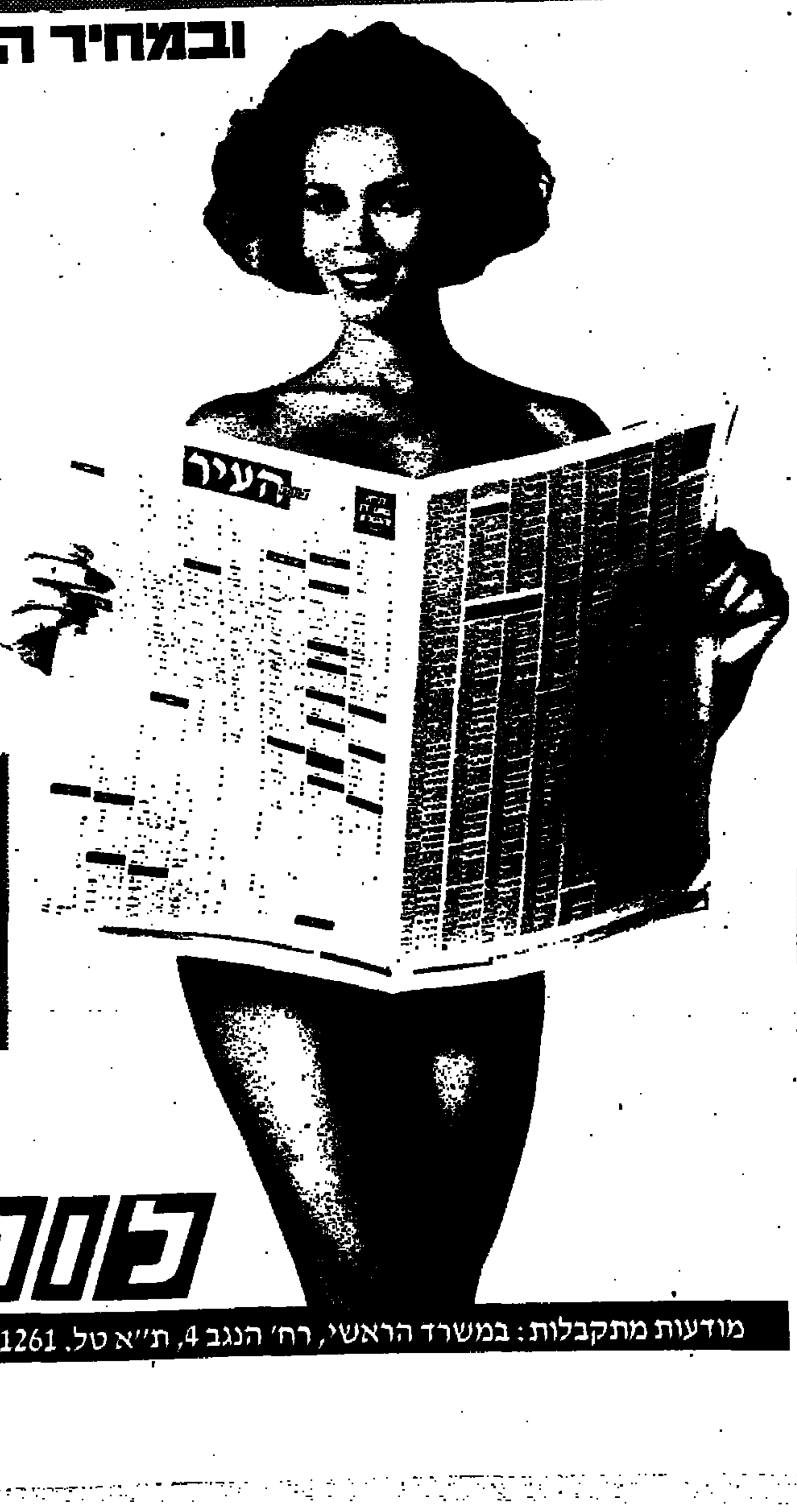

כי רק מודעה שמתפרסמת בעתון העיר מגיעה:
גם לקוראי ידיעות
גם לקוראי מעריב
גם לקוראי חדשות
גם לקוראי הארץ
מבצע
ב־42 ש"ח פרסם עד שתמכור!
כל מודעה בלוח העיר מתפרסמת שוב ושוב עד שתמכור – אפילו חודש בעתון העיר ובעתונים: הארץ, חדשות וצומת השרון.

לוח העיר
מודעות מתקבלות: במשרד הראשי, רח' הנגב 4, ת"א טל. 03-371261 ובכל משרדי הפרסום.

לבית אבות סיני שד' סיני 12, חיפה
דרושים:
1. טבח/ית דתי
2. אחות מוסמכת או מעשית
נא לפנות טלפונית. 04-241418

לחברה צעירה ודינמית
דרושות
● כתבניות עברית ואנגלית
● מעבדות תמלילים WORD MILL
נא לפנות טלפונית טל. 661424

למשרד צעיר ודינמי
דרושה
מזכירה
* יכולת ארגון וניהול משרד
* הדפסה עברית, רצוי במעבד תמלילים
* יחסי אנוש טובים
* 6 ימי עבודה, נכונות לעבודה נוספת כשנדרש. לפנות לת.ד. 9243, חיפה.

לשלוחת המפעלי [illegible]
דרוש
איש הידראוליקה בעל שמונים נסיון
טלפון 04-726123-9

מועצה מקומית מעלות תרשיחא
ת.ד. 59 מעלות
דרוש
מנהל מחלקת חזות העיר
אדריכל או טכנאי נוף
הכשורים:
בעל יכולת לנהל צוות עובדים
כושר הבעה בכתב ובע"פ
כושר ניהול מגעים עם גורמי פנים ומשרדי ממשלה
מגורים במקום לעתיד חובה
מועמדות יש להגיש למזכיר המועצה עד לתאריך 22.8.86 04-979903 04-975649

ליעוף" חברה לטיולים לנה"ל תשמ"ז
● איש שיווק ומכירות
ידע ונסיון מוכחים במכירות טיולים, ידע בידיעת הארץ
● מזכירה מנוסה
ידע ונסיון מוכחים בניהול משרד, ידע בידיעת הארץ.
● מדריכים בעלי נסיון בהדרכת קבוצות נוער בכל רחבי הארץ
לקביעת ראיון 04-644025

לבית אבות על הכרמל
דרושות:
1. מבשלת מנוסה
2. עובדת חדר אוכל
— רצוי תושבת חיפה
לפנות לטלפון 04-243611 בבוקר

לחברה מסחרית בהדר הכרמל
דרושים בעלי מקצוע מנוסים עם המלצות למשרה מלאה:
1. מנהל/ת חשבונות סוג 2־3
2. קופאי/ת למשרה חלקית לאחה"צ:
3. קלדנית
נא לפנות בכתב יד: ת.ד. 4321 חיפה

האם ניהלת עסק?
אם את/ה בעל ידע בניהול עסק והנה"ח ורצוי אף ידע בסיסי במחשבים – נבשיר אותך כמדריך תוכנה בפיד בחשבשבת, התוכנה הנמכרת ביותר לניהול עיסקי בארץ.
לקביעת ראיון טל: 04-333950 או בכתב: חשבשבת צפון, הנשיא 46א' חיפה.

דרושים
* מסגר רתך
* רתך ארגון
* חרט
* פקיד/ה יצוא
אנגלית רהוטה חובה.
מ. ג. ט מעלות 04-976212

חיפה והצפון
המשך

מסחריות
[illegible]

אוטובוסים
[illegible]

ביס לנהיגה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

שירותים

בריאות
[illegible]

רהיטים
[illegible]

מקרר
[illegible]

חיות בית
[illegible]

מכירות
[illegible]

פיאט
[illegible]

פיז'ו
[illegible]

רנו
[illegible]

מנדים
[illegible]

סוסיתא
[illegible]

סיאט
[illegible]

סימאון
[illegible]

פולקסוגן
[illegible]

פורד
[illegible]